Dnro LPR/1250/10.02.03.00/2021

OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA 28.2.2022
MONARIN KORTTELI, PORMESTARINKATU 8-10 JA VALTAKATU 43 ASEMAKAAVAN MUUTOS
3 Kylpylä, kortteli 10 tontit 5, 6 ja 58

SUUNNITTELUALUE

Asemakaavamuutos koskee Lappeenrannan Keskuksen kaupunginosassa osoitteissa Pormestarinkatu 8-10 ja Valtakatu 43 sijaitsevia tontteja. Suunnittelualue sijaitsee Raatimiehenkadun ja Pormestarinkadun koilliskulmassa ja sen pinta-ala on 0,3908 ha. Asemakaavan muuttaminen on käynnistynyt kiinteistönomistajien aloitteista.

Kaavamuutoshanke sisältyy Lappeenrannan kaavoitusohjelman vuosille 2022-24 kohde *7 Pormestarinkatu 8-10* ja nimeä on täydennetty *Valtakatu 43;n* osalta helmikuussa 2022. Oheiseen karttaan on merkitty suunnittelualueen sijainti ja rajaus.

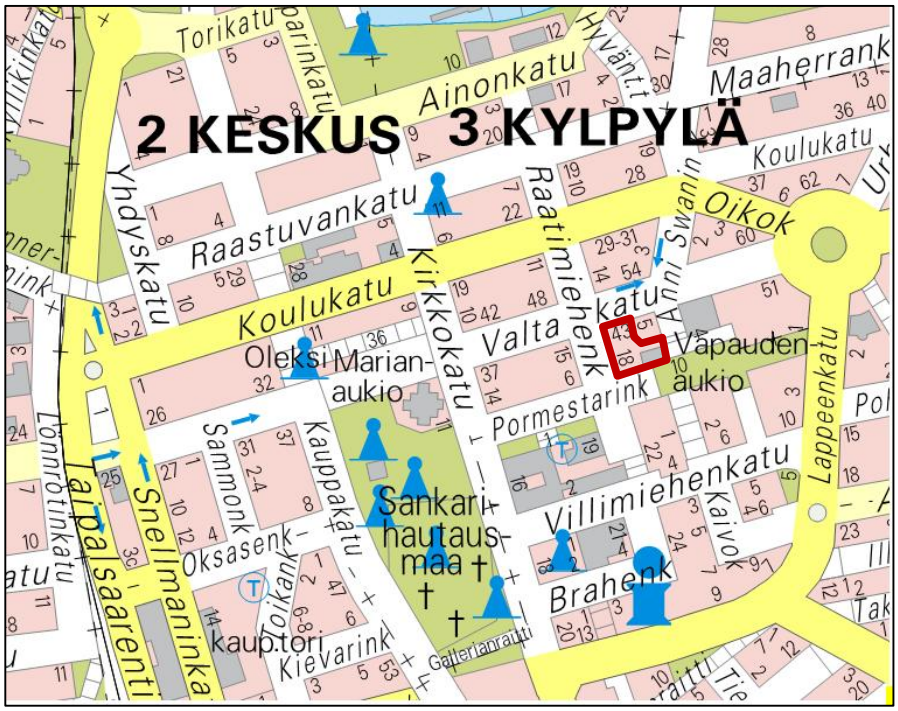

Kuva 1 Kaavamuutosalueen sijainti ja rajaus opaskartalla

SUUNNITTELUN TAUSTA JA TAVOITTEET

Asemakaavamuutoksen tavoitteena on tonttien kokonaisvaltainen kehittäminen. Kaavatyössä tutkitaan alueen uudis- ja lisärakentamismahdollisuudet. Tontilla 5 sijaitsee Lappeenrannan nuoriso- ja monitoimitalo ”monari”, tontilla 6 toimisto- ja liikerakennus sekä tontilla 58 asuin- ja liikerakennus.

Asemakaavan muuttamisesta tehdään tarvittaessa kaupungin ja maanomistajan kesken MRL 91b §:n mukainen maankäyttösopimus ennen asemakaavan hyväksymistä.

Tontilla 5 sijaitsevasta monitoimitalosta on laadittu kaavatyön pohjaksi rakennushistoriaselvitys (Sitowise 11.12.2017).

KAAVAN VAIKUTUKSET

Kaavan toteuttamisella on vaikutuksia muun muassa alueen kaupunkikuvaan ja liikennejärjestelyihin. Kaavan toteuttamisen vaikutuksia arvioidaan kaavaprosessin aikana jäljempänä esitetyn jaottelun pohjalta. Osa vaikutuksista ulottuu varsinaista suunnittelualuetta laajemmalle. Vaikutusalue määritellään kunkin vaikutuksen kohdalla yksilöllisesti, sillä arvioitavat vaikutukset ovat luonteeltaan erilaisia.

Ekologiset vaikutukset
- Maisema
- Maa- ja kallioperä
- Luonnonympäristö
- Pinta- ja pohjavesi

Sosiaaliset vaikutukset
- Palvelujen saatavuus
- Ihmisten elinolot ja elinympäristö
- Ulkoilureitistöt ja virkistysalueet

Taloudelliset vaikutukset
- Aluetaloudelliset vaikutukset
- Infraverkon toteutuskustannukset
- Yritysvaikutukset

Kulttuuriset vaikutukset
- Yhdyskuntarakenne
- Rakennukset ja rakenteet sekä yhdyskuntatekniset huollon verkostot
- Kaupunkikuva
- Rakennettu kulttuuriympäristö ja kiinteät muinaisjäännökset
- Seudullisten suunnitelmien toteutuminen

Liikenteelliset vaikutukset
- Liikenneverkko
- Liikennemäärät, liikenteen toimivuus ja liikenneturvallisuus
- Liikennemelu ja -tärinä
- Pysäköinti
- Joukkoliikenne ja kevyt liikenne

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutuminen

Lisäksi selvitetään mahdollisten haittojen lieventämismahdollisuudet.

Kuva 2 Ilmakuva suunnittelualueesta vuodelta 2021, keskellä monitoimitalo (©BLOM).

OSALLISET

Suunnittelussa ovat osallisia ainakin seuraavat viranomaistahot ja sidosryhmät:

Viranomaiset

- Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)
  - Ympäristö ja luonnonvarat
- Etelä-Karjalan liitto
- Etelä-Karjalan museo
- Etelä-Karjalan pelastuslaitos

Lappeenrannan kaupunki

- Elinvoima ja kaupunkikehitys (maaomaisuuden hallinta, kadut ja ympäristö, rakennusvalvonta)
- Hyvinvointi- ja sivistyspalvelujen toimiala
- Lappeenrannan Energiaverkot Oy
- Lappeenrannan seudun ympäristötoimi (ympäristönsuojelu, ympäristöterveydenhuolto)
- Alue- ja asukasneuvosto
- Vammaisneuvosto
- Vanhusneuvosto

Alueen asukkaat, yrittäjät ja yhdistykset

- Lappeenrannan kaupunkikeskusta Ry

Maanomistajat, vuokralaiset ja naapurit

- Yksityiset maanomistajat
- Lappeenrannan tilakeskus
- Lappeenrannan Toimitilat (LATO)

Muut

- Telia Sonera Oyj
- Elisa Oyj
- mahdolliset muut osalliset

OSALLISTUMISEN JA VUOROVAIKUTUKSEN JÄRJESTÄMINEN

Kaavoituksen vireille tulosta ilmoitetaan lehtikuulutuksella kaupungin virallisessa ilmoituslehdessä Etelä-Saimaassa.

Kaikista merkittävistä kuulemis- ja päätöksentekovaiheista ilmoitetaan kaupungin ilmoitustaululla sekä Etelä-Saimaassa. Lähialueen asukkaita ja maanomistajia informoidaan henkilökohtaisilla kirjeillä asemakaavaluonnoksen nähtävillä olosta.

Kaava-aineistot pidetään nähtävillä Lappeenrannan kaupungintalolla asiakaspalvelu Winkissä osoitteessa Villimiehenkatu 1 (1. kerros) ja kaupungin internet-sivulla www.lappeenranta.fi > Rakentaminen ja maankäyttö > nähtävillä olevat kaavat.

Mahdolliset luonnosvaiheessa annettavat mielipiteet ja ehdotusvaiheen muistutukset toimitetaan kirjallisina Lappeenrannan kaupungin kirjaamoon osoitteella PL 11, 53101 Lappeenranta tai kirjaamo@lappeenranta.fi.

KAAVAPROSESSI

TYÖN KÄYNNISTÄMINEN

- Osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) laatiminen (MRL 63 §).
- Rakennushistoriaselvityksen laatiminen
- Alustavien luonnosvaihtoehtojen laadinta.
- Asemakaavaluonnoksen laadinta ja ympäristövaikutusten yleispiirteinen selvittäminen.

ASEMAKAAVALUONNOS

- Nähtävillä olo ja valmisteluvaiheen kuuleminen (MRL 62 §, MRA 30 §).
  - Asemakaavaluonnoksen, OAS:n ja kaavan valmisteluaineiston asettaminen nähtäville. Lausunnot viranomaisilta ja kaupungin hallintokunnilta.
  - **Osallisilla on mahdollisuus antaa kirjallinen mielipide kaavaluonnoksesta.**
  - Arvioitu aikataulu: Kaavaluonnos pyritään asettamaan nähtäville kesällä 2022.
- Asemakaavaluonnoksen tarkistaminen saadun palautteen pohjalta. Kaavanlaatijan vastineet annettuihin mielipiteisiin ja lausuntoihin.

ASEMAKAAVAEHDOTUS

- Kaavaehdotuksen asettaminen julkisesti nähtäville (MRA 27 §)
  - Kaupunkikehityslautakunnan ja kaupunginhallituksen käsittely. Kaupunginhallitus asettaa kaavaehdotuksen nähtäville 30 päiväksi (MRA 27 §). Nähtäville asettamisesta tiedotetaan lehtikuulutuksella.
  - Tarvittaessa lausunnot viranomaisilta (MRA 28 §). Tarvittaessa viranomaisneuvottelu (MRA 26 §) lausuntojen saavuttua.
  - **Osallisilla on mahdollisuus tehdä kirjallinen muistutus kaavaehdotuksesta**
  - Arvioitu aikataulu: Kaavaehdotus pyritään asettamaan nähtäville syksyllä 2022.
- Kaavanlaatijan vastineet mahdollisiin muistutuksiin ja lausuntoihin.
- Asemakaavaehdotuksen mahdollinen tarkistaminen ja kaavaehdotuksen asettaminen tarvittaessa uudelleen nähtäville tai niiden kuuleminen erikseen, joita muutokset koskevat (MRA 32 §).

KAAVAN HYVÄKSYMINEN

- Kaupunginhallituksen käsittely (tarvittaessa) ja kaupunginvaltuuston käsittely (MRL 52 §). Tiedottaminen hyväksymispäätöksestä (MRL 67 §).

MUUTOKSENHAKU KAAVAN HYVÄKSYMISESTÄ

- Kaupunkikehityslautakunnan päätöksestä voi valittaa Itä-Suomen Hallinto-oikeuteen (MRL 188 §) ja edelleen Korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

KAAVAN LAATIJAN YHTEYSTIEDOT

Kaavoitusarkkitehti Kimmo Hautamaa puh. 040 647 4889
Asemakaava-arkkitehti Matti Veijovuori puh. 040 660 5662
Sähköposti on muotoa: etunimi.sukunimi@lappeenranta.fi

OAS:a voidaan suunnittelun kuluessa tarvittaessa muuttaa ja täydentää

LAPPEENRANNAN KAUPUNKI

LIITE 2A

26.8.2022

Dnro LPR/1250/10.02.03.00/2021

PORMESTARINKATU 8-10 JA VALTAKATU 43 ASEMAKAAVAN MUUTOS
3 Kylpylä, kortteli 10 tontit 5, 6 ja 58

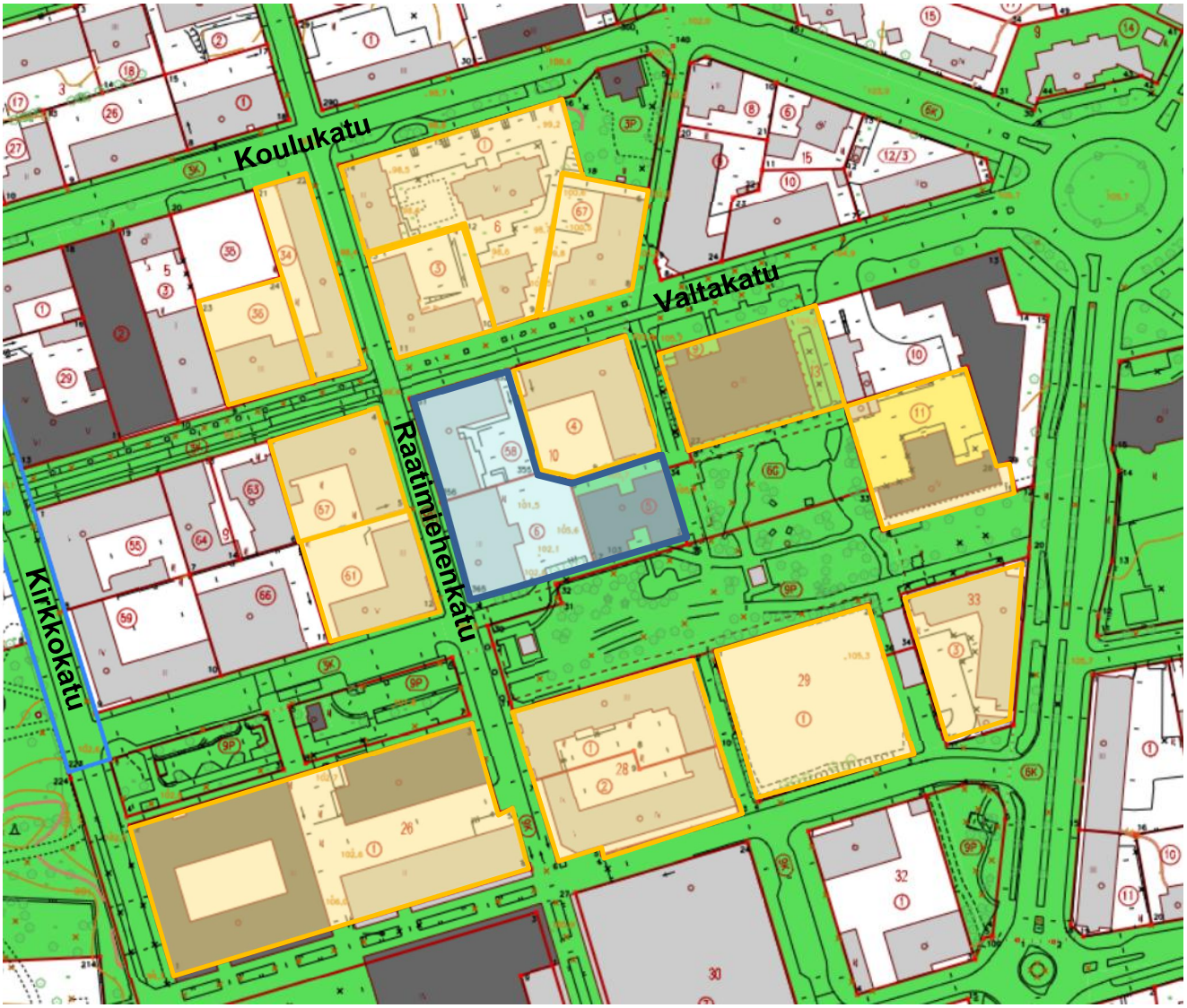

Liite osallisista, joita on kuultu kirjeitse tai sähköpostitse

Kaavamuutosalue
Naapurikiinteistöt
Kaupungin maanomistus

MIELIPITEET:

Kartta kiinteistöistä, joiden maanomistajia ja vuokralaisia on kuultu kirjeitse:

LAUSUNNOT:

Kaakkois-Suomen ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat
Etelä-Karjalan liitto
Etelä-Karjalan museo
Etelä-Karjalan pelastuslaitos

Lappeenrannan kaupunki
- Elinvoima ja kaupunkikehityksen toimiala (maaomaisuuden hallinta, kadut ja ympäristö, rakennusvalvonta, tilakeskus)
- Hyvinvointi- ja sivistyspalvelujen toimiala
- Lappeenrannan seudun ympäristötoimi:
  - Ympäristönsuojelu
  - Ympäristöterveydenhuolto
- Lappeenrannan Energiaverkot Oy
- Williparkki Oy
- Lappeenrannan Toimitilat Oy
- Asukas- ja alueneuvosto
- Vammaisneuvosto
- Vanhusneuvosto

Alueen asukkaat, yrittäjät ja yhdistykset
- Lappeenrannan kaupunkikeskusta Ry

Maanomistajat, vuokralaiset ja naapurit
- Yksityiset maanomistajat

Muut
- Telia Finland Oyj
- Elisa Oyj

Lappeenrannan kaupunki
PL 11
53101 LAPPEENRANTA

Lausuntopyyntönne 16.6.2022 (LPR/1250/10.02.03.00/2021)

Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen ennakkolausunto, Asemakaavan muutos, Pormestarinkatu 8-10 ja Valtakatu 43 (Monarin Kortteli), Lappeenranta

Lausuntopyyntö

Lappeenrannan kaupunki valmistelee asemakaavan muutosta Kylpylän kaupunginosassa korttelin 10 tonteilla 5, 6 ja 58. Suunnittelualue sijaitsee Raatimiehen- ja Valtakadun sekä Anni Swanin kadun ja Paasikiven puiston rajaamassa niin sanotussa Monarin korttelissa.

Kaavamuutoksen tavoitteena on mahdollistaa alueen kehittäminen kerrostaloasumisen, liiketoiminnan ja julkisten palvelujen alueena. Suunnittelussa huomioidaan alueen kaupunkikuvallinen merkitys ja keskeinen sijainti Lappeenrannan ydinkeskustan alueella.

Liikenne

AKM-alue sijaitsee syvällä kaupungin katuverkolla kaukana valtion maantieverkosta. Kaavamuutoksella ei ole valtion tieverkolla asti havaittavia vaikutuksia. L-vastuualueella ei ole asiassa huomautettavaa tässä vaiheessa.

Yleistä

Kaavamuutosalue sijoittuu keskelle rakennettua keskusta-aluetta. Lappeenranta on kehittyvä kaupunkikeskusta. Asemakaavan muutoksella tehostetaan keskustan rakentamista paikallisesti huomattavasti. Rakennustehokkuus ja kerroskorkeudet nousevat vähintään kaksinkertaisiksi osin kolminkertaisiksi. Kaavaselostukseen on liitetty useita havainnekuvia asemakaavamuutoksen mahdollistamasta rakentamisesta. Tämä helpottaa osallisia, erityisesti asukkaita, arvioimaan kaavamuutoksen vaikutuksia kaupunkikuvaan.

Muutokset vaikuttavat merkittäviltä mm. Pormestarinpuistoon ja kirjaston asemaan kaupunkikuvassa. Seitsemän kerrosta salliva rakentaminen voi vaikuttaa myös kaupungin silhuettiin Saimaalta katsoen.

Lopuksi

Asemakaava on asiantuntevasti laadittu. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet toteutuvat ja asemakaavamuutoksen vaikutuksia on selvitetty laajasti ja tarkasti.

Luonnosaineisto muodostaa hyvän pohjan asemakaavaehdotuksen laadintaan.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt arkkitehti Tuija Mustonen ja ratkaissut alueidenkäyttöpäällikkö Pertti Perttola.

Tiedoksi

Etelä-Karjalan liitto; Topi Suomalainen
Etelä-Karjalan museo; Niina Kauria, Esa Hertell
Lappeenrannan seudun ympäristötoimi
KASELY; Joel Peiponen, Pasi Halttunen

29.6.2022 Dnro
LPR/1250/10.02.03.00/2021

Lappeenrannan kaupunki
Elinvoima ja kaupunkikehitys
PL 11
53101 Lappeenranta

Viite: lausuntopyyntö 16.6.2022

Lappeenranta, asemakaavan muutos, Pormestarinkatu 8-10 ja Valtakatu 43, Monarin kortteli, kaavaluonnos

Lappeenrannan kaupunki, elinvoima ja kaupunkikehitys on pyytänyt Etelä-Karjalan museon lausuntoa otsikon asemakaavaluonnokseen liittyen. Museo on hankkeessa osallinen rakennetun kulttuuriympäristön ja arkeologisen kulttuuriperinnön suojelun osalta.

Asemakaavamuutoksen suunnittelualue sijaitsee Lappeenrannan Kylpylän kaupunginosassa Raatimiehenkadun ja Pormestarinkadun koilliskulmassa. Suunnittelualue käsittää Valtakatu 43 sijaitsevan kiinteistöosakeyhtiö Pormestarintorin liike- ja toimistorakennuksen sekä Pormestarinkatu 10 sijaitsevan Lappeenrannan nuorisotoimen monitoimitalon (Monari). Suunnittelualueen pinta-ala on 0,3908 ha.

Kaavamuutoksen ensisijaisena tarkoituksena on mahdollistaa uusien asuin-, liike- ja toimistotilojen rakentaminen Monarin korttelin kolmelle tontille kaupunkikuvallisesti hallittuna kokonaisuutena. Kaavatyössä tutkitaan alueen uudis- ja lisärakentamismahdollisuudet. Asemakaavan muuttaminen käynnistyi vuonna 2020 Kiinteistö Oy Pormestarintorin omistajien aloitteesta. Vuonna 2021 suunnittelualue laajeni käsittämään myös Kiinteistö Oy Valtakatu 43. Rakennuksen perustusten painuminen on johtanut rakennevaurioihin, joiden vuoksi rakennus joudutaan todennäköisesti purkamaan.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Suunnittelualue on raskaasti rakennettua kaupunkikeskusta, josta ei tunneta muinaisjäännöksiä. Museolla ei ole huomautettavaa kaavasta arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja kaavat

Suunnittelualueella on voimassa Lappeenrannan keskustaajaman lainvoimainen osayleiskaava 2030, jonka kaupunginvaltuusto on

hyväksynyt 24.4.2017. Osayleiskaavassa suunnittelualue on keskustatoimintojen aluetta, jolla kaupalliset ja julkiset palvelut sekä kulttuuripalvelut painottuvat (**C-1**). Alueen suunnittelussa tulee pyrkiä eheyttämään kaupunkikuvaa, ja kaupunkikuvallisesti merkittävät ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaat rakennukset tulee ottaa erityisesti huomioon uudisrakentamisen suunnittelussa.

Yleiskaavassa suunnittelualue kuuluu lisäksi kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen kävelypainotteiseen ydinkeskusta-alueeseen. Kävelypainotteisen alueen katujen ja aukioiden pintamateriaalien, kalusteiden ja valaistuksen laadun tulee olla korkeatasoisempia kuin normaalissa katuympäristössä ja soveltua kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen ympäristöön.

Suunnittelualueesta nuorisotoimentalo Monari sijaitsee Lappeenrannan kaupunginkirjaston välittömässä läheisyydessä. Sekä pääkirjastosta että nuorisotoimentalo Monarista on laadittu rakennushistoriaselvitys (Lappeenrannan pääkirjaston ja monitoimitalon rakennushistoriaselvitys, SitoWise Oy 11.12.2017). Pääkirjasto on valmistunut vuonna 1974 ja se on arvioitu kansallisesti merkittäväksi esimerkiksi aikansa suomalaisesta kirjastoarkkitehtuurista.

Nuorisotoimentalo Monari on valmistunut vuonna 1981 Arkkitehtitoimisto Pauli Vuorinen Ky suunnitelmien mukaan. Rakennus on Lappeenrannan ensimmäinen nuorisokeskukseksi rakennettu rakennus. Kaupunkikuvallisesti Monari on muodostunut osaksi Lappeenrannan keskustan arkiympäristöä ja se on paikallisesti tunnettu.

Yleiskaavassa kirjasto on osoitettu merkinnällä **sk**: *kaupunki-, taajama- tai kyläkuvallisesti merkittävä alue tai kohde.* Vireillä olevassa asemakaavassa Pääkirjaston ja Paasikiven puiston itäosan asemakaavan muutos pääkirjasto osoitetaan merkinnällä **sr-29**: *suojeltava rakennus. Rakennustaiteellisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokas rakennus*. Monarille ei ole osoitettu yleis- tai asemakaavatasoilla suojelumerkintöjä.

Suunnittelualueella on voimassa kolme asemakaavaa. Kiinteistö Oy Pormestarintorin tontilla on voimassa 18.9.1975 sisäasiainministeriön vahvistama asemakaava. Monarin tontin asemakaavan on hyväksytty 3.7.1980 ja Valtakatu 43 asemakaava on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 29.11.1999.

<u>Kaavaluonnos</u>

Alueen käyttötarkoitus säilyy ennallaan Valtakatu 43 tontilla (nro 58) asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialueena (**AL**), jolle saa

sijoittaa myös majoitus-, palvelu-, ravintola-, ja palveluasumisen tiloja. Rakennusoikeus nousee voimassa olevaan asemakaavaan nähden 2300 kerros-m^2 sekä kerrosluku kasvaa kolmesta (**III**) kerroksesta Valtakadun puolella viiteen (**V**) ja Raatimiehenkadun puolella kuuteen (**VI**). Uudisrakennuksen kuudes kerros on toteutettava sisäänvedettynä.

Suunnittelualueella käyttötarkoitus muuttuu sekä Kiinteistö Oy Pormestarintorin tontin (nro 6) sekä Monarin tontin (nro 5) osalta. Molemmat tontit on osoitettu asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialueeksi (**ALY**). Korttelialueelle saa sijoittaa myös majoitus-, palvelu-, ravintola- ja palveluasumisen tiloja. Tontin 6 rakennusoikeus nousee voimassa olevaan kaavaan nähden 3650 kerros-m^2 ja kerrosluku kasvaa kolmesta (**III**) kerroksesta Pormestarinkadun puoleisella osalla kuuteen (**VI**) ja Raatimiehenkadun puolella neljään (**IV**) kerrokseen.

Tontin 5 rakennusoikeus nousee voimassa olevaan kaavaan nähden 1450 kerros-m^2 ja kerrosluku kasvaa kahdesta (**II**) kerroksesta Pormestarinkadun puoleisella osalla pääosin kuuteen (**VI**). Lisäksi sisäpihan puolelle on mahdollista rakentaa yhden (**I**) kerroksen korkuinen rakennusosa.

<u>Museon lausunto</u>

Kaavaselostuksessa on todettu kaavamuutoksen kaupunkikuvallisena tavoitteena lisätä korttelin merkitystä lisäämällä kerrosmäärää vastaamaan ympäristöön rakentuneiden uudisrakennusten kerrosmääriä. Museo on esittänyt huolensa useissa lausunnoissaan korttelien kehittämisprossien ja asemakaavamuutosten aikana kasvavista kerroskorkeuksista. Kerroslukujen lisääminen sulkee avaraa kaupunkikuvaa ja aiheuttaa painetta kerroslukujen jatkuvaan lisäämiseen.

Asemakaavaa laadittaessa on tutkittu tarkkaan uudisrakentamisen mittakaavaa ja pyritty huomioimaan kaupunkikuvallinen liittymä Paasikiven puiston ja pääkirjaston suuntaa. Museo esittää harkitsemaan Monarin tontin (nro 5) uudisrakennuksen kerroskorkeuden lisäystä maksimissaan neljään (**IV**) kerrokseen, jolloin uudisrakentaminen sulautuu paremmin kirjastokortteliin ja Paasikivenpuistoon. Näin puistoalueen ja kirjastorakennuksen luoma ilmava ja avara kaupunkikuvallinen kokonaisuus ei katoa täysin korkean rakentamisen tieltä.

Suunnittelualueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä. Suunnittelualueella ei ole myöskään maakunnallisesti merkittäviä rakennetun kulttuuriympäristön kohteita

Kaavaselosteessa alueen rakennuskanta ja tontin rakentumisen vaiheet ovat kuvattu havainnollisesti ja kattavasti.

Museolla ei ole muuta huomautettavaa kaavaluonnoksesta.

ETELÄ-KARJALAN MUSEO

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet sähköisesti rakennustutkija Niina Kauria, arkeologi Esa Hertell ja intendentti Reija Eeva

Tiedoksi: Kaakkois-Suomen ELY-keskus / kirjaamo, Pertti Perttola, Tuija Mustonen
Museovirasto / kirjaamo

Lappeenrannan kaupunki, Elinvoima ja kaupunkikehitys
kirjaamo@lappeenranta.fi

Viite: LPR/1250/10.02.03.00/2021

Lausunto: Lappeenrannan Pormestarinkatu 8-10 ja Valtakatu 43 asemakaavamuutos - kaavaluonnos

Suunnittelualue:
Suunnittelualue sijaitsee Lappeenrannan ydinkeskustassa, Raatimiehen- ja Valtakadun sekä Anni Swanin kadun ja Paasikiven puiston rajaamassa niin sanotussa Monarin korttelissa.

Kaavan tavoite:
Asemakaavamuutoksen tavoitteena on mahdollistaa alueen kehittäminen kerrostaloasumisen, liiketoiminnan ja julkisten palvelujen alueena. Asemakaavamuutoksen taustalla on rakennusten omistajien muuttuneet tarpeet ja Valtakatu 43:n osalta rakennuksen painuminen.

Kaavoitustilanne:
Maakuntakaavassa suunnittelualue on osoitettu C-merkinnällä keskustatoimintojen alueena. Maakuntakaavassa osoitettu UPM-Kymmene Oyj:n Kaukaan tehtaan Seveso-konsultointivyöhyke ei ulotu asemakaavamuutoksen alueelle.

Alueella on voimassa Lappeenrannan keskustaajaman osayleiskaava 2030 (keskustan osa-alue), jossa suunnittelualue on merkitty keskustatoimintojen alueena, jolla kaupalliset ja julkiset palvelut sekä kulttuuripalvelut painottuvat (C-1).

Voimassa olevassa asemakaavassa alueelle saa sijoittaa 2-3-kerroksisia asuin-, liike-, toimisto- ja yleisiä rakennuksia.

Asemakaavan sisältö:
Asemakaavaluonnoksessa alueelle on osoitettu AL- ja ALY-merkinnöillä 6-kerroksisia rakennuksia. Rakennusten massoittelussa on huomioitu julkisivujen mittakaava, kaupunkirakenne ja katutilan mittakaava.

Kaavaselostuksessa on kuvattu laajasti suunnittelualueen asemakaavoituksen historiaa. Kaavaselostuksessa on kuvattu ansiokkaasti rakennusten varjostusvaikutuksia, näkymiä ja havainnekuvin vaikutuksia kaupunkikuvaan.

Maakuntakaavan huomioiminen:
Asemakaavaluonnoksessa osoitettu maankäyttö soveltuu maakuntakaavan keskustatoimintojen alueelle. Asemakaavaluonnoksen mukainen maankäyttö eheyttää ja tiivistää kaupunkirakennetta maakuntakaavan kaavamääräysten mukaisesti.

Lausunto kaavaluonnoksesta:

Kaavaratkaisu on maakuntakaavan mukainen.

Etelä-Karjalan liitolla ei ole huomautettavaa kaavaluonnoksesta.

MERK.	MERK.
Satu Sikanen	Topi Suomalainen
maakuntajohtaja	aluesuunnittelupäällikkö

LAPPEENRANNAN KAUPUNKI

Päiväys Dnro
LPR/1250/10.02.03.00/2021

Lappeenrannan kaupunki
Elinvoiman ja kaupunkikehityksen toimiala,
kirjaamo / kaupunkisuunnittelu

Lausuntopyyntö 15.6.2022

Asemakaavan muutos Pormestarinkatu 8-10 ja Valtakatu 43 (Monarin kortteli)

Lappeenrannan kaupunki valmistelee asemakaavan muutosta Kylpylän kaupunginosassa korttelin 10 tonteilla 5, 6 ja 58. Suunnittelualue sijaitsee Raatimiehen- ja Valtakadun sekä Anni Swanin kadun ja Paasikiven puiston rajaamassa niin sanotussa Monarin korttelissa.
Kaavamuutoksen tavoitteena on mahdollistaa alueen kehittäminen kerrostaloasumisen, liiketoiminnan ja julkisten palvelujen alueena.

Lappeenrannan kaupungin Elinvoima ja kaupunkikehitys -toimialan kaupunkisuunnittelun vastuualue pyytää lausuntoa asemakaavan muutoksesta Pormestarinkatu 8-10 ja Valtakatu 43.
Lausunto on toimitettava viimeistään 15.7.2022 mennessä.

Rakennusvalvonta ilmoittaa, että vireillä olevasta asemakaavan muutoksesta Pormestarinkatu 8-10 ja Valtakatu 43, rakennusvalvonnalla ei ole muuta huomautettavaa kuin, että tonteille kaavamerkinnällä osoitettu ns. istutettavan tontin osan merkinnästä, voisi jättää pilkutuksen pois. Pilkutus rajaa liikaa toimintoja alueella jos istutettavat tontinosat toteutetaan rakennuksen muissa kerroksissa.

Lappeenrannassa 30.6.2022

Päivi Salminen
rakennustarkastaja

Päiväys
16.6.2022

Lappeenrannan kaupunki
Elinvoiman ja kaupunkikehityksen toimiala
Kirjaamo
PL 11
53101 Lappeenranta

LPR/1250/10.02.03.00/2021
Lausuntopyyntö 15.6.2022

LPR/1250/10.02.03.00/2021 Asemakaavan muutos Monarin kortteli, Pormestarinkatu 8-10 ja Valtakatu 43

Asemakaavamuutoksen tavoitteena on mahdollistaa alueen kehittäminen kerrostaloasumisen, liiketoiminnan ja julkisten palvelujen alueena.

Asemakaava-alueella on yksityisen ja kaupungin maanomistusta.

Maaomaisuuden hallinta neuvottelee maankäyttösopimuksella yksityisten tonttien omistajatahojen kanssa rakennusoikeuksien korottamisen ja käyttötarkoituksen muuttamisen vaikutuksista ja maankäyttökorvauksen maksamisesta kaupungille. Maankäyttösopimus tulee olla hyväksytty molempien sopimusosapuolten osalta ja allekirjoitettu, ennen kuin asemakaavamuutos voidaan hyväksyä kaupunginvaltuustossa.

Kaupungin omistuksessa olevan ns. Monarin tontin rakennuksineen maaomaisuuden hallinta laittaa myyntiin asemakaavamuutoksen lainvoimaistuttua.

Lappeenrannassa 16.6.2022

Riitta Ruutiainen
kaupungingeodeetti

Tämä asiakirja on allekirjoitettu digitaalisesti, allekirjoituksen voit tarkistaa Lappeenrannan kaupungin kirjaamosta.

LAPPEENRANNAN KAUPUNKI

Lausunto

6.7.2022 LPR/1250/10.02.03.00/2021

Kaupunkisuunnittelu

Lausuntopyyntö 15.6.2022

Asemakaavan muutos, Pormestarinkatu 8-10 ja Valtakatu 43 (Monarin kortteli)

Lappeenrannan kaupungin elinvoiman ja kaupunkikehityksen kadut ja ympäristö -vastuualueella ei ole huomautettavaa otsikon mukaiseen asemakaavan muutosluonnokseen liittyen.

Sanni Simonen
Kaupungininsinööri vs.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu digitaalisesti, allekirjoituksen voit tarkistaa Lappeenrannan kaupungin kirjaamosta.

Lappeenrannan kaupunki
Elinvoima ja kaupunkikehitys/kaupunkisuunnittelu

Viite: Lausuntopyyntö 15.6.2022

LAUSUNTO ASEMAMAAKAVAN MUUTOS PORMESTARINKATU 8-10 JA VALTAKATU 43 (MONARIN KORTTELI): KAUPUNGINOSA KYLPYLÄ (3), Kortteli 10, tontit 5, 6 ja 58

Lappeenrannan kaupunki valmistelee asemakaavan muutosta Kylpylän kaupunginosaan, ns. Monarin kortteliin. Kaavamuutoksella halutaan mahdollistaa korttelin kokonaisvaltainen kehittäminen. Kaavamuutos mahdollistaa asuin-, liike- ja toimistotilojen sekä yleisten rakennusten ja maanalaisten pysäköintitilojen rakentaminen. Keskeisen sijainnin takia suunnittelualueella on kaupunkikuvallinen merkitys Lappeenrannan ydinkeskustan alueella.

Asemakaavamuutosalue sijaitsee Lappeenrannan ydinkeskustassa Kylpylän kaupunginosassa rajoittuen idässä Peltolan kaupunginosan rajaan. Suunnittelualue käsittää Valtakatu 43:ssa sijaitsevan asuin- ja liikerakennuksen kiinteistöosakeyhtiön, Pormestarinkatu 8:ssa sijaitsevan kiinteistöosakeyhtiö Pormestarintorin liike- ja toimistorakennuksen sekä Pormestarinkatu 10:ssä sijaitsevan Lappeenrannan nuorisotoimen monitoimitalon. Suunnittelualueen pinta-ala on 0,3908 ha.

Asemakaavan muuttaminen on käynnistynyt vuonna 2020 Kiinteistö Oy Pormestarintorin omistajien aloitteesta. Vuonna 2021 suunnittelualue laajeni siten, että kaavamuutoksen mahdollisuutta tutkittiin myös Kiinteistö Oy Valtakatu 43:n osalta, jossa rakennuksen perustusten painuminen on johtanut rakennevaurioihin ja mahdollisesti rakennuksen purkamiseen. Lappeenrannan kaupungin nuorisotoimen monitoimitalo Monari vaatii peruskorjausta. Alustava kaavaluonnos on laadittu siten, että paikan kaupunkikuvalliset erityispiirteet huomioidaan ja mahdollisen uudisrakennuksen on mahdollista rakentua osana korttelikokonaisuutta. Uudisrakennukseen on mahdollista sijoittaa asuin- ja liiketilojen lisäksi uudet tilat monitoimitalolle.

Ympäristönsuojelupäällikkö ilmoittaa Lappeenrannan ympäristönsuojeluviranomaisen ennakkolausuntona asemakaavamuutosluonnoksesta seuraavaa:

Jos kadunpuoleisille sivuille tulee asuntoja, joita ei voi tuulettaa sisäpihan puolelle, tulee asunnot varustaa huoneistokohtaisella jäähdytysmahdollisuudella.

Päivi Uski
vs. ympäristönsuojelupäällikkö

Tämä asiakirja on allekirjoitettu digitaalisesti, allekirjoituksen voit tarkistaa Lappeenrannan seudun ympäristötoimen kirjaamosta.

28.6.2022 LPR/1250/10.02.03.00/2021

Lappeenrannan kaupunki
Elinvoima ja kaupunkikehitys/kaupunkisuunnittelu

Viite: Lausuntopyyntö 15.6.2022

YMPÄRISTÖTERVEYDEN LAUSUNTO MONARIN KORTTELIN ASEMAKAAVAN MUUTOKSESTA, PORMESTARINKATU 8-10 JA VALTAKATU 43

Lappeenrannan kaupunki valmistelee asemakaavan muutosta Monarin kortteliin, Pormestarinkatu 8-10 ja Valtakatu 43 alueelle. Kaavamuutoksen tavoitteena on mahdollistaa korttelin kokonaisvaltainen kehittäminen. Kaavamuutoksella mahdollistetaan asuin-, liike- ja toimistotilojen sekä yleisten rakennusten ja maanalaisten pysäköintitilojen rakentaminen.

Kaavamuutosalueella sijaitsee kaupungin nuoriso- ja monitoimitalo Monari, Kiinteistö Oy Pormestarintori sekä Kiinteistö Oy Valtakatu 43. Alustava luonnos on laadittu siten, että se mahdollistaa uudisrakennuksen rakentamisen Monarin tilalle. Uudisrakennukseen on mahdollista sijoittaa asuin- ja liiketilojen lisäksi uudet tilat monitoimitalolle. Kiinteistö Oy Valtakatu 43 osalta on tarve kaavamuutokseen, koska rakennuksen perustusten painuminen on johtanut rakennevaurioihin ja mahdollisesti rakennuksen purkamiseen. Kaavamuutos mahdollistaisi uudisrakennusten rakentamisen Valtakatu 43 ja Kiinteistö Oy Pormestarintorin omistaman Raatimiehenkatu 18 rakennusten tilalle.

Lausunto:

Lappeenrannan seudun ympäristötoimen ympäristöterveydenhuollon palveluyksikkö kunnan terveydensuojeluviranomaisena on tarkastanut asemakaavaluonnoksen sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelman ja toteaa siitä seuraavaa:

Kaavassa on huomioitu liikennemelun aiheuttamat meluntorjuntatarpeet tarvittavin kaavamääräyksin. Tontille 5 saa sijoittaa asuntoja sekä yleisiä tiloja. Yleisten tilojen harrastetilat, kuten mahdolliset liikuntatilat ja bändiharjoitustilat, tulee sijoittaa ja huomioida yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa siten, että niiden toiminnasta ei aiheudu meluhaittaa asuntoihin tai majoittumiseen käytettäviin tiloihin.

Kaupunkirakenteen tiivistäminen on kannatettavaa, mutta samalla tulee huomioida lämpösaarekeilmiön voimistumisen vaikutukset ihmisten terveyteen ja viihtyvyyteen. Asunnoissa ja erityisesti palveluasumisen yksiköiden asuintiloissa tulee olla riittävä viilennysmahdollisuus helteillä. Tämä saattaa edellyttää koneellista jäähdytystä

Päivi Roine
terveysvalvonnan johtaja

Tämä asiakirja on allekirjoitettu digitaalisesti, allekirjoituksen voit tarkistaa Lappeenrannan seudun ympäristötoimen kirjaamosta.

21.6.2022

Lappeenrannan kaupunki
Elinvoima ja kaupunkikehityksen toimiala
Kirjaamo
PL 11
53101 LAPPEENRANTA

Lausuntopyyntö 15.6.2022
Dnro LPR/1250/10.02.02.00/2021

LAUSUNTO PORMESTARINKATU 8-10 JA VALTAKATU 43 (MONARIN KORTTELI) ASEMAKAAVAN MUUTOKSEEN

Lappeenrannan Energiaverkot Oy:llä ei ole lausuttavaa kyseessä olevaan kaavaluonnokseen.

LAPPEENRANNAN ENERGIAVERKOT OY

Petri Tikka
Verkostopäällikkö

Ennakkolausunto vanhusneuvostolta Monarin korttelin asemakaavaluonnoksesta

Monarin osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on, että uudisrakennukseen on mahdollista sijoittaa uusi nuorisotila! Siis mahdollista, ei varmasti. Näinkö kaupunki jälleen kerran on viemässä yleisiä tiloja pois kaupunkilaisten käytöstä?

Olisi ollut kohtuullista, että tähän olisi oikeasti suunniteltu uutta monitoimitaloa, jossa olisi myös kokoustilaa yhdistyksille, eli oikea Monari, mutta taas kerran kaupunki ohittaa järjestöt, nuorison sekä lapset. Tuntuu, että tärkeintä on saada tontista mahdollisimman korkea hinta ja asukkaat ns. nuorisotilan päälle, josta voi jo nyt kuvitella mikä valitusten aalto alkaa nuorisosta. Mikäli tontille tehtäisiin oikea monitoimitalo, olisi sillä käyttöä aamusta iltaan.

Muissa kaupungeissa on nuorisotiloissa keittiöt, ruokailutilat, kuntosalit sekä mahdollisuus pelata erilaisia pelejä, paikoista on tehty todellisia oleskelu- ja viihtymispaikkoja.

Nuorisotalon pitää olla erillinen rakennus, jossa ei ole vuokra- tai omistusasuntoja. On jo aikaa sitten nähty mikä valitusten aalto seuraa aina sieltä missä kuuluu lasten ja nuorten elämän ääniä. Olisimme toivoneet, että kaupunki ymmärtäisi oikeasti mitä Monari tarkoittaa ja mitä se ympäristöltään vaatii. Nyt mennään rakennuttajan ehdoilla, paljon asumisneliöitä kaiken muun hinnalla.

Vanhusneuvosto ei kannata tehtyä suunnitelmaa esitetyn kaltaisena ja toivomme, että tämä ei tule menemään läpi epämääräisenä mahdollisuutena Monariksi.

Marko Lassila 25.7.2022 SEN/1502/2022

Lappeenrannan kaupunki
Elinvoima ja kaupunkikehitys, kirjaamo
PL 11
53101 Lappeenranta

Mielipide asemakaavan muutoksen valmisteluaineistosta, Monarin kortteli; Pormestarinkatu 8-10 ja Valtakatu 43 (kaavanro 2762)

Senaattikiinteistöt on valtiovarainministeriön hallinnonalalla toimiva valtion liikelaitos, jonka tehtävänä on mm. huolehtia valtion kiinteistövarallisuudesta ja tuottaa valtion toimijoille tilapalveluita sekä huolehtia em. edunvalvonnasta. Hankkeen vaikutusalueella sijaitsevat Lappeenrannan oikeus- sekä virastotalot, joiden näkökulmasta hanketta tarkastellaan tässä kannanotossa.

Senaatti-kiinteistöt esittää mielipiteenään Lappeenrannan kaupunkisuunnittelussa valmistelussa olevan asemakaavahankkeen, Monarin kortteli; Pormestarinkatu 8-10 ja Valtakatu 43 (kaavanro 2762), valmisteluaineistosta seuraavaa:

Kaavahankkeen tavoitteena on tiivistää Lappeenrannan keskusta-alueella sijaitsevaa Monarin korttelia lisäämällä sinne rakennusoikeutta yli kaksinkertaisesti nykytilanteeseen verrattuna. Lähtökohtaisesti Senaatti-kiinteistöt kannattaa kaupunkikeskustojen tarkoituksenmukaista ja ympäröivän kaupunkirakenteen huomioivaa kehittämistä ja tiivistämistä. Kaavahankkeen toteuttamisvaiheesta saattaa kuitenkin olla vaikutusta viereisen poliisilaitoksen viranomaistoiminnan järjestämiseen sekä oikeustalon toimintaolosuhteisiin.

Senaatti-kiinteistöt toivoo, että poliisin viranomaistoiminnan erityisvaatimukset sekä häiriöttömät toimintaedellytykset huomioidaan jo suunnitteluvaiheessa siten, että rakentamisesta ja siihen liittyvästä liikenteestä, pysäköinnistä tai muista työmaajärjestelyistä ei aiheudu poliisin liikkumiselle esteitä tai hidasteita. Näistä on tarkoituksenmukaista neuvotella Poliisin kanssa sekä jatkosuunnittelun että työmaasuunnittelun aikana sekä sopia tarkoituksenmukaisesta tiedottamisesta. Niin ikään toivotaan, että oikeustaloa informoidaan hyvissä ajoin voimakasta ääntä ja tärinää aiheuttavista toimenpiteistä sekä oikeustalolle johtavien liikenneyhteyksiin liittyvistä mahdollisista poikkeustilanteista.

Yhteyshenkilö kaavoitusasioissa: Marko Lassila, marko.lassila@senaatti.fi, p. 040 587 5595

Senaatti-kiinteistöt

Riitta Juutilainen
Toimialajohtaja, Toimistot -toimiala

LAPPEENRANNAN KAUPUNKI

15.7.2022 Dnro
LPR/1250/10.02.03.00/2021

Lappeenrannan kaupunki
Elinvoima ja kaupunkikehitys
PL 11
53101 Lappeenranta

Viite: Lausuntopyyntö 15.6.2022

Asemakaavan muutos, Pormestarinkatu 8-10 ja Valtakatu 43 (Monarin kortteli)

Lappeenrannan kaupunki valmistelee asemakaavan muutosta Kylpylän kaupunginosassa korttelin 10 tonteilla 5, 6 ja 58. Suunnittelualue sijaitsee Raatimiehen- ja Valtakadun sekä Anni Swanin kadun ja Paasikiven puiston rajaamassa niin sanotussa Monarin korttelissa.

Kaavamuutoksen tavoitteena on mahdollistaa alueen kehittäminen kerrostaloasumisen, liiketoiminnan ja julkisten palvelujen alueena.

Tilakeskuksella ei ole huomautettavaa asemakaavaluonnoksesta.

Pasi Leimi
toimialajohtaja

Tämä asiakirja on allekirjoitettu digitaalisesti, allekirjoituksen voit tarkistaa Lappeenrannan kaupungin kirjaamosta.

MV/Kilta 15.7.2022

Lappeenrannan Kilta ry. lausuu Monarin luonnosvaiheen kaavasta seuraavaa.

Lappeenrannan Killan kanta on, että nykyinen Monari tulee kunnostaa ja säilyttää. Toissijainen vaihtoehto on rakentaa Monarin tilalle mittakaavallisesti harkittu, nyt esitettyä huomattavasti pienempi erillinen nuoriso- ja monitoimitalo.

Luonnoksessa esitetyn kokoista, mittakaavaltaan ylisuurta rakennusta ei pidä toteuttaa. Mikäli päädytään uudisrakentamiseen, tehokkuuslukuja tulee maksimin sijaan etsiä tehokkuuslukuhaarukan alareunasta.

Luonnoksessa esitetty idea uusien nuorisotilojen sovittamisesta suuremman asuintalon alakertaan on erittäin ongelmallinen mm. musiikkiharjoitustiloista kulkeutuvan melun ja muun liikkumisen aiheuttaman levottomuuden takia.

Ympäröivien rakennusten huomioiminen uudisrakennusten muotokieltä valittaessa on erinomainen yleinen periaate. Uusia rakennuksia suunniteltaessa tulee kuitenkin miettiä tarkkaan, *minkä* aikaisemman rakennusvaiheen tyyliä mukaillaan.

Monarin lähirakennukset, betonibrutalistinen kirjastorakennus ja taitekattoinen Viljelytalo, joihin nähden uudisrakennusten ulkoasua tulee sovittaa, ovat tyylillisesti hyvin erilaisia. Ei ole itsestään selvää, että muotokielen on mukailtava juuri jälkimmäistä. Niin toimittaessa syntyisi kyllä yhtäällä ehjää, joskin ylisuurta kaupunkikuvaa, mutta toisaalla Kirjasto jäisi visuaalisesti yksin.

Kirjasto ja Monari ovat osa laajempaa kokonaisuutta, johon kuuluvat myös läheinen taidepuisto ja Pormestarinpuiston nuorisolle suunnatut toiminnot. Yhdessä ne muodostavat kiinnostavan kulttuuri- ja vapaa-aikakeskittymän. Modernistista tyylikokonaisuutta täydentävät Vapaudenaukion toimistorakennukset.

Rakennuksen purkaminen vaiheessa, jossa sitä pitäisi ensimmäistä kertaa peruskorjata, on sekä materiaalisesti tuhlaavaista että kaupunkikuvallisesti lyhytnäköistä. Rakennukselle ei anneta mahdollisuutta osoittautua arkkitehtonisesti kiinnostavaksi ja arvokkaaksi; voimakas nostalgia-arvo Monarilla on jo nyt.

Kirjaston vaaliminen on hieno esimerkki pitkäjännitteisemmästä ajattelusta. Se ansaitsisi lähelleen toisen saman aikakauden esimerkin.

Killan puolesta,

Marja Vuorinen, pj.

Hautamaa Kimmo

Lähettäjä: YP LPR Kirjaamo Lappeenrannan kaupunki
Lähetetty: torstai 14. heinäkuuta 2022 15.34
Vastaanottaja: Hautamaa Kimmo; Veijovuori Matti; Koponen Kaisa
Aihe: VL: Asemakaavan muutos Monarin kortteli

Hei!

Lausunto on lisätty kohtaan 4.7 asialle LPR/1250/10.02.03.00/2021 Asemakaavan muutos Monarin kortteli, Pormestarinkatu 8-10 ja Valtakatu 43

linkki toimenpiteelle: 4.7 Lausunnot ulkopuolisilta lausunnonantajilta Monarin korttelin asemakaavaluonnoksesta (Desktop, Web, Mobile)

linkki mielipiteeseen: Asunto-Oy Valtakatu 50:n mielipide Lappeenrannan Pormestarinkatu 8-10 ja Valtakatu 43 asemakaavamuut (Desktop, Web, Mobile)

Ystävällisin terveisin

Konsernihallinto
Kirjaamo
Oili Turkkila
Kirjaaja

Lähettäjä: [redacted]
Lähetetty: torstai 14. heinäkuuta 2022 15.20
Vastaanottaja: YP LPR Kirjaamo Lappeenrannan kaupunki <kirjaamo@lappeenranta.fi>
Aihe: Asemakaavan muutos Monarin kortteli

Hei!

Vetoamme suunnitteluvaiheessa vahvasti Monarin korttelin uudisrakentamisen ekologisten (maisema, viihtyvyys) ja sosiaalisten (ihmisten elinolot ja elinympäristö) vaikutusten huomioimisen puolesta.

Viihtyvyyden puolesta pidämme hyvinä ratkaisuina Valtakatu 41 ja 45 jo aiemmin toteutuneita kerrostaloja. Edellä mainittujen kerrostalojen korkeus on asumisviihtyvyyden näkökulmasta inhimillinen sekä esteettine.

Vetoamme vahvasti Monarin korttelin tulevien uudisrakennusten kohtuullisen kerroskorkeuden puolesta asumisviihtyvyyden ja lähiympäristön maiseman huomioiden. Nykyinen suunnitelma on mielestämme liian korkea ja massiivinen verrattuna paikalla jo oleviin taloihin.

Viihtyvyyden puolesta pyydämme kiinnittämään huomiota myös istutusten (puut ja pensaat) lisäämisen puolesta.

Toivomme myös, ettei Monarin kortteliin tulisi lainkaan myöhään yöhön, läpi olevia ravintoloita (meluhaitan takia)

Yhteistyöterveisin

Valtakatu 50 Hallituksen ja asukkaiden puolesta

Hallituksen puheenjohtaja.

KAAVANLAATIJAN VASTINEET **17.8.2022**

Dnro 1250/10.02.03.00/2021

ASEMAKAAVAN MUUTOS
3 KYLPYLÄ, kortteli 10, tontit 5, 6 ja 58.

KAAVANLAATIJAN VASTINEET

MRA 30 §:n kuulemisessa saatuihin lausuntoihin
Kaavaluonnos 3.6.2022 on pidetty nähtävillä 16.6. – 15.7.2022.

LAUSUNNOT

1. **Kaakkois-Suomen ELY-keskus** (14.7.2022)
   a. AKM-alue sijaitsee syvällä kaupungin katuverkolla kaukana valtion maantieverkosta. Kaavamuutoksella ei ole valtion tieverkolla asti havaittavia vaikutuksia. L-vastuualueella ei ole asiassa huomautettavaa tässä vaiheessa.
   b. Kaavamuutosalue sijoittuu keskelle rakennettua keskusta-aluetta. Lappeenranta on kehittyvä kaupunkikeskusta. Asemakaavan muutoksella tehostetaan keskustan rakentamista paikallisesti huomattavasti. Rakennustehokkuus ja kerroskorkeudet nousevat vähintään kaksinkertaisiksi osin kolminkertaisiksi. Kaavaselostukseen on liitetty useita havainnekuvia asemakaavamuutoksen mahdollistamasta rakentamisesta. Tämä helpottaa osallisia, erityisesti asukkaita, arvioimaan kaavamuutoksen vaikutuksia kaupunkikuvaan.
   c. Muutokset vaikuttavat merkittäviltä mm. Pormestarinpuistoon ja kirjaston asemaan kaupunkikuvassa. Seitsemän kerrosta salliva rakentaminen voi vaikuttaa myös kaupungin silhuettiin Saimaalta katsoen.
   d. Asemakaava on asiantuntevasti laadittu. Valtakunnalliset alueiden käyttötavoitteet toteutuvat ja asemakaavamuutoksen vaikutuksia on selvitetty laajasti ja tarkasti. Luonnosaineisto muodostaa hyvän pohjan asemakaavaehdotuksen laadintaan.

Vastineet:

   a. -d. Ok (Lausunnossa ei ole esitetty muutoksia tai täydennyksiä asemakaava-asiakirjoihin).

2. **Etelä-Karjalan museo** (29.6.2022)
   a. Suunnittelualue on raskaasti rakennettua kaupunkikeskusta, josta ei tunneta muinaisjäännöksiä. Museolla ei ole huomautettavaa kaavasta arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

b. Nuorisotoimentalo Monari on valmistunut vuonna 1981 Arkkitehtitoimisto Pauli Vuorinen Ky suunnitelmien mukaan. Rakennus on Lappeenrannan ensimmäinen nuorisokeskukseksi rakennettu rakennus. Kaupunkikuvallisesti Monari on muodostunut osaksi Lappeenrannan keskustan arkiympäristöä ja se on paikallisesti tunnettu.

c. Yleiskaavassa kirjasto on osoitettu merkinnällä sk: kaupunki-, taajama- tai kyläkuvallisesti merkittävä alue tai kohde. Monarille ei ole osoitettu yleis- tai asemakaavatasoilla suojelumerkintöjä.

d. Kaavaselostuksessa on todettu kaavamuutoksen kaupunkikuvallisena tavoitteena lisätä korttelin merkitystä lisäämällä kerrosmäärää vastaamaan ympäristöön rakentuneiden uudisrakennusten kerrosmääriä. Museo on esittänyt huolensa useissa lausunnoissaan korttelien kehittämisprossien ja asemakaavamuutosten aikana kasvavista kerroskorkeuksista. Kerroslukujen lisääminen sulkee avaraa kaupunkikuvaa ja aiheuttaa painetta kerroslukujen jatkuvaan lisäämiseen.

e. Asemakaavaa laadittaessa on tutkittu tarkkaan uudisrakentamisen mittakaavaa ja pyritty huomioimaan kaupunkikuvallinen liittymä Paasikiven puiston ja pääkirjaston suuntaa. Museo esittää harkitsemaan Monarin tontin (nro 5) uudisrakennuksen kerroskorkeuden lisäystä maksimissaan neljään (IV) kerrokseen, jolloin uudisrakentaminen sulautuu paremmin kirjastokortteliin ja Paasikivenpuistoon. Näin puistoalueen ja kirjastorakennuksen luoma ilmava ja avara kaupunkikuvallinen kokonaisuus ei katoa täysin korkean rakentamisen tieltä.

f. Suunnittelualueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä. Suunnittelualueella ei ole myöskään maakunnallisesti merkittäviä rakennetun kulttuuriympäristön kohteita

g. Kaavaselosteessa alueen rakennuskanta ja tontin rakentumisen vaiheet ovat kuvattu havainnollisesti ja kattavasti.

Vastineet:

a. - c. Ok.

d. Lappeenrannan ydinkeskustan korttelirakenteessa vakiintunut kerrosmäärä asemakaavojen muutoksissa on ollut viisi kerrosta kadun puoleisella tontin rajalla ja kuudes kerros sisään vedettynä julkisivun linjasta, mikä vähentää rakennuksen varjostusvaikutusta. Monarin korttelin kaavaehdotukseen on tontin 58 rakennusalaa pienennetty luonnosvaiheen jälkeen 6. kerroksen osalta siten, että julkisivu on sisään vedettynä koko katujulkisivun osalta myös Raatimiehenkadun puolella. Rakennusoikeutta on samalla vähennetty 50 kerros-m². Siten vaikutelma rakennuksesta on luonnokseen verrattuna matalampi ja vähemmän massiivinen.

e. Asemakaavamuutoksessa Monarin tontille sijoitetun uudisrakennuksen korkeus jatkaa johdonmukaisesti Pormestarinkadun varrelle muodostunutta korttelirakennetta. Pormestarin korttelin viisikerroksisten rakennusten räystäslinjaa likimain noudattava pääjulkisivun ylin räystäskorkeus

+120,0 on annettu myös Kiinteistö Oy Pormestarintorin uudisrakennukselle. Maaston noustessa noin neljä metriä pääkirjastolle päin, on Monarin tontin etelärajan räystäskorkeudeksi määrätty +123,0 metriä. Tämä mahdollistaa Monarin tontilla saman kerrosmäärän, kuin läntisellä naapuritontilla. Parvekkeiden takana oleva pääjulkisivu nousee vastaavasti kolme metriä parvekkeiden räystäslinjaa korkeammalle. Maastoa noudattava räystäslinjan nousu yhdellä kerroksella luo hallitusti vaihtelevaa kaupunkikuvaa ja sitoo Monarin korttelin uudisrakennukset yhtenäiseksi kokonaisuudeksi.

Monarin korttelin ja pääkirjaston rakennusten korkeusero on osa kaupunkirakenteen vaihtelevuutta. Kirjaston keskeinen asema kaupunkikuvassa säilyy jatkossakin sen poikkeavan muotokielen ja julkisivumateriaalin sekä laajan edustapuiston ansiosta. Mittakaavaeron lieventämiseksi kaavaratkaisua on kuitenkin tarkistettu luonnosvaiheen jälkeen siten, että Monarin tontin rakennusalan rajaa on siirretty 2-6. kerroksen osalta siten, että rakennusalan pohjoisraja siirtyy 6 metriä etelämmäs. Tällöin itään päin avautuva korkea päätyjulkisivu lyhenee, mikä keventää rakennuksen mittasuhteita kirjaston suuntaan.

f. -g. Ok.

3. Etelä-Karjalan liitto (29.6.2022)

a. Asemakaavaluonnoksessa alueelle on osoitettu AL- ja ALV-merkinnöillä 6-kerroksisia rakennuksia. Rakennusten massoittelussa on huomioitu julkisivujen mittakaava, kaupunkirakenne ja katutilan mittakaava.

b. Kaavaselostuksessa on kuvattu laajasti suunnittelualueen asemakaavoituksen historiaa. Kaavaselostuksessa on kuvattu ansiokkaasti rakennusten varjostusvaikutuksia, näkymiä ja havainnekuvin vaikutuksia kaupunkikuvaan.

c. Asemakaavaluonnoksessa osoitettu maankäyttö soveltuu maakuntakaavan keskustatoimintojen alueelle. Asemakaavaluonnoksen mukainen maankäyttö eheyttää ja tiivistää kaupunkirakennetta maakuntakaavan kaavamääräysten mukaisesti.

d. Kaavaratkaisu on maakuntakaavan mukainen. Etelä-Karjalan liitolla ei ole huomautettavaa kaavaluonnoksesta.

Vastineet: a. – d. OK.

4. Lappeenrannan kaupunki/ rakennusvalvonta (30.6.2022)

Rakennusvalvonnalla ei ole muuta huomautettavaa kuin, että tonteille kaavamerkinnällä osoitettu ns. istutettavan tontin osan merkinnästä, voisi jättää pilkutuksen pois. Pilkutus rajaa liikaa toimintoja alueella, jos istutettavat tontinosat toteutetaan rakennuksen muissa kerroksissa.

Vastine:

Kaavamerkinnöistä on poistettu viherpihan rakennusala sekä pisterasterit tonteilta. Yleismääräys piha-alueista on seuraava: ”*AL- ja ALY-korttelialueelle on asuinrakennuksen tontille varattava rakennettua ja istutettavaa leikki- ja ulko-oleskelualuetta vähintään 50 m²:n yhtenäinen alue ja vapaan tilan tulee olla vähintään 4 metriä leveä. Ulko- oleskelualue voi sijoittua kansirakenteelle tai vesikatolle*.”

5. **Lappeenrannan kaupunki/ maaomaisuuden hallinta** (16.6.2022)

   Asemakaava-alueella on yksityisen ja kaupungin maanomistusta.

   Maaomaisuuden hallinta neuvottelee maankäyttösopimuksella yksityisten tonttien omistajatahojen kanssa rakennusoikeuksien korottamisen ja käyttötarkoituksen muuttamisen vaikutuksista ja maankäyttökorvauksen maksamisesta kaupungille.

   Maankäyttösopimus tulee olla hyväksytty molempien sopimusosapuolten osalta ja allekirjoitettu, ennen kuin asemakaavamuutos voidaan hyväksyä kaupunginvaltuustossa.

   Kaupungin omistuksessa olevan ns. Monarin tontin rakennuksineen maaomaisuuden hallinta laittaa myyntiin asemakaavamuutoksen lainvoimaistuttua.

Vastine: Ok.

6. **Lappeenrannan kaupunki, kadut- ja ympäristö vastuualue** (6.7.2022)

   Ei huomautettavaa.

Vastine: Ok.

7. **Lappeenrannan seudun ympäristötoimi/ ympäristönsuojelu (16.6.2022)**

   Jos kadunpuoleisille sivuille tulee asuntoja, joita ei voi tuulettaa sisäpihan puolelle, tulee asunnot varustaa huoneistokohtaisella jäähdytysmahdollisuudella.

Vastine:

Kaavamääräyksiin on lisätty lause: ”*Mikäli asunnon ikkunat sijoittuvat ainoastaan etelän puoleisille julkisivuille, tulee asunto varustaa koneellisella viilennyksellä.”*

8. **Lappeenrannan seudun ympäristötoimi/ ympäristöterveys (28.6.2022)**
   a. Kaavassa on huomioitu liikennemelun aiheuttamat meluntorjuntatarpeet tarvittavin kaavamääräyksin. Tontille 5 saa sijoittaa asuntoja sekä yleisiä tiloja. Yleisten tilojen harrastetilat, kuten mahdolliset liikuntatilat ja bändiharjoitustilat, tulee sijoittaa ja huomioida yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa siten, että niiden toiminnasta ei aiheudu meluhaittaa asuntoihin tai majoittumiseen käytettäviin tiloihin.
   b. Kaupunkirakenteen tiivistäminen on kannatettavaa, mutta samalla tulee huomioida lämpösaarekeilmiön voimistumisen vaikutukset ihmisten terveyteen ja viihtyvyyteen. Asunnoissa ja erityisesti palveluasumisen yksiköiden asuintiloissa tulee olla riittävä viilennysmahdollisuus helteillä. Tämä saattaa edellyttää koneellista jäähdytystä.

Vastineet:

   a. Rakenteiden ääneneristävyysvaatimukset määritellään rakennuslupamenettelyn yhteydessä rakentamismääräysten mukaisesti.
   b. Kaavamääräyksiin on lisätty määräys: ” *Mikäli asunnon ikkunat sijoittuvat ainoastaan etelän puoleisille julkisivuille, tulee asunto varustaa koneellisella viilennyksellä.”*

9. **Lappeenrannan Energiaverkot Oy** (21.6.2022)

   Ei lausuttavaa.

   Vastine: Ok.

10. **Lappeenrannan vanhusneuvosto** (30.6.2022)
   a. Monarin osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on, että uudisrakennukseen on mahdollista sijoittaa uusi nuorisotila! Siis mahdollista, ei varmasti. Näinkö kaupunki jälleen kerran on viemässä yleisiä tiloja pois kaupunkilaisten käytöstä?
   b. Olisi ollut kohtuullista, että tähän olisi oikeasti suunniteltu uutta monitoimitaloa, jossa olisi myös kokoustilaa yhdistyksille, eli oikea Monari, mutta taas kerran kaupunki ohittaa järjestöt, nuorison sekä lapset. Tuntuu, että tärkeintä on saada tontista mahdollisimman korkea hinta ja asukkaat ns. nuorisotilan päälle, josta voi jo nyt kuvitella mikä valitusten aalto alkaa nuorisosta. Mikäli tontille tehtäisiin oikea monitoimitalo, olisi sillä käyttöä aamusta iltaan.
   c. Muissa kaupungeissa on nuorisotiloissa keittiöt, ruokailutilat, kuntosalit sekä mahdollisuus pelata erilaisia pelejä, paikoista on tehty todellisia oleskelu- ja viihtymispaikkoja.

d. Nuorisotalon pitää olla erillinen rakennus, jossa ei ole vuokra- tai omistusasuntoja. On jo aikaa sitten nähty mikä valitusten aalto seuraa aina sieltä missä kuuluu lasten ja nuorten elämän ääniä. Olisimme toivoneet, että kaupunki ymmärtäisi oikeasti mitä Monari tarkoittaa ja mitä se ympäristöltään vaatii. Nyt mennään rakennuttajan ehdoilla, paljon asumisneliöitä kaiken muun hinnalla.
e. Vanhusneuvosto ei kannata tehtyä suunnitelmaa esitetyn kaltaisena ja toivomme, että tämä ei tule menemään läpi epämääräisenä mahdollisuutena Monariksi.

Vastineet:

a. Lappeenrannan nuorisotoimi tarjoaa myös tulevaisuudessa nuorisolle harrastus- ja kokoontumistiloja, mutta niiden sijainti saattaa muuttua. Nykyinen Monarin rakennus edellyttää mittavaa peruskorjausta ja taloudellisesti on perusteltua harkita myös uudisrakennuksen rakentamista. Monarin tontti sijaitsee kaupunkirakenteellisesti keskeisellä paikalla tarjoten asemakaavan muutoksessa mahdollisuuden sijoittaa ylempiin kerroksiin myös asuin- tai työtiloja puistonäkymillä. Tämä mahdollisuus on kaavaratkaisussa hyödynnetty samalla kun kaava noudattaa Lappeenrannan kaupungin strategian mukaista kaupunkirakenteen tiivistämisen tavoitetta. Asemakaava ei määrää tarkasti rakennukseen sijoittuvien toimintojen laatua. Nuorisotilat sisältyvät kaavan yleisten rakennusten kategoriaan ja niiden sijoittuminen uudisrakennukseen on siten mahdollistettu.
b. Asemakaavassa ei määritetä rakennuksen tiloja yksittäisten toimintojen tarkkuudella, vaan annetaan rajat rakennuksen käyttötarkoitukselle, laajuudelle ja korkeudelle. Mahdollisen uuden Monarin sijaintia ja laajuutta tarkastellaan erikseen laadittavassa hankesuunnitelmassa. Asemakaavamuutoksessa Monarin tontille annettu rakennusoikeus mahdollistaa toiminnoiltaan monipuolisen kokonaisuuden luomisen, jonka yhtenä osana on monitoimitalo Monari. Monarin vieressä sijaitsevan pääkirjaston peruskorjauksen suunnittelussa on tavoitteena lisätä kokoontumistiloja kellarikerrokseen, jolloin myös kirjastorakennus olisi monitoimitaloa vastaava julkinen rakennus. Päätös Monarin sijoituspaikasta tehdään hankesuunnitelman hyväksymisen yhteydessä.
c. Ks. vastineen kohta b.
d. Nuorisotilojen sijoittaminen asuintalon alakerroksiin on teknisesti vaativaa. Ääneneristykseen liittyvät kysymykset tulee sen vuoksi tutkia ja ratkaista huolellisesti rakennussuunnitteluvaiheessa, mikäli rakennukseen päätetään sijoittaa nuorisotiloja.
e. Kuten edellä on todettu, päätöstä Monarin sijaintipaikasta ei tehdä tällä asemakaavalla, vaan sijaintikysymys tulee erikseen päätettäväksi.

11. Senaatti-kiinteistöt (25.7.2022)

a. Kaavahankkeen tavoitteena on tiivistää Lappeenrannan keskusta-alueella sijaitsevaa Monarin korttelia lisäämällä sinne rakennusoikeutta yli kaksinkertaisesti nykytilanteeseen verrattuna. Lähtökohtaisesti Senaatti-kiinteistöt kannattaa kaupunkikeskustojen tarkoituksenmukaista ja ympäröivän kaupunkirakenteen huomioivaa kehittämistä ja tiivistämistä. Kaavahankkeen toteuttamisvaiheesta saattaa kuitenkin olla vaikutusta viereisen poliisilaitoksen viranomaistoiminnan järjestämiseen sekä oikeustalon toiminta-olosuhteisiin.

b. Senaatti-kiinteistöt toivoo, että poliisin viranomaistoiminnan erityisvaatimukset sekä häiriöttömät toimintaedellytykset huomioidaan jo suunnitteluvaiheessa siten, että rakentamisesta ja siihen liittyvästä liikenteestä, pysäköinnistä tai muista työmaajärjestelyistä ei aiheudu poliisin liikkumiselle esteitä tai hidasteita. Näistä on tarkoituksenmukaista neuvotella Poliisin kanssa sekä jatkosuunnittelun että työmaasuunnittelun aikana sekä sopia tarkoituksenmukaisesta tiedottamisesta. Niin ikään toivotaan, että oikeustaloa informoidaan hyvissä ajoin voimakasta ääntä ja tärinää aiheuttavista toimenpiteistä sekä oikeustalolle johtavien liikenneyhteyksiin liittyvistä mahdollisista poikkeustilanteista.

Vastineet:

a. ja b. Lausunnossa mainitut viranomaistoiminnan liikennejärjestelyjen erityisvaatimukset tulee huomioida toteutusvaiheen valmistelussa. Neuvottelut tulee järjestää viimeistään siinä vaiheessa, kun rakennushankkeesta tiedotetaan rakennuslupamenettelyn alkaessa. Senaatti-kiinteistöjen liikenneyhteys on mahdollista järjestää Pormestarinkadulta Kirkkokadulle, jolloin kaavamuutokseen kuuluvien, Raatimiehenkadun varrella sijaitsevien tonttien rakennustyömaat eivät vaikuta liikenteen toimivuuteen Senaatti-kiinteistöjen osalta.

12. Tilakeskus (18.8.2022)

Ei huomautettavaa.

Vastine: Ok.

Lausunto pyydettiin myös seuraavilta:

- Etelä-Karjalan pelastuslaitos
- Hyvinvointi ja sivistyspalvelut
- Asukas- ja alueneuvosto
- Vammaisneuvosto
- Telia Finland Oyj
- Elisa Oyj
- Lappeenrannan toimitilat Oy
- Lappeenrannan kaupunkikeskusta ry

- Lappeenrannan opiskelija-asuntosäätiö LOAS
- Williparkki Oy

MIELIPITEET

13. Mielipide 1, Lappeenrannan Kilta ry (15.7.2022)

a. Lappeenrannan Killan kanta on, että nykyinen Monari tulee kunnostaa ja säilyttää. Toissijainen vaihtoehto on rakentaa Monarin tilalle mittakaavallisesti harkittu, nyt esitettyä huomattavasti pienempi erillinen nuoriso- ja monitoimitalo.

b. Luonnoksessa esitetyn kokoista, mittakaavaltaan ylisuurta rakennusta ei pidä toteuttaa. Mikäli päädytään uudisrakentamiseen, tehokkuuslukuja tulee maksimin sijaan etsiä tehokkuuslukuhaarukan alareunasta.

c. Luonnoksessa esitetty idea uusien nuorisotilojen sovittamisesta suuremman asuintalon alakertaan on erittäin ongelmallinen mm. musiikkiharjoitustiloista kulkeutuvan melun ja muun liikkumisen aiheuttaman levottomuuden takia.

d. Ympäröivien rakennusten huomioiminen uudisrakennusten muotokieltä valittaessa on erinomainen yleinen periaate. Uusia rakennuksia suunniteltaessa tulee kuitenkin miettiä tarkkaan, minkä aikaisemman rakennusvaiheen tyyliä mukaillaan. Monarin lähirakennukset, betonibrutalistinen kirjastorakennus ja taitekattoinen Viljelytalo, joihin nähden uudisrakennusten ulkoasua tulee sovittaa, ovat tyylillisesti hyvin erilaisia. Ei ole itsestään selvää, että muotokielen on mukailtava juuri jälkimmäistä. Niin toimittaessa syntyisi kyllä yhtäällä ehjää, joskin ylisuurta kaupunkikuvaa, mutta toisaalla Kirjasto jäisi visuaalisesti yksin.

e. Kirjasto ja Monari ovat osa laajempaa kokonaisuutta, johon kuuluvat myös läheinen taidepuisto ja Pormestarinpuiston nuorisolle suunnatut toiminnot. Yhdessä ne muodostavat kiinnostavan kulttuuri- ja vapaa-aikakeskittymän. Modernistista tyylikokonaisuutta täydentävät Vapaudenaukion toimistorakennukset.

f. Kirjaston vaaliminen on hieno esimerkki pitkäjännitteisemmästä ajattelusta. Se ansaitsisi lähelleen toisen saman aikakauden esimerkin.

Vastine:

a. Rakennushistoriaselvityksen perustella Monarin on todettu edustavan uuden aikakauden monitoimirakennusta, mutta siihen ei sisälly sellaisia erityisiä suojeluarvoja, joiden perusteella se olisi suojeltava asemakaavalla. Nuorisotila Monarin rakennus vaatisi mittavaa peruskorjausta ja selvitysten mukainen suuri korjausaste on johtanut tutkimaan myös uudisrakentamisen mahdollisuutta. Toisaalta nuorten ikäluokkien pienentyessä on tulevaisuudessa myös nuorisotilojen käyttäjämäärä vähäisempi, mikä mahdollistaa tilojen tiivistämisen. Tästä syystä asemakaavan muutoksella

on mahdollistettu tontille asumista ja nuorisotiloja käsittävä yhdistelmärakennus tai jokin muu kaupunkirakenteeseen sopiva rakennus, mikäli Monari päätetään siirtää uudelle sijainnille. Asemakaavan muutos on laadittu pitkälle aikajänteen uudisrakentamiselle korttelikokonaisuus huomioiden, siltä varalta, että nykyisen Monarin korjaaminen ei enää ole mielekästä.

b. Asemakaavamuutoksessa Monarin tontille sijoitetun uudisrakennuksen korkeus jatkaa johdonmukaisesti Pormestarinkadun varrelle muodostunutta korttelirakennetta. Pormestarin korttelin viisikerroksisten rakennusten räystäslinjaa likimain noudattava pääjulkisivun ylin räystäskorkeus +120,0 on annettu myös Kiinteistö Oy Pormestarintorin uudisrakennukselle. Maaston noustessa noin neljä metriä pääkirjastolle päin, on Monarin tontin etelärajan räystäskorkeudeksi määrätty +123,0 metriä. Tämä mahdollistaa Monarin tontilla saman kerrosmäärän, kuin läntisellä naapuritontilla. Parvekkeiden takana oleva pääjulkisivu nousee vastaavasti kolme metriä parvekkeiden räystäslinjaa korkeammalle. Maastoa noudattava räystäslinjan nousu yhdellä kerroksella luo hallitusti vaihtelevaa kaupunkikuvaa ja sitoo Monarin korttelin uudisrakennukset yhtenäiseksi kokonaisuudeksi.

   Monarin korttelin ja pääkirjaston rakennusten korkeusero on osa kaupunkirakenteen vaihtelevuutta. Kirjaston keskeinen asema kaupunkikuvassa säilyy jatkossakin sen poikkeavan muotokielen ja julkisivumateriaalin sekä laajan edustapuiston ansiosta. Mittakaavaeron lieventämiseksi kaavaratkaisua on kuitenkin tarkistettu luonnosvaiheen jälkeen siten, että Monarin tontin rakennusalan rajaa on siirretty 2-6. kerroksen osalta siten, että rakennusalan pohjoisraja siirtyy 6 metriä etelän suuntaan. Tällöin itään päin avautuva korkea julkisivu lyhenee, mikä keventää rakennuksen mittasuhteita kirjaston suuntaan.

c. Nuorisotilojen sijoittaminen asuintalon alakerroksiin on teknisesti vaativaa. Ääneneristykseen liittyvät kysymykset tulee sen vuoksi tutkia ja ratkaista huolellisesti rakennussuunnitteluvaiheessa, mikäli rakennukseen päätetään sijoittaa nuorisotiloja. Mikäli Monarin tontille rakentuu asumisen ja nuorisotilojen yhdistelmärakennus, on asunnot mahdollista suunnata nuorisolle, jolloin nuorisotiloista kantautuva melu on asukkaille todennäköisesti vähäisempi ongelma kuin vanhemmille asukkaille.

d. Asemakaavan luonnoksessa on tavoiteltu ympäröivän korttelirakenteen ja räystäskorkeuksien suhteen ehjää kaupunkikuvaa. Muutoksen seurauksena pääkirjasto tulee poikkeamaan mittakaavaltaan jonkin verran ympäröivästä korttelirakenteesta. Kirjaston keskeinen asema kaupunkikuvassa säilyy kuitenkin jatkossakin sen poikkeavan muotokielen ja julkisivumateriaalin sekä laajan edustapuiston ansiosta. Monarin korttelin uudisrakennukselle ei ole haluttu antaa monessakin mielessä kiisteltyä betonibrutalistista ilmettä, vaan lähtökohdaksi on valittu korttelirakenteeseen ja lähimpiin asuinkerrostaloihin paremmin sulautuva aikaa kestävä arkkitehtuuri.

e. Asemakaavan muutos ei ulotu puistoalueille, jossa erityisesti nuorisolle suunnatut toiminnot säilyvät ennallaan. Pääkirjaston sijainti säilyy muuttumattomana, ja rakennus pysyy keskeisimpänä osana kulttuuri- ja vapaa-aikakeskittymää. On myös huomattava, että asemakaava mahdollistaa nuorisotilojen säilymisen myös nykyisellä sijainnillaan Paasikiven puiston toimintojen äärellä.

f. Monarin arkkitehtuuri ei selvitysten perusteella sisällä sellaisia erityisiä suojeluarvoja, joiden perusteella se olisi suojeltava asemakaavalla. Yhdistävä tekijä pääkirjastoon on elementtijulkisivujen pesubetonipinta. Pääkirjaston arkkitehtuurissa on betonibrutalismin lisäksi merkittäviä strukturalismin piirteitä, joiden säilyttäminen on peruskorjauksessa tärkeää. Kirjaston rakenteellisesti rappeutuvia julkisivuelementtejä ei ole mahdollista korjata mistä syystä ne korvataan uudella julkisivurakenteella keventäen rakennuksen yleisilmettä. Monarin kohdalla ei ole mahdollista ryhtyä kirjastoa vastaavaan korkeaan korjaustasoon, jolloin edullisemmaksi tulee rakentaa uusi rakennus. On tarkoituksenmukaista suojella aikaa kestävää arkkitehtuuria.

14. Mielipide 2, As Oy Valtakatu 50 (14.7.2022)

a. Vetoamme suunnitteluvaiheessa vahvasti Monarin korttelin uudisrakentamisen ekologisten (maisema, viihtyvyys) ja sosiaalisten (ihmisten elinolot ja elinympäristö) vaikutusten huomioimisen puolesta.

b. Viihtyvyyden puolesta pidämme hyvinä ratkaisuina Valtakatu 41 ja 45 jo aiemmin toteutuneita kerrostaloja. Edellä mainittujen kerrostalojen korkeus on asumisviihtyvyyden näkökulmasta inhimillinen sekä esteettinen.

c. Vetoamme vahvasti Monarin korttelin tulevien uudisrakennusten kohtuullisen kerroskorkeuden puolesta asumisviihtyvyyden ja lähiympäristön maiseman huomioiden. Nykyinen suunnitelma on mielestämme liian korkea ja massiivinen verrattuna paikalla jo oleviin taloihin.

d. Viihtyvyyden puolesta pyydämme kiinnittämään huomiota myös istutusten (puut ja pensaat) lisäämisen puolesta.

e. Toivomme myös, ettei Monarin kortteliin tulisi lainkaan myöhään yöhön, läpi olevia ravintoloita (meluhaitan takia).

Vastineet:

a. Asemakaavauutoksessa on huomioitu yhtenäinen kaupunkikuva ja viihtyvyys noudattamalla Lappeenrannan ydinkeskustan korttelirakenteessa vakiintunutta kerroslukua, joka on viisi kerrosta kadun puoleisella tontin rajalla ja kuudes kerros sisään vedettynä julkisivun linjasta. Varjostusvaikutusta on luonnosvaiheen jälkeen vähennetty pienentämällä tontin 58 rakennusalaa 6. kerroksen osalta siten, että julkisivu on sisään vedetty koko katujulkisivun osalta myös Raatimiehenkadun puolella. Rakennusoikeutta on samalla vähennetty 50 kerros-m². Siten vaikutelma rakennuksesta on luonnokseen verrattuna matalampi ja vähemmän massiivinen. Näin Valtakadun varrelle muodostuu yhtenäinen viisikerroksinen räystäslinja, joka

jatkaa likimain Valtakatu 41:n ja 45:n räystäskorkoja. Kuudes kerros on sisäänvedettynä vähintään kolme metriä pääjulkisivusta ja katunäkymässä rakennus jatkaa viereisten rakennusten mittakaavaa. As Oy Valtakatu 50:n eteläpuolelle sijoittuva uudisrakennus on siten käytännössä vain yhden kokonaisen kerroksen verran Valtakatu 43:n nykyistä rakennusta korkeampi. Kaavamuutoksen aiheuttamaa muutosta asumisoloihin ei tästä syystä voi pitää kohtuuttomana.

b. ja c. Kaavaratkaisua on luonnosvaiheen jälkeen muutettu pienentämällä tontin 58 rakennusalaa 6. kerroksen osalta siten, että julkisivu on sisään vedetty koko katujulkisivun osalta myös Raatimiehenkadun puolella. Rakennusoikeutta on samalla vähennetty 50 kerros-m². Tuleva viisikerroksinen räystäslinja noudattaa Valtakatu 41:n ja 45:n räystäskorkoja.

d. Asemakaavamuutoksen mukaan on Raatimiehenkadun varrelle sijoittuvan rakennuksen ensimmäinen kerros jätettävä rakentamatta vähintään 2,4 metrin etäisyydeltä tontin rajasta mahdollistaen pienimuotoisia kasvialtaita katutasolle. Kaupunkipuustoa ei kuitenkaan ole mahdollista sijoittaa kapealle Raatimiehenkadulle. Korttelin eteläpuolella on laaja Paasikivenpuisto monipuolisine istutuksineen ja puustoineen.

e. Asemakaavalla ei ole mahdollista rajoittaa liiketoiminta-aikoja.

LIITE 2D

Pienennös kaavaluonnoksesta, jolla ennakkokuuleminen on suoritettu.

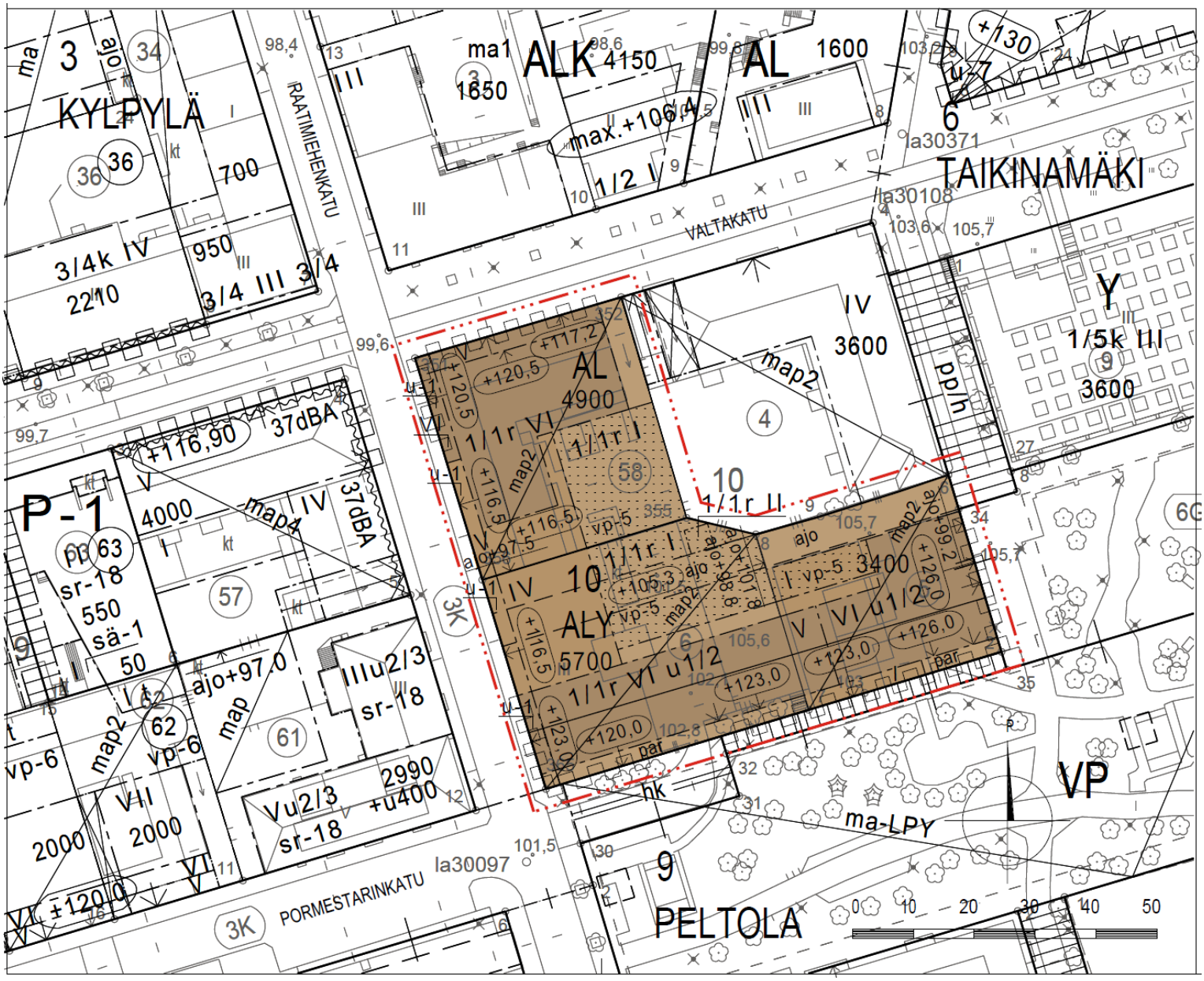

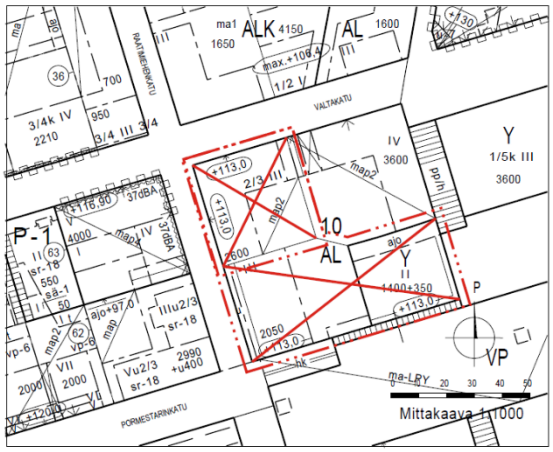

POISTUVA KAAVA

AL	Asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialue.
Y	Yleisten rakennusten korttelialue.
2600	Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.
1400+350	Lukusarja jossa ensimmäinen luku ilmoittaa sallitun kerrosalan neliömäärän ja toinen luku kellarikerroksessa sallitun pääkäyttötarkoituksen mukaisen kerrosalan neliömetreinä.
II	Roomalainen numero osoittaa suurimman sallitun kerrosluvun.
2/3 III	Murtoluku roomalaisen numeron edessä osoittaa, kuinka suuren osan rakennuksen suurimman kerroksen alasta saa kaavassa lukumäärältään mainittujen kerrosten alapuolella olevasta tilasta kerrosluvun estämättä käyttää kerrosalaan laskettavaksi tilaksi.
	Eri asemakaavamääräysten alaisten alueenosien välinen raja.
map2	Pihamaan osa, jonka alle saa sijoittaa autopaikkoja sekä varastotilaa, jota ei lasketa rakennusoikeuteen.
+113,0	Rakennuksen julkisivupinnan ja vesikaton leikkauskohdan ylin korkeusasema.
u	Merkinnällä u varustettu rakennusalan osa on jätettävä rakentamatta ensimmäisen kerroksen osalta.

LUONNOS

3.6.2022

LIITE 2D

Pienennös kaavaluonnoksesta, jolla ennakkokuuleminen on suoritettu.

ASEMAKAAVAMERKINNÄT JA -MÄÄRÄYKSET

AL	Asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialue.
ALY	Asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialue sekä yleisten rakennusten korttelialue.
	3 m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.
	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.
	Osa-alueen raja.
3	Kaupunginosan numero.
KYLPY	Kaupunginosan nimi.
10	Korttelin numero.
4900	Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.
VI	Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.
1/1r IV	Murtoluku roomalaisen numeron edessä osoittaa, kuinka suuren osan rakennusalueelle merkityn rakennusosan alasta saa rakennuksen ensimmäisessä kerroksessa, joka tulee sijoittaa rinteeseen, käyttää kerrosalaan laskettavaksi tilaksi.
I u1/2	Murtoluku roomalaisen numeron jäljessä osoittaa, kuinka suuren osan rakennuksen suurimman kerroksen alasta ullakon tasolla saa käyttää kerrosalaan laskettavaksi tilaksi.
	Rakennusala.
	Rakennuksen harjansuuntaa osoittava viiva.
+116,5	Rakennuksen julkisivupinnan ja vesikaton leikkauskohdan ylin korkeusasema.
+116,5	Rakennuksen vesikaton ylimmän kohdan korkeusasema.

LUONNOS

3.6.2022

LIITE 2D

Pienennös kaavaluonnoksesta, jolla ennakkokuuleminen on suoritettu.

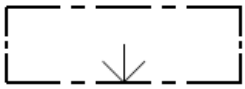

Nuoli osoittaa rakennusalan sivun, johon rakennus on rakennettava kiinni.

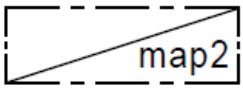

Maanalainen tila, johon saa sijoittaa autojen säilytyspaikan kahteen kerrokseen sekä varasto- ja väestönsuojatiloja. Kellarikerroksen läpiajot ja kulkuyhteydet korttelin muille tonteille on turvattava ja sovittava rasitesopimuksilla.

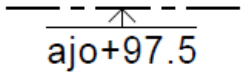

Maanalaisiin tiloihin johtavan liittymän korko ja likimääräinen sijainti.

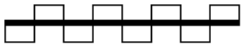

Katualueen rajan osa, jonka kohdalta ei saa järjestää ajoneuvoliittymää.

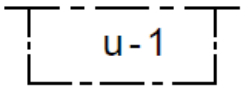

Uloke, jonka kohdalla rakennuksen ensimmäinen kerros on jätettävä rakentamatta.

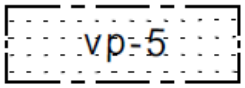

Rakennusala, jolle saa sijoittaa viherpihan. Viherpiha tulee toteuttaa rakennettuna oleskelualueena, jossa tulee olla myös istutuksia. Viherpiha voi sijoittua myös vesikaton tasolle.

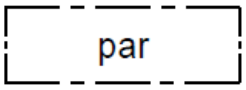

Parvekkeen rakennusala.

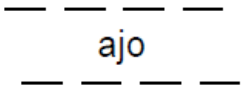

Ajoyhteys, sijainti ohjeellinen.

LUONNOS

3.6.2022

YLEISET MÄÄRÄYKSET

AL- ja ALY-korttelialueille saa sijoittaa myös majoitus-, palvelu-, ravintola- ja palveluasumisen tiloja.

Korttelin katutasokerroksessa kadunpuoleisiin tiloihin tulee sijoittaa pääosin liiketiloja.

AL- ja ALY-korttelialueelle on asuinrakennuksen tontille varattava rakennettua ja istutettavaa leikki- ja ulko-oleskelualuetta vähintään 50 m²:n yhtenäinen alue ja vapaan tilan tulee olla vähintään 4 metriä leveä. Ulko- oleskelualue voi sijoittua kansirakenteelle tai vesikatolle. Ulko-oleskelualueiden melutaso ei saa ylittää ohje- arvoa $L_{aeq7\text{-}22}$ 55 dB kello 7-22 välillä eikä yömelun ohjearvoa $L_{aeq22\text{-}7}$ 45 dB kello 22-7 välillä. Pihan oleskelualueet tai melua aiheuttavat laitteet tulee suojata aidoin tai rakentein siten, että melun ohjearvot eivät ylity.

Rakennusten kadunpuoleisten parvekkeiden tulee olla sisäänvedettyjä tai ns. ranskalaisia parvekkeita. Parvekkeiden ja terassien tulee olla lasitettuja. 6. kerroksen terassien lasituksen tulee olla sisäänvedetty lasituksen alapuolella sijaitsevien julkisivurakenteiden linjasta vähintään 0,5 metriä ja terassiosalla tulee olla päävesikatosta poikkeava erillinen vesikattorakenne. Lasitettuja parvekkeita ei lasketa kerrosalaan. Valta- ja Raatimiehenkadun puoleisilla julkisivuilla parvekelasituksen ääneneristävyyden liikennemelua vastaan tulee olla vähintään 7 dBA.

ALY-korttelialueilla päävesikaton kaltevuus tulee olla noin 40 astetta vähintään 7 metrin etäisyydelle korttelin ulkorajojen julkisivuista.

Rakennuksen julkisivut tulee toteuttaa laadukkaasti, keskustarakentamiseen sopivin materiaalein. Julkisivujen tulee olla toteutettu ilman näkyviä **elementtisaumoja**.

LIITE 2D

Pienennös kaavaluonnoksesta, jolla ennakkokuuleminen on suoritettu.

Ensimmäisen kerroksen kadunpuoleisten julkisivujen tulee olla pääosin ikkuna- tai lasipintaa ja ensimmäisen kerroksen oosalla kivirakenteisen julkisivumateriaalin tulee poiketa ylempien kerrosten materiaalista. Raatimiehenkadun puoleisen julkisivun tulee olla sisään vedetty noin 2,4 metriä 1. kerroksen osalta.

Kadunpuoleiset rakennuksen sisäänkäynnit tulee toteuttaa vähintään 1,5 metriä kiinteistön rajasta sisään vedetyillä syvennyksillä ja katurakenteen sekä sisäänkäyntien väliset korkeuserot tulee tasata kiinteistön rajojen sisäpuoleisilla rakenteilla.

Rakennuksen ulkoseinien, ikkunoiden ja ilmanvaihtoventtiilien sekä muiden rakenteiden ääneneristävyyden liikennemelua vastaan on oltava vähintään 35 dBA Valta- ja Raatimiehen-kadun puoleisilla julkisivuilla.

Talotekniikkaan liittyvät tilat ja putkistot tulee sijoittaa yhtenäisen vesikattorakenteen alapuolelle.

Asuinhuoneiden ikkunoiden tulee sijoittua siten, että asuinhuoneiden pääikkunan edessä on rakentamatonta tilaa vähintään 8 metriä, kuitenkin asunnon oma parveke saa sijaita alueella.

Tontilla 6 tulee mahdollistaa ajoyhteys Raatimiehenkadulta tontille 5 likimääräisillä tasoilla +101.8 ja tontilla 5 tulee mahdollistaa ajoyhteys Anni Swanin kadulta tontille 6 likimääräisillä tasoilla +105.5. Mikäli maanalainen autojen pysäköintitaso rakennetaan, tulee tontin 58 kellarin likimääräiseltä tasolta +97.5 rakenteellisesti mahdollistaa ajoyhteys tontille 6, tontilta 6 tulee rakenteellisesti mahdollistaa ajoyhteys tontille 5 likimääräisillä tasolla +98.8 ja tontilta 5 tulee rakenteellisesti mahdollistaa ajoyhteys tontille 6 likimääräisillä tasoilla +98.8. Mikäli maanalainen autojen pysäköintitaso tai -tasot rakennetaan, tulee tontin 5 kellarin likimääräisiltä tasoilta +99.2 ja 102.2 rakenteellisesti mahdollistaa ajoyhteyden rakentaminen P-Pormestarin pysäköintitasoille. Ajoyhteyksien vapaa korkeus tulee olla vähintään 2,3 metriä.

Tämän asemakaavan alueelle myönnettävistä rakennus- ja toimenpideluvista on pyydettävä lausunto kaupunkikuvatyöryhmältä.

Rakennusluvan yhteydessä tulee esittää selvitys hulevesien hallinnasta ja johtamisesta. Selvityksen pohjalta laadittava hulevesien hallintasuunnitelma ja toteutus tulee laatia Lappeenrannan kaupungin hulevesien hallintaohjelman periaatteiden mukaisesti. Selvityksessä tulee huomioida hulevesien hallinta erityisesti tulvatilanteessa.

Kaava-alueen maaperästä purkautuu radonkaasua, joka on huomioitava rakennussuunnittelussa. Asuntojen, työ- ja oleskelutilojen huoneilman vuosikeskiarvot eivät saa ylittää STM:n antamia kulloinkin voimassa olevia ohjearvoja.

Korttelialueelle saa rakentaa kiinteistökohtaisia muuntamoita. Muuntamoiden tulee sijaita rakennusten sisällä.

LUONNOS
3.6.2022

Kaava-alue kuuluu 1E-luokan pohjavesialueeseen. Alueella on kielletty sellainen rakentaminen ja muut toimenpiteet, joista voi aiheutua ympäristönsuojelulain (pohjaveden pilaamiskielto ja maaperän pilaamiskielto) tarkoittamia seurauksia. Toimenpiteet, joista voi aiheutua vesilain 3 luvun mukaisia seurauksia, kuten vaikutuksia pohjaveden laatuun tai määrään, ovat kiellettyjä ilman vesilain mukaista lupaa. Tehtäessä rakennustöitä pohjavesialueella on kiinnitettävä erityistä huomiota pohjaveden pilaantumisen estämiseksi.

Paloteknisiä ratkaisuja suunniteltaessa on korttelin tontteja käsiteltävä yhtenä kokonaisuutena riittävän turvallisuustason saavuttamiseksi. Suunnittelussa tulee huomioida asukkaiden omatoimisen pelastautumisen järjestäminen sisäpihan puoleisista asunnoista maantasolle.

Rakennusten kellaritilojen liittäminen viemäriverkkoon saattaa edellyttää kiinteistökohtaista pumppaamoa.

Alueella saattaa esiintyä pilaantuneita maa-aineksia. Tonttien 5, 6 ja 58 osalta tulee laatia selvitys perustamis- ja pohjaolosuhteista.

Kaava-alue on ympäristöriskejä aiheuttavan laitoksen konsultointivyöhykkeellä. Rakennusten rakennuslupaa haettaessa tulee esittää suunnitelma pelastustoimenpiteistä huomioiden alueen turvallisuusriskit ja pyytää Tukes:n ja aluepelastuslaitoksen lausunto.

AL- ja ALY-kortteleissa polkupyörille ja ulkoiluvälineille tulee järjestää säilytystilaa 1 m² / 25 asuntojen kerros-m² esteettömästi saavutettaviin tiloihin ja vähintään 50% tiloista tulee sijoittua tasolle, joka on saavutettavissa esteettömästi käyttämättä hissiä. Opiskelija-asunnoille tulee järjestää yksi polkupyörän säilytyspaikka / asukas.

AUTOPAIKKOJEN LASKENTANORMIT:

1.	1 ap/ 90 kerros-m²	Liike- ja toimistotilat
2.	1 ap/250 kerros-m²	Hotellitoiminta. Hotellitoiminnoiksi autopaikkamitoituksessa luetaan majoitustilojen lisäksi hotellin käytössä olevat ravintola-, keittiö-, kokous- ja aulatilat.
3.	1 ap/ 90 kerros-m²	Ravintolatilat
4.	1 ap/100 kerros-m²	Asunnot
5.	1 ap/180 kerros-m²	Palveluasuminen
6.	1 ap/180 kerros-m²	Yleishyödylliseen toimintaan tarkoitettu opiskelija- ja nuorisoasuminen

Autopaikkojen lukumäärää määriteltäessä ulkoseinän 250 mm ylittävää osaa, kunkin porrashuoneen 15 kerros-m^2 ylittävää osaa ja aputilojen sekä autojen säilytykseen rakennetun rakennusosan kerrosalaa ei tarvitse ottaa huomioon autopaikkojen laskennassa. Porrashuonekäytävät määritetään osaksi porrashuonetta.

Yksi asukkaiden käyttöön tuleva yhteiskäyttöauton paikka korvaa 5 pysäköintipaikkaa ja yhteiskäyttöön osoitettujen autopaikkojen tulee sijoittua tontille. Yhteiskäyttöön osoitettujen autopaikkojen laskennallinen osuus saa olla enintään 25% kerrosalasta laskettujen autopaikkojen laskennallisesta määrästä.

Jos autopaikkoja sijoitetaan nimeämättöminä läheiseen kaupungin omistamaan tai hallinnoimaan pysäköintilaitokseen, voidaan niiden määrästä siltä osin vähentää 30%.

LUONNOS
3.6.2022

Pienennös kaavaluonnoksesta, jolla ennakkokuuleminen on suoritettu.

LAPPEENRANNAN KAUPUNKI

ELINVOIMAN JA KAUPUNKIKEHITYKSEN TOIMIALA

Kaupunkisuunnittelu

ASEMAKAAVAN MUUTOS

3 Kylpylä

Kortteli 10, tontit 5, 6 ja 58.

Lappeenrannassa 3.6.2022 Maarit Pimiä, kaupunginarkkitehti

Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain 323/11.4.2014 vaatimukset

Lappeenrannassa 30.5.2022 Riitta Ruutiainen, kaupungingeodeetti

Tasokoordinaattijärjestelmä ETRS89 - GK28 Korkeusjärjestelmä N2000

Vahvistanut

LUONNOS

3.6.2022

Ennakkokuuleminen 16.6 - 15.7.2022	
Kaupunkikehitys ltk	
KH	
Nähtävillä	
KH	
KV	
Valmistelija JL, KK	Suunnittelija KH
Mittakaava 1:500	Työ nro K2762

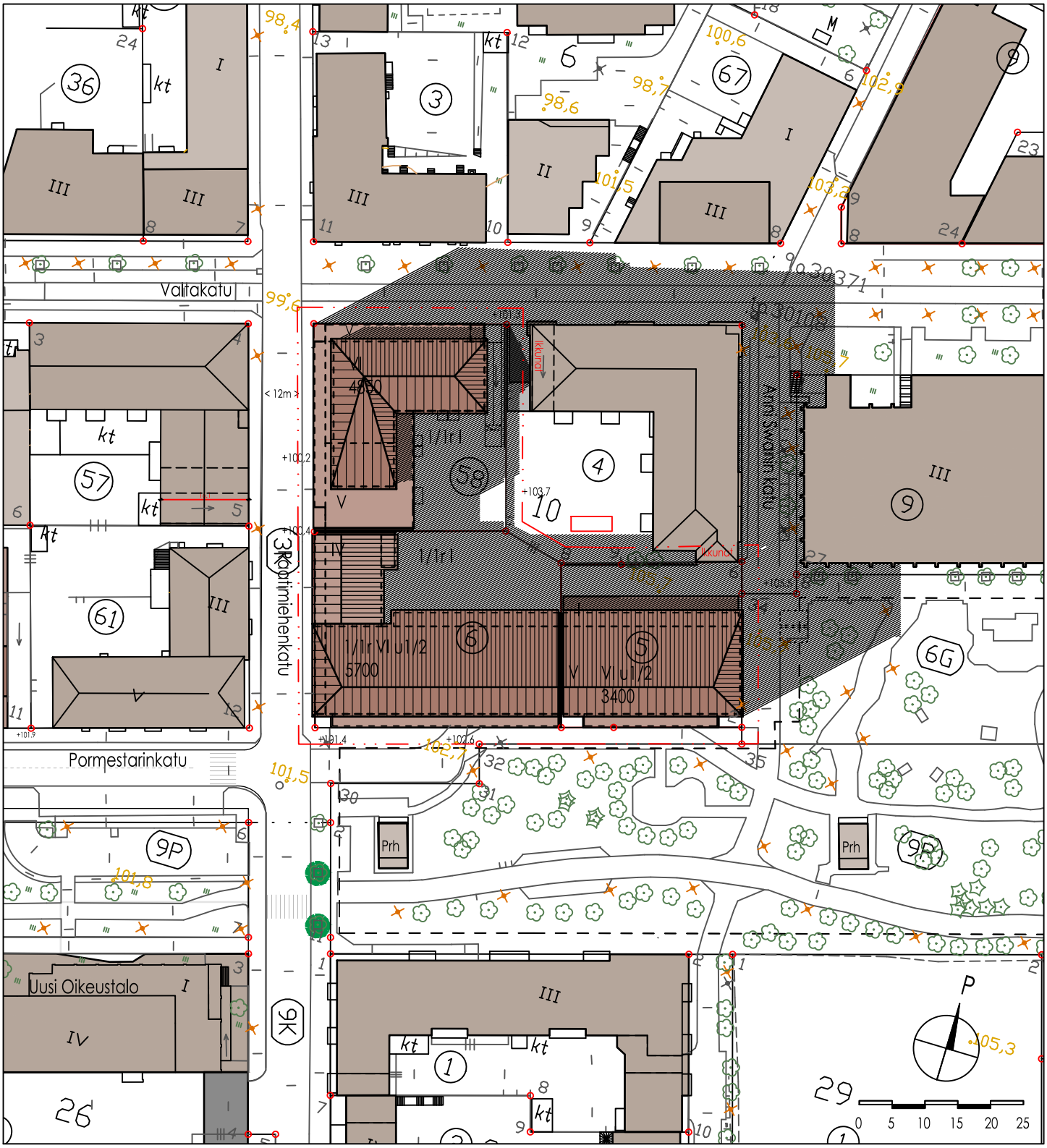

Havainnekuva kaavamuutoksen mahdollistamien uudisrakennuksten varjostusvaikutuksesta 20.3 ja 21.9 klo 12 (kesäaikana klo 13).

ASEMAKAAVAN MUUTOS EHDOTUS 17.8.2022	LIITE 3a HAVAINNEKUVA	K2762
3 KYLPYLÄ Kortteli 10 Tontit 5, 6 ja 58	**MONARIN KORTTELI PORMESTARINKATU 8–10 JA VALTAKATU 43**	

3D–kaupunkimalli © Lappeenrannan kaupunki / Arkkitehtuuritoimisto Riitta ja Kari Ojala Oy

Havainnekuva Monarin korttelista yli Paasikiven puiston, katsottuna kohti koilista.

3D–kaupunkimalli © Lappeenrannan kaupunki / Arkkitehtuuritoimisto Riitta ja Kari Ojala Oy

Havainnekuva Pormestarinkadulta kohti itää.

ASEMAKAAVAN MUUTOS EHDOTUS 17.8.2022	LIITE 3b 3D HAVAINNEKUVAT	K2762
3 KYLPYLÄ Kortteli 10 Tontit 5, 6 ja 58	**MONARIN KORTTELI PORMESTARINKATU 8–10 JA VALTAKATU 43**	

3D–kaupunkimalli © Lappeenrannan kaupunki / Arkkitehtuuritoimisto Riitta ja Kari Ojala Oy

Havainnekuva Monarin korttelista katsottuna idän suunnalta.

3D–kaupunkimalli © Lappeenrannan kaupunki / Arkkitehtuuritoimisto Riitta ja Kari Ojala Oy

Havainnekuva Monarin korttelista katsottuna lännen suunnalta.

ASEMAKAAVAN MUUTOS EHDOTUS 17.8.2022	LIITE 3c 3D HAVAINNEKUVAT	K2762
3 KYLPYLÄ Kortteli 10 Tontit 5, 6 ja 58	**MONARIN KORTTELI PORMESTARINKATU 8–10 JA VALTAKATU 43**	

3D–kaupunkimalli © Lappeenrannan kaupunki

Havainnekuva Valtakadulta katsottuna idän suuntaan.

3D–kaupunkimalli © Lappeenrannan kaupunki / Arkkitehtuuritoimisto Riitta ja Kari Ojala Oy

Havainnekuva Raatimiehenkadulta katsottuna kohti pohjoista.

ASEMAKAAVAN MUUTOS EHDOTUS 17.8.2022	LIITE 3d 3D HAVAINNEKUVA	K2762
3 KYLPYLÄ Kortteli 10 Tontit 5, 6 ja 58	**MONARIN KORTTELI PORMESTARINKATU 8–10 JA VALTAKATU 43**	

Julkisivut Valtakadulle.

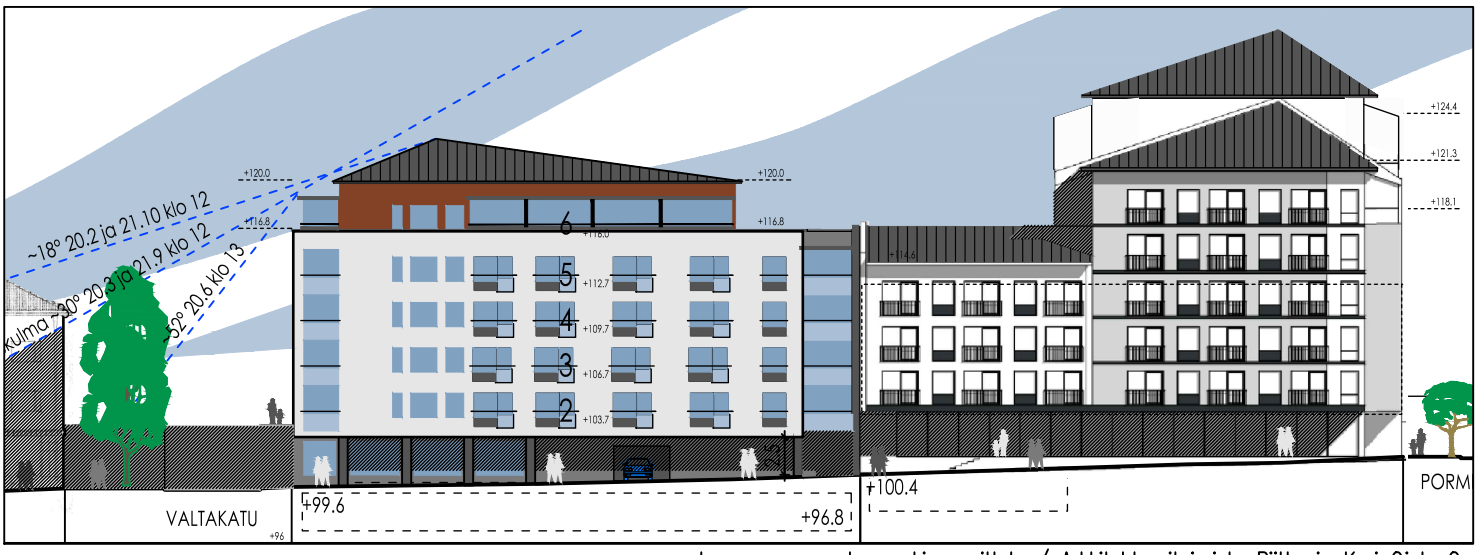

Lappeenrannan kaupunkisuunnittelu / Arkkitehtuuritoimisto Riitta ja Kari Ojala Oy

Julkisivut Raatimiehenkadulle.

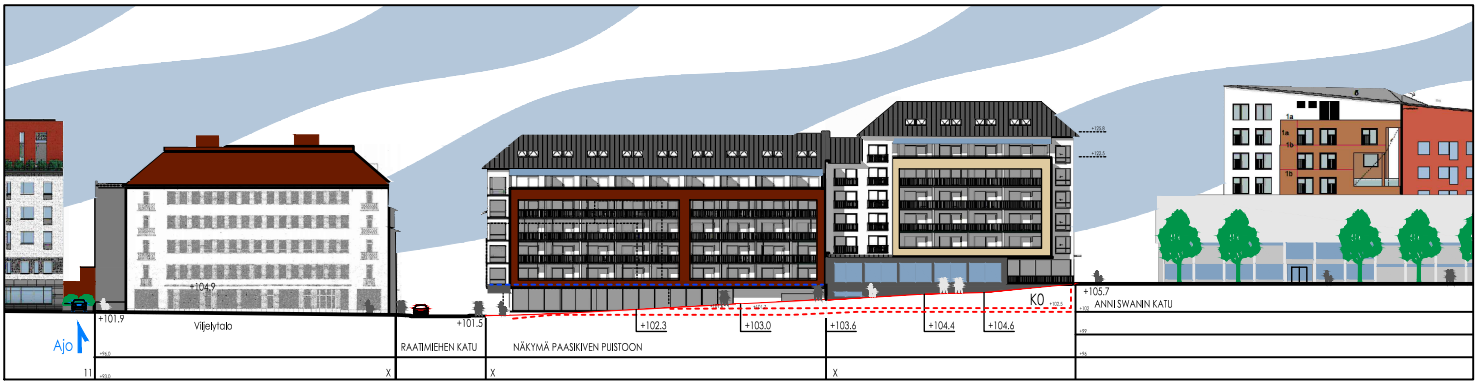

Lappeenrannan kaupunkisuunnittelu / Arkkitehtuuritoimisto Riitta ja Kari Ojala Oy

Julkisivut Pormestarinkadulle ja Paasikiven puistoon.

ASEMAKAAVAN MUUTOS
EHDOTUS 17.8.2022

LIITE 3e
KATUNÄKYMÄT

K2762

3 KYLPYLÄ
Kortteli 10
Tontit 5, 6 ja 58

MONARIN KORTTELI
PORMESTARINKATU 8–10
JA VALTAKATU 43

Asemakaavoituksen seuranta		Alueell. ympäristökeskus	
Asemakaavan tietojen täyttölomake 1/4		Täyttämispvm	17.8.2022

Asemakaavan perustiedot

Asemakaavan nimi	**MONARIN KORTTELI, PORMESTARINKATU 8-10 JA VALTAKATU 43 (3 KYLPYLÄ, KORTTELI 10, TONTIT 5, 6 JA 58)**		
Kunta	**LAPPEEN-RANTA**	Ayk:n kaavatunnus	
Kuntanumero	**405**	Kunnan kaavatunnus	405K2762
Hyväksymispvm		Vireille tulosta ilm. pvm	
Kaava-alueen pinta-ala	0,3908	Uusi ak:n pinta-ala	
Maanal. tilojen pinta-ala	0,3908	Ak:n muutoksen pinta-ala	0,3908

Ranta-asemakaava:	Rantaviivan pituus km	Rakennuspaikkojen lkm Oma ranta	Muut	Lomarak.paikkojen lkm Oma ranta	Muut

Yhteenveto aluevarauksista

	Pinta-ala ha	Pinta-ala %	Kerrosala k-m^2	Tehokkuus e	Pinta-alan muut. ha±	Kerrosalan muut.k-m^2±
Aluevar. yhteensä	0,3908	100,0	13950	3,57	-0,0000	+7 550
A yhteensä	0,3908	100,0	13950	3,57	+0,0990	+9 300
P yhteensä						
Y yhteensä					-0,0990	-1 750
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä						
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Yhteenveto maanalaisista tiloista

	Pinta-ala ha	Pinta-ala %	Kerrosala k-m^2	Pinta-alan muut. ha±	Kerrosalan muut.k-m^2±
Maan.til. yht.	0,3908	100,0		+0,3451	

Rakennussuojelu

	Suojeltujen rak. lkm	Suojeltujen rak. k-m^2	Suojeltujen rak. muutos lkm±	k-m^2±
Suoj.rak. yht.				
asemakaava				
muu				

Asemakaavoituksen seuranta		Alueell. ympäristökeskus	
Asemakaavan tietojen täyttölomake 2/4		Täyttämispvm	17.8.2022

Asemakaavan tunnistetiedot

Asemakaavan nimi	**MONARIN KORTTELI, PORMESTARINKATU 8-10 JA VALTAKATU 43 (3 KYLPYLÄ, KORTTELI 10, TONTIT 5, 6 JA 58)**		
Kunta	**LAPPEEN-RANTA**	Ayk:n kaavatunnus	
Kuntanumero	**405**	Kunnan kaavatunnus	405K2762
Hyväksymispvm			

Aluevaraukset

	Pinta-ala ha	Pinta-ala %	Kerrosala k-m^2	Tehokkuus e	Pinta-alan muut. ha+	Kerrosalan muut.k-m^2+
Aluevar. yhteensä	0,3908	100,0	13 950	3,57	-0,0000	+7 550
A yhteensä	0,3908	100,0	13 950	3,57	+0,0990	+9 300
AL	0,1330	34,0	4 850	3,65	-0,1588	+200
ALY	0,2578	66,0	9 100	3,53	+0,2578	+9 100
P yhteensä						
Y yhteensä					-0,0990	-1 750
Y					-0,0990	-1 750
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä						
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Asemakaavoituksen seuranta
Asemakaavan tietojen täyttölomake 3/4

Asemakaavan tunnistetiedot

Asemakaavan nimi	**MONARIN KORTTELI, PORMESTARINKATU 8-10 JA VALTAKATU 43 (3 KYLPYLÄ, KORTTELI 10, TONTIT 5, 6 JA 58)**		
Kunta	**LAPPEEN-RANTA**	Ayk:n kaavatunnus	
Kuntanumero	**405**	Kunnan kaavatunnus	405K2762
Hyväksymispvm			

Maanalaiset tilat

	Pinta-ala ha	Pinta-ala %	Kerrosala k-m^2	Pinta-alan muut. ha±	Kerrosalan muut.k-m^2±
Maan.til. yht.	0,3908	100,0		0,3451	
maanal. tilat					
ma					
map-2	0,3908	100,0		0,3451	
ma-LPY					
ma-LT					

Asemakaavoituksen seuranta
Asemakaavan tietojen täyttölomake 4/4

Asemakaavan tunnistetiedot

Asemakaavan nimi	**MONARIN KORTTELI, PORMESTARINKATU 8-10 JA VALTAKATU 43 (3 KYLPYLÄ, KORTTELI 10, TONTIT 5, 6 JA 58)**		
Kunta	**LAPPEENRANTA**	Ayk:n kaavatunnus	
Kuntanumero	**405**	Kunnan kaavatunnus	405K2762
Hyväksymispvm			

Rakennussuojelu

	Suojeltujen rakennusten		Suojeltujen rakennusten muutos	
	lkm	kerrosala k-m^2	lkm±	kerrosala k-m^2±
Suoj.rak. yht.				
suojellut rak.				
asemakaava				
muu				

LAPPEENRANNAN KAUPUNKI

ASEMAKAAVAHAKEMUS /
ASEMAKAAVAMUUTOSHAKEMUS

kaava-aloitteen saapumispäivä

1. MUUTOSKOHTEEN TIEDOT

Kiinteistötunnus	405-3-10-58
Kortteli/tontti/muu alue	
Osoite	Valtakatu 43, 53100 Lappeenranta

2. MUUTOSESITYS

Esitämme ko. kiinteistölle asumiseen soveltuvaa asemakaavaa tontinkäyttösuunnitelman mukaisesti.

3. PERUSTELUT (TARVITTAESSA KÄYTETTÄVÄ LIITTEITÄ)

Nykyinen rakennus painunut, ja painuminen on aiheuttanut rakennukseen mittavia vauritoita. Nykyisen rakennuksen korjaaminen ei ole järkevää. Kts. erillinen liite.

4. LIITTEET

Pakolliset liitteet:

- [X] Selvitys omistus/hallintaoikeudesta tai
- [X] Ote taloyhtiön hallituksen/yhtiökokouksen pöytäkirjasta
- [X] Alustava suunnitelma alueen käytöstä

Muut liitteet:

- [X] Valtakirja
- [ ] Karttaote

X Lausunto 30.6.2021

5. YHTEYSTIEDOT

Hakija/Hakijat	Nimi	Koy Lappeenrannan Valtakatu 43
	Postiosoite	c/o Realia Isännöinti Oy Valtakatu 33, 53100 Lpr
	Sähköpostiosoite	kirsi.soikkeli@keva.fi
	Puh. virka-aikana	0407288646
	Henkilö/Y-tunnus (tarvitaan laskutusta varten)	1604591-6
Yhteyshenkilö (jos eri kuin hakija)	Nimi	Jussi Koskela
	Postiosoite	c/o YIT Suomi Oy Kiviharjunkatu 16
	Sähköpostiosoite	jussi.koskela@yit.fi
	Puh. virka-aikana	0505388550

LASKUTUSOSOITE, JOS ERI KUIN HAKIJAN

Hakija/Hakijat	Nimi	YIT Suomi Oy
	Postiosoite	PL 961, 00026 BASWARE
	Sähköpostiosoite	ap@yit.fi
	Puh. virka-aikana	02071 55319
	Henkilö/y-tunnus	0112650-2

6. HAKIJAN/HAKIJOIDEN ALLEKIRJOITUS JA PÄIVÄYS

☒ Haen asemakaavaa / asemakaavan muutosta ja sitoudun maksamaan siitä kaupungille kaavoitushinnaston mukaisen korvauksen.

☐ Haen asemakaavaa / asemakaavan muutosta ja siihen liittyvää tonttijakoa ja sitoudun maksamaan siitä kaupungille kaavoitushinnaston ja tonttijakohinnaston mukaisen korvauksen.

Päivämäärä ja paikka	17.8.2021 Lappeenranta
Allekirjoitus	
Nimen selvennys	Jussi Koskela, valtakirjalla 2CF5650C84A34A3...

7. OHJEITA HAKIJALLE

Jos tilan/tontin omistaja tai haltija haluaa asemakaavaa/asemakaavan muutosta voimassa olevaan asemakaavaan, hänen on haettava sitä kirjallisesti. Asemakaavaa tai sen muutosta voi hakea tällä lomakkeella tai omalla vapaamuotoisella hakemuksella, jossa on vastaavat tiedot.

Henkilö/Y-tunnuksella varmistetaan oikea laskutusyhteys. Tunnusta ei esitetä asemakaavan hakemusta käsiteltäessä.

Ennen hakemuksen jättämistä on syytä keskustella kaupunginarkkitehdin kanssa muutoksen mahdollisuudesta ja tarkoituksenmukaisuudesta. Samalla voi keskustella haettavan muutoksen kustannuksista, aikatauluista ym. muutokseen liittyvistä asioista. Kaupunginarkkitehti Maarit Pimiä, maarit.pimia@lappeenranta.fi, puh. 040-653 0745

Kirjallinen hakemus osoitetaan Lappeenrannan kaupungin kaupunkisuunnittelulle ja toimitetaan osoitteella: Lappeenrannan kaupunki, Elinvoima ja kaupunkikehitys, Kirjaamo, PL 38, 53101 Lappeenranta.

Hakiessaan asemakaavaa tai asemakaavan muutosta hakija sitoutuu maksamaan kaupungille teknisen lautakunnan hyväksymät asemakaavan- ja tonttijaon muutoksista perittävät maksut. Kaavoituskustannukset laskutetaan sen hinnaston mukaisesti, mikä on voimassa asemakaavan ollessa lautakunnan käsittelyssä. Jos kaavan hyväksyminen ei tapahdu kahden vuoden sisällä lautakunnan käsittelystä, sovelletaan kustannusten laskutuksessa kaavan hyväksymishetkellä voimassa olevaa hinnastoa (liite 1). Kaavoitusmaksu laskutetaan asemakaavan tai asemakaavan muutoksen hyväksymisen jälkeen, sen saatua lainvoima.

KAAVOITUKSEN KÄYNNISTÄMISSOPIMUS

Merkittävissä asemakaavahankkeissa laaditaan erillinen kaavoituksen käynnistämissopimus, jossa voidaan sopia mm. kaavanlaatimisesta perittävistä kustannuksista.

MAANKÄYTTÖSOPIMUS

Lappeenrannan kaupunginvaltuuston 20.2.2017 hyväksymän maapoliittisenohjelman 2017 mukaisesti asemakaavoitettavan alueen maanomistajalla, jolle asemakaavasta aiheutuu merkittävää hyötyä käyttötarkoituksen muutoksen tai rakennusoikeuden lisäyksen johdosta, on velvollisuus osallistua kunnalle yhdyskuntarakentamisesta aiheutuviin kustannuksiin (MRL 91 a §). Korvauksesta sovitaan ensisijaisesti maanomistajan ja kaupungin välisellä maankäyttösopimuksella. Maankäyttösopimuksella ei voida sitovasti sopia kaavan sisällöstä (MRL 91 b §).

Maankäyttösopimuksesta neuvotellaan tapauskohtaisesti kaavoituksen käynnistymisen jälkeen. Varsinainen sopimus voidaan osapuolia sitovasti tehdä, kun kaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävillä. Sopimus allekirjoitetaan ja mahdollinen vakuus korvaussummasta vastaanotetaan ennen kaavan hyväksymistä. Perittävällä korvauksella maanomistaja osallistuu yhdyskuntarakentamisesta kaupungille aiheutuneisiin kustannuksiin. Maankäyttökorvaus voidaan maksaa myös maanluovutuksena.

Jos asemakaavaa muutetaan asuinrakentamiseen osoitetulla alueella ja rakennusoikeutta lisätään alle 500 kerros-m2, maankäyttösopimusmenettelyä ei tarvita.

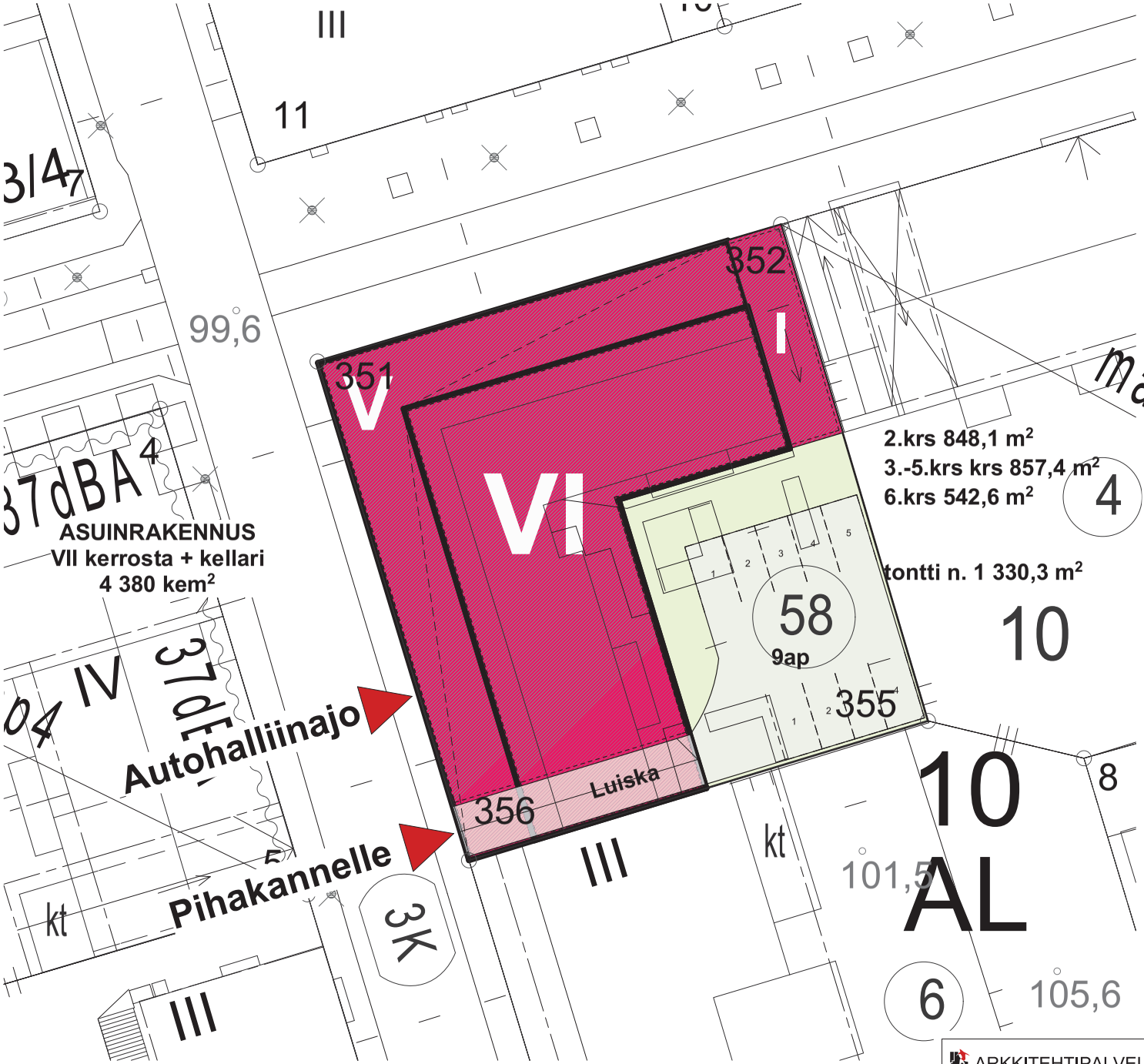

ARKKITEHTIPALVELU.FI
Arkkitehtipalvelu Oy Jyväskylä
+358 (0)44 755 5500
Tourukatu 24 40100 Jyväskylä
etunimi.sukunimi@arkkitehtipalvelu.fi

Rakennuskohteen nimi ja osoite
YIT LPR Valtakatu 43

Tontti

Piirustuksen sisältö
Tontinkäyttö

Mittakaava
1:300

Päiväys	Suunnitteluala	Projektinumero	Piirustuksen numero	Suunnittelija	Muutos
19.10.2018	**ARK**	**66-010**	**L1-01**	TRy	-

Tulostuspäivä 19.10.2018 klo 12:36

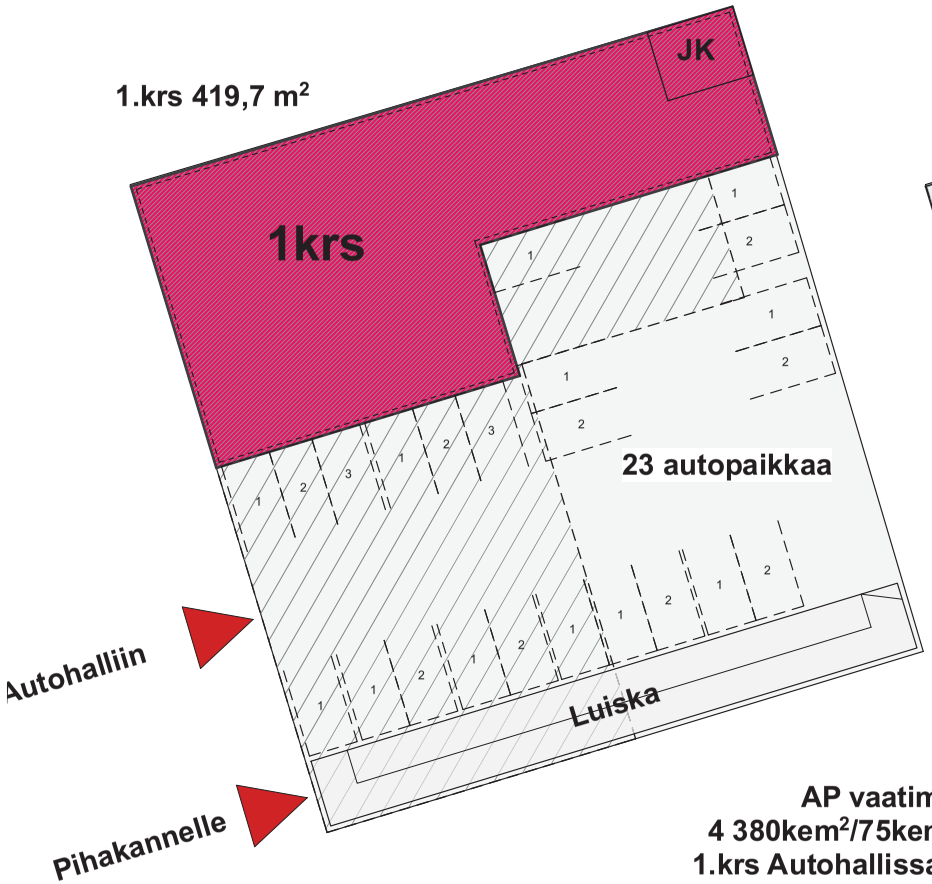

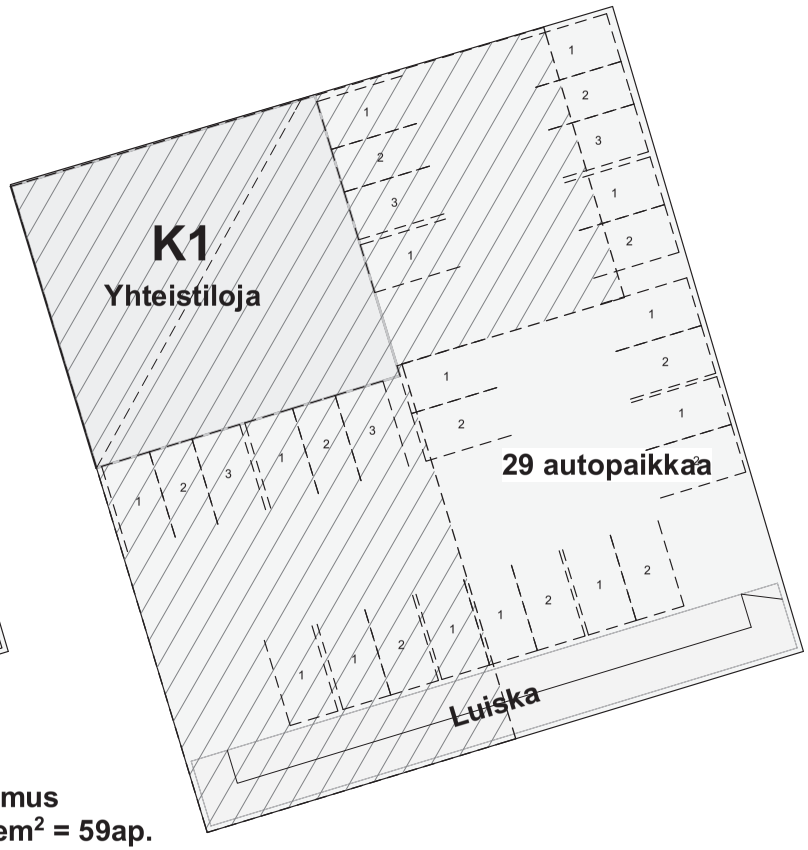

AP vaatimus
4 380kem²/75kem² = 59ap.
1.krs Autohallissa yht. 23ap.
K1 Autohallissa yht. 29ap.
Pihalla yht. 9ap.

ARKKITEHTIPALVELU.FI
Arkkitehtipalvelu Oy Jyväskylä
+358 (0)44 755 5500
Tourukatu 24 40100 Jyväskylä
etunimi.sukunimi@arkkitehtipalvelu.fi

Rakennuskohteen nimi ja osoite					Tontti
YIT LPR Valtakatu 43					
Piirustuksen sisältö					Mittakaava
1.krs ja K1					1:300
Päiväys	Suunnitteluala	Projektinumero	Piirustuksen numero	Suunnittelija	Muutos
19.10.2018	ARK	66-010	L1-01	TRy	-

Tulostuspäivä 19.10.2018 klo 12:36

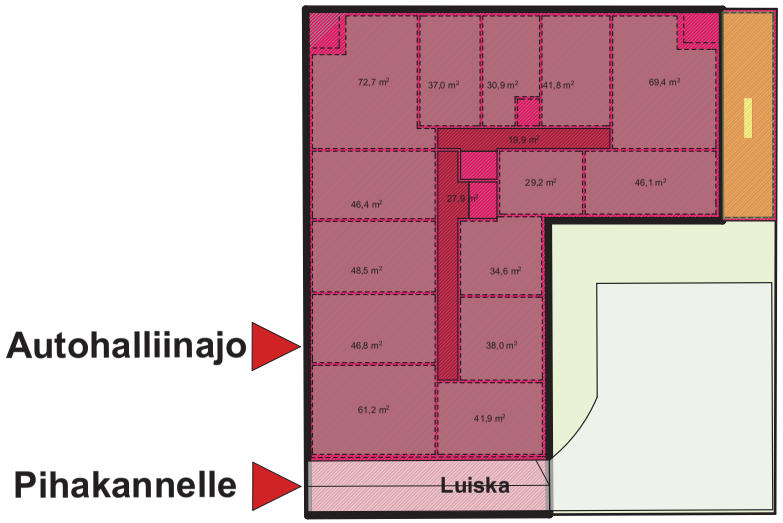

2.krs 848,1 m²

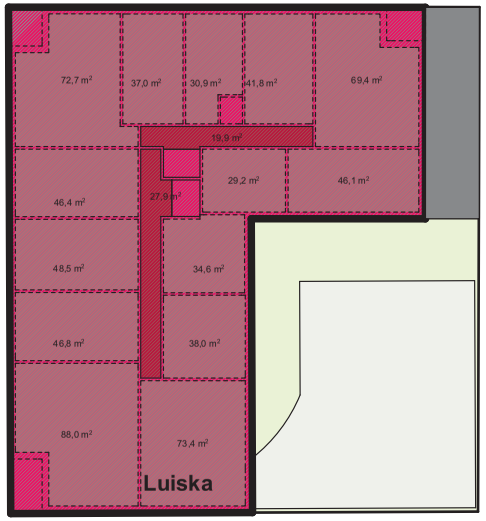

3.-5.krs krs 857,5 m²

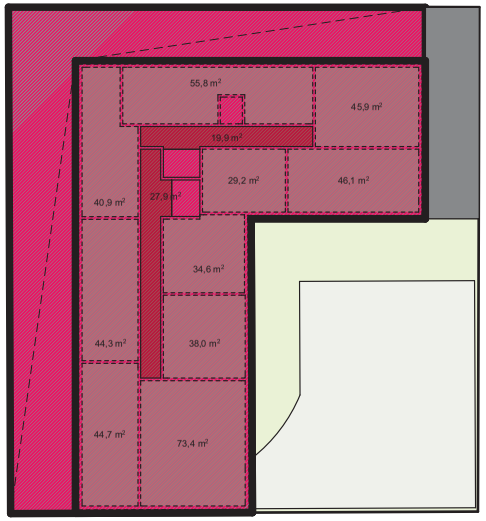

6.krs 571,2 m²

ARKKITEHTIPALVELU.FI
Arkkitehtipalvelu Oy Jyväskylä
+358 (0)44 755 5500
Tourukatu 24 40100 Jyväskylä
etunimi.sukunimi@arkkitehtipalvelu.fi

Rakennuskohteen nimi ja osoite
YIT LPR Valtakatu 43

Tontti

Piirustuksen sisältö
Narukaaviot

Mittakaava
1:400

Päiväys	Suunnitteluala	Projektinumero	Piirustuksen numero	Suunnittelija	Muutos
23.10.2018	ARK	66-010	L1-01	TRy	-

Tulostuspäivä 23.10.2018 klo 14.30

Lappeenrannan kaupunki
Kaupunkisuunnittelu
Kirjaamo
PL 11
53101 Lappeenranta

ASEMAKAAVAN MUUTOSHAKEMUS

1. Muutoskohten tiedot

Kiinteistötunnus:	405-3-10-6
Kortteli/tontti:	Keskusta III 10/6
Osoite:	Raatimiehenkatu 18, 53100 Lappeenranta

2. Muutosesitys

Hakija esittää nykyisen asemakaavan muuttamista niin, että asemakaava mahdollistaa nykyisen rakennuksen korvaamisen uudella kaupunkikuvaan sopivammalla kokonaisuudella.

3. Muutoksen perustelut

Nykyinen rakennus on tulossa sen rakennus- ja taloteknisen käyttöajan loppuun eikä kiinteistön korjaamiselle ole teknistaloudellisia perusteita. Kiinteistö sijaitsee kaupunkikuvan kannalta merkittävällä paikalla, joka edellyttää toimivaa kiinteistökokonaisuutta ja nykyistä edustavampaa rakennusta.

4. Liitteet

Selvitys omistusoikeudesta
Ote kiinteistöyhtiön yhtiökokouksesta
Alustava suunnitelma alueen käytöstä

5. Yhteystiedot

Hakija nimi:	Kiinteistö Oy Pormestarintori
Osoite:	c/o Karjalan Isännöintikeskus, Ratakatu 47, 53100 Lappeenranta
Sähköposti:	juha.pollanen@raatimiehet.fi
Puhelin virka-aikana:	0400 555 960
Y-tunnus:	0162065-8

Yhteyshenkilö:	Juho Ojala
Osoite:	Kivirannankatu 26, 53950 Lappeenranta
Sähköposti:	juho.ojala@pp.inet.fi
Puhelin virka-aikana:	0400 708 125

6. Allekirjoitus

Haemme asemakaavan muutosta ja sitoudumme maksamaan siitä kaupungille kaavoitushinnaston mukaisen korvauksen.

Lappeenrannassa 13. lokakuuta 2020

Kiinteistö Oy Pormestarintori

Juha Pöllänen
Hallituksen puheenjohtaja

LIITE ASEMAKAAVAMUUTOKSEEN

ALUSTAVA SUUNNITELMA ALUEEN KÄYTÖSTÄ

Hakija esittää nykyisen asemakaavan muuttamista niin, että asemakaava mahdollistaa nykyisen rakennuksen korvaamisen uudella kaupunkikuvaan sopivammalla kokonaisuudella. Kaavamerkinnäksi ehdotetaan ALY.

Lisäksi hakija esittää, että kaavassa otettaisiin huomioon maanalaisten paikoitustilojen osalta yhteistyömahdollisuus Williparkin P-Pormestarin parkkitalon kanssa.

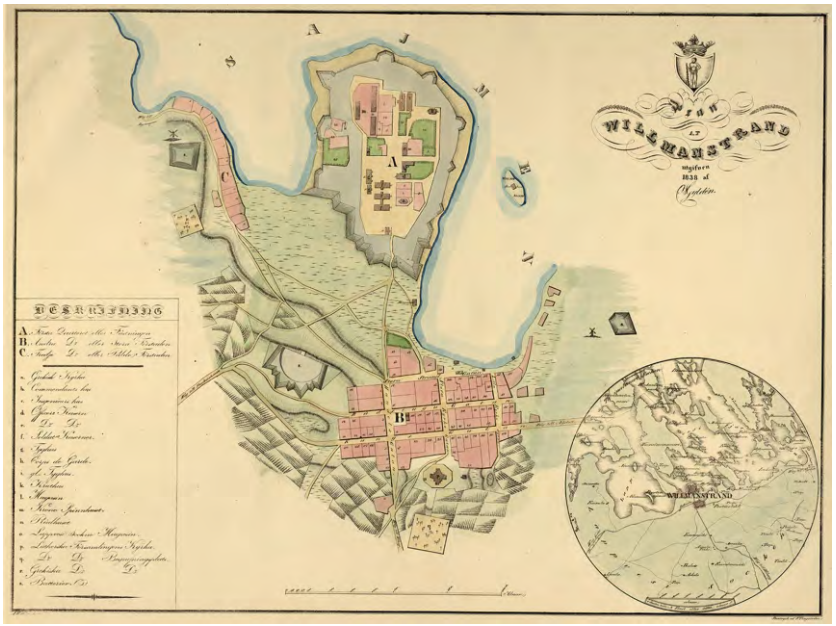

LAPPEENRANNAN PÄÄKIRJASTO ja MONITOIMITALO
Rakennushistoriaselvitys
SitoWise Oy
11.12.2017

SITOWISE

LAPPEENRANNAN PÄÄKIRJASTON JA MONITOIMITALON RAKENNUSHISTORIASELVITYS

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO

1.1 Toimeksianto
1.2 Kohteet
1.3 Sisältö ja menetelmät

2. AIKAISEMMAT SELVITYKSET

2.1 Kirjasto
2.2 Monitoimitalo

3. KAAVAT

3.1 Kirjaston ja monitoimitalon rakentamista edeltäneet kaavat
3.1.1 Gyldenin kartta 1838 ja Hannikaisen kaava 1892
3.1.2 Thomén - Liliuksen kaava Kimpiseen ja Taikinamäkeen 1908
3.1.3 Otto-Iivari Meurmanin yleisasemakaava 1935
3.1.4 Olli Kivisen yleiskaava 1957
3.2 Keskustakilpailut 1957 ja 1963
3.2.1 Lappeenrannan kaupungintalo aatekilpailu 1957
3.2.2 Lappeenrannan keskustakilpailu 1963
3.2.3 Kilpailun jälkeen laadittu asemakaava
3.3 Rakentamisaikaiset kaavat
3.3.1 Keskustan pohjoisen puolen asemakaava 1972
3.3.2 Myöhempiä kirjaston ja monitoimitalon kaavoja

4. LAPPEENRANNAN KIRJASTOIMI

4.1 Alku
4.2 Sota-aika
4.3 Sodan jälkeen
4.4 Sivu- ja laitoskirjastot
4.5 Kuntaliitoksen jälkeinen kausi
4.6 Carelica-kokoelma
4.7 Hanke uudeksi kirjastorakennukseksi
4.8 Maakuntakirjastoksi 1.1.1973 alkaen
4.9 Maakuntakirjaston vaiheita
4.10 Virstanpylväitä Lappeenrannan kirjastotoimen ja toiminnan vaiheilta 1883-2017

5. UUDEN KIRJASTORAKENNUKSEN SUUNNITTELU JA RAKENTAMINEN

5.1 Hanke ennen kuntaliitosta
5.2 Hanke kuntaliitoksen jälkeen
5.3 Rakentaminen

6. KIRJASTORAKENNUS JA ARKKITEHTI

6.1 Arkkitehti Erkki Pasanen
6.2 Kirjaston suunnitteluratkaisut ja arkkitehtuuri
6.3 Taide kirjastossa

7. KIRJASTON KÄYTTÖKOKEMUKSIA

7.1 Vastaanotto
7.2 Rakenteellisia muutoksia
7.3 Toiminnallisia muutoksia
7.4 Muutoksia ympäristössä

8. MONITOIMITALON SUUNNITTELU JA RAKENTAMINEN

8.1 Suunnittelun käynnistyminen ja lähtökohdat
8.2 Arkkitehti Pauli Vuorinen
8.3 Suunnittelu
8.4 Rakennuksen tilat
8.5 Rakennuksen valmistuminen ja käyttö

9. JOHTOPÄÄTÖKSET

9.1 Pääkirjasto
9.2 Monitoimitalo

10. LÄHTEET
11. VIITTEET
12. LIITTEET

1. JOHDANTO

1.1 Toimeksianto

Tämä rakennushistoriaselvitys on tehty Lappeenrannan kaupungin kaupunkisuunnittelun (Elinvoima ja kaupunkikehitys) tilauksesta. Selvitys tehdään asemakaavan muutosta varten ja sen tarkoituksena on koota yksiin kansiin tiedot pääkirjaston ja monitoimitalon alueen ja sen rakennusten historiasta, muutosvaiheista ja nykytilasta. Selvitys ei sisällä rakennusten kuntoarviota eikä muita teknisiä selvityksiä. Työ ei sisällä myöskään kohteen mittausta.

Selvityksen on laatinut Mikko Heikkilä, arkkitehti SAFA, SitoWise Oy.

1.2 Kohteet

Selvityksen kohteina ovat:

1. Lappeenrannan pääkirjasto, arkkitehti Erkki Pasanen. Valmistunut 1974. Kiinteistötunnus 405-6-13-9.

2. Monitoimitalo, arkkitehti Pauli Vuorinen. Valmistunut 1981. Kiinteistötunnus 405-3-10-5.

1.3 Sisältö ja menetelmät

Työ jakautuu neljään osa-alueeseen:

- Alueen kaavoitus ennen ja jälkeen kohteiden rakentamisen
- Lappeenrannan kirjastotoimi
- Kohteiden suunnittelu ja rakentaminen
- Kohteiden arkkitehtuuri ja toiminnallisuus nykyaikana

Työ perustuu Lappeenrannan kaupunginarkiston, rakennusvalvontaviraston arkiston ja Suomen rakennustaiteen museon (Arkkitehtuurimuseo) arkiston aineistoon sekä kirjallisuuteen ja seuraaviin henkilöhaastatteluihin:

- Kirjastonjohtaja (1984-1999) Aune Hikipää 14.11.2017
- Kirjaston palvelujohtaja (1991-) Leena Priha 15.11.2017
- Kaupunginarkkitehti (1973-2005) Seppo Aho 22.11.2017
- Arkkitehdit Sami Vuorinen ja Martti Muinonen 27.11.2017

Tekijä on valokuvannut kohteet paikalla lokakuussa 2017.

2. AIKAISEMMAT SELVITYKSET

2.1 Kirjasto

Kohteista ei ole tehty aikaisemmin rakennushistoriaselvityksiä. Pääkirjastosta on julkaistu perusteellinen kirja:

- Lappeenrannan kaupunginkirjasto 1883-1983 (Pekka Tolvanen), joka käsittelee lähinnä koko kirjastotointa.

Kirjasto sisältyy myös julkaisuun:

- Six Libraries in Finland (1975), joka perustuu Unescon kansainväliseen kirjastokonferenssiin Suomessa (Lappeenrannassa 30.6.-4.7.1975).

Kirjastosta on valmistunut rakennustekniset selvitykset:

- Maakuntakirjasto, haitta-ainetutkimus 30.12.2016 (Vahanen)
- Maakuntakirjasto, kuntotutkimus 23.2.2017 (Vahanen)
- Maakuntakirjasto, kattorakenteiden kuntotutkimus 15.7.2014 (Vahanen)

Molemmista kohteista on tekeillä toiminnallinen selvitys:

- Pääkirjasto ja Monari, tilaselvitys (Arkkitehtuuritoimisto Ovaskainen Oy), joka valmistuu joulukuussa 2017.

2.2 Monitoimitalo

Monitoimitalosta ei ole tehty historiallisia tai arkkitehtonisia selvityksiä tai artikkeleita.

Siitä on tehty seuraavat rakennustekniset selvitykset:

- Nuoriso- ja liikuntakeskus Monari, kuntotutkimus 7.4.2017 (Vahanen)

- Nuoriso- ja liikuntakeskus Monari, haitta-ainetutkimus 3.5.2017 (Vahanen)
- Nuoriso- ja liikuntakeskus Monari, sisäilma- ja rakennetekninen kuntotutkimus ja LVIS-kuntoarvio 30.5.2017 (Vahanen)

Kuva 1 Pääkirjaston sisäänkäynti, lokakuu 2017

Kuva 2 Monitoimitalon sisäänkäynti, lokakuu 2017

3. KAAVAT

3.1 Kirjaston ja monitoimitalon rakentamista edeltäneet kaavat

3.1.1 Gyldenin kartta 1838 ja Hannikaisen kaava 1892

Sekä kirjastorakennus että monitoimitalo sijaitsevat aivan vanhan kaupunginrajan ulkopuolella idässä, eikä alue ole ollut suunnittelun alla kaavoituksessa ennen kuin joissain toteutumattomissa kaavoissa 1900-l:n alkupuolella. Gyldenin kaupunkikartassa (1838) *(Kuva 3, kannessa)* Lappeenrannan rakennettu alue idässä rajoittuu Kaupunginlahden itäisen rannan tuntumaan, jonne on hahmoteltu joitain yksittäisiä rakennuksia tai kortteleita. Korttelilinja täsmentyy Albin Hannikaisen laatimassa nk. keisarinkaavassa *(Kuva 4)*, jonka Aleksanteri III vahvisti vuonna 1892. Tämä kaava toteutui pääosiltaan, ja siinä muodostettiin kaupunginosat I-V, jotka on lueteltu kaavan versiossa vasemmassa alakulmassa. Kahta vuotta myöhemmin piirretyssä kartassa *(Kuva 5)* on lueteltu tärkeimmät julkiset rakennukset. Kaavan itäinen reuna - kaupungin raja - antoi linjauksen nykyiselle Kimpisenkadulle - Anni Swaninkadulle (ent. Hämäläistenkatu), joka tämän historiansa takia selvästi poikkeaa diagonaalisesti muun keskustan ruutukaavan koordinaatistosta.

3.1.2 Thomén - Liliuksen kaava Kimpiseen ja Taikinamäkeen 1908

Kaupunkia haluttiin tästä piankin laajentaa ja siihen liitettiin idässä kaupunginosat VI Taikinamäki ja VII Kimpinen. Samassa yhteydessä laajennettiin läntisiä kaupunginosia IV Pallo ja V Leiri. Laajennussuunnitelman laativat arkkitehti Valter Thomé ja insinööri Hugo Lilius v. 1908 *(Kuva 6)* Thomé oli maamme jugendarkkitehtuurin kärkinimiä, mikä näkyi myös hänen kaavoissaan. Tämäkin kaava oli varsin jugendhenkinen ja perustui puutarhakaupunkimaiseen asutukseen ja maastonmukaisiin kaartuviin katuihin. Kaava ei kuitenkaan toteutunut. Yksi mielenkiintoinen yksityiskohta siitä on kuitenkin seurannut. Suunnitelmassa vanha itäraja ja uusi Taikinamäki on liitetty toisiinsa kaartamalla Kimpisenkatua eteläpäässä kaavan hengen mukaisesti, ja tämä katulinjan poikkeama on edelleen havaittavissa Lappeenrannan katuverkostossa, kun Kimpisenkatu ja Anni Swanin katu eivät ole aivan suoraan toistensa jatkeena. Tämä on edesauttanut myös kirjaston ja monitoimitalon rakennuspaikkojen muodostumista myöhemmin.

Kaupunki antoi Suomen itsenäistymisen jälkeen vuonna 1927 Viipurin asemakaava-arkkitehdille Otto-Iivari Meurmanille tehtävän laatia uusi ehdotus VI Taikinamäen - VII Kimpisen alueelle. *(Kuva 7)* Uudessa kaavassa puutarhamainen ote kaavassa säilyi mutta Meurman oikaisi kaavan katuja suoriksi [1]. Edellä mainittu Kimpisenkadun kaartuminen säilyi kuitenkin kaavassa. Mielenkiintoista on myös havaita, että tässä suunnitelmassa osoitettiin kirjaston korttelin tienoille ensimmäistä kertaa julkista rakentamista, kaavassa on melko kookas rakennus saanut nimen “Silkkikuikka”. Tätäkään kaavaa ei toteutettu.

3.1.3 Otto-Iivari Meurmanin yleisasemakaava 1935

Vuoden 1932 suuri alueliitos teki uuden kaavan tarpeen ilmeiseksi [2]. O-I Meurman valjastettiin taas tehtävään ja hänen Viipurissa 3.12.1935 päiväämänsä yleisasemakaava vahvistettiin 16.9.1936 *(Kuva 8)*. Kaava laajensi kaupunkia tuntuvasti ja se käsitti entiset kaupunginosat V ja VI ja otti rakentamisen piiriin uudet kaupunginosat VII-XI (Lepola, Peltola, Alakylä, Tykki-Kiviharju, Leiri). Meurmanin kaavan mukaan Lappeenranta laajeni siis moneen suuntaan ja kasvoi aivan keskustassaankin pientalovaltaisena “Lehmusten kaupunkina” [3]. Huolimatta maastonmuodoista Taikinamäki ja Kimpinen on siinä kaavoitettu melko säännönmukaiseksi pientalovaltaiseksi asuinalueeksi. Laaja hiekkakenttä (kortteli 2), jota rajaavat Valtakatu, Hämäläistenkatu, Pohjolankatu ja Myllykatu, ja joka myöhemmin tunnettiin nk. Vapaudenaukiona on jätetty rakentamattomaksi ja ilman merkintöjä. Syitä tähän voinee vain arvailla. Keskusta- tai kulttuuritoimintoja Meurman siihen tuskin vielä kaavaili, koska alue oli kaupungin reunalla. Kortteli pysyi kuitenkin kaavan mukaisesti pitkään rakentamattomana, ja kun kaupunki rakentui mm. Valtakatua voimakkaasti itään päin, alkoi tuo kenttä kiinnostaa myös hallinto- ja kulttuurirakennusten paikkana. Tämä aukaisi tietä kahdellekin arkkitehtuurikilpailulle tulevina vuosikymmeninä.

Kuva 4 Albin Hannikaisen nk. Keisarinkaava, jonka Aleksanteri III vahvisti vuonna 1892

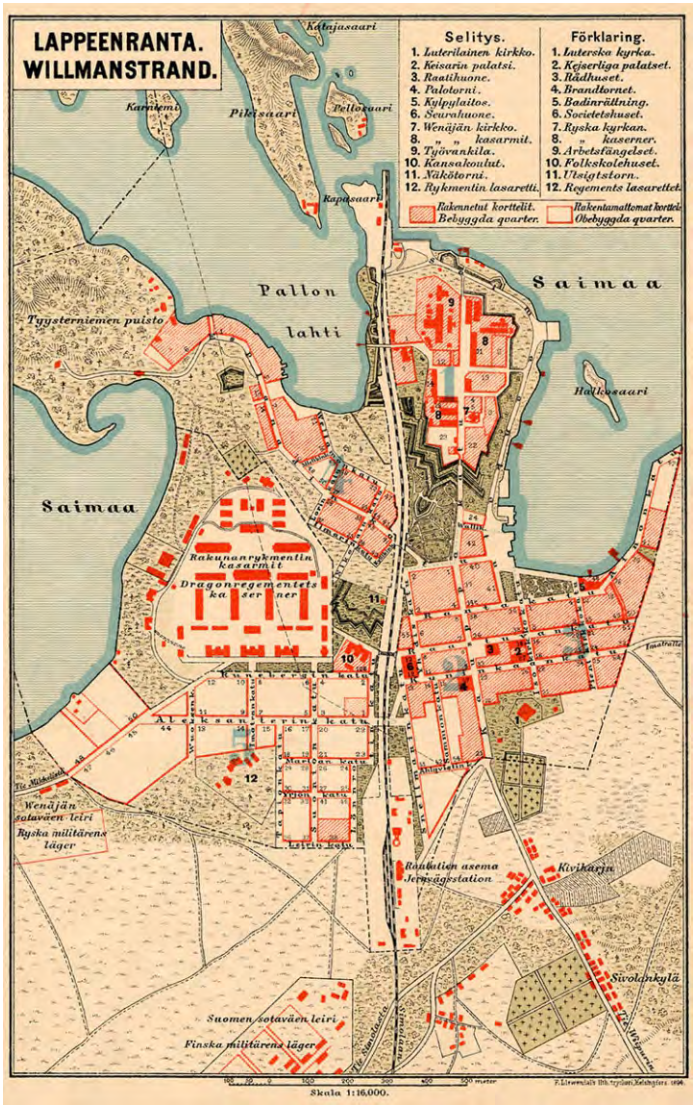

Kuva 5 Kaavan pohjalta tehty suomenkielinen kartta vuodelta 1894, jossa on lueteltu tärkeimmät julkiset rakennukset

Kuva 6 Valter Thomén ja Hugo Liliuksen jugend-henkinen kaava Kimpiseen ja Taikinamäkeen 1908

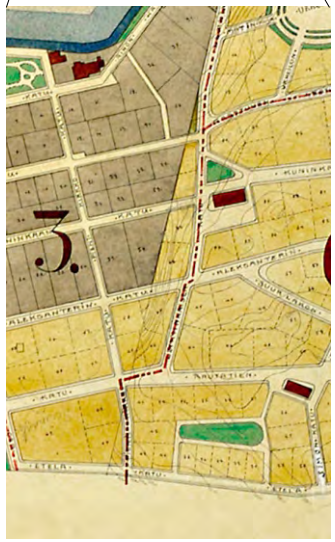

Kaartuileva Kimpisenkatu kaava-alueen rajalla.

Kuva 7 Otto-Iivari Meurmanin vuonna 1927 laatima suoraviivaisempi ehdotus mm. Kimpiseen ja Taikinamäkeen.

Kartta saattaa olla kooste useammasta osasuunnitelmasta.

Otto-Iivari Meurmanin hahmottelema ”Silkkikuikka”-niminen rakennus Vapaudenaukion tienoilla.

Kuva 8 Otto-Iivari Meurmanin yleisasemakaava vuodelta 1935 (vahvistettiin 1936)
Kaava laajensi koko kaupunkia ja sisälsi uudet kaupunginosat VII-XI
(Lepola, Peltola, Alakylä, Tykki-Kiviharju ja Leiri)

3.1.4 Olli Kivisen yleiskaava 1957

Noita kilpailuja edelsi kuitenkin merkittävä koko kaupunkia koskeva yleiskaavahanke, joka valmistui v.1957 professori Olli Kivisen laatimana. Talvi- ja jatkosodassa keskustassa oli tuhoutunut laajoja alueita, ja toisaalta siirtokarjalaisten asuttaminen kasvattivat kaupunkia voimakkaasti. Lappeenranta oli saanut uuden aseman maakuntakeskuksena ja kun taustalla väikkyi myös jo ennen sotia kytenyt hanke alueliitoksesta Lappeen kunnan ja Lauritsalan kanssa [4], alkoi olla ilmeinen tarve laajemman kokonaisuuden suunnitteluun yhdellä kertaa. Lukuisien vaiheiden jälkeen yleiskaava tilattiin lopulta O.I. Meurmanilta ja Olli Kiviseltä 7.8.1950. Yleiskaavaluonnos esiteltiin valtuustolle 16.6.1953, jolloin kaupunginhallitus sai tehtäväkseen myös jouduttaa kuntaliitosta. Hanke hautautui vielä useiksi vuosiksi, mutta alueliitoksen välttämätön apuväline, yleiskaava oli syntynyt [5]. Kaavan valmistuminen lopulliseen muotoonsa vei vielä aikaa, ja nykyisin kaavaa esitellään v. 1957 päivätyllä kaavakartalla *(Kuva 9)*

Vaikka yleiskaavan suurin merkitys on kaupungin alueen laajentamisessa ja sen kokonaisvaltaisessa järjestämisessä asumisen, elinkeinotoiminnan, teollisuuden, virkistyksen ja liikenteen osalta, se otti myös erittäin voimakkaasti kantaa kaupungin keskustan sijoittumiseen ja ilmeeseen. Kaavan mukaan hahmoteltu ydinkeskustan havainnekuva *(kuva 10)* on paljon puhuva, ja sitä on vaikea uskoa sijoitetuksi “Lehmusten kaupungin” keskustaan. Vanha pienimittakaavainen kaupunki-ilme ja korttelirakenne on kerralla pyyhkäisty pois. Säilytettäviä rakennuksia keskustassa ovat oikeastaan vain Lappeen kirkko, Kellotapuli, Raatihuone, Kylpylä ja Kasino. Linnoituksessa säilyttämisen arvoisiksi on katsottu ortodoksinen kirkko sekä joitain makasiineja ja nykyiset museorakennukset. Mutta varsinaisessa ydinkeskustassa on lähes koko rakennuskanta hävitetty ja vanha katuverkkokin on vain paikoin hahmotettavissa. Orastava autoistuminen on otettu painokkaasti huomioon, ja keskustaa reunustaa eteläpuolella valtavat useampikaistaiset katuparit muhkeine kiertoliittymineen. Keskusta on ajateltu toteutettavaksi pääasiassa kookkain lamellitaloin ja pistemäisin tornitaloin.

Hallinto- ja kulttuurikeskusta alkaa hahmottua tehokkaampana rakentamisena Lappeen kirkon ja läntisen liikenneympyrän väliin Valtakadun ja Pormestarinkadun/puiston tienoille. Edellä mainitusta Meurmanin kaavasta jäljellä olevaa Taikinamäen tyhjää kenttää (kortteli VII/ 2) ei Kivisen yleiskaavassakaan ole tietoisesti korostettu, mutta sitä on laajennettu sulkemalla Valtakadun itäpää Hämäläistenkadun kohdalla.

Lappeenranta ei suinkaan ollut yksin näin tietoisesti mittakaavattoman, historiattoman ja ylimitoitetun kaavoituksen kourissa. Tätä pidettiin luonnollisena kehityksenä ja tämä oli ajan henki teollistuvassa ja autoistuvassa sodan jälkeisessä Suomessa, kun maaltapako kaupunkeihin alkoi olla kiivaimmillaan. Ja kun kokonaisvaltaisia yleiskaavoja alettiin näinä aikoina lakisääteisesti vasta laatia, ei niiden vaikutuksista ja seurauksista ollut vielä kokemuksia.

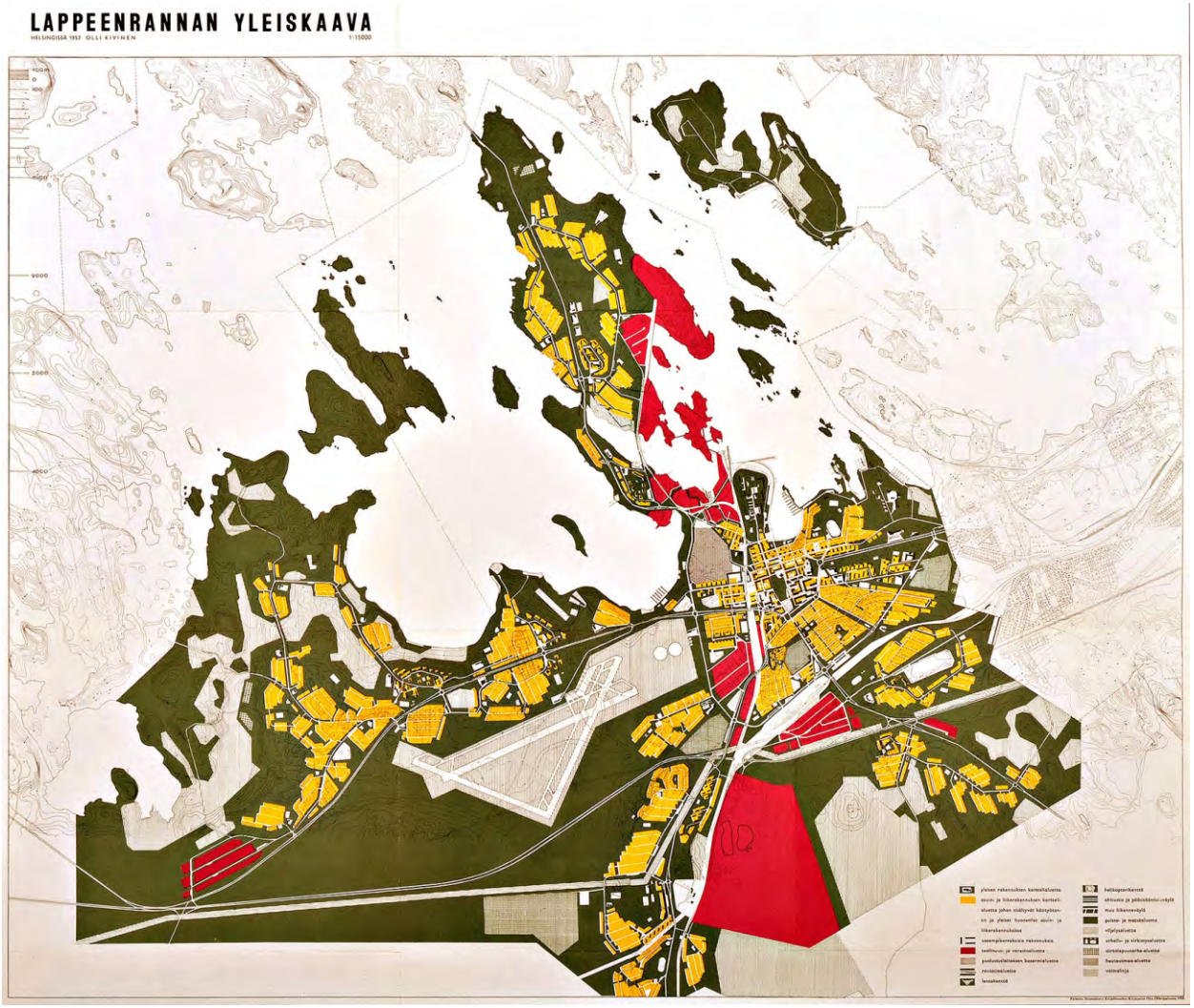

Kuva 9 Professori Olli Kivisen yleikaavakartta vuodelta 1957.

Kuva 10 Yleiskaavan pohjalta hahmoteltu havainnekuva Lappeenrannan keskustasta. Kuvaan on merkitty tummennettuina säilytettävät rakennukset.

3.2 Keskustakilpailut 1957 ja 1963

3.2.1 Lappeenrannan kaupungintalon aatekilpailu 1957

Vuonna 1957 järjestettiin yleinen suunnittelukilpailu VI kaupunginosan kortteliin 2 toteutettavasta kokonaan uudesta keskustakorttelista [6]. Kilpailu oli nimeltään kaupungintalon aatekilpailu, vaikka se kulkeekin joissain lähteissä nimellä keskustan asemakaavan suunnittelukilpailu. Se rajoittui Valtakadun, Myllykadun, Pohjolankadun ja Hämäläistenkadun rajaamaan kortteliin ja oli ennen kaikkea rakennussuunnittelukilpailu, missä piti ratkaista kaupungintalo toteutettuna neljässä vaiheessa. Vaiheet 1-2 olivat varsinainen kaupungintalo, vaihe 3 oli kirjasto ja vaihe 4 teatteri, siis kaikki merkittävimmät hallinto- ja kulttuurilaitokset. Osallistujien tuli esittää em. vaiheiden rakennussuunnitelmat, joista koostui korttelikokonaisuus. Ehdotuksia arvioitiin paitsi toiminnallisuuden ennen kaikkea arkkitehtuurin kriteerein. Se ei säteillyt ratkaisuissaan kortteliaan laajemmalle kaupunkirakenteessa.

Kilpailuun jätettiin 31 ehdotusta, ja koko arkkitehtiemme nimekkäin kärki oli edustettuna: Erkki Pasanen (1.p.), Bertel Saarnio (2.p.), Heikki Siren (3.p.), Aarne Ervi (lunastus), Marjatta ja Martti Jaatinen (lunastus) ja Helmer Stenros (lunastus).

Erkki Pasasen voittaneessa ehdotuksessa “Vox Urbis” *(Kuva 11)* esitetään Lappeenrannan kirjastoa ensimmäistä kertaa tähän kortteliin. Se on osana korttelisommitelmaa, jonka dominanttina on Valtakadun päähän poikittain osoitettu 10-kerroksinen lamellitorni kaupungintalon 1-vaiheena. 2-vaihe on siihen kytketty matala pitkä kolmikerroksinen siipi, “puikko”, 3-vaiheena on kaksikerroksinen kirjasto ja 4-vaiheena kolme/viisikerroksinen teatteritalo. Kuten vaiheistuskin kertoo, polttavin kysymys oli kaupungintalon rakentaminen ja kulttuurilaitokset oli ajateltu vasta pitemmälle tulevaisuuteen.

Ehdotusta arvioitiin mm. seuraavasti: “Kaupungin uudesta asemakaavasta johtuen tulee kaupunkikuvassa tapahtumaan ilmeistä kehitystä seurauksena lähinnä korttelijakojen ja rakennusmassojen muutoksista ja ajoneuvo- ja jalankulkuliikenteen differentioinnista_ _ _ Esityksen asemakaavallisena teemana on ollut pyrkimys muodostaa kaupungin sisäisestä puistovyöhykkeestä ja kaupungintalomiljööstä yhteinen “selkäranka”, kaupungin keskeinen runkoaihe ja kääntää kaupungintalokompleksin pääsisäänkäyntiakseli poispäin vilkkaimmasta liikennealueesta” [7].

Mielenkiintoista on, että siis jo v. 1957 (em. yleiskaavan perintönä) oli keskustassa idullaan autoliikenteen ja jalankulkuliikenteen erottaminen toisistaan, mistä tuli sitten tulevien vuosien kantavia teemoja Lappeenrannan uusissa keskustakortteleissa.

Kilpailun tulos ei sellaisenaan toteutunut miltään osin, mutta Pasasen voittanut ehdotus johti pieneltä osalta ehdotuksen hengen mukaiseen toteutukseen, kun hän v. 1966 sai suunniteltavakseen kortteliin uuden kaupunginkirjaston, joka monien vaiheiden jälkeen toteutui vasta v. 1974. Voittanut ehdotus vaikutti taustalla myös seuraavan keskustakilpailun ohjelmointiin [8].

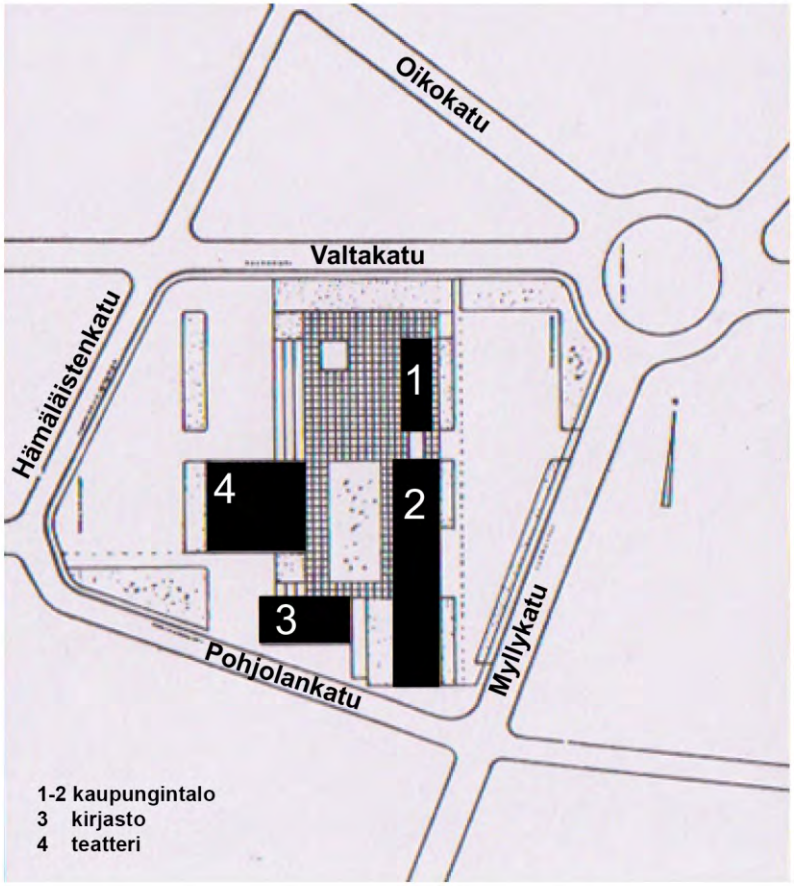

Asemapiirros

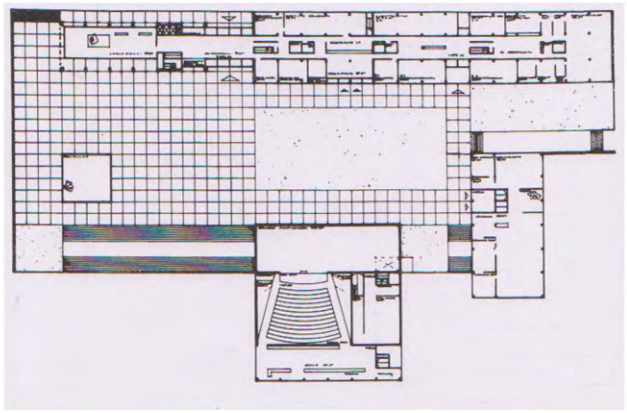

1. kerros

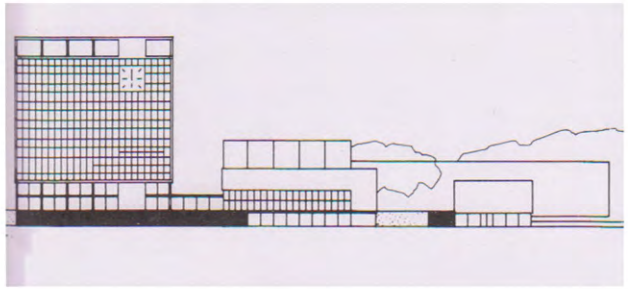

Julkisivu länteen

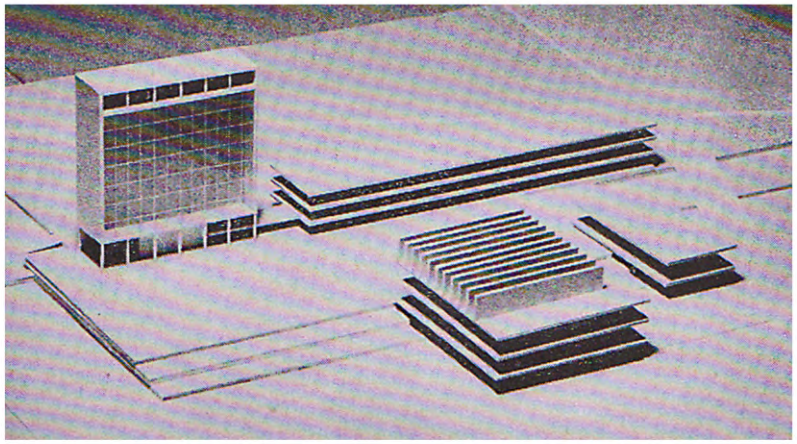

Pienoismalli

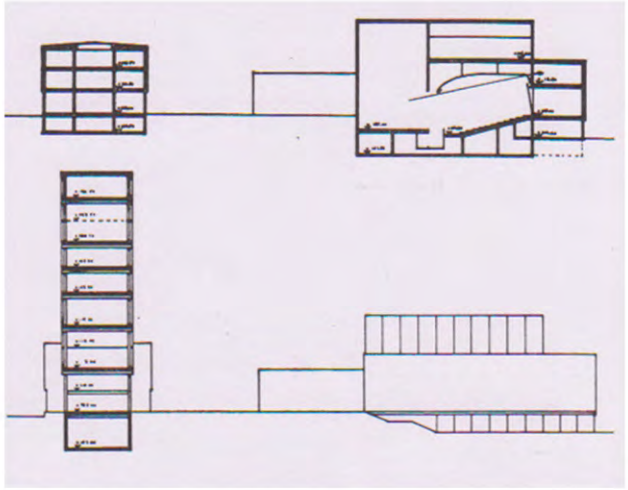

Leikkauksia

Kuva 11 Arkkitehti Erkki Pasasen voittoisa ehdotus ”Vox Urbis” Lappeenrannan kaupungintalon aatekilpailuun v. 1957

3.2.2 Lappeenrannan keskustakilpailu 1963

Edellinen v. 1957 kilpailu käsitti vain yhden korttelin suunnittelun. Mm vireillä oleva kuntaliitos Lappeen ja Lauritsalan kanssa ja yleiskaavan uudet kasvunäkymät antoivat aiheen järjestää jo varsin pian uusi keskustan suunnittelukilpailu. Alue oli laaja (47 ha) ja sitä rajasivat teollisuusrata lännessä, Raastuvankatu pohjoisessa, Myllykatu idässä ja uusi kaavailtu kehäkatu etelässä. Koko tämä alue asetettiin kilpailun ajaksi ja sen jälkeen rakennuskieltoon, jota jatkettiin asemakaavan valmistumiseen asti. Kilpailuohjelman pohjana oli v. 1957 yleiskaava ja sen tarkennetut periaatteet mm. mitoituksen suhteen ja tarkoituksena oli asemakaavatasolla konkretisoida sen ratkaisuja. Vapaudenaukio eli VII / 2 oli merkitty kilpailuohjelmassa nimikkeellä “ajateltu kaupungintalo” *(Kuva 12)*. Kilpailu oli avoin, muuta siihen kutsuttiin erikseen yleiskaavan laatija prof. Olli Kivinen, jolle turvattiin korvaus tulevasta kilpailusijoituksesta riippumatta. Muiden osalta kilpailu oli avoin ja vain palkitut ja lunastetut ehdotukset saivat palkkion [9].

Kilpailuun tuli yhdeksän ehdotusta, ja siinä palkittiin kolme ja lunastettiin kaksi ehdotusta [10]. Voittajaksi tuli ehdotus “Villimiehen arkivaatteet” *(Kuva 13)* , jonka tekijäksi osoittautui nuori arkkitehti Erkki Juutilainen (s. 1934). Muut palkitut olivat Olli Kivinen (2.p. *Kuva 14*) ja Kalle-Heikki Narinen (3.p. *Kuva 15*). Lunastetut työt olivat Harto Helpisen (1. lun. *Kuva 17*) ja Aarne Nevanlinnan (2. lun, *Kuva 16*) käsialaa.

Juutilaisen ehdotusta arvioitiin mm: “yleiskaavaan nojautuva, hyvin tutkittu ja varmantuntuinen ehdotus. Siinä oli esitetty periaatteessa yleiskaavasta eroava keskuksen sisäinen rengaskatu selvästi huolto- ja pysäköintiliikenteen kokoojaksi_ _ _ Kirkkokatu on keskustan osalta vapautettu kokonaisuudessaan ajoneuvoliikenteeltä.” Sama koski myös Raatimiehenkatua laajoja alueita kauppatorin ja Kauppakadun välisissä kortteleissa ja nyk. Pormestarin/Paasikiven puistossa. Mielenkiintoista on huomata, että vaikka v. 1963 autoistuminen esim. nykyaikaan verrattuna oli varsin vaatimatonta, ehdotuksen kehäkatu tarjosi mahdollisuuden keskustan rauhoittamiseksi jalankulkuliikenteelle, “silloin kun autoistuminen on saavuttanut sellaiset mittasuhteet, että ajoneuvoliikennettä ei nykyisillä kaduilla enää voida ajatella” [11]. Nämä liikenneperiaatteet olivat melko yhteisiä kaikille palkituille ja lunastetuille ehdotuksille.

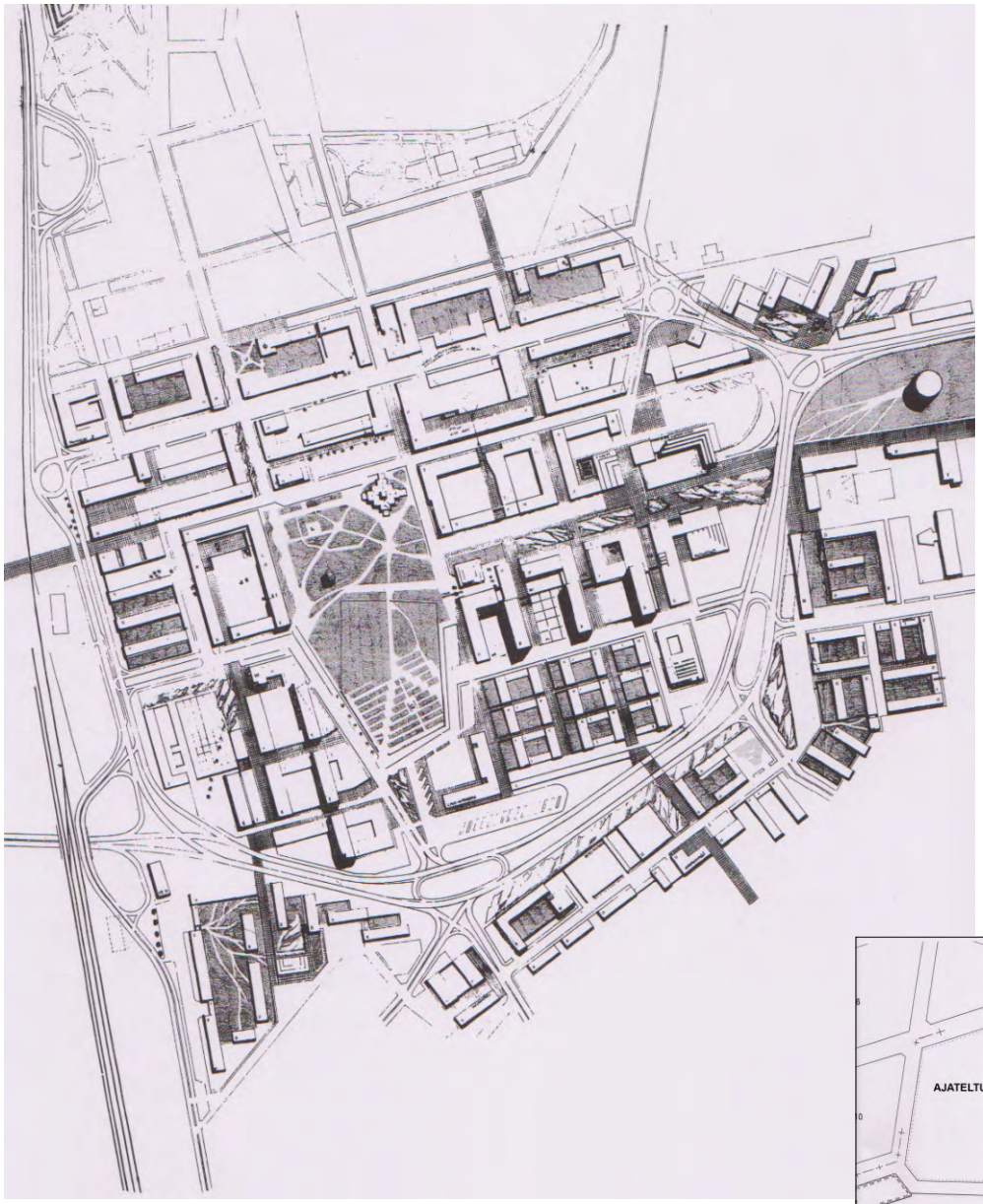

Kuva 13 Keskustakilpailun 1963 voittanut Erkki Juutilaisen ehdotus ”Villimiehen arkivaatteet”.

Kuva 12 Kilpailuohjelmassa Vapaudenaukio oli ”ajateltu kaupungintalolle”.

Kuva 14 Professori Olli Kivisen toiseksi tullut ehdotus ”Kiss, kiss, kippurahäntä”

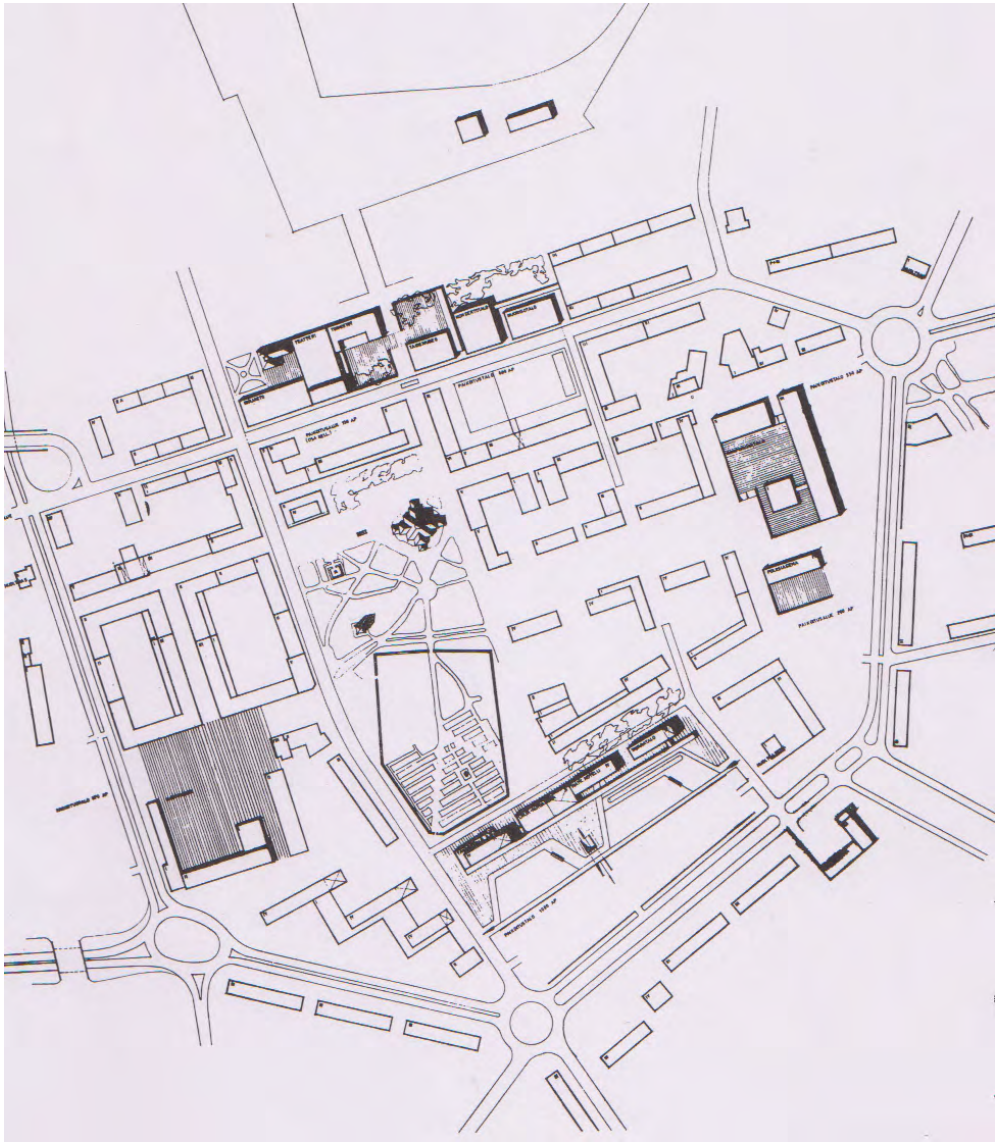

Kuva 15 Kalle-Heikki Narisen kolmanneksi tullut ehdotus ”Kahtamoinen”

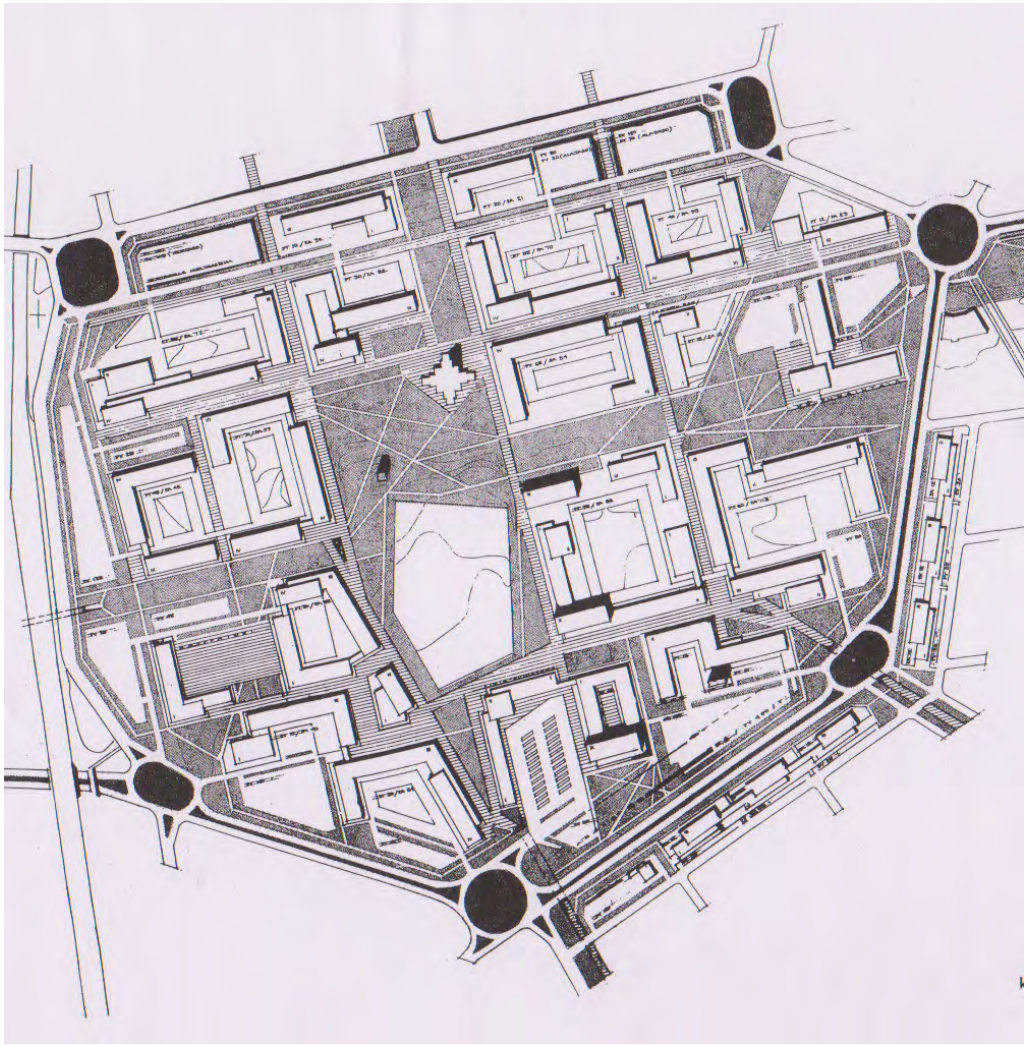

Kuva 16 Aarne Nevanlinnan ehdotus ”Paikotellen” sai toisen lunastuksen.

Kuva 17 Ensimmäisen lunastuksen saanut Harto Helpisen ehdotus ”Vallit”. Helpinen esitti jo tuolloin kuuden korttelin ruudukkoa kutakuinkin nykyisen hallintokeskustan kohdalle. Massiiviset pintapysäköintialueet on sijoitettu keskustan reunoille.

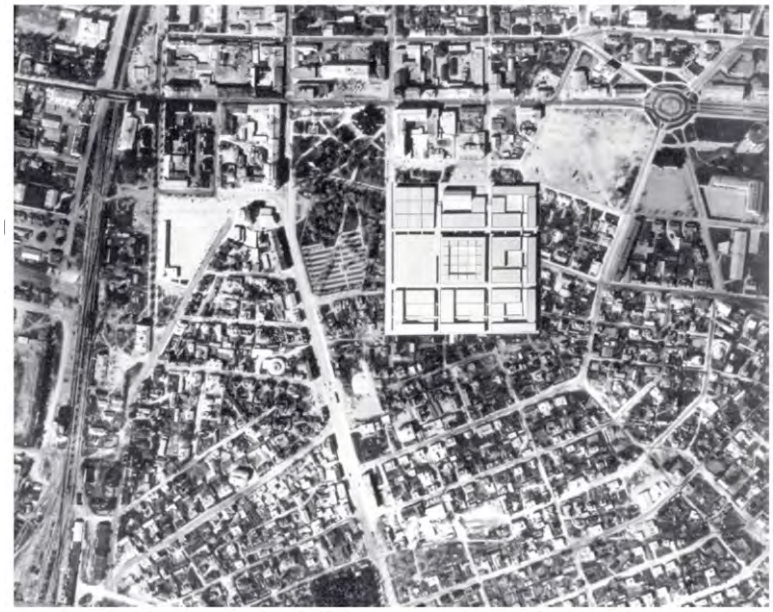

Kuva 18 Eräs luonnos Juutilaisen kaavan hallinto-kortteleiksi vuodelta 1967

3.2.3 Kilpailun jälkeen laadittu asemakaava

Erkki Juutilainen sai valtuuston päätöksen mukaisesti tehtäväkseen laatia kilpailuehdotuksen pohjalta asemakaava. Prosessi oli pitkä ja kaavasta esiteltiin luonnos v. 1967 *(Kuva 18).* Suhteessa kilpailuehdotukseen ja se sisälsi suuria muutoksia toimintojen sijoittelussa, kortteleissa ja liikenteen periaatteissa. Vaikka kilpailuehdotus vielä sijoitti mm. kaupungintalon ehdotettuun paikkaan Vapaudenaukiolla, se kaavaluonnoksessa sijoitettiin jo uuteen yhdeksän korttelin kokonaisuuteen, jotka oli tarkoitus toteuttaa jalankulkukansille ajokatujen päälle. Periaate, joka oli saanut toteutuksen mm. Itä-Pasilassa Helsingissä ja edusti uusinta uutta kaupunkisuunnittelussa eri puolilla maailmaa. Kortteleihin osoitettiin hallinto- ja kaupallista tilaa. Kirjasto ja teatteri ovat pudonneet tästä kokonaisuudesta pois. Vaikka kuvan luonnos ei sitä näytä, kirjastoa oli jo kaavailtu nykyiselle paikalleen, koska sen suunnittelu oli alkanut jo v.1966.

Hallintokortteleiden lopullinen asemakaava vahvistettiin v. 1975 *(Kuva 19).* Siinä luonnoksessa esitetty yhdeksän korttelin rypäs on laajentunut samanhenkisillä kortteleilla itään Lappeenkatuun (Kaavassa Karjalantie) saakka ja koko alueella ollut omakotikortteleiden kudos on pyyhkäisty olemattomiin. Varsin mielenkiintoista on verrata kaavaa ja Harto Helpisen kaksitoista vuotta aikaisemmin lunastettua kilpailuehdotusta *(Kuva 17).* Helpisen ehdotuksessa on sijoitettu kuusi vastaavan kokoista korttelia samaan paikkaan kuin Juutilaisen kaavassa Keskuspuiston itäpuolelle. Siinä liikenne ei kuitenkaan perustu jaotteluun eri tasoille, mutta tässäkin Raatimiehenkatu on omistettu kävelyliikenteelle kuten vielä Juutilaisen kilpailuehdotuksessa.

Vuonna 1975 oli siis saatettu päätökseen valtava kaavoitusprosessi, joka alkoi Kivisen yleiskaavasta 1957, jatkui kahdella kilpailulla 1957 ja 1963 sekä pitkällä kaavasuunnittelulla, joka toteutui Erkki Juutilaisen ja kaupungin noin kymmenen vuotta kestäneenä yhteistyönä. Tämä loi suuntaviivat uuden keskustan perusratkaisulle pitkälle tulevaisuuteen, ja sen soveltaminen jatkuu edelleen. On selvää, että yli neljänkymmenen vuoden aikana toteutuneet kohteet ovat tarvinneet korttelikohtaisia kaavatarkistuksia, mutta kaavan perusperiaate: auto- ja kävelyliikenteen erottelu eri kerroksiin ja kannelle rakentuvat neliönmuotoiset rakennukset, on pysynyt samana.

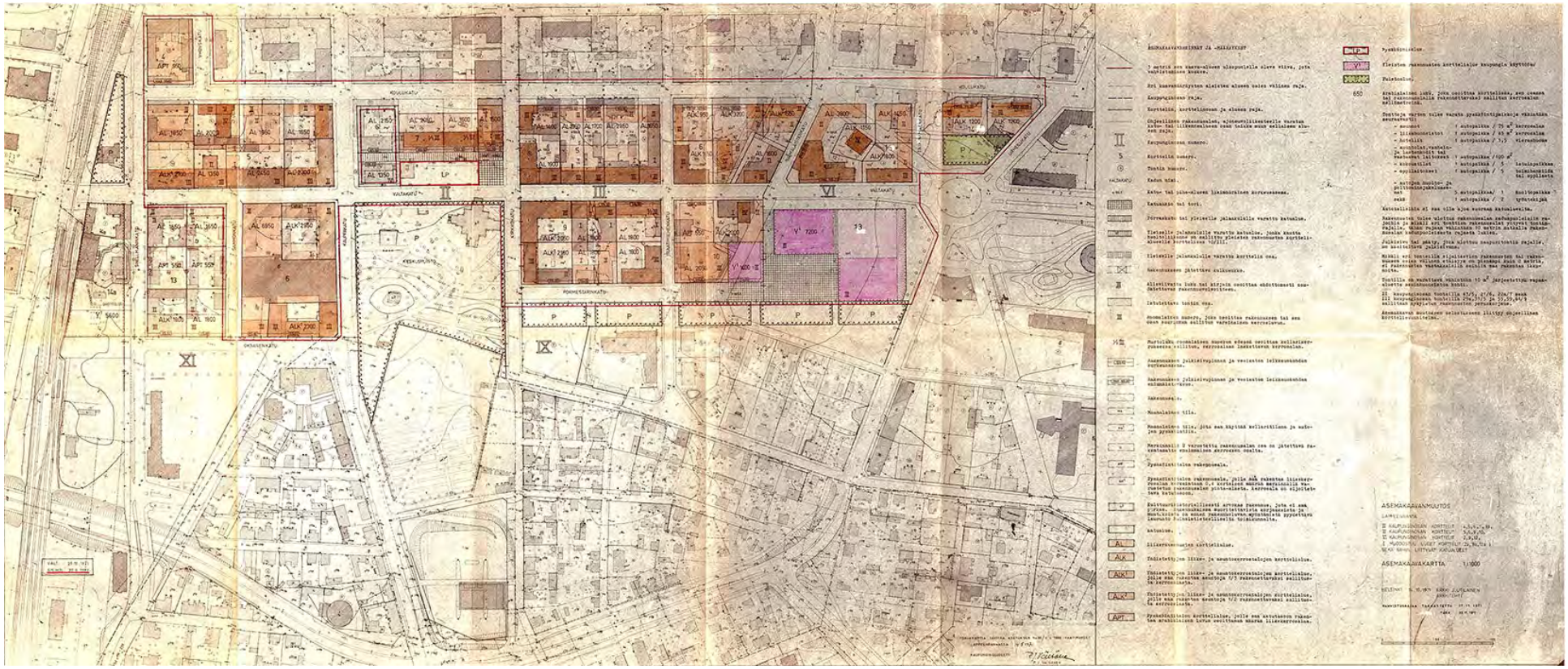

Kuva 20 Erkki Juutilaisen johdolla laadittu keskustan pohjoisen puolen asemakaava vuodelta 1975. Tässä kirjasto on jo paikoillaan ja se tontti muodostettu, mihin myöhemmin rakennettiin Monitoimitalo.

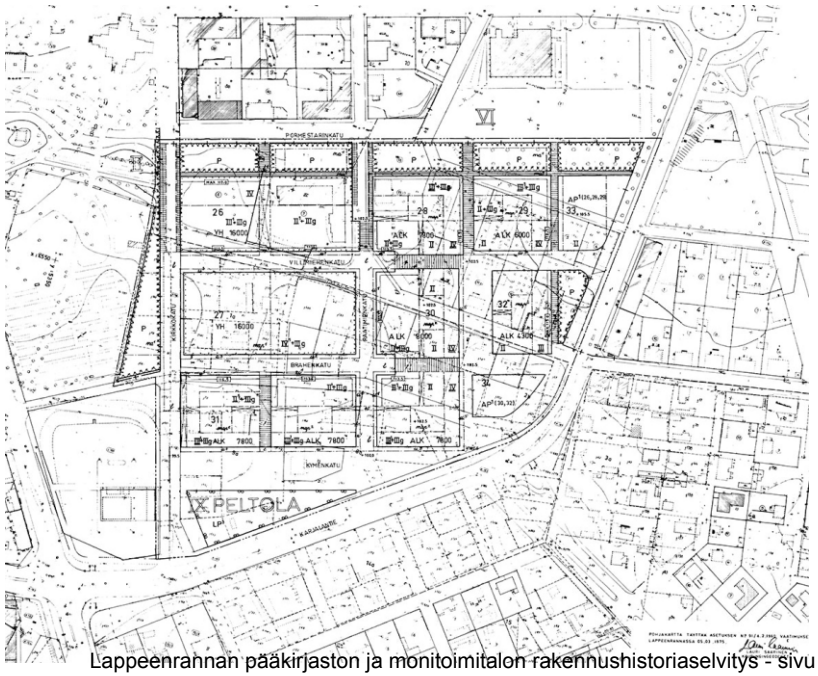

Kuva 19 Hallintokortteleiden asemakaava, joka vahvistettiin 1975.

3.3. Rakentamisaikaiset kaavat

3.3.1 Keskustan pohjoisen puolen asemakaava 1972

Keskustan pohjoisen puoliskon asemakaava (*Kuva 20*) näyttää kirjaston kaavan rakennuksen suunnitteluaikana (opetusministeriö myönsi kirjastolle rakennusluvan 31.3.1971). Tontti on korttelissa 13 ja merkitty “Yleisten rakennusten korttelialueeksi kaupungin käyttöön” (Y^1). Kerrosala on 7200 kem ja enimmäiskerrosluku on kolme (III). Tontti on L-kirjaimen muotoinen, ja rakennusalaa on sijoitettu suunnilleen saman verran Valtakadun varteen ja tontin kaakkoiskulmaan. Autopaikkanormia kaava ei Y-tonteille sisällä, mutta tontin koilliskulmassa Valtakadun varrella on laaja alue merkitty merkinnällä apt, pysäköintitalon rakennusala. Siihen voisi siis rakentaa pysäköintitalon, mutta kirjaston rakentaminen ei sitä edellytä.

Kaavassa on myös toinen Y^1-tontti, korttelissa 10. Tämä on tulevan monitoimitalon tontti, ja siinä on kerrosalaa 1400 kem, kerrosluku on kaksi (II)ja räystäskorkeus on rajoitettu korkoon +113,00. Tällekään tontille ei ole osoitettu pysäköintinormia tai autopaikkavelvoitetta. Korttelin luoteiskulmaan Valtakadulle on kuitenkin kaavoitettu APT-tontti, eli pysäköintitalo, jonka pohjakerrokseen saa rakentaa 550 kem liiketilaa. Hämäläistenkadun vino linjaus näkyy kaavakartassa asemakaavan alla.

3.3.2 Myöhempiä kirjaston ja monitoimitalon kaavoja

18.9.1975 vahvistetussa korttelin 10 kaavassa *(Kuva 21)* tulevan monitoimitalon kohdalle osoitettu Y^1- tontti “yleiselle rakennukselle kaupungin käyttöön”. Kerrosala on 1400 kem ja kerroksia enimmillään kaksi (II). Y-toiminnoille ei ole edelleenkään autopaikkavelvoitetta.

3.7.1980 vahvistetussa kaavassa (*Kuva 22*) monitoimitalon tontti on saanut numeron 5 ja aikaisemmin eri tontilla sijainnut ajoyhteys naapuriin on liitetty tonttiin. Kellarikerrokseen on tullut 350 kem lisää kerrosalaa pääkäyttötarkoitusta varten. Yhteensä siis 1400+350 kem. Myös autopaikkavelvoite on lisätty, 1 ap / 75 kem, joista tontille 10 ap ja loput IX kaupunginosan AP-kortteliin 33. Muut määräykset ovat säilyneet ennallaan.

Myös 3.7.1980 vahvistetussa kaavassa *(Kuva 23)* ennakoidaan teatterin rakentamista elokuvateatteri Jukolan tontille kortteliin 15. Kirjaston kortteli 13 on jaettu kahdeksi tontiksi, joissa kirjastolla, (tontti 2) ja toisella Y-tontilla (tontti 3) on molemmissa kerrosalaa 3600 kem. Pysäköintialue on saanut merkinnän APT, autopaikkojen korttelialue, ja sen autopaikat on nyt yksilöity teatterille ja kirjaston korttelille.

23.4.2007 vahvistuneessa korttelin 13 kaavassa *(Kuva 24)* on isoja muutoksia. Kirjaston tontin numeroksi on vaihtunut 5 ja sitä on laajennettu katuaukiolle/torille Y-merkinnällä, joka sallii 2000 kem:n kolmikerroksisen (III) lisärakennuksen kirjastoon kiinni. Entinen Y+AP-tontti 3 on jaettu kolmeksi tontiksi 6,7 ja 8. Tontin 6 merkintä on YY, mikä mahdollistaa Valtakadun varteen kirjaston viereen 5000 kem kolmikerroksisen (III) kulttuuritoimintaa palvelevan rakennuksen. Tonttien 7 ja 8 kaavamerkintä on KT, eli toimistorakennusten korttelialue. Kerroksia sallitaan kuusi (VI) ja kerrosalaa 3200+3400 eli 6600 kem. Tällä mahdollistettiin nk. Technopoliksen toimistorakennuksen I-vaihe. Pysäköintiä sallittiin maan alle koko kortteliin kirjaston tonttia lukuun ottamatta.

29.12.2012 vahvistuneessa kaavassa poistettiin edellisen kaavan kirjaston laajennusmahdollisuus (2000 kem) ja mahdollistettiin Paasikivenpuiston ja sen alle mittavan pysäköintilaitoksen rakentaminen.

3.6.2013 vahvistui kirjaston viereen (kortteli 13 tontti 10) kaavamuutos, jolla mahdollistettiin nk. Technopoliksen toimistokompleksin II-vaihe, kerrosalaa yhteensä 6800 kem. Rakennus valmistui 2015.

Kuva 25 osoittaa kirjaston, Monitoimitalon, Paasikivenpuiston ja ympäröivien kortteleiden ja tonttien ajantasaisen asemakaavan lokakuussa 2017.

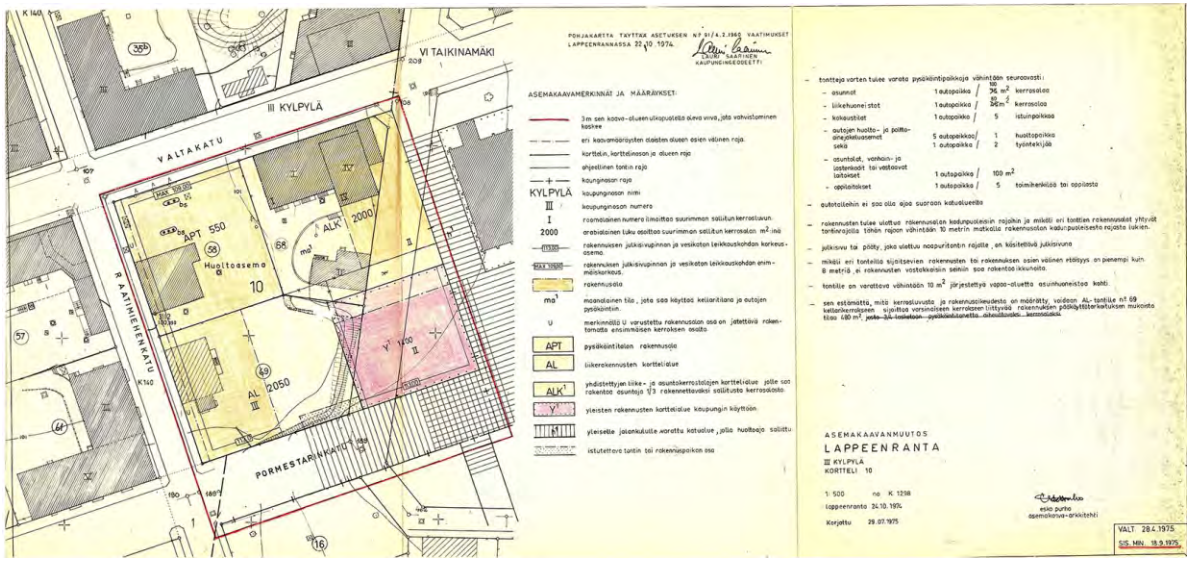

Kuva 21 Monitoimitalon asemakaava vuodelta 1975. Tontti on merkitty ”yleiselle rakennukselle kaupungin käyttöön”.

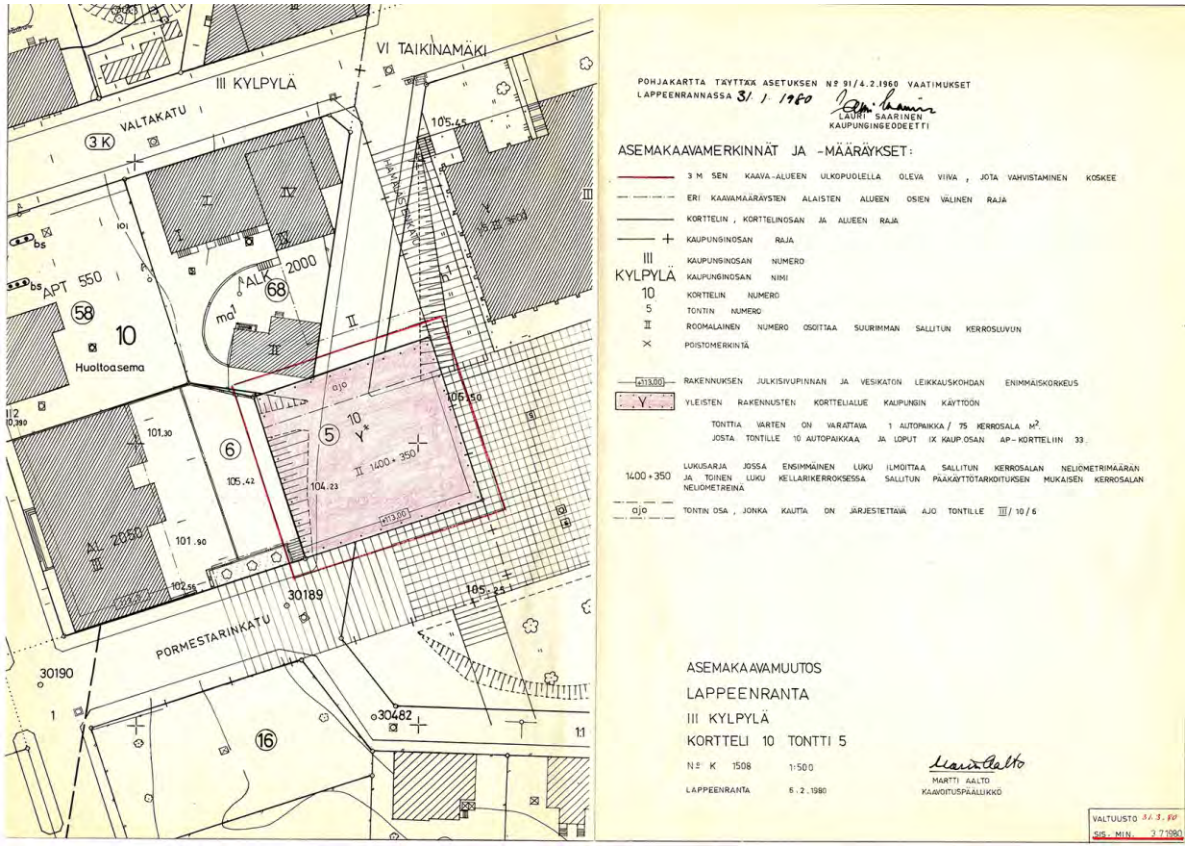

Kuva 22 Monitoimitalon kaava v. 1980. Tonttia on muutettu ja aikaisempi ajoyhteys naapuritontille on liitetty Monitoimitalon tontiin.

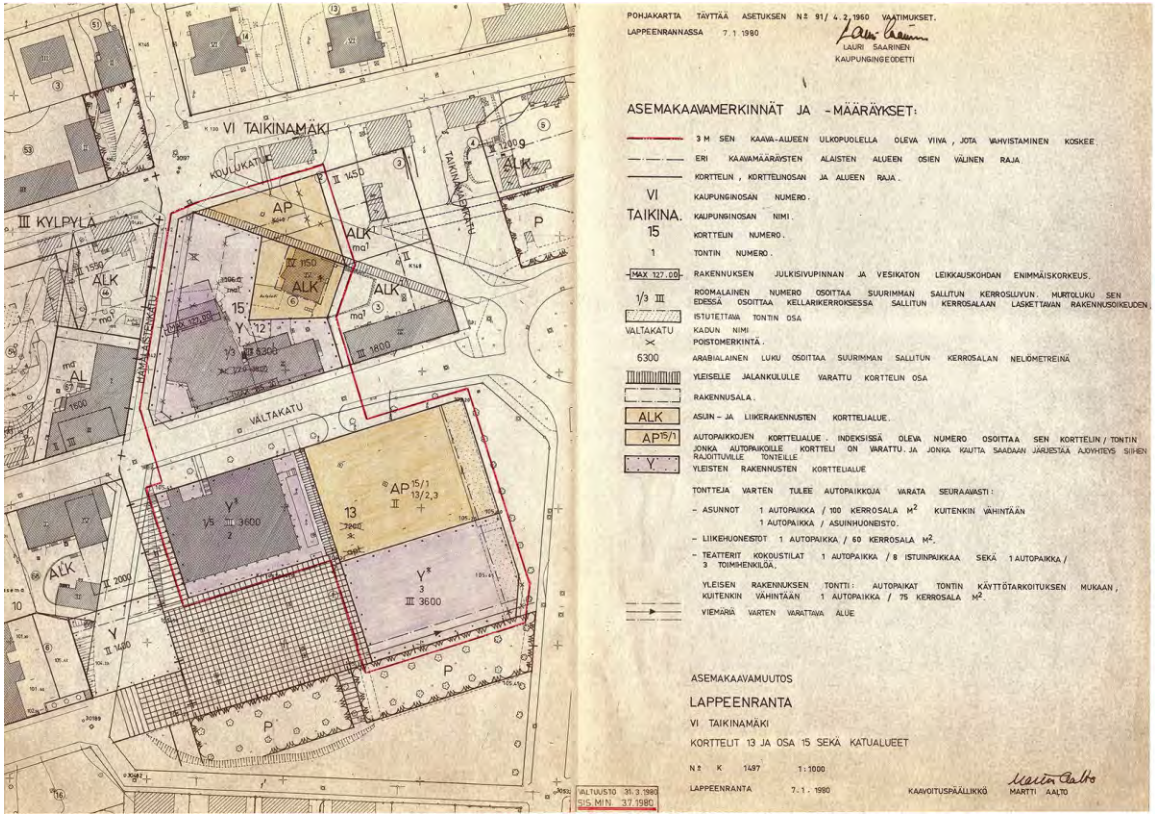

Kuva 23 Kirjaston ja teatterin asemakaava v. 1980. Kirjaston kortteliin on muodostettu kaksi tonttia, joista kummassakin on rakennusoikeutta 3600 kem.

Kuva 24 Asemakaava vuodelta 2007. Kirjaston naapuriin entiselle ”teatterin tontille” on kaavoitettu liiketalo ja kirjaston eteläpuolelle on kaavoitettu III-kerroksinen 2000 kem:n kirjaston lisärakennus. (Tämä poistettiin v. 2012 vahvistuneessa kaavamuutoksessa).

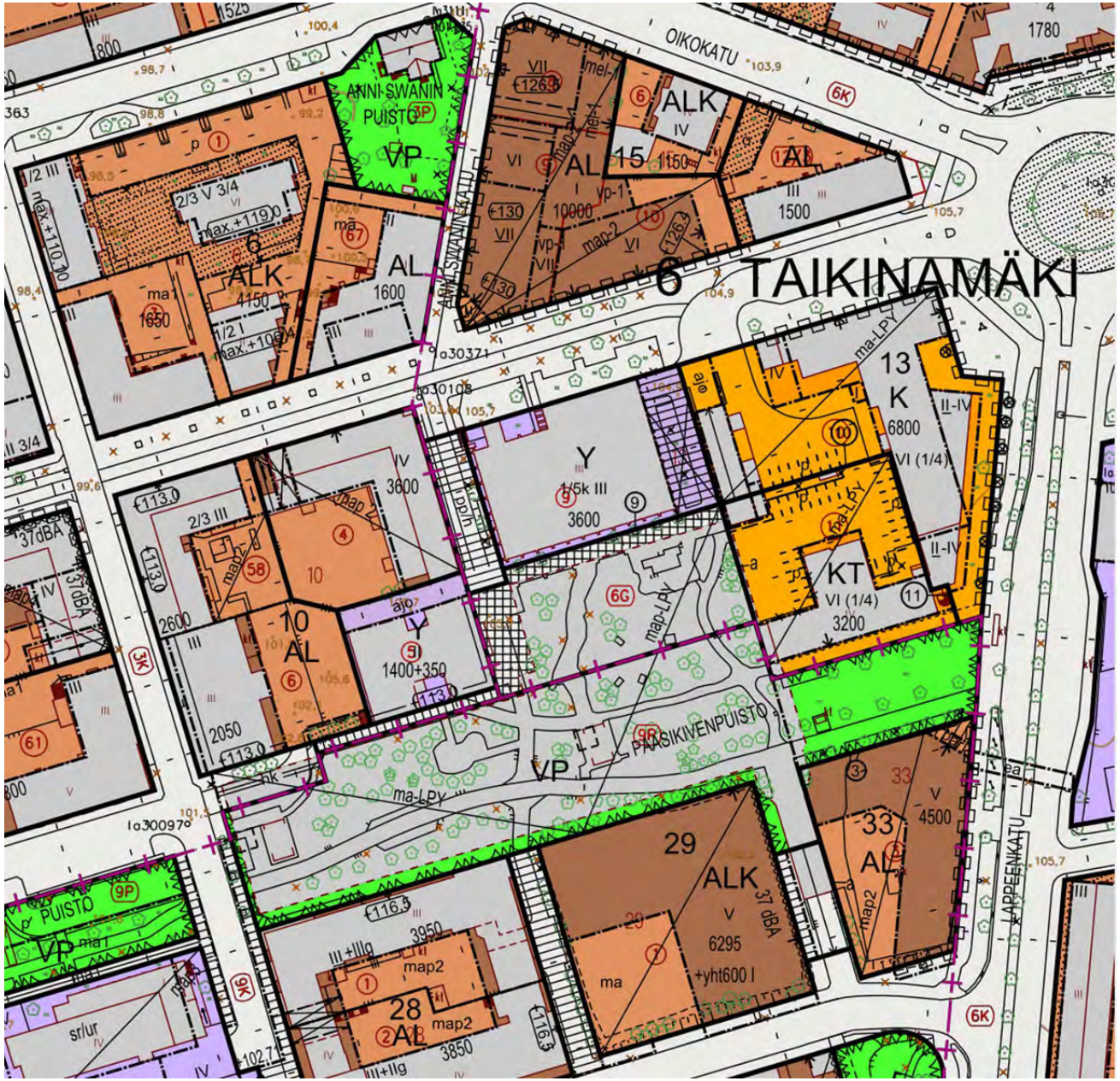

Kuva 25 Kirjaston, Monitoimitalon, Paasikivenpuiston ja naapurikortteleiden ajantasa-asemakaava marraskuussa 2017.

4. LAPPEENRANNAN KIRJASTOTOIMI

4.1 Alku

Lappeenrannan kunnallisen kirjastotoimen katsotaan alkaneen v. 1883 kun koulukirjaston hoitaja Juho Pelkonen esitti kaupunginhallitukselle, että Lappeenrannan kaupunki ottaisi siihen mennessä satunnaisin avustuksin toimineen lainakirjaston ja lukusalin omistukseensa ja hoitoonsa. Kaupunginhallitus suostui esitykseen ja perusti samalla myös kirjastotoimikunnan hoitamaan johtokunnalle kuuluvia tehtäviä. Kaupunginhallitus myönsi kirjastolle kaupungin Anniskelu Oy:n voittovaroista kirjastontukea 200 markkaa, josta 150 markkaa tuli käyttää kirjojen hankintaan ja sitomiseen. Näistä viinaverorahoista varattiin myös 50 markan vuotuinen määräraha kirjastonhoitajan palkkaamiseen. Ensimmäiseksi kunnalliseksi kirjastonhoitajaksi valittiin maalarimestari P. Tijainen [12].

Uusi kunnallinen kirjasto aloitti toimintansa Koulukadulla, missä kirjasto oli toiminut jo aiemmin. Sieltä se siirtyi Lönnrotin kansakoululle v. 1888. Edelleen tuli muutto nk. Pelkosen taloon Kauppakatu 24:än v. 1900, missä oltiin vuoteen 1914. Ahtaista tiloista päästiin kymmeneksi vuodeksi Rantatorin varteen nk. Holpaisen taloon ja sieltä edelleen v. 1924 nk. Lagerstamin taloon Lerkanmäkeen.

4.2 Sota-aika

Talvisota marraskuussa 1939 aloitti kirjastotoimelle välirauhaa lukuun ottamatta puoli vuosikymmentä kestäneen poikkeustilan [13]. Lainaustoiminta jouduttiin keskeyttämään kokonaan tai sopeuttamaan aina vallitseviin olosuhteisiin. 26.6.1944 Jatkosodan rintaman lähestyessä Lappeenrantaa kirjasto evakuoitiin Loimaalle, jonne siirrettiin rautateitse käsikirjasto ja osa lainauskirjastoa. Kaupunginkirjasto suljettiin 31.10.1944 saakka. .

Syksyllä 1944 solmitun aseleposopimuksen jälkeen maan kirjastolaitoksen oli sopeuduttava uuteen tilanteeseen, ja oikeusministeriö lähetti kirjastoille kehotuksen “eräänlaisen kirjallisuuden syrjään panemisesta”. Tällä tarkoitettiin Neuvostoliiton oloja arvostelevaa kirjallisuutta, saksalailta siirtokirjastona saatuja neuvostovihamielisiä julkaisuja, Suur-Suomi aiheista kirjallisuutta sekä tunteenomaisesti väritettyjä sotakuvauksia. Kaiken kaikkiaan kokoelmista poistettiin lähes 500 teosta [14].

4.3 Sodan jälkeinen aika

Syksyllä 1944 palattiin evakosta ja toimintaa jatkettiin taas Lagerstamin talossa, jossa toiminta jatkui vuoteen 1956. Nk. Postitalosta (Raastuvankatu 9, arkkit. Lars Sonck) saatiin lehtienlukusalille 50 m^2 v. 1956. Myöhemmin koko kirjasto muutti Postitalon toiseen kerrokseen ensi kertaa sille varta vasten muutettuihin tiloihin. Suunnitelmat oli laatinut kaupunginarkkitehti Reino Ahjopalo kirjastonjohtaja Sirkka Siven avustamana. Talosta käytettiin myös nimitystä “Säätiötalo” koska sen omisti Sotaleskien ja -orpojen säätiö. Täällä toiminta jatkuikin nykyisen pääkirjaston valmistumiseen saakka v. 1974.

4.4 Sivu- ja laitoskirjastot

Kirjaston säännöissä vuodelta 1939 todettiin, että kirjasto “voi käsittää eri osastoja ja lukusaleja sekä pääkirjaston lisäksi eri osissa kaupunkia sivukirjastoja ja lainausasemia” [15]. Täytyi kuitenkin odottaa sodan yli, ennen kuin ensimmäinen, lapsille tarkoitettu, sivukirjasto avattiin Armilan kansakoululla 1945. Tilanahtaudesta kärsinyt sivukirjasto muutti Lappeenrannan Keskikoululle v. 1964.

Alakylän sivukirjasto avattiin 10.2.1965 Alakylän uuden koulun kerhohuoneessa. Seuraava sivukirjasto aloitti Tyysterniemen kansakoululla 1.11.1966, vain paria kuukautta ennen kuntaliitosta. Näillä kirjastoilla oli yhteinen kirjastonhoitaja.

Laitoskirjastoista aloitti ensimmäisenä Etelä-Karjalan Keskussairaalan kirjasto, kun sen kokoelma siirrettiin kaupunginkirjaston alaisuuteen.

4.5 Kuntaliitoksen jälkeinen kausi

Vuoden 1967 alussa toteutettiin kuntaliitos, joka yhdisti Lappeenrannan kaupungin, Lappeen kunnan ja Lauritsalan kauppalan. Näin muodostui laaja 50 023 asukkaan kaupunki, jonka kirjastotoimi käsitti pääkirjaston lisäksi 25 sivukirjastoa ja neljä laitoskirjastoa. Liitosta valmisteli kirjastotoimessa syksyllä 1966 perustettu kirjastotoimen järjestelytoimikunta. Sen tehtävänä oli selvittää uuden

suurkunnan kulttuurihallinnon kehykset, mm. kirjasto- ja museotoiminnan yhdistäminen saman lautakunnan alaisuuteen. Toimikunta esitti, että Lappeen kunnan sivukirjastoista lopetettaisiin 31.5.1967 mennessä 15 kirjastoa: Haapajärvi, Hanhijärvi, Kasukkala, Kauskila, Korkea-aho, Nyrhilä, Pahloinen, Partala, Pulsa, Rikkilä, Rutola, Simola, Tani, Tirilä ja Vilkjärvi. Näiden tilalle otettiin käyttöön kirjastoauto [16]. Lappeen kunnan pääkirjasto, joka oli sijainnut kaupungin keskustassa siirrettiin Uus-Lavolan VPK-taloon.

Lappeenrannan kirjastolaitoksen hallinto siirrettiin pääkirjastoon. Lauritsalan kirjasto muuttui sivukirjastoksi, mistä käsin hoidettiin Kaukaan ja Mustolan sivukirjastojen hankinnat ja luettelointi. Myös kirjastoauton varasto sijoitettiin Lauritsalaan.

1.7.1967 alkaen suurkunnan sivukirjastoverkoston muodostivat Lappeen ja Lauritsalan sivukirjastojen lisäksi Kaukaan, Mustolan, Alakylän, Armilan, Tyysterniemen, Lamposaaren, Muukonniemen ja Vainikkalan sivukirjastot. Laitoskirjastoja sijaitsi Etelä-Saimaan keskussairaalassa, Lappeenrannan paikallissairaalassa, Mäntylän kunnalliskodissa, Pelkolan kunnalliskodissa sekä Pajarilan kunnalliskodissa (siirtokirjasto).

4.6 Carelica-kokoelma

Pariisin rauhansopimuksen jälkeen, kun suurin osa Karjalaa jäi rajan taakse, tuli ajankohtaiseksi koota talteen karjalaispitäjiä koskevat muistot, mikä ilmeni 1940- ja 1950 luvuilla karjalaispitäjien paikallishistorioiden ja pitäjänkuvausten tulvana. Kaupunginkirjasto alkoikin kerätä 1950-luvulla kotiseutukirjallisuutta entisestä kotimaakunnasta, jolloin luotiin Carelica-kokoelman perusta. Aineiston keruu ei ollut kovin laajamittaista, kunnes se sai myöhemmin keskeisen merkityksen maakuntakirjastohankkeen yhteydessä. Valtion kirjastotoiminnan johtaja kouluneuvos Kaarina Ranta antoi v. 1961 Karjalaa koskevan kirjallisuuden kokoamiselle valtion ylimmän kirjastoviranomaisen tuen. V. 1968 kokoelma alkoi esiintyä kirjaston vuosikertomuksissa Carelica-kokoelmana. Kokoelma laajeni nyt nopeasti ja vuonna 1983 siihen kuului 11.750 nidettä, kun vuonna 1968 niteitä oli 2.373 [17].

4.7 Hanke uudeksi kirjastorakennukseksi

Uutta kirjastorakennusta alettiin tosissaan kaavailla keväällä 1965, kun perustettiin kirjaston rakennustoimikunta. Hankkeen perusteluna pidettiin tulevaa korkeakoulun sijoituspäätöstä, ja katsottiin ettei kaupungilla ollut mahdollisuutta saada korkeakoulua, ellei sillä ole edustavaa kirjastoa. Toimikunnan laatima tilaohjelma hyväksyttiin, ja tehtiin jo myös päätös toteutussuunnittelun aloittamisesta, vaikka ilman valtion tukeakin, koska korkeakoulupäätös oli tulossa. 1967 toteutunut kuntaliitos muutti kuitenkin tilanteen ja tilaohjelma meni uusiksi ja kasvoi puolitoistakertaiseksi. Tällä kertaa valtionapua oli luvassa n. 90% hankkeesta ja suunnittelusopimus solmittiin arkkitehti Erkki Pasasen kanssa v. 1970. Rakennuslupa hyväksyttiin 29.9.1970, urakkasopimus solmittiin 31.3.1971 ja rakennus vihittiin käyttöön 7.6.1974.

4.8 Maakuntakirjastoksi 1.1.1973 alkaen

Jo rakennustyön aikana valtioneuvosto päätti antaa maakuntakirjaston tehtävät pääkirjastolle ja esitti käytettäväksi nimeä Lappeenrannan kaupunginkirjasto - maakuntakirjasto. Sen toiminta-alueeksi määrättiin Lappeenrannan ja Imatran kaupungit sekä Joutsenon, Lemin, Luumäen, Nuijamaan, Parikkalan, Rautjärven, Ruokolahden, Saaren, Savitaipaleen, Suomenniemen, Taipalsaaren, Uukuniemen sekä Ylämaan maalaiskunnat.

Oma uusi kirjastorakennus paransi kirjaston toimintaympäristöä merkittävästi myös paikallisesti [18]. Kaikki kirjasto-osastot saatiin nyt samaan katon alle, samoin Carelica-kokoelma Kirkkokadulta. Kirjastoauton varasto Lauritsalasta ja kirjastoauton talli, joka oli aikaisemmin sijainnut Saimaan Osuusauto tiloissa Lauritsalassa, sijoitettiin myös uuteen rakennukseen. Nyt kirjastoauton avulla pääkirjaston kokoelmat oli mahdollista saada maaseutualueellekin.

4.9 Maakuntakirjaston vaiheita

Kaupunginkirjaston juhlavuonna 1983 alettiin luoda ATK-pohjaista aineistorekisteriä mikä saatiin aikaan v. 1987. Seuraavana vuonna siirryttiin myös ATK-lainaukseen. Digitaalisen Carelica-rekisterin luominen aloitettiin. Sammonlahden kirjasto siirtyi Uus-Lavolan VPK:n tiloista Sammontorin varrelle 1988 ja seuraavana vuonna Nuijamaan

kirjasto liitettiin kuntaliitoksen myötä kirjastolaitokseen Lappeenrannan lähikirjastona.

Supistuksia koettiin, kun Armilan kirjasto muutettiin ensin lainausasemaksi 1990 ja seuraavana vuonna syyskuussa lakkautettiin kokonaan. Saman kohtalon kokivat 1991 myös Kaukaan kirjasto ja Lamposaaren lainausasemat.

Uusi, kolmas kirjastoauto “Norppa” aloitti vuoden 1993 alussa, edelliset olivat vuodelta 1967 ja vuodelta 1978. Nykyinen kirjastoauto “Villitys” hankittiin 2000-luvulla.

Vuonna 1996 aloitettiin pääkirjastossa Internetyhteyksien tarjonta asiakkaille. Käytössä oli yksi kone lapsille ja yksi aikuisille. Kirjastoon perustettiin tietoverkkoneuvojan virka.

Vuonna 1997 valmistui Carelica-kirjailijoista tietokanta kirjaston kotisivuille ja vuonna 1998 saatiin kirjaston kokoelmaluettelo internetin kautta asiakkaiden käytettäväksi. Uutena palvelumuotona asiakkaille aloitettiin lainojen uusiminen ja kirjojen varaus internetin kautta.

Vuonna 2001 maakuntakirjasto solmi palvelusopimuksen Helsingin yliopiston kanssa elektronisen aineiston hankinnasta. Saman vuonna hankittiin ensimmäinen lainausautomaatti

Joutsenon kaupunki liittyi 1.1.2009 kuntaliitoksessa Lappeenrantaan. Samalla Lappeenrannan kirjastoverkkoon tuli neljä uutta lähikirjastoa (Joutsenon, Korvenkylän ja Pulpin kirjastot sekä Aholan lainausasema). Myös Ylämaan kirjasto liittyi vuoden 2010 alusta osaksi Lappeenrannan maakuntakirjastoa.

Etelä-Karjalan kirjastojen yhteinen Heili-kimppa aloitti toimintansa v. 2013. Sen ansiosta asiakas voi omasta kotikirjastostaan tilata minkä tahansa maakuntakirjaston piiriin kuuluvan kirjaston kirjan ja palauttaa sen mihin kirjastoon haluaa.

Vuonna 2017 kaupungin kirjastotoimi toimii useassa tilassa: pääkirjastossa, Joutsenon, Korvenkylän, Lauritsalan, Nuijamaan (seurakunnan vuokratila), Pontuksen, Pulpin, Sammonlahden, Voisalmen ja Ylämaan kirjastoissa.

Kirjaston maakuntakirjasto-status lakkaa 1.1.2018 ja kirjastotoimen alueellisena keskuspaikkana jatkaa Lahti.

4.10 Virstanpylväitä Lappeenrannan kirjastotoimen ja toiminnan vaiheilta 1883-2017

ALKU

1871-74 Kirjasto Raatihuoneella
1874 Kirjasto Koulukadulla, jossa 1883 kunnallistettu kaupungin lainakirjasto aloitti toimintansa
1888 Kirjasto Lönnrotin kansakoululla
1900 Kaupunginkirjasto Pelkosen talossa 1900-1914 Kauppakatu 24:ssä.
1907 Kaupunginvaltuusto hyväksyi kirjaston säännöt ja Viipurin läänin maaherra vahvisti ne 1908.
1908 Lappeenrannassa otettiin luokitukseksi uusi ja Suomessa vielä kiistanalainen Deweyn kymmenjärjestelmä.
1908 Kirjasto sai sähkövalot Pelkosen taloon.
1914 Kirjasto Holopaisen talossa Rantatorin varrella.
1924 Kirjasto Lagerstamin talossa Kirkkokatu 6 vuoteen 1956 asti.
1942 Kunnalliskotiin perustettiin pieni laitoskirjasto.
1944 Lappeenrannan kaupunginkirjasto palasi evakosta Loimaalta takaisin Lagerstamin taloon.
1945 Armilan kansakoululle alle 15-vuotiaille lapsille tarkoitettu sivukirjasto, joka siirrettiin 1964 uusiin tiloihin Lappeenrannan Keskikoululle.
1948 Uudistus lainausjärjestelmässä: Lappeenrannassa siirryttiin ns. Detroit-menetelmään.
1949 Avattiin nimenomaan lapsille suunniteltu osasto. Kirjastolehti julkaisi avajaisten yhteydessä nuorten tervehdyksen, jatkokoululainen Heikki Hietamiehen "omintakeisesti valmistaman puheen" kokonaisuudessaan.
1956 Kirjasto sai uudet tilat Säätiö- eli Postitalosta, Kirkkokatu 5. Näissä tiloissa kirjasto sijaitsi uuden talon valmistumiseen saakka aina vuoteen 1973.
1957 Lappeenrannan Kilta ehdotti erityisen kotiseutuosaston kokoamista kirjaston yhteyteen. Esitys hyväksyttiin. Kotiseutuosasto oli luotu, mutta sen karttumiseen ei vuosikertomuksissa tai johtokunnan pöytäkirjoissa enää lähemmin puututtu vuosiin. Myöhemmin kotiseutukirjallisuudella oli kuitenkin tärkeä sijansa ja tehtävänsä maakuntakirjastohanketta kehitettäessä ja Carelica-kokoelmaa koottaessa.
1964 Keskussairaalan potilaskirjasto siirtyi Lappeenrannan kaupunginkirjaston alaisuuteen.
1965 Alakylän sivukirjasto aloitti toimintansa kansakoulun kerhohuoneessa.
1966 Vain kahta kuukautta ennen kuntaliitosta (Lappeenranta-Lappee-Lauritsala) ja sen mukanaan tuomia muutoksia perustettiin Tyysterniemen kansakoululle myös lasten- ja nuortenosasto. Alakylän ja Tyysterniemen toiminnat kytkettiin toisiinsa. Molempia hoiti sama kirjastonhoitaja.

KUNTALIITOS JA LAPPEENRANNAN KIRJASTOLAITOKSEN UUDELLEEN JÄRJESTELY

1967 Vuoden alussa toteutettiin kuntaliitos, joka yhdisti Lappeenrannan kaupungin, Lappeen kunnan ja Lauritsalan kauppalan. Näin muodostui laaja 50 023 asukkaan kaupunki, jonka kirjastotoimi käsitti pääkirjaston lisäksi 25 sivukirjastoa ja neljä laitoskirjastoa. Yksin kirjastotoimen osalta jouduttiin mittaviin muutoksiin, joita valmisteltiin syksyn 1966 aikana erityisessä kirjastotoimen järjestelytoimikunnassa.
1967 Järjestelytoimikunnan esityksestä lakkautettiin entisestä Lappeen kunnasta 15 kirjastoa: Haapajärvi, Hanhijärvi, Kasukkala, Kauskila, Korkea-Aho, Nyrhilä, Pahloinen, Partala, Pulsa, Rikkilä, Rutola, Simola, Tani, Tirilä ja Vilkjärvi.
1967 Sivukirjastoverkon muodostivat heinäkuun 1. päivästä lähtien Lauritsalan ja Lappeen sivukirjastojen lisäksi Kaukaan, Mustolan, Alakylän, Armilan, Tyysternimen, Lamposaaren, Muukonniemen ja Vainikkalan sivukirjastot. Lisäksi laitoskirjastoja oli Etelä-Saimaan keskussairaalassa, Lappeenrannan paikallissairaalassa sekä Mäntylän, Pelkolan ja Pajarilan kunnalliskodeissa (siirtokirjasto).
1967 Muodostuneen suurkunnan alue oli paisunut niin laajaksi, että kirjastoauto nähtiin välttämättömyytenä. Kirjastolautakunta esitti auton hankkimista heti vuoden alussa. Kymen läänin ensimmäinen kirjastoauto miehistöineen oli valmiina palvelukseen 9.10.1967 lähtien.
1967 Lappeenrannan saadessa kirjastoauton syksyllä siirryttiin samalla kameralainausjärjestelmään. Kirjastoauton lainauskamera ja siitä saadut kokemukset johtivat lainauskameran hankkimiseen myös pääkirjastoon vuonna 1968.
1968 Kaupunginhallitus haki ensimmäisen kerran rakennuslupaa arkkitehti Erkki Pasasen suunnittelemalle uudelle kirjastotalolle.
1971 Opetusministeriö myönsi kolmannen anomuksen jälkeen rakennusluvan.
1973 Uuden kirjastotalon rakentaminen alkoi.
1973 Valtioneuvosto teki päätöksen maakuntakirjaston tehtävien antamisesta Lappeenrannan kaupungin pääkirjastolle ja esitti käytettäväksi nimeä Lappeenrannan kaupunginkirjasto - maakuntakirjasto.
1974 Uuden kirjastotalon vihkiäiset 7.8.1974.

KAUPUNGINKIRJASTOSTA MAAKUNTAKIRJASTOKSI

1983 Kunnallisen kirjastonsa 100-vuotisjuhlavuonna Lappeenrannassa valmistauduttiin atk-lainaukseen. Käynnissä oli atk-kirjarekisterin luominen.
1987 Kirjakokoelma saatiin viedyksi rekisteriin.
1988 Aloitettiin atk-lainaus.
1988 Sammonlahden kirjasto siirtyi Uus-Lavolan VPK:n tiloista Sammontorin varrelle.
1989 Nuijamaan kirjasto liitettiin kuntaliitoksen myötä Lappeenrannan kirjastolaitokseen yhtenä Lappeenrannan lähikirjastoista.
1989 Videoiden lainaus alkoi.
1989 Carelica-kokoelman aineistoa alettiin tallentaa Carelica-tietokantaan.
1989 Kokoelmista poistettujen kirjojen myynti aloitettiin.
1990 Armilan kirjasto muutettiin lainausasemaksi.
1991 Vuosi jää Lappeenrannan kirjaston historiaan supistusten vuotena: syyskuussa lakkautettiin Kaukaan kirjasto ja Armilan sekä Lamposaaren lainausasemat.
1992 Miljoonan lainan raja ylittyi ensi kerran kirjaston historiassa.
1993 Uusi kirjastoauto aloitti vuoden alussa.
1994 Kirjaston omien kirjaluetteloiden tulostaminen korteille lopetettiin. Tiedot uusista kirjoista ovat saatavina ainoastaan atk-päätteiltä.
1995 CD-ROM-materiaalia hankittiin lasten ja aikuisten käyttöön.
1996 Pääkirjastossa aloitettiin internetyhteyksien tarjonta asiakkaille. Käytössä oli yksi kone lapsille ja yksi aikuisille. Kirjastoon perustettiin tietoverkkoneuvojan virka.
1997 Kirjastossa siirryttiin uusittuun lainausjärjestelmään: Riimi-järjestelmä muuttui Windows-pohjaiseksi. Samalla uusittiin lainaajakortti.
1997 Carelica-kirjailijoista valmistui tietokanta kirjaston kotisivuille.
1998 Etelä-Karjalan keskussairaalan laitoskirjasto lakkautettiin.
1998 Kirjaston kokoelmaluettelo saatiin internetin kautta asiakkaiden käytettäväksi.

1999	Uutena palvelumuotona asiakkaille aloitettiin lainojen uusiminen ja kirjojen varaus internetin kautta.
2000	Puhemies Riitta Uosukainen vihki käyttöön eduskunnan tietopisteen.
2001	Kirjaston kotisivuille valmistui kirjastonkäytön opetuspaketti ala-asteille.
2001	Maakuntakirjasto solmi palvelusopimuksen Helsingin yliopiston kanssa elektronisen aineiston hankinnasta.
2001	Lainausautomaatti
2003	Kirjaston kotisivulle valmistui Satunetti lapsille.
2003	Ostettiin Akateeminen Tietopalvelu Oy:n ATP-Origo -palvelujärjestelmä. Järjestelmä otettiin käyttöön kesäkuussa 2004.
2009	Kuntaliitoksessa Joutsenon kaupunki liittyi 1.1.2009 Lappeenrantaan. Samalla Lappeenrannan kirjastoverkkoon tuli neljä uutta lähikirjastoa (Joutsenon, Korvenkylän ja Pulpin kirjastot sekä Aholan lainausasema).
2010	Ylämaan kirjasto liittyi kuntaliitoksen myötä vuoden 2010 alusta osaksi Lappeenrannan maakuntakirjastoa.
2011	Aloitettiin E-kirjojen lukulaitteiden lainaaminen.
2012	11.1. uusi kirjastoauto Willitys aloitti liikennöinnin, digitointipalvelu asiakkaille ja Carelica-aineiston digitointi käyntiin.
2013	Etelä-Karjalan kirjastojen yhteinen Heili-kimppa aloitti toimintansa. Yhteinen uusi kirjastojärjestelmä Aurora otettiin käyttöön 4.12. Pääkirjastossa otettiin käyttöön aineiston RFID-tarrat.
2016	29.8.2016 alkaen omatoiminen aukiolo pääkirjastossa maanantai-lauantai klo 9-10.
2018	Kirjaston maakuntakirjasto-status lakkaa ja alueellisena keskuspaikkana jatkaa Lahti.

Lähteet: Toivanen Pekka: Lappeenrannan kaupunginkirjasto 1883-1983
Kirjaston toimintakertomukset 1984-

Kuva 26 Kirjaston työmaa käynnissä (rakennusvuodet 1972-74)

Kuva 27 Kirjasto muutti Kirkkokadulta 10.6.-10.7.1974

Kuva 28 Lastenosastolle tuli arkkitehti Pasasen puureliefiteos

Kuva 29 Aluksi kirjaston ylimmässä kerroksessa toimi yrittäjävetoinen kahvio

5. UUDEN KIRJASTORAKENNUKSEN SUUNNITTELU JA RAKENTAMINEN

5.1 Hanke ennen kuntaliitosta

Uutta kirjastorakennusta alettiin vakavasti kaavailla keväällä 1965, kun kaupunginhallitus hyväksyi 29.3. listan ulkopuolelta kaupunginjohtajan esityksen, että kirjastolautakunnan pj, kansakoulutarkastaja Väinö Knuutinen oikeutettiin käynnistämään neuvottelut kouluhallituksessa koskien kirjastotalon rakentamista ja huonetilaohjelman laatimista. Perusteluina mainittiin mm, että “kaupunki, joka pyrkii korkeakoulukaupungiksi, ei voi saavuttaa tätä päämäärää, ellei sillä ole kunnollista kirjastotaloa, joka on korkeakoulukaupungille ja korkeakoulun opiskelijoille välttämätön” [19]. Kaupunginhallitus asetti jo 26.4.1965 7-henkisen rakennustoimikunnan, jonka jäseninä olivat pj Väinö Knuutinen, ylirakennusmestari Olavi Sinervo, taloudenhoitaja Ilmari Hupli, muurari Heikki Tompuri, lehtori Esko Immonen, kaupungininsinööri Pentti Salla sekä kaupunginarkkitehti Reino Ahjopalo. Valtuusto hyväksyi kirjaston tilaohjelman 31.5.1965, jonka mukainen kirjaston kokonaishyötyala oli 1.672...2.028 m^2. Jo tällöin siihen lisättiin myös 150 hengen väestönsuoja. Kouluhallitus hyväksyi ohjelman siten, että kaupungin väkiluvun perusteella laskettuna valtionapuun oikeuttavaa pinta-alaa oli 1335 m^2 ja että siihen sai sisällyttää lisätiloja korkeintaan 693 m^2, joille ei tule avustusta.

Koska katsottiin että korkeakoulun paikkakysymys oli kuitenkin juuri tulossa ratkaistavaksi, ja koska Lappeenrannan kirjasto ei ollut valtionapujen kiireellisyyslistalla, kirjastolautakunta ehdotti, että rakentaminen aloitettaisiin kokonaan ilman valtionavustusta, mutta kuitenkin kouluhallituksen hyväksymän tilaohjelman (2.028 m^2) mukaan. Kustannusarvion laatimisen jälkeen valtuusto näin päättikin 29.11.1965. Todettakoon, että kaupungintalon kilpailussa 1957 kirjaston pinta-ala oli voittaneessa Erkki Pasasen ehdotuksessa 850 m^2 [20].

Hankkeen lähtö oli siis ollut todella ripeä. Töitä ei kuitenkaan aloitettu 1965 eikä 1966, koska sisäasiainministeriö oli ottanut marraskuussa 1965 käsittelyyn kaupungin 27.4.1964 tekemän esityksen Lappeenrannan ja Lappeen kunnan alueliitoksesta. Arvioitiin, että alueliitos voisi vaikuttaa kirjaston rakennusohjelmaan, valtionavun perusteisiin ja ja sen kiireellisyysjärjestykseen.

5.2 Hanke kuntaliitoksen jälkeen

Alueliitos tapahtuikin v. 1967 alussa, mutta ehdotettua laajempana. Lappeenrannan kaupunkiin liitettiin sekä Lappeen kunta että Lauritsalan kauppala. Asetettiin uusi rakennustoimikunta, jonka puheenjohtajaksi tuli apulaiskaupunginjohtaja Leo Mether muiden jäsenten pysyessä samoina. Kaupunginvaltuusto hyväksyi jo 28.3.1967 tarkistetun rakennusohjelman, joka päätyi kokonaispinta-alaan 2.662...3.010 m^2 täydennettynä edellä mainitulla väestönsuojalla. Tilaohjelma oli näin kasvanut 48%. Kouluhallitus hyväksyi ohjelman 31.8.1967 niin, että valtiontuen piiriin hyväksyttiin 2.740 m^2. Loput enintään 400 m^2 sekä 140 m^2:n väestönsuojelukeskuksen kaupunki saisi kustantaa itse. Tuen piiriin laskettu osuus oli kuntaliitoksen jälkeen siis yli kaksinkertaistunut.

Arkkitehti Erkki Pasanen oli ollut kaupungin asiantuntijana koko aikaisemman hankesuunnittelun ajan, koska hän oli voittanut em. kaupungintalon suunnittelukilpailun, johon yhtenä vaiheena kirjastokin sisältyi. Kun varsinaisen kaupungintalon suunnittelijaksi oli valittu Viljo Revell, annettiin kirjaston suunnittelu jatkossakin Erkki Pasaselle, koska kilpailuvoittajaltakin haluttiin suunnittelutyö kaupunkiin [21]. Suunnittelusopimus solmittiin 28.9.1970, siis 13 vuotta kilpailuin jälkeen. Samalla valittiin muut suunnittelijat, rakennesuunnitteluun Insinööritoimisto Paloheimo & Ollila, sähkösuunnitteluun Risto Mäenpää, LVI-suunnitteluun Granlund - Oksanen ja akustiseen suunnitteluun Insinööritoimisto M Parjo Oy.

Asia eteni nyt nopeasti. Kouluhallitus hyväksyi 29.9.1970 lopulliset luonnospiirustukset, joissa hyötypinta-ala oli 2.740 m^2 ja valtuusto hyväksyi pääpiirustukset 1.2.1971. Rakennuslupa kouluhallituksesta saatiin 31.3.1971. Samassa yhteydessä rakennusluvan saivat myös Valkeakosken, Sippolan ja Kittilän kirjastot.

5.3 Rakentaminen

Käydyn urakkakilpailun jälkeen urakkasopimus allekirjoitettiin 17.10.1972 Rakennusliike Hännikäinen & Kumpp. Ky:n kanssa. Rakennustyöt alkoivat marraskuussa 1972 ja harjannostajaisia

vietettiin 12.10.1973. Siinä yhteydessä arkkitehti Pasanen luonnehti suunnitelmaa [22]:

“Kirjastotalo on suunniteltu toiminnaltaan, rakennusmassaltaan ja julkisivultaan sellaiseksi, että sen viereen on verrattain helppo tulevaisuudessa rakentaa koko ajan suunnittelussa vaikuttajana ollut teatteritalo siten, että rakennukset myös yhdessä muodostavat arvokkaan ja rakennustaiteellisesti ehjän sekä Lappeenrannan kaupunkikuvaan hyvin sopivan kokonaisuuden Vapaudenaukiolle taustanaan uuden keskustan korttelisilhuetti.

Kirjastotalon eteläpuolen edusta-aukio, joka on vain jalankulkijoita varten, kytkeytyy aikanaan siihen jalankulkuteiden verkostoon, joka yhdistää kirjastotalon ja tulevan teatteritalon suunniteltuun kaupungintalon rakennusryhmään.

Käynti kirjastorakennukseen ja sen aulaan on järjestetty sekä Valtakadulta että Vapaudenaukiolta. Valtakadun puoleinen sisäänkäynti on varustettu valaistuin rampein vaikeasti liikkuvia varten. Ala-aulasta avautuu kirjaston kattovalaistu ylöspäin laajeneva keskushalli, joka ulottuu 2. kerrokseen ja toimii liikennesydämenä rakennuksen kaikkiin tiloihin. Talo on varustettu keskeisesti sijoitetulla ja helposti valvottavalla henkilöhissillä sekä erillisellä kirjahissillä...”

Rakennustyö ei pysynyt aikataulussaan johtuen rakennusalan vuoden 1973 palkkaneuvotteluista. Nämä aiheuttivat työmaalle työsaartoja, lakkoja, lomautuksia ja työsulkuja. Urakoitsija luovutti rakennuksen 7.6.1974, jolloin itse rakennus oli pieniä yksityiskohtia lukuun ottamatta valmis. Työtä jatkettiin vielä kaluste- ja taidehankinnoilla, joita molempia johti oma toimikuntansa. Näiden hankintojen jälkeen rakennus oli muuttovalmis ja se vihittiin käyttöönsä kaupungin 325-vuotisjuhlien yhteydessä 7.8.1974.

Kirjastotilojen lopulliseksi huoneistoalaksi tuli 3.405 m^2 ja tilavuudeksi VSS-tiloineen 18.650 m^3.

Kirjaston avajaiset 7.8.1974

Kuva 30 Vapaudenaukio juuri ennen kirjaston rakentamista, 1960-l:n loppua.

Kuva 31 Vapaudenaukiota 1950-luvun alkupuolella

Kuva 32 Vapaudenaukio 1960-luvun alkupuolella

Kuva 33 Paasikivenpuisto rakentuu v. 2015

6. ARKKITEHTI JA KIRJASTORAKENNUS

6.1 Arkkitehti Erkki Pasanen

Erkki Pasanen valikoitui kirjaston suunnittelijaksi siis kaupungintalokilpailussa v. 1957 saavuttamansa voiton ansiosta. Hän oli tuolloin vasta 33-vuotias ja juuri aloittanut itsenäisenä arkkitehtina. Hän oli kuitenkin nähnyt ammatista jo monia puolia.

Hän syntyi Viipurissa 29.5.1924 ja kirjoitti ylioppilaaksi Helsingin suomalaisessa normaalilyseossa v. 1942. Arkkitehdiksi hän valmistui Teknillisestä korkeakoulusta v. 1950. Heti valmistuttuaan hän teki töitä monissa nimekkäissä toimistoissa Helsingissä [23], professori Heikki Sirenillä 1950-1951, professori Yrjö Lindegrenillä 1952-1953 ja professori Aulis Blomstedtilla 1953.

Hänessä oli myös kosmopoliitin vikaa ja hän teki opintomatkan Brasiliaan, josta kirjoitti matkakertomuksen Arkkitehtilehteen 9/1956. Hän ihaili erityisesti plastista puhdaslinjaista betoniarkkitehtuuria ja innostus oli niin kova, että hän pyrki brasilialaisen maailmankuulun arkkitehdin Oskar Niemaeyrin toimistoon töihin. Tämä ei onnistunut vaan hän päätyi New Yorkiin Manhattanille, jossa työskenteli toimistossa Architects AIA Magoon - Sala Caga v 1955-1956 [24], siis juuri ennen Lappeenrannan keskustakilpailua. New Yorkissa hän suunnitteli kaksi toteutunutta kirkkoa, toinen oli Castleton Hill Moravian Church ja toinen The Lutheran Church of the Incarnate Word, East Avenue, Rochester, N.Y. Frank Lloyd Wrightin vaikutuksen katsotaan näkyvän molemmissa kirkoissa [25], ja ne poikkeavat kyllä sekä Pasasen edeltävästä että tulevasta tuotannosta.

Palattuaan Suomeen hän perusti pian oman toimiston v. 1957,joka jatkoi toimintaansa aina vuoteen 1986. Varsinaisesti hän kunnostautui erilaisten julkisten rakennusten, erityisesti koulujen suunnittelijana. Töistä mainittakoon mm [26]. Pirkanmaan ammattioppilaitos 1959, Luumäen Kankaan siunauskappeli 1960, Kainuun ammattioppilaitos 1961, Kuopion Inkilänmäen kaava 1961, Kokkolan teknillinen oppilaitos 1963, Vaasan teknillinen oppilaitos 1964, Paimion kehitysvammaiskeskuslaitos 1964, Ylisen kehitysvammaiskeskuslaitos 1966, Toijalan kauppalan sairaala-alue 1970, Harjavallan sairaala 1970 sekä Vakuutusyhtiö Pohjolan liiketalot Savonlinnassa ja Pieksämäellä1983.

Viipuri oli hänelle rakas perintö, josta hän kirjoitti useita artikkeleita ja esittelyitä kotimaisiin ja ulkomaisiin lehtiin. Harrastuksekseen hän ilmoittaa lukuisat viipurilaiset seurat ja yhdistykset, kuvanveiston, laivojen pienoismallit, jazzmusiikin, tanssin ja rotarytoiminnan.

Kaupungintalon kilpailuvoiton ja kirjaston suunnittelutoimeksiannon välillä oli siis yli kymmenen vuotta. Kuten edellä olevasta luettelosta käy ilmi, Pasanen oli tänä aikana meritoitunut monipuolisena julkisten rakennusten suunnittelijana. Lappeenrannan kaupunki siis tiesi kyllä mitä oli tilaamassa ja saamassa.

6.2 Kirjaston suunnitteluratkaisut ja arkkitehtuuri

1960-1970 luvut olivat Suomessa vahvaa kirjastojen rakennuskautta. Tänä aikana ennen Lappeenrannan kirjastoa maahan oli syntynyt monta merkittävää esimerkkiä. Näistä voi mainita Alvar Aallon Seinäjoen kaupunginkirjaston 1965, Rovaniemen kaupunginkirjaston 1968, TKK:n pääkirjaston 1969 ja Kirjatalon eli Akateemisen kirjakaupan 1969. Viimemainittu ei ollut varsinainen kirjasto, mutta kirjallisuuden ja kirjojen edistämisen ympärille toteutettu julkinen tila kuitenkin. Myös noihin aikoihin tai aikaisemmin syntyivät Töölön kirjasto (Aarne Ervi, valmistui 1970, luonnokset 1962), Kouvolan kirjasto (Juhani Kivikoski, valmistui 1971, kilpailu 1960-luvulla), Kuopion kirjasto (Matti Hakala (valm. 1967, kilpailu 1962) Oulun maakuntakirjasto (Marjatta ja Martti Jaatinen, kilpailu 1962, valmistui 1982) ja Savonlinnan kirjasto (Kaisa Harjanne ja Maija Suurla 1964). Referenssikohteita suunnitteluun siis riitti.

Lappeenrannan kirjastosta haluttiin kooltaan merkittävä ja useampikerroksinen, jotta se olisi sopusuhtainen ajatellun uuden teatteritalon kanssa. Yleensä kirjastot, ja mm. kaikki edellä mainitut olivat yksikerroksisia. Tätä pidettiin etuna käytön helppouden vuoksi niin kävijöiden kuin kirjojen siirtelynkin suhteen. Alvar Aallon kirjastojen tilaratkaisuksi oli hioutunut maantasossa oleva yksikerroksinen vapaasti polveileva tila, jonka sisällä osa kirjastosta laskeutui noin puoli kerrosta alemmaksi. Näin tilaan tuli vaihtelua, orientoituvuutta ja luonne-eroja eri osastojen välillä. Tämä ratkaisu oli kuitenkin rakennuksen yleisen mataluuden takia pois suljettu. Muutkin ratkaisut olivat pääosin yksikerroksisia, kuten Kouvola tai Kuopio, jossa kirjaston yleisötoiminnot sijaitsevat yhdessä tasossa, ja jossa huomion keskittävän pisteen saavat aikaan erilaiset kattovaloratkaisut .

Todennäköisesti ainoa useampikerroksinen ennen Lappeenrannan kirjastoa valmistunut vastaava kohde oli Alvar Aallon Akateeminen kirjakauppa, jonka tilakonsepti on korostetun kirjastomainen. Itse myymälätila on kolmikerroksinen avoin halli, jota ylemmissä kerroksissa parvet kiertävät, Kirjahyllyt ovat ylemmissä kerroksissa tilan reunoilla, vain alakerrassa ne levittäytyvät koko lattiapinnalle. Yhteiseen suureen keskeistilaan tulee valoa vain kattoikkunoista. Tätä samaa konseptia, tietoisesti tai tiedostamatta Pasanen noudattaa Lappeenrannan kirjastossaan. Ja samaa sovellettiin vähän myöhemmin Kotkan kaupunginkirjastossa.

Kuten arkkitehti edellä harjannostajaispuheessaan korosti, avoin monikerroksinen keskusaula on ollut koko suunnittelun lähtökohta. Aula toimii kaiken liikenteen kokoajana, sen avulla rakennuksessa on helppo orientoitua ja se luo sille vahvan identiteetin. Samalla taloon saatiin kokoa ja kaivattuja kerroksia, kellari mukaan luettuna neljä. Tästä lähtökohdasta seurasi rakennuksen muu arkkitehtuuri. Koska hyllyt täytyy sijoittaa ulkoseinille, ei ikkunoita tarvita kuin paikoittain tai tilojen yläreunassa. Tästä kasvoi myös talon jyhkeän sulkeutunut ulkomuoto, jota valitut julkisivut ja materiaalit korostavat. Sulkeutuneisuus oli tuon ajan kirjastoissa tavoiteltua. Ennen sähköisiä palveluja ja monistettavia digitaalisia tallenteita kirjastot olivat paitsi lainausta, myös kirjojen säilyttämistä varten. Tämä funktio niillä on ollut merkittävänä jo siitä lähtien kun kirjoja on ollut. Ennen kirjapainoa kirjat olivat arvokkaita käsikirjoituksia, yksittäiskappaleita tai vaivalloisesti kopioituja, ja niiden säilyttäminen oli kirjaston ainoa tehtävä, eikä lainaustoimintaa ollut

Nykyisen avoimen tiedonvälityksen ja digitaalisen vuorovaikutteisuuden korostuessa kirjastotkin muuttuvat läpinäkyviksi tiedon palvelukeskuksiksi, missä yksittäisen fyysisen kirjan merkitys vähenee. Tämä näkyy aivan uusimmassa kansainvälisessä kirjastoarkkitehtuurissa selvästi.

1930-luvun rapattujen funkisjulkisivujen ja 1980-luvun villimmän ja värikkäämmän postmodernismin välisen ajan tyylisuuntia olivat mm. brutalismi ja sille läheinen minimalismi. Ne perustuivat selkeisiin usein betonisiin umpinaisiin massoihin, ja niille kontrastina harkittuihin minimalistisiin detaljeihin. “Kerskarakentamista” kammoksuttiin elitistisenä ja jopa epädemokraattisena ja esimerkiksi Finlandia-talo (1971) sai näinä aikoina vastaansa poikkeuksellisen ärhäkkää kritiikkiä [27]. Rakentamisen tuli olla “rehellistä”, arkkitehtuurin piti ilmentää rakennuksen tarkoitusta ja teollista elementtirakentamista edistettiin kaikin keinoin. Katsottiin, että sen teknologian kehittyessä rakennuskustannukset pysyvät paremmin kurissa kuin käsityönä rakennettaessa. Koko maaltamuuton aiheuttaman kasvukeskusten asuntopulan uskottiin ratkeavan teollisen ja rationaalisen elementtirakentamisen ansiosta. Näinhän ei sitten käynyt, ja vastareaktio 1980-luvulla olikin raju. Mutta Lappeenrannan kirjaston suunnittelun aikaan ilmapiiri arkkitehtuurin ympärillä kulki noita latuja. Lauritsalan kirkonkin arkkitehtuuri kasvaa samasta ideologiasta. Brutalismin ykkösnimiä maassamme oli professori Aarno Ruusuvuori, jonka mm. monet kirkkorakennukset olivat tuohon aikaan ihailtuja ja arkkitehtuurilehdissä kansainvälisestikin laajalti julkaistuja. Hänen mottonsa oli: “Structure is the Key to Beauty”.

Tätä taustaa vasten Lappeenrannan kirjaston arkkitehtuuri, niin massoittelu kuin materiaali- ja rakennustekniikkavalinnat tulevat ymmärrettäviksi. Siitä tehtiin tietoisesti elementtirakennus, joka sai näkyä ja julkisivupinnaksi valittiin karkean vaalea pesubetoni, ehkäpä jopa antiteesinä Aallon suosimalle sileälle ja hohtavalle carrara-marmorille. Kiviainekseksi valittiin kuitenkin mahdollisimman vaalea luonnonkivi, joka betonielementin pinnan happopesun jälkeen tuli näkyviin. Johtuen kiven koosta ja karkeudesta, sidosbetonia on kuitenkin julkisivussa melko paljon näkyvissä. Aluksi rakennus oli nykyistä huomattavasti vaaleampi yleissävyltään [28]. Kuitenkin ajan patina, noki ja lika sekä runsaana näkyvä betoni ovat saaneet rakennuksen näyttämään myöhemmin ankean harmaalta ja kauempaa katsottuna yksinomaan betonirakennukselta. Tämä on myöhemmin kääntänyt osan yleisestä mielipiteestä kriittiseksi rakennuksen julkisivuille.

Talon rakenneratkaisu oli moderni ja uutta Suomessa, kun avoimen osan yhtenäinen pilariton kattorakenne toteutettiin paikalla valettuna esijännitettynä arinarakenteena, jossa jokaisen neliönmuotoisen lohkon pohjaan sijoitettiin kattoikkunat. Tarvittava keinovalaistus asennettiin myös arinalohkojen ympärille jolloin saadaan samanhenkinen valaistus sekä luonnonvalon ja keinovalon yhdistelmällä, että pimeän aikaan pelkällä keinovalolla.

Kuva 34 Lutheran Church of the Incarnate Word

Kuva 35 Lutheran Church of the Incarnate Word

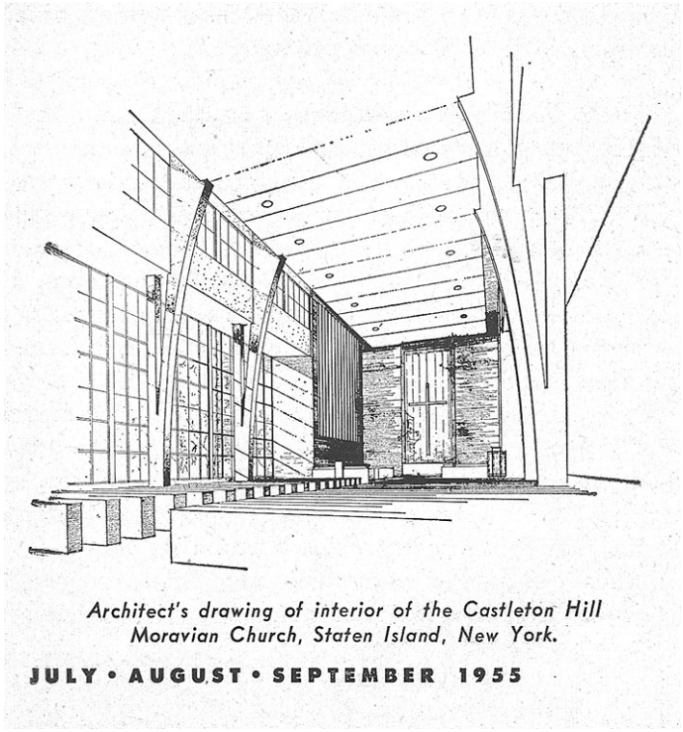

Kuva 36 Castleton Hill Moravian Church

Kuva 37 Castleton Hill Moravian Church

Erkki Pasasen suunnittelemia kirkkoja Yhdysvaltoihin

Kuva 38 Kirjaston suuri keskeistila on kaupungin komeimpia interiöörejä

Kuva 39 Alvar Aalto oli soveltanut samaa tilakonseptia Kirjatalossa eli Akateemisessa Kirjakaupassa vähän aikaisemmin v. 1969

Kuva 40 Hyllyt kiertävät kerroksittain ulkoseinillä, ikkunoita ei tarvita, luonnonvalo tulee kattoikkunoista

Kuva 41 Oleskeluryhmät sijoittuvat vapaasti kirjahyllyjen omaan

Kuva 42 Julkisivumateriaalina on rouhepintainen pesubetoni

Kuva 43 Osalla eteläseinustaa on arkadikäytävä, johon sijoittuu kellarin varaporras

Kuva 44 Kirjaston länsisivu Anni Swahnin kadulle, (ent. Hämäläistenkatu)

Kuva 45 Kirjastoauton talli sijaitsee Valtakadun puolella. Tallista on suora yhteys kirjastoauton kokelmiin kellarissa

Kuva 46 Kirjasto Paasikivenpuiston, ent. Vapaudenaukion puoilelta

Kuva 47 Ala-aulassa on pienimuotoinen näyttelytila

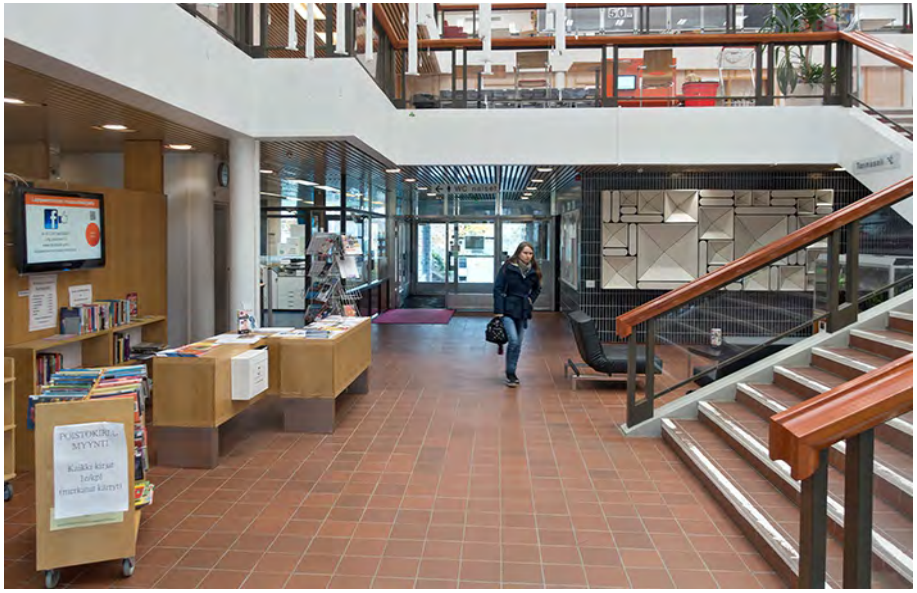

Kuva 48 Ala-aula Valtakadun sisäänkäynnin suuntaan

Kuva 49 Aula Paasikivenpuiston suuntaan

6.3 Taide kirjastossa

Alusta lähtien oli selvää, että uuteen kirjastoon hankitaan heti taidetta ja siihen ollaan valmiita myös investoimaan. Kokouksessaan 2.4.1973 kaupunginhallitus antoi kirjaston rakennustoimikunnalle tehtävän laatia museo- ja kuvataidelautakunnan kanssa kustannusarvio taidehankinnoista. Nämä muodostivat oman taidehankintatoimikuntansa, johon rakennustoimikunnasta nimettiin Reino Ahjopalo, Heikki Vainikka, Leena Siitonen ja Soile Kaukovalta. Museo- ja kuvataidelautakunnasta jäseniksi tulivat Soile Rinno, Jaakko Orkamaa sekä Kalevi Saira. Toimikunnan työskentelyyn osallistuivat myös Erkki Pasanen sekä läänintaiteilija Esko Tirronen [29].

Harjannostajaisissa voitiin jo julkistaa ehkä merkittävin taidehankinta, Unto Pusan kookas maalaus Sellainen ol' Viipuri, joka saatiin kirjastoon lokakuussa 1973. Se sijaitsee nykyään edustavasti lainaustoimiston takaseinällä. Vuoden 1974 lopulla kirjastoon hankittiin toimikunnan esityksestä Risto Salosen lasityö Katse ikkunasta, joka on sijoitettu itäjulkisivun suuren ikkunan yhteyteen. Samana vuonna rakennuksen arkkitehti Erkki Pasanen suunnitteli lastenosastoon valkean geometrisen puureliefin, joka nykyään sijaitsee sisääntuloaulassa mustalla klinkkeriseinällä. Vuonna 1975 valmistui taiteilija Eero Hiirosen metallityö Heijastuksia, joka ripustettiin keskeishalliin portaiden yläpuolelle. Myöhemmin saatiin vielä Laura Korpikaivo-Tammisen teos Timantit hangella, joka ei kuitenkaan enää ole kirjastossa. Viimeisin hankinta on Brita Flanderin lasiteos vuodelta 2002. Koska se tarvitsee sähköä se sijoitettiin aulaan lähelle hissiä niin että se voitiin sähköistää huomaamattomasti [30].

Kuva 50 Unto Pusa: ”Sellainen ol Viipuri” 1973

Kuva 51 Eero Hiironen: ”Heijastuksia” 1975

Kuva 52 Risto Salonen: ”Katse ikkunasta” 1974

Kuva 53 Erkki Pasasen puureliefi vuodelta 1974 sijaitsee nykyään ala-aulassa

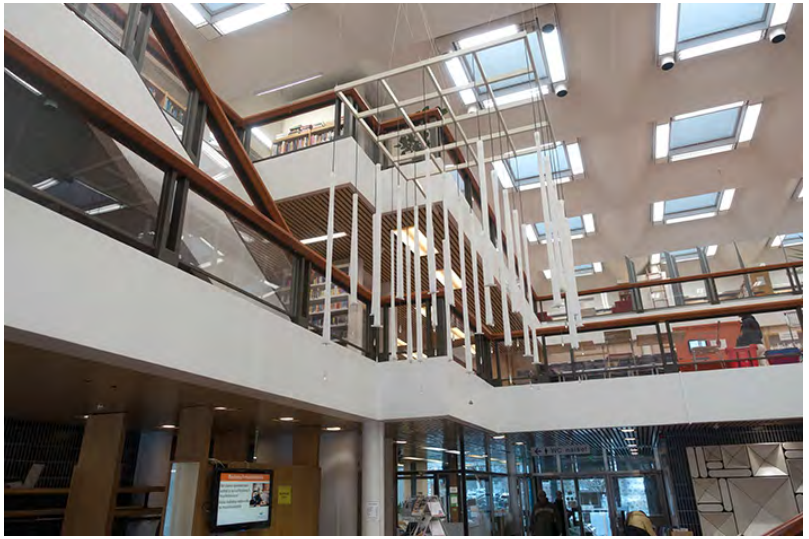

Kuva 54 Brita Flanderin lasiteos vuodelta 2002

Kirjaston taideteoksia

7 KIRJASTON KÄYTTÖKOKEMUKSIA

7.1 Vastaanotto

Kun kaupunki oli viettänyt 325-vuotispäiviään, ja rakennus vihitty juhlallisesti käyttöönsä, se oli kaupungin ylpeys. Se oli nimen omaan se rakennus, jota näytettiin arvovieraille, olihan se oikeastaan ainoa Lappeenrantaan rakennettu kulttuurirakennus. Sitä se on taas oikeastaan nykyäänkin, kun kaupungin konserttisali sijoitettiin aikanaan kaupungintalon alakertaan ja teatteri muutti kauppakeskuksen yläkertaan. Kirjastossa vierailivat aikanaan mm. Turkin presidentti ja kaksikin Yhdysvaltain suurlähettilästä, Mark Austad (1975-77) ja Rozanne Ridgway (1977-80).

Lainaustoiminnan lisäksi kirjasto palveli heti aluksi monena. Kaupungintaloa odotellessa kaupunginhallitus kokoontui kirjastossa, ja jokainen “itseään kunnioittava yhdistys halusi kokoontua kirjaston salissa” [31]. Siellä järjestettiin yleisötilaisuuksia, luentoja ja suuressa salissa “kävelykonsertteja”, joissa kuuntelijat voivat samalla liikkua kirjastossa ja selailla kirjoa ja lehtiä. Esitelmätilaisuudet ja konsertit jatkuvat kirjastossa edelleen.

Lappeenrannan kirjasto noteerattiin myös kansainvälisellä asiantuntijatasolla. Kaupungissa järjestettiin UNESCOn kansainvälinen kirjastorakennusseminaari 30.6.-4.7.1975, jossa oli osanottajia 95 yhteensä 27 eri maasta. Tutustumiskohteina olivat Teknillisen korkeakoulun, Helsingin yliopiston ja Jyväskylän yliopiston kirjastot, sekä Kouvolan, Kuopion ja Lappeenrannan kaupunginkirjastot. Seminaarin osallistujat kiersivät kaikki kohteet ja arvioivat nimenomaan kirjastorakennusten toimivuutta.

Viiden päivän työskentely tuotti runsaasti palautetta myös Lappeenrannan kirjastosta. Yleisesti kiitettiin kirjaston avoimuutta ja tilavuutta, keskeistilan hyvää akustiikkaa, tasaista valaistusta, tilojen muuntojoustoa tulevaisuudessa ja yleisen orientoitumisen helppoutta. Kritiikkiä tuli lehtisalin pienuudesta, luentosalin sijainnista musiikkiosaston takana, kahvilan sijainnista yläkerrassa sekä erillisten toimistohuoneiden ilmastoinnista. Hyllyjen sijoittumisen kolmeen kerrokseen talon ulkoseinille todettiin myös lisäävän henkilökunnan päivittäistä liikkumistarvetta [32].

Seminaarista tehtiin samana vuonna kuvallinen julkaisu Six Libraries in Finland [33].

7.2 Rakenteellisia ja teknisiä muutoksia

Ilman muutoksia jo rakennuksen alkuvaiheessa ei selvitty. Kellarin suurta yhtenäistä varastotilaa päätettiin hyödyntää alusta alkaen myös yleisötilana, kuten satuhuoneena tai nukketeatterina. Tätä varten sinne tarvittiin uusi poistumistie suoraan ulos, mikä ratkaistiin lisäportaalla rakennuksen eteläsivulle [34]. Porras sai maanpinnalla lasiseinät ympärilleen v. 2016. Tila toimii edelleen mm. Tarina-salina.

UNESCO-ryhmä oli kiittänyt suuren salin miellyttävää akustiikka. Tätä auttoivat yhtenäisen keskeistilan muodoltaan vaihteleva korkealla oleva katto, josta äänten heijastuminen on vähäistä. Samoin lattiamateriaaliksi valittu kokolattiamatto kaikissa kerroksissa lisäsi äänen vaimennusta tehokkaasti. Materiaali ei kuitenkaan kestänyt kovaa kulutusta, varsinkaan pääportaassa, ja kaikkien kerrosten lattiamateriaali oli vaihdettava 1980-luvulla. Alakertaan valittiin kovinta kulutusta kestävä klinkkeri, jonka lämpimänruskea väritys noudattaa kokolattiamaton alkuperäistä väriä. Muihin kerroksiin valittiin materiaaliksi linoleumi, jonka väri valittiin samalla periaatteella [35]. Lattiamateriaalin vaihto tehtiin useamman vuoden aikana, jotta kirjasto saattoi olla koko ajan toiminnassa. Uudet lattiamateriaalit vaimentavat ääntä huonommin kuin alkuperäiset, mistä on tullut palautetta. Muutos ei kuitenkaan ole merkittävä, ja keskeistila toimii edelleen myös konserttien ja sellaisten yleisöluentojen pitopaikkana, jotka eivät mahdu alakerran luentosaliin (nykyään 40 paikkainen Heili-sali).

Pienenä rakennusteknisenä muutoksena myös kirjastoauton tallin ovia jouduttiin heti alussa suurentamaan. Vuonna 2007 kirjastoon tehtiin ilmastointiremontti ja lisättiin jäähdytys [36].

7.3 Toiminnallisia muutoksia

Rakennuksen toiminnallinen jako eri kerroksiin oli alusta lähtien selkeä. Pohjakerroksessa oli sisäänkäynnit, lehtien lukusali ja musiikkiosasto sekä luentosali ja näyttelytila. Toisessa kerroksessa oli lainaustiskit, kaunokirjallisuus sekä lasten ja nuorten osasto, kolmannessa taas tietokirjat ja käsikirjaston lukusali.

Suurin muutos tähän on musiikkiosaston sijoittaminen kolmannen kerroksen lukusalin paikalle v. 2016. Tämän aiheutti musiikkiosaston lisääntynyt tilantarve kun eri muotoiset musiikkitallenteet alkoivat lisääntyä. Vastaavasti käsikirjojen paikalla lukemisen tilantarve on vähentynyt, joten osastot vaihtoivat paikkaa. Nyt lukusali kärsii samasta ongelmasta kuin musiikkiosasto aikoinaan, että alakerran luentosaliin mennään nyt lukusalin läpi, mikä väistämättä aiheuttaa häiriötä [37]. Tähän UNESCO-ryhmäkin kiinnitti huomiota.

Uusien palvelujen aiheuttamat pienemmät toiminnalliset muutostarpeet on pystytty hoitamaan itse tiloja varsinaisesti muuttamatta.

- pohjakerroksen näyttelytila sai alusta alkaen toiminnallista kritiikkiä [38], koska se sai liian voimakasta ja suoraa luonnonvaloa . Suomen EU-jäsenyyden alkutaipaleella siinä avattiin lasiseinällä rajattu Eurooppa-tiedotuksen informaatiopiste. Sen käytyä tarpeettomaksi tila muutettiin neuvotteluhuoneeksi, jota kaupunkilaiset saavat vuokrata varsin edullisesti. Se toimii nykyään säännöllisesti joidenkin seurojen ja yhdistysten kokoontumispaikkana ja myös satunnaisessa käytössä.
- digipaja on sijoitettu kolmanteen kerrokseen entisen kahvion tiloihin. Siellä asiakas voi digitoida omaa materiaaliaan kuten valokuvia, dioja ja VHS-kasetteja. Hän saa henkilökunnalta digitointilaitteiden käyttökoulutuksen ja jatkaa sitten itsenäisesti.
- myös mikrofilmiarkisto on sijoitettu kolmanteen kerrokseen musiikkiosaston perälle.
- kahviota korvaamaan on toiseen kerrokseen sijoitettu vapaassa käytössä oleva juoma-automaatti
- uudet palautusautomaatit otettiin käyttöön toisessa kerroksessa v. 2017
- vahtimestarin käyttämättömänä ollut asunto muutettiin taidelainaamoksi v. 2016, lainaamo muuttaa kuitenkin pois v. 2017 lopulla. Tyhjillään olevan asunnon integroiminen osaksi kirjaston toimintaa on osoittautunut sen kantavien rakenteiden takia hankalaksi.
- Carelica-kokoelman varasto sijaitsee nyt pohjakerroksessa sisäänkäynnin vasemmalla puolella. Kokoelman käyttö edellyttää henkilökunnan avustusta eikä kokoelmaa lainata ulos
- aiemmin mainittu alueen kaikkien kirjastojen yhteinen Heili-palvelu lisäsi logististen palvelujen tarvetta, ja sen tarvitsemat tilat sijoitettiin pohjakerrokseen lähelle kirjastoautoa ja sen kokoelmia

7.4 Muutoksia ympäristössä

Kirjaston eteläpuolella aivan oven edessä sijainnut Vapaudenaukio toimi pitkään asiakkaiden pääasiallisena pysäköintialueena. Alueelle valmistui v. 2016 laaja kaksikerroksinen pysäköintilaitos, jonka päälle rakennettiin uusi Vapaudenaukio ja Paasikivenpuisto. Suunnitteluvaiheessa tutkittiin mahdollisuutta suoraan sisäyhteyteen pysäköintilaitoksesta kirjaston kellariin. Tämä todettiin mahdolliseksi ja siihen on varauduttu pysäköintilaitoksen rakenteissa [39]. Vielä sitä ei kuitenkaan ollut mahdollista toteuttaa. Pysäköintikellarista pääsee hissillä maanpinnalle puiston keskellä olevaan porrashuoneeseen (Porrasnousu B), mistä on laatoitettu ulkoyhteys kirjaston ovelle. Asiakkaat ovat vasta totuttelemassa laitoksen käyttöön, ja monet valittavat pysäköinnin muuttuneen aikaisempaa hankalammaksi. Maksullista maantasopysäköintiä löytyy jonkin verran myös kirjaston läheisyydestä Paasikivenpuiston päässä.

Paasikivenpuisto toteutettiin kunnianhimoisesti. Sen rahoitusta edesauttoi runsas hyvälaatuisen soran myynti, jota kaivettiin pysäköintilaitoksen alta. Puiston toimintoja määriteltäessä kuunneltiin kansalaisia, jotka halusivat puistosta nk. aktiivipuiston, jossa on myös runsaasti taidetta. Nämä toteutuivat ja puistoratkaisu integroi kirjaston ja monitoimitalon henkisesti ja fyysisesti paikkaansa.

Valtakatu muuttui kävelypainotteiseksi kaduksi 2000-luvun alkupuolella. Jalankulkualueita levennettiin, rakennettiin pyörätie, kadulle istutettiin puita ja valaistusta modernisoitiin. Teatteri ja kirjasto muodostivat kadun itäpäähän kulttuurirakennusten parin, joka huomioitiin mm. katupinnoitteessa. Teatterin muuton jälkeen tämä rakennusten synergia on hävinnyt. Teatterikortteliin nousee lähivuosina asuinkortteli.

Kun päätös uuden teatterin siirtymisestä kauppakeskukseen tehtiin, poistui tarve pitää kirjaston viereistä tonttia enää varattuna teatterille. Tämä aukaisi uusia mahdollisuuksia kaavoitukselle, ja paikalle nousi kahdessa vaiheessa toimistotalopari, joka täydentää liikenneympyrän pitkään keskeneräisenä olleen kokonaisuuden. Samalla rakentui lisää yleisessä käytössä olevia autopaikkoja maan alle kirjaston viereen.

Kuva 55 Kirjaston viereen on noussut kookas asuintalo 2000-luvun alussa

Kuva 56 Valtakatu muutettiin liikenteeltä rahoitetuksi kävelypainotteiseksi kaduksi v. 2007

Kuva 59 Kirjaston Valtakadun puoleinen sivu alkaa peittyä istutuksiin

Kuva 58 Näkymä kirjaston nurkalta Valtakatua länteen, oikealla entisen teatterin paikalle tulevan asuinkorttelin työmaa-aita, lokakuu 2017

Kuva 59 Kirjaston näyttävä pääporras johtaa sisääntuloaulasta lainauskerroksiin

Kuva 60 Pohjakerroksen entinen näyttelytila, sitten Eurooppa-tiedotuksen infopiste, nykyään kaupunkilaisten satunnaiseen käyttöön vuokrattava neuvottelutila

Kuva 61 Hyllyt on järjestetty ulkoseinille niin, että niiden lomaan sijoittuu opiskelu- ja lukunurkkauksia

Kuva 62 Uudet lainausautomaatit

Kuva 63 Käynti Paasikivenpuiston alla sijaitsevasta pysäköinti-laitoksesta kirjaston ovelle

Kuva 64 Yhteys kirjastosta IsoKristiinan kauppakeskukseen

Kuva 65 Poppelirivi pehmentää kirjaston umpinaista julkisivua

Kuva 66 Kirjaston eteen rakennettu pienimuotoinen esiintymislava

Kuva 67 Vapaudenaukion-Paasikivenpuiston puistosuunnitelma vuodelta 2015 (Lappeenrannan kaupunki, Tekninen toimi / Kadut ja ympäristö)

8. MONITOIMITALON SUUNNITTELU JA RAKENTAMINEN

8.1 Suunnittelun käynnistyminen ja lähtökohdat

Monitoimitalon tontti esiintyy jo vuonna 1972 vahvistetussa Juutilaisen keskustan pohjoispuolen asemakaavassa *(Kuva 18)*. Asemakaavamerkintä on Y^1, yleisten rakennusten korttelialue kaupungin käyttöön, kerrosala on 1400 kem ja maksimikerrosmäärä 2 (II). Myös räystäskorkeus oli määrätty, + 113.00. Selvää käsitystä ei ole, oliko jo tuolloin tontille ajateltu jotain tiettyä kaupungin rakennusta.

Monitoimitalot rakennuksina alkoivat Suomessa muodostua 1970-luvulla omiksi tyypeikseen tai niitä toteutettiin osana muita kulttuuripalveluja. Monitoimitalot käsitettiin yleensä alueensa oppimis-, harrastus-, liikunta- ja kulttuurikeskuksina, jotka toimivat lähialueen asukkaiden ja eri-ikäisten kaupunkilaisten kohtaamispaikkoina. Usein toiminta painottuu kuitenkin nuorten toimintaan.

Monitoimitalo- tai toimintakeskus-nimikkeen alla toimii kuitenkin Suomessa hyvinkin erilaisia toimintaryppäitä. Usein monitoimitaloksi on nimetty rakennus, johon on koottu useita erillisiä toimintoja, joille ei ole katsottu aiheelliseksi toteuttaa omaa rakennusta tai on haettu keskittämissynergiaa. Kookkaimmillaan esimerkiksi Oulun Kastellin monitoimitaloissa toimivat päiväkoti, peruskoulu, kaksi lukiota ja nuorisotila, lähikirjasto ja useita liikuntatiloja. Kempeleessä monitoimitalo on lasten- ja nuortentalo jne.

Kuten edellä on todettu, Lappeenrannassa nk. Vapaudenaukion alueelle kaavailtiin useissa eri yhteyksissä kaupungintaloa ja sen yhteyteen kirjastoa ja teatteria. Näistä vain kirjasto toteutui, mutta senkin suunnittelussa otettiin huomioon mahdollisen teatterin sijoittuminen naapuriin. Näissä yhteyksissä ei vielä puhuttu nuoriso- tai monitoimitalosta.

Yhtä kaikki, Lappeenrannassa nuorisotoimenjohtaja P. Hokkanen alkoi laatia tilaohjelmaa ko. tontille v. 1978, jossa listattiin kaikki ne erilliset toiminnat joita nuorisotoimintaa varten ajateltiin tarvittavan [40]. Tilaohjelma oli runsas, ja kaavassa oli kuitenkin rakennusoikeutta vain 1400 kem. Vuonna 1980 kaavaa muutettiin siten, että pääkäyttötarkoituksen mukaista tilaa sai sijoittaa myös kellariin 350 kem eli käytettävää kerrosalaa oli yhteensä 1750 kem.

Tontti sijaitsee kaupungin tontilla, joten rakennuttajana toimi kaupunki. Tehtävää varten perustettiin rakennustoimikunta, jonka puheenjohtajana toimi kaupungininsinööri Pentti Salla.

Suunnittelu aloitettiin v. 1979 ja arkkitehdiksi valittiin lappeenrantalainen Pauli Vuorinen. Kaupungissa toimi tuolloin muutamia arkkitehtitoimistoja, joita kaupunki pyrki työllistämään tasapuolisesti, eikä ennen nykyisiä hankintalakeja tarjouskilpailuja juuri käyty.

8.2 Arkkitehti Pauli Vuorinen [41]

Pauli Vuorinen syntyi Lappeenrannassa 25.5.1923. Hän kirjoitti ylioppilaaksi Lappeenrannan Lyseossa 1953 ja valmistui arkkitehdiksi Teknillisestä korkeakoulusta v. 1960. Hän toimi Lappeenrannan kaupungin toimistoarkkitehtina 1959-1964 ja perusti oman toimiston Arkkitehtitoimisto Pauli Vuorinen Ky v. 1964. Samaan aikaan (1964-1986) hän toimi myös Lappeenrannan teknillisen oppilaitoksen rakennusopin yliopettajana ja myös sivutoimisena Lappeenrannan teknillisen korkeakoulun erikoisopettajana. Teknillisen oppilaitoksen rakennusosaston johtajana Vuorinen toimi 1977-1986 ja vararehtorina 1980-1986.

Hän toimi ahkerasti myös luottamistehtävissä, mm. teknisessä lautakunnassa ja yleiskaavatoimikunnassa, molemmissa vuodet 1964-1968. Maistraatin rakennusasiantuntijana hän toimi 1962-1978 ja rakennuslautakunnan asiantuntijana 1978-1980.

8.3 Suunnittelu

Nuorisolle tarkoitettu rakennus oli tehtävänä kaikille uusi ja suunnitteluun kohdistui ristikkäisiä paineita. Toisaalta talon odotettiin olevan nuorekas, rento, viihtyisä ja joustava. Toisaalta vanhempi polvi korosti, että se pitää rakentaa niin vankaksi ja lujaksi sisustusta myöten, että se kestää “nuorten rajuakin käsittelyä”.

Ei ihme, että Pauli Vuorinen antoi tehtävän vuonna 1979 toimistossaan nuorelle polvelle, juuri arkkitehdiksi valmistuneelle pojalleen Sami Vuoriselle (s. 1954, arkkit. 1979), ja valmistumisvaiheessa olevalle teekkarille Martti Muinoselle, (s. 1950,

arkkit. 1982) joka Samin mentyä armeijaan vei toimistoarkkitehtina työn loppuun Pauli Vuorisen valvonnassa.

Edellä mainittuihin ristikkäisiin paineisiin törmättiin heti alussa. Sami Vuorinen laati ensimmäiset melko vapaamuotoiset luonnokset, joissa materiaaliksi oli ajateltu kalkkihiekkatiiltä, samaa materiaalia, jota oli käytetty jo Seurakuntakeskuksessa (Koulukatu 10). Kun Sami esitteli yksin luonnoksia rakennustoimikunnan puheenjohtajalle, oli vastaanotto tyrmäävä [42]. Alusta piti aloittaa. Vähitellen luonnokset muotoutuivat toteutuneeseen vaihtoehtoon. Lähtökohtia olivat sijainti kahden betonielementtirakennuksen, kirjaston ja Rakennusliike Mattinen & Niemelän pääkonttorin (Raatimiehenkadulla) välissä. Betonia siis. Toisaalta pesubetonitekniikka oli vahvassa kehitysvaiheessa ja haluttiin kokeilla jotain uutta. Pesubetonitekniikka tarkoittaa rakentamista betonielementeillä, joissa uloimman pinnan betoniaines pestään hapolla pois ennen elementin kuivumista. Näin betoniin valittu kiviaines tulee näkyviin ja antaa pinnalle halutun luonteen. Betonin sekaan valittu kiviaines - sen väri, koko, koostumus - on siis tärkeässä roolissa. Viereisessä kirjastossa oli käytetty valkoista karkeaa kiveä vaalean mutta elävän pinnan aikaansaamiseksi. Pauli Vuorinen halusi kokeilla onko mahdollista saada pesubetonitekniikalla aikaan terastirappauksen vaikutelmaa [43]. Näin kiviaineeksi valittiin pienikokoinen tasaharmaa kiviaines, joka pesun jälkeen antoi julkisivuille sen nykyisen luonteen. Nuoret suunnittelijat hakivat vaikutteita laajemminkin, em. Seurakuntakeskuksen Raatihuoneen puoleisten ikkunoiden sinistä sävyä pidettiin harmaan seinän kanssa onnistuneena, samaa haluttiin soveltaa tässäkin. Julkisivujen tummempi harmaa perusväri edellytti kuitenkin vähän tummempaa sinistä. Ja olipa vähän aikaa sitten valmistunut koko maailman arkkitehtikuntaa ällistyttänyt Pariisin Centre Pompidoukin, jossa kaikki teknilliset installaatiot oli sijoitettu näkyviin julkisivujen ulkopuolelle. Tämäkin antoi inspiraatiota ilmastointikanavien sijoitteluun ja muotoiluun monitoimitalon katolle [44].

Rakennuksen suunnitteluun vaikutti se, että tuossa vaiheessa ei ollut selkeää käsitystä siitä, mitä tontin eteläpuolelle nykyisen Paasikivenpuiston kohdalle on tulossa. Rakennuksen toimintoja kuten esim. ulko-ovia ei voinut avata siihen suuntaan tontin rajalle. Kun monitoimitalon kahvilalle haluttiin esimerkiksi ulkoterassi, se piti sijoittaa rakennuksen pieneen sisään vetoon ja sulkea portilla tontin rajalla. Terassille pääsi näin vain rakennuksen sisältä [45].

Rakennuksen toiseen kerrokseen Paasikivenpuiston puolelle saatiin rakentaa umpiseinäinen erkkeri, jota kaavailtiin taideteoksen taustaksi. Tämä ei ole kuitenkaan toteutunut [46].

8.4 Rakennuksen tilat

Pääpiirteissään tilaohjelma oli sama kuin nykyiselläänkin:

Kellarikerros, huoneala 613,5 m2:
- Puutyöpaja
- Autotalli
- Musiikin harrastustilat 4 kpl, yksi tiloista toimii väestönsuojassa
- Askartelutila
- Tekniset tilat (ljh, spk, hissikonehuone)

1. Kerros (katutaso) huoneala 630 m2:
- Sisäänkäyntiaula ja wc-tilat
- Keittiötilat
- Nuorisokahvila
- Pelihuone
- Nuoriso-ohjaajien työtilat (2 huonetta)
- Monitoimisali (pingis, sähly, disko yms.) + näyttämö + tuolivarasto

2. Kerros huoneala 617,5 m2:
- Aula- ja wc-tilat
- Toimistotilat 10 kpl aputiloineen (varastot, arkisto, kopiointi)
- Neuvottelutilat 2 kpl
- Kahvihuone
- Paja(66 m2)
- Monitoimisali

Tilaohjelma oli siis runsas ja monipuolinen ja otti haltuun koko rakennuksen. Ja rakennus otti haltuun lähes koko tontin. Vaikka kaava edellytti vähintään kymmenen autopaikan sijoittamista tontille ja loput IX kaupunginosan kortteliin 33, niistä voitiin sijoittaa rakennuksen autotalliin kellariin vain yhdeksän. Niihinkin piti ajo järjestää naapuritontin kautta eikä katualueelta. Vastaavasti saman naapuritontin autokansi rakennettiin monitoimitalon kylkeen niin, että sinne pääsee ajamaan vain monitoimitalon tontin kautta.

8.5 Rakennuksen valmistuminen ja käyttö

Rakennuslupapiirustukset päivättiin 26.6.1980 ja lupa myönnettiin 12.8.1980. Jo 10.9.1980 päivätyillä muutoskuvilla haettiin hyväksytty lupa kellariin johtavan ulkoportaan rakentamatta jättämiselle. Julkisivuväritys hyväksyttiin 11.5.1981.

Rakennus valmistui samana vuonna 1981 ja otettiin vastaan. Monipuoliset käyttäjät olivat ja ovat olleet tyytyväisiä. Se on perusrakenteeltaan (ei pilareita) ja tiloiltaan (isot salit molemmissa pääkerroksissa, paljon verstas- ja työtilaa kellarissa sekä paljon tärkeitä bänditiloja) osoittautunut toimivaksi, vaikka on ollut kovalla ja muuttuvalla käytöllä. Rakenteellisia muutostarpeita ei ole ollut (rakentamisen jälkeisiä muutoslupahakemuksia ei rakennusvalvontaan ole tullut) ja tilat ja käyttäjät ovat mukautuneet hyvin uusiin tilanteisiin.

Kellarissa oleva yhdeksän auton talli, jota paikkamäärää kaava edellytti, on otettu graffitipajaksi eikä siellä enää pysäköidä.

Kirjaston ja monitoimitalon eteläpuolelle toteutettiin v. 2016 valmistunut Pormestarin pysäköintilaitos ja sen päälle Vapaudenaukion ja Paasikivenpuisto. Tässä yhteydessä maaston korkoasemaa laskettiin monitoimitalonkin kohdalla sen eteläsivulla. Samassa yhteydessä tarkastettiin tältä sivulta rakennuksen vesieristeet ja uudet näkyviin tulevat sokkelit päällystettiin elementeillä, joiden ulkopinnat ovat graafista betonia. Taas monitoimitalossa päästiin kokeilemaan uusinta betonitekniikkaa.

Rakennus on osoittautunut tarpeelliseksi ja toimivaksi hankkeeksi. “Monari” on käsite Lappeenrannassa, ja se on tarjonnut kokoontumispaikan ja monipuolisen harrastepaikan mm. soitto- ja disko-harrastukseen usealle sukupolvelle. Kaupunkikuvallisesti se on muodostunut osaksi Lappeenrannan keskustan arkiympäristöä ja se on paikallisesti tunnettu. Valtakunnallista merkittävyyttä arkkitehtuuriltaan tai muilta ratkaisuiltaan se ei ole saavuttanut.

Rakennuksen nykyisestä käytöstä ja toiminnallisesta soveltuvuudesta tarkoitukseensa on tekeillä selvitys: Pääkirjasto ja Monari, tilaselvitys (Arkkitehtuuritoimisto Ovaskainen Oy), joka valmistuu joulukuussa 2017.

Kuva 68 Monitoimitalon sisäänkäyntijulkisivu itään

Kuva 69 Länsisivun autokansi

Kuva 70 Tontin pysäköintipaikat ovat riittämättömät, ja autoja pysäköidään rakennuksen ympärille

Kuva 71 Paasikivenpuiston rakentaminen muutti ympäristön korkeus-asemaa eteläsivulla, minne tehtiin uutta sokkelia

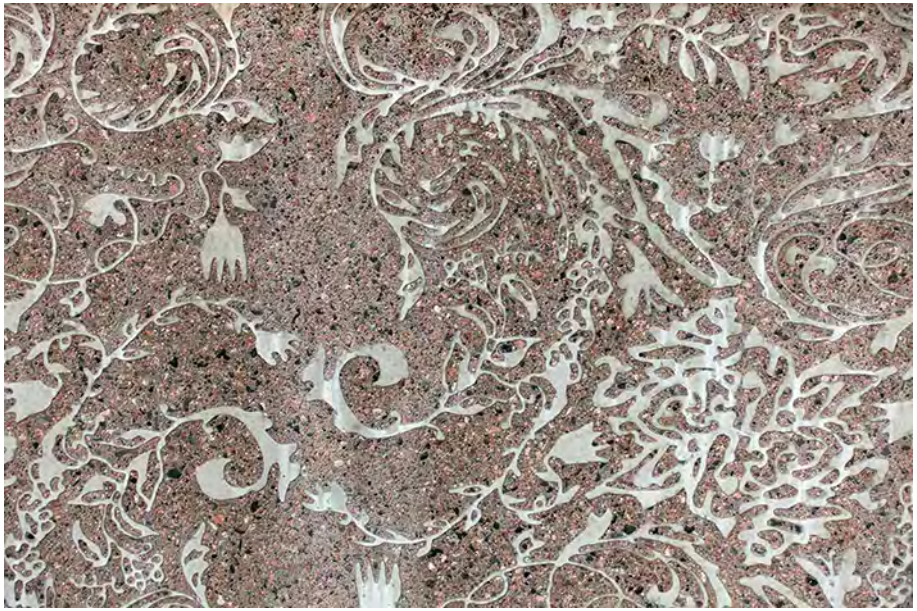

Kuva 72 Uusi sokkeli päällystettiin graafisella betonilla

Kuva 73 Monitoimitalon pesubetonipinta tavoittelee terastirappauksen ilmettä

Kuva 74 Eteläjulkisivun sisäänvedossa sijaitsi ennen kahvilan terassi

Kuva 75 Paasikivenpuisto pehmentää myös monitoimitalon ilmettä

Kuva 76 Monitoimitalon sisääntuloaula

Kuva 77 Nuorten käytössä oleva keittiötila

Kuva 78 Monitoimitalon oleskelu- ja harrastetiloja

Kuva 79 Ruokailu- ja kokoontumistila

9. JOHTOPÄÄTÖKSET

9.1 Kirjaston merkittävyys historiallisena kohteena

Lappeenrannan pääkirjaston rakentaminen ja sijoittuminen juuri tuolle paikalle oli seurausta useista prosesseista. Lappeenrannan merkitys oli korostunut maakunnan keskuksena Viipurin menetyksen jälkeen. Siirtokarjalaiset ja tänne levittäytynyt viipurilainen liike-elämä olivat kiihdyttäneet kaupungin kasvua ja kaupunkiin haaveiltiin myös korkeakoulua. Kuntaliitos Lappeen ja Lauritsalan kanssa 1967 kasvattivat väkilukua ja kaupungin henkistä painoarvoa edelleen. Teollistuminen kiihtyi. Näistä alkoi pitkä koko kaupungin aluetta ja erityisesti sen keskustaa vahvasti muokkaava kaavoitusprosessi. Koko suurkunnan alueen yleiskaavasta 1957 hallintokeskustan asemakaavan vahvistumiseen 1975 kului parikymmentä vuotta. Se oli osa suomalaisittainkin katsottuna merkittävää kaavoitusjaksoa, jonka aikana uudet kansainväliset mm. liikenteen differentioimiseen perustuvat kaupunkisuunnittelun tuulet tulivat Lappeenrantaankin.

Vaikka kirjasto ei sijoittunut kaksikerroksiseen hallintokeskukseen, sen kaavoituksen vaiheet nivoutuivat osaksi tätä kehitystä. Kehitystä, joka toisaalta muokkasi sitä. Kirjaston sijainti ja suunnittelu perustuu kansallisen avoimen arkkitehtuurikilpailun voittoon vuodelta 1957. Kilpailijoiden tehtävänä oli sijoittaa nk. Vapaudenaukiolle uusi kaupungintalo, kirjasto ja teatteri. Kilpailun voitti viipurilaissyntyinen arkkitehti Erkki Pasanen. Tästä ei kaupungintalon toteutuminen vielä lähtenyt liikkeelle, mutta ajatus kirjaston sijoittamisesta nykyiselle paikalleen jäi itämään. Kun kirjaston suunnittelua jatkettiin reilun kymmenen vuoden kuluttua, suunnittelijaksi valittiin kilpailun voittanut Pasanen, joka tällä välin oli meritoitunut useiden julkisten rakennusten suunnittelijana.

9.2 Kirjaston merkittävyys rakennushistoriallisena ja -taiteellisena kohteena

Lappeenrannan kirjaston kanssa samoihin aikoihin toteutettiin Suomeen useita merkittäviä kirjastoja, kuten Kouvolan, Kuopion ja Savonlinnan kirjastot, Alvar Aallon suunnittelema Otaniemen teknillisen korkeakoulun kirjasto sekä saman suunnittelijan Kirjatalo eli Akateeminen kirjakauppa Helsingin Keskuskadulle. Kirjastot olivat lähes poikkeuksetta yksikerroksisia, mutta Lappeenrantaan haluttiin kaupunkikuvallisista syistä - toiveissa väikkyvän teatterin viereen - kookkaampi ja korkeampi rakennus. Tämä johti Erkki Pasasen suunnitelmassa kolmikerroksiseen avoimeen tilaan, jonka reunoille kirjat ja hyllyt levittäytyvät parvikerroksiin. Konsepti oli tuolloin poikkeuksellinen, ja lähin vertailukohta löytyykin Akateemisesta kirjakaupasta.

Lappeenrannan kirjasto on kansallisesti merkittävä esimerkki 1960-70 lukujen suomalaisesta kirjastoarkkitehtuurista. Arkkitehtuuriltaan rakennus edustaa rehellisesti omaa aikaansa. Vankka, lähes sulkeutunut betonirakenteinen talo elementtijulkisivuin oli tuolloin suunnittelun lähtökohta. Kerskarakentamista kavahdettiin ja haluttiin saada aikaan vankka, kestävä ja kaikkia palveleva demokraattinen tila, kuten asia tuolloin muotoiltiin. Tyyliltään se edustaa strukturalismia, jossa rakenteet määrittävät arkkitehtuuria. Tämä näkyy selvästi rakennuksen pilariaiheissa, joita julkisivujen alempien kerrosten sisään vedot korostavat. Kattorakenne on vaikuttava, paikalla valettu esijännitetty betoninen arinalaatta, joka kulkee seinältä seinälle ilman pilareita, maksimoiden näin avaruuden tunnun kolme kerrosta korkeassa sisähallissa. Rakennuksen vahva kontrasti sulkeutuneen ulkokuoren ja avoimen sisätilan välillä on vaikuttava ja eittämättä kirjaston sisätilat kuuluvat Lappeenrannan arkkitehtonisesti hienoimpien interiöörien joukkoon.

Julkisivut ovat ajan patinoimina likaantuneet ja tummentuneet ja rakennuksen aiemmin vaalea yleisilme on muuttunut harmaaksi, ankeaksikin. Tämä on aiheuttanut ymmärrettävääkin kritiikkiä, ja ehkä myös sokeutumista rakennuksen arkkitehtuurin muille arvoille. Kritiikki hälvennee rakennuksen peruskorjauksen yhteydessä, jolloin julkisivuremonttiakaan ei voi sivuuttaa. Valittavat keinot on kuitenkin harkittava huolella.

9.3 Kirjaston merkitys kaupunkikuvallisena kohteena

Pääkirjasto on lappeenrantalaisittain harvinainen kulttuurirakennus kaupunkikuvassa. Kaupungin konserttisali sijaitsee kaupungintalon alakerrassa ja uusi kaupunginteatteri integroitiin hiljattain ison kauppakeskuksen yläkertaan. Näin kirjasto jäi musiikkiopiston ohella ainoaksi kulttuurilaitokseksi kaupunkikuvaan, ja ainoaksi keskustaan.

Kirjasto sijaitsee erinomaisen keskeisesti lähellä lukuisia julkisia palveluita, lähellä on myös kaupungin kookkain kauppakeskus, runsaasti asuntoja, työpaikkoja ja merkittävä määrä kouluja. Sijainnillaan se siis palvelee lukuisia käyttäjäryhmiä.

Kirjaston viereen valmistui v. 2016 uusi toiminnallinen Vapaudenaukio-Paasikivenpuisto lukuisine taideaiheineen ja puistosuunnitelma integroitiin visuaalisesti ja toiminnallisesti kirjastoon ja monitoimitaloon. Puiston alla on kookas pysäköintilaitos, jonka paikat ovat yleisessä käytössä, ja siis myös kirjaston käyttäjien käytössä. Pysäköintilaitoksen rakenteissa on varauduttu sisäyhteyteen kirjaston kellariin. Kun kirjaston peruskorjaus on eittämättä lähivuosina edessä, tämä varaus kannattaa hyödyntää. Tämä poistaa käyttäjien hankalana kokeman pysäköintitilanteen.

Arkkitehtonisesti kirjasto on merkittävä osa lappeenrantalaista kaupunkikuvaa, jonka arvo nousee - ja ymmärretään - talon ulkoasun kohentuessa.

9.4. Kirjaston valtakunnallinen, maakunnallinen ja paikallinen merkittävyys

Valmistuttuaan rakennus oli kaupungin ylpeyden aihe ja suosittu vierailukohde kansainvälisille arvovieraille. Se noteerattiin kansainvälisesti myös kun UNESCOn kirjastoseminaari v. 1975 tutustui uusimpiin suomalaisiin kirjastoihin ja teki arvioita kirjastorakennusten toimivuudesta. Lappeenrannan kirjasto sai kiitosta [47].

Valmistuttuaan talo on toiminut monena, heti alkuun mm. kaupunginhallituksen kokoustilana ja lukuisien muiden yhdistysten kokoontumispaikkana. Keskeistilaa on käytetty myös konserttitilana nk. kävelykonserteissa ja yhä edelleen ne yleisötilaisuudet, jotka eivät mahdu 40-paikkaiseen luentosaliin järjestetään keskusaulassa.

Talon on ollut melko muuntojoustava uusien tarpeiden ilmaantuessa. Kirjastotoiminta on muuttunut valtavasti 40 vuoden aikana, ja talo on pyritty sopeuttamaan toiminnan muutoksiin annettujen resurssien puitteissa [48]. Vaikka tilat ovat vaihtaneet paikkaa, vanhoja toimintoja on lakkautettu ja uusia aloitettu, ei rakennukseen ole tehty isoja rakenteellisia muutoksia. Joitain teknistä muutoksia on tehty esimerkiksi ilmastoinnin ja data-installaatioiden osalta. Maakuntakirjastona toimiessaan kirjastotoimen ja kirjastorakennuksen merkitys on ollut maakunnallisesti itsestään selvä. Ja vaikka maakuntakirjaston status lakkaa v. 2018, pääkirjasto on oleellinen osa maakunnallista ja paikallista kulttuuritarjontaa ja täyttää tehtävänsä hyvin. Samalla se on merkittävä lenkki suomalaisten kirjastorakennusten ketjussa ja ansaitsee tulla säilytetyksi tehtävässään.

9.5 Monitoimitalon merkittävyys historiallisena kohteena

Monitoimitalo ei omaa merkittävyyttä historiallisena kohteena.

9.6 Monitoimitalon merkittävyys rakennushistoriallisena ja -taiteellisena kohteena

Monitoimitalot olivat 1970-80 luvulla uusia rakennustyyppejä suomalaisessa rakentamisessa. Niiden sisältö vaihteli paikkakunnittain. Joskus ne kokosivat suojiinsa monia jo aikaisemmin institutionalisoituneita rakennustyyppejä kuten päiväkoteja, kouluja ja liikuntatiloja. Tällöin keskittämisellä haettiin säästöjä ja synergiaa. Joissain tapauksissa niiden alle taas koottiin toimintoja, joilla aikaisemmin ei ollut ollut omia tiloja tai rakennuksia. Tyypillisesti nämä olivat nuorison eri harrastetiloja tai tiloja koulupäivien jälkeiseen yhdessäoloon.

Lappeenrannan monitoimitalo edustaa jälkimmäistä tyyppiä ja täyttää tehtävänsä hyvin. Se on ollut kovassa käytössä valmistumisestaan lähtien ja on muodostunut tärkeäksi varsinkin bändi- ja diskoharrastukselle. Se tarjoaa myös kokoustiloja yhdistyksille, seuroille tai spontaanimmille ryhmille. Tässä mielessä se on rakennushistoriallisesti melko merkittävä uuden tyypin monitoimitalojen edustaja.

9.7 Monitoimitalon merkitys kaupunkikuvallisena kohteena

Monitoimitalo sijoittuu kirjaston viereen osaksi aikaisempaa Vapaudenaukion julkisten rakennusten kokonaisuutta. Samaan yhteyteen kaavailtiin pitkään myös teatteria, joka toteutettiin kuitenkin muualle. Monitoimitalon suunnittelua rajoitti epätietoisuus Pormestarin puiston suunnitelmista ja se rakentui tästä syystä melko sulkeutuneeksi rakennukseksi suhteessa toimintaympäristöönsä. Esimerkiksi ulkotiloja nuorille ei voitu rakentaa, koska rakennus täytti koko tontin eikä lähiympäristön tulevaisuudesta ollut tietoa.

Lappeenrannan monitoimitalo edustaa tiukan budjetin hyötyrakentamista ja arkiarkkitehtuuria. Siinä kokeiltiin rakennusaikanaan uudehkoa pesubetonitekniikkaa, ja kokeiltiin voidaanko sillä tekniikalla saada aikaan terastirappausta vastaavaa ilmettä julkisivuihin. Pormestarinpuiston rakentamisessa v. 2016 monitoimitalon sokkeleissa hyödynnettiin graafista betonia.

Monitoimitalon merkitys kaupunkikuvallisesti ei ole korvaamaton.

9.8 Monitoimitalon valtakunnallinen, maakunnallinen ja paikallinen merkittävyys

Rakennus on osoittautunut tarpeelliseksi ja toimivaksi hankkeeksi. Lappeenrannan “Monari” on käsite kaupungissa ja koko maakunnassa, ja se tarjonnut kokoontumispaikan ja monipuolisen harrastepaikan mm. soitto- ja disko-harrastukseen usealle sukupolvelle. Kaupunkikuvallisesti se on muodostunut osaksi Lappeenrannan keskustan arkiympäristöä ja se on paikallisesti tunnettu.

Valtakunnallista tai maakunnallista merkittävyyttä arkkitehtuuriltaan tai muilta ratkaisuiltaan monitoimitalo ei kuitenkaan ole saavuttanut.

10. LÄHTEET

ARKISTOT

LAPPEENRANNAN KAUPUNGIN RAKENNUSVALVONTA (LPVa)
Kirjaston rakennuslupa-aineisto
Monitoimitaloin rakennuslupa-aineisto

LAPPEENRANNAN KAUPUNKI KAUPUNKISUUNNITTELU
Kaavakartat

LAPPEENRANNAN KAUPUNGINKIRJASTON CARELICA-KOKOELMA
Pentti Salla: Selvitys Lappeenrannan 325-juhlissa vihityn Lappeenrannan kaupunginkirjaston suunnittelu- ja rakennusvaiheista (21.10.1974)

SUOMEN ARKKITEHTUURIMUSEO
Arkkitehtikilpailut

KIRJALLISET LÄHTEET

PAINETUT LÄHTEET

Arkkitehti / Kilpailuliite 4 / 1958

Arkkitehti / Kilpailuliite 3 / 1964

Diplomi-insinöörit ja arkkitehdit 2000 M-Ö. TEK, TFiF 2000

Lappeenrannan kaupungin historia 1917-1966, nide 1. Jyväskylä 1988

Pöllönen Jenni, 2014. Villimiehen arkivaatteet, Lappeenrannan keskusta-alueen suunnittelu ja muutos vuosina 1956-1980, Pro gradu-tutkimus, Jyväskylän yliopisto, Historian ja etnologian laitos

Schildt, Göran 2007. Alvar Aalto - elämä, Jyväskylä

Six Libraries in Finland 1975. Sven Hirn (toim.) Under scurnity during the International Conference on Library Buildings, June 30-July 4, 1975, organized by the Finnish National Comission for UNESCO. Helsinki

Tekniikan akateemiset ja arkkitehdit 2011 M-Ö. TEK, TFiF, SAFA, RIL 2011

Toivanen Pekka 1983. Lappeenrannan kaupunginkirjasto 1883-1983, Lappeenranta

PAINAMATTOMAT LÄHTEET

UNESCO seminar on library buildings, July 2 1975, Lappeenranta City Library - Group evaluation / group 1 (Lappeenrannan kaupunginkirjasto)

WWW-SIVUSTOT

Aarniala Ilpo, blogi, Hullu arkkitehti - muistihäiriöitä arkkitehtuurista https://hulluarkkitehti.fi/2014/09/

HAASTATTELUT

Aho Seppo, kaupunginarkkitehti (1973-2005), 22.11.2017
Hikipää Aune, kirjastonjohtaja 1984-1999), 14.11.2017
Muinonen Martti, arkkitehti, 27.11.2017
Priha Leena, kirjaston palvelujohtaja (1991-), 15.11.2017
Vuorinen Sami, arkkitehti, 27.11.2017

11. VIITTEET

1 Lappeenrannan kaupungin historia 1917-1966, 160
2 Lappeenrannan kaupungin historia 1917-1966, 160
3 Lappeenrannan kaupungin historia 1917-1966, 162
4 Lappeenrannan kaupungin historia 1917-1966, 166
5 Lappeenrannan kaupungin historia 1917-1966, 166
6 Arkkitehti / Kilpailuliite 4 / 1958, 37-44
7 Lappeenrannan kaupungin historia 1917-1966, 170
8 Lappeenrannan kaupungin historia 1917-1966, 171
9 Pöllönen Jenni, Villimiehen arkivaatteet, Lappeenrannan keskusta-alueen suunnittelu...1980, 33
10 Arkkitehti / Kilpailuliite 3 / 1964, 32
11 Lappeenrannan kaupungin historia 1917-1966, 174
12 Toivanen Pekka, Lappeenrannan kaupunginkirjasto 1883-1983, 28-29
13 Toivanen Pekka, Lappeenrannan kaupunginkirjasto 1883-1983, 63
14 Toivanen Pekka, Lappeenrannan kaupunginkirjasto 1883-1983, 68
15 Toivanen Pekka, Lappeenrannan kaupunginkirjasto 1883-1983, 79
16 Toivanen Pekka, Lappeenrannan kaupunginkirjasto 1883-1983, 100
17 Toivanen Pekka, Lappeenrannan kaupunginkirjasto 1883-1983, 200
18 Aune Hikipää 14.11.2017
19 Pentti Salla: …Lappeenrannan kaupunginkirjaston suunnittelu- ja rakennusvaiheista 21.10.1974, 1
20 Pentti Salla: …Lappeenrannan kaupunginkirjaston suunnittelu- ja rakennusvaiheista 21.10.1974, 2
21 Pentti Salla: …Lappeenrannan kaupunginkirjaston suunnittelu- ja rakennusvaiheista 21.10.1974, 4
22 Pentti Salla: …Lappeenrannan kaupunginkirjaston suunnittelu- ja rakennusvaiheista 21.10.1974, 6
23 Tekniikan akateemiset ja arkkitehdit 2011, 270
24 Tekniikan akateemiset ja arkkitehdit 2011, 270
25 Ilpo Aarniala, blogi, Hullu arkkitehti - muistihäiriöitä arkkitehtuurista
26 Tekniikan akateemiset ja arkkitehdit 2011, 270
27 Göran Schildt: Alvar Aalto - elämä, 793-795
28 Aune Hikipää 14.11.2017
29 Toivanen Pekka, Lappeenrannan kaupunginkirjasto 1883-1983, 123
30 Seppo Aho 22.11.2017
31 Aune Hikipää 14.11.2017
32 UNESCO seminar on library buildings 1975
33 Six Libraries in Finland, edit Sven Hirn, 1975
34 Seppo Aho 22.11.2017
35 Seppo Aho 22.11.2017
36 Leena Priha 15.11.2017
37 Leena Priha 15.11.2017
38 Aune Hikipää 14.11.2017
39 Leena Priha 15.11.2017
40 Martti Muinonen 27.11.2017
41 Diplomi-insinöörit ja arkkitehdit 2000 889
42 Sami Vuorinen 27.11.2017
43 Martti Muinonen 27.11.2017
44 Martti Muinonen 27.11.2017
45 Sami Vuorinen 27.11.2017
46 Martti Muinonen 27.11.2017
47 UNESCO seminar on library buildings 1975
48 Leena Priha 15.11.2017

12. LIITTEET

LIITE 1 Kirjaston rakennuslupapiirustukset 1.12.1970

LIITE 2 Kirjaston ajantasapiirustukset (Vahanen 2017)

LIITE 3 Monitoimitalon rakennuslupapiirustukset 26.6.1980

LIITE 1 Pääkirjaston rakennuslupapiirustukset 1.12.1970

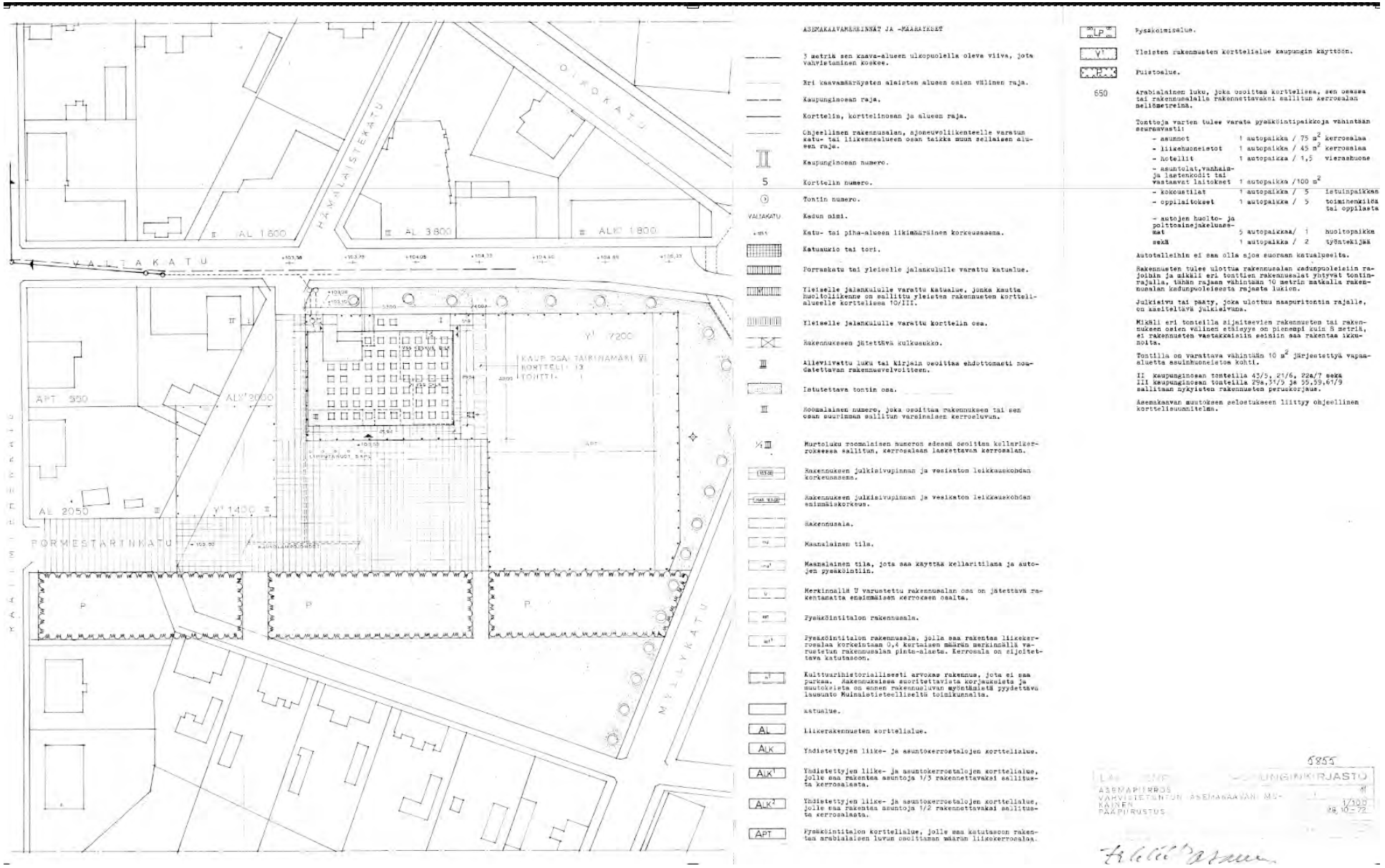

Asemapiirros

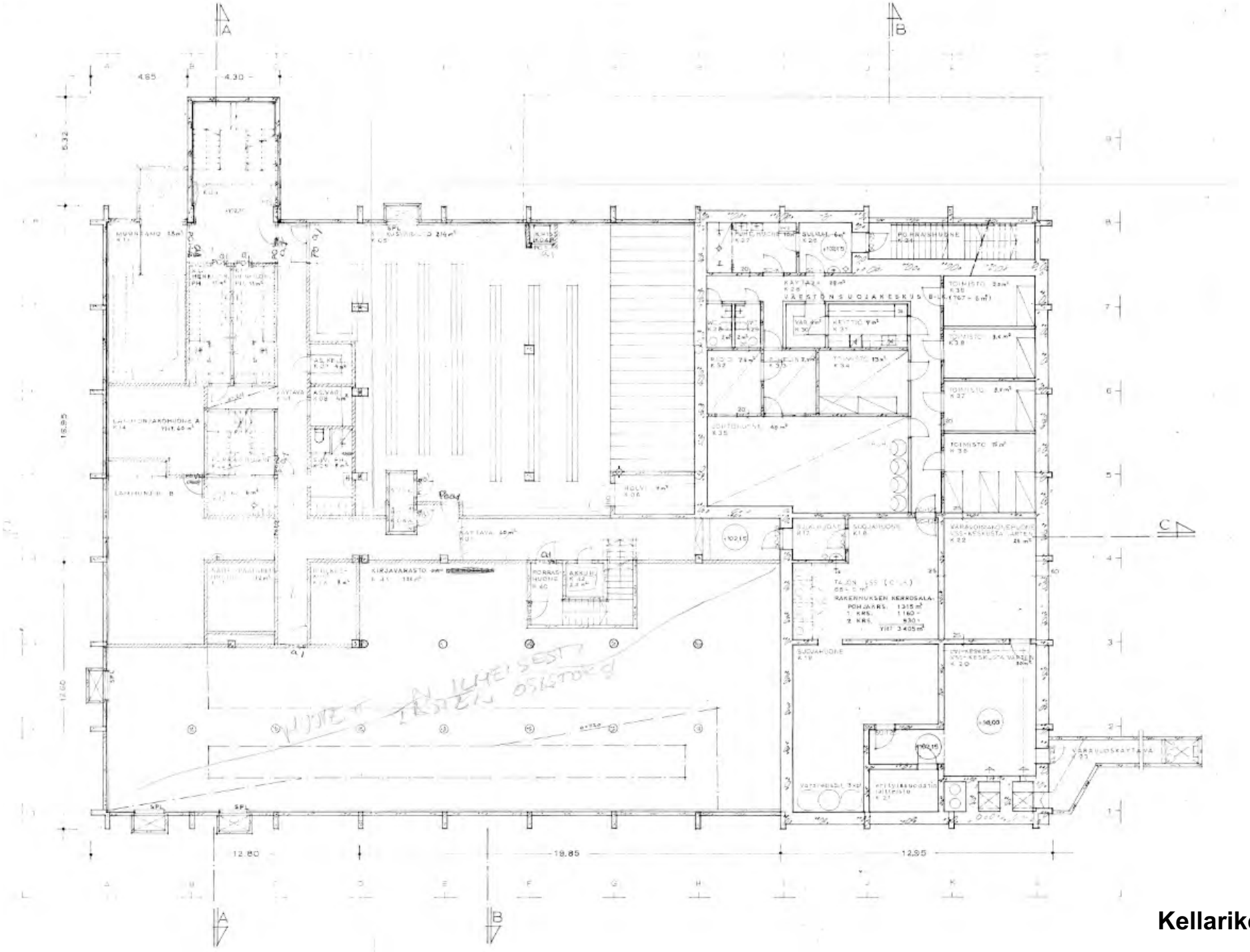

Kellarikerros

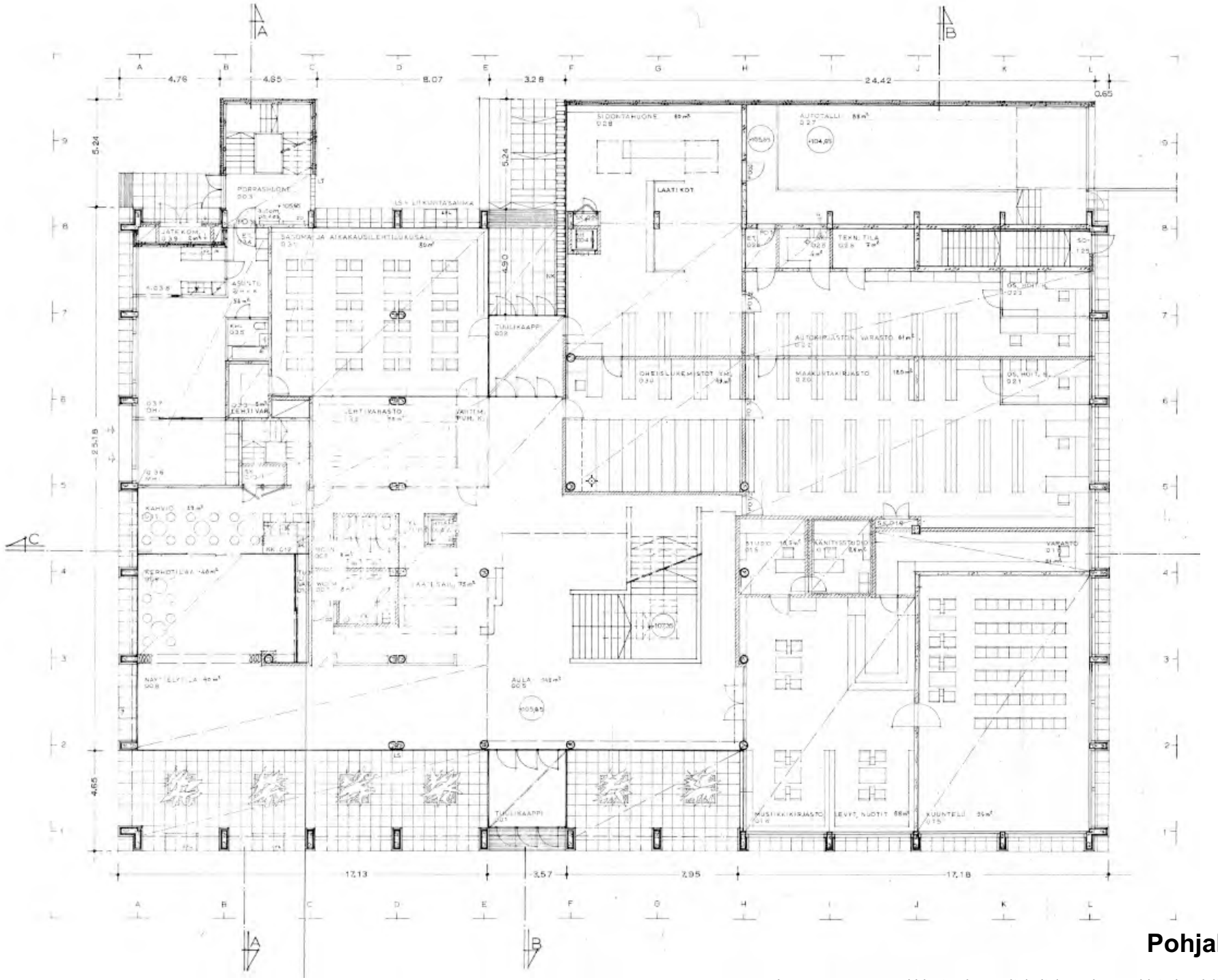

Pohjakerros

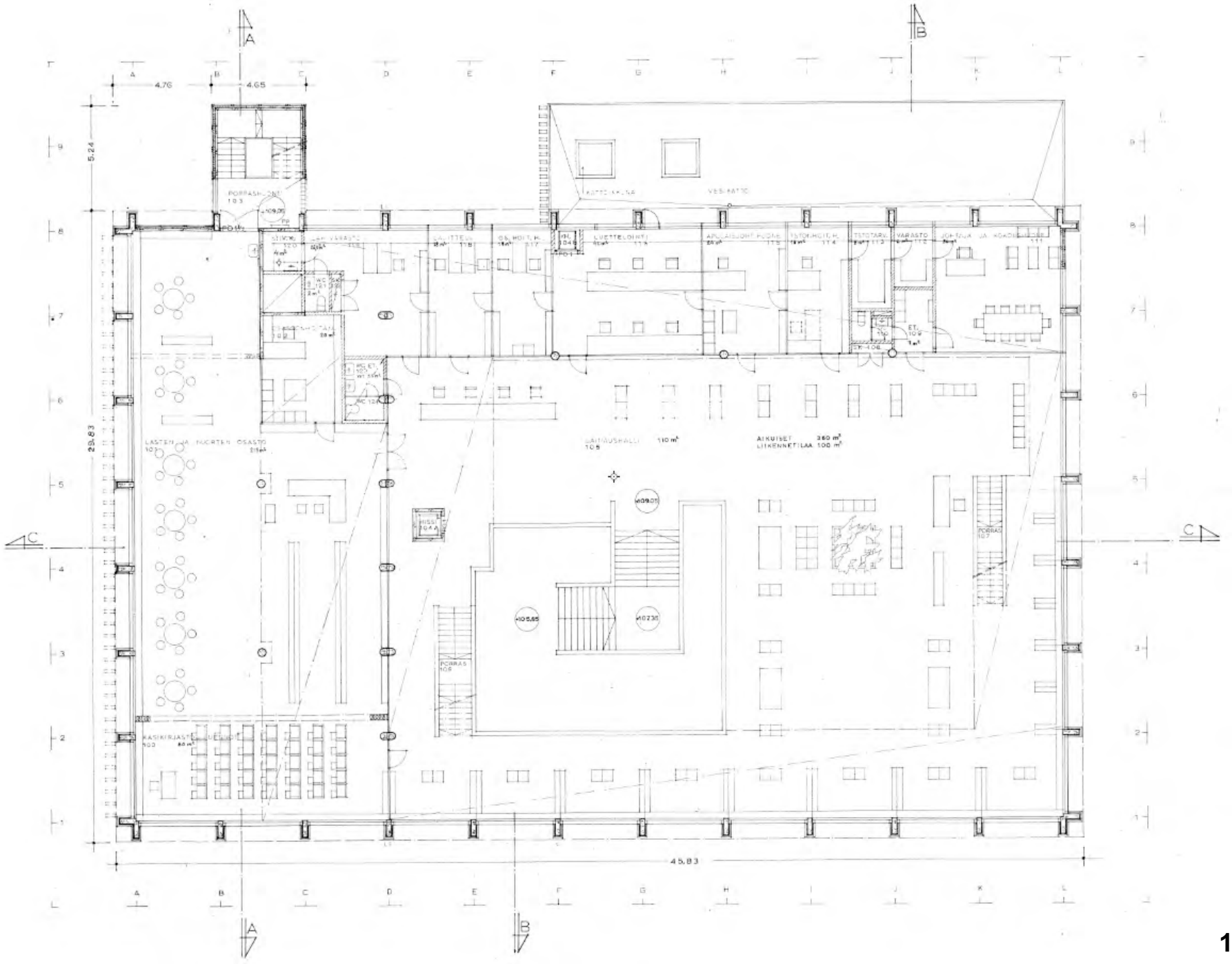
A
B
C
4.76
4.65
5.24
29.83
45.83
LASTEN JA NUORTEN OSASTO
AIKUISET 360 m²
LIIKENNETILAA 100 m²
KÄSIKIRJASTO

1. kerros

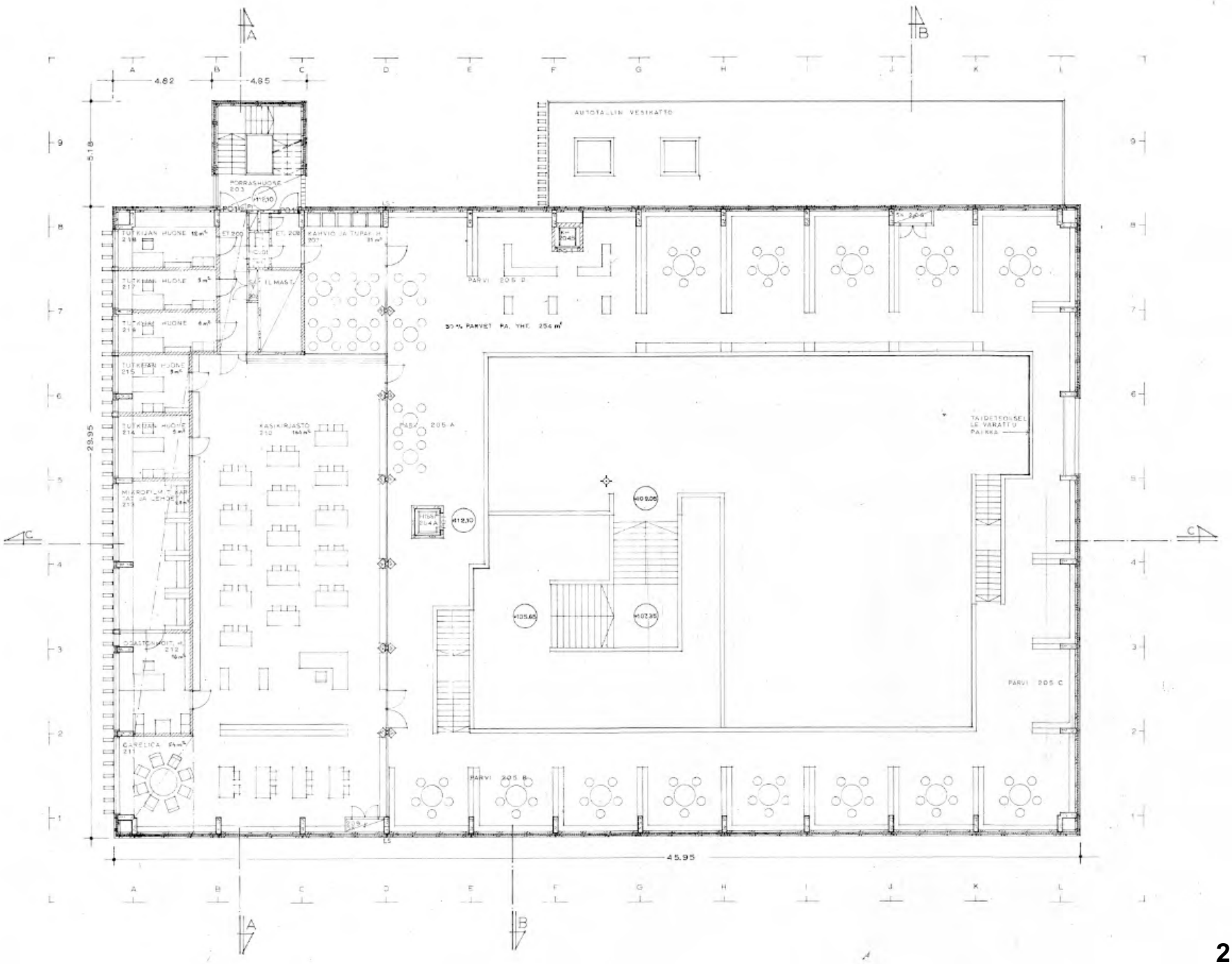
A
B
C
4.82
4.85
5.18
28.95
45.95
AUTOTALLIN VESIKATTO
PORRASHUONE 203
TUTKIJAN HUONE 218
TUTKIJAN HUONE 219
TUTKIJAN HUONE 216
TUTKIJAN HUONE 215
TUTKIJAN HUONE 214
KAHVIO JA TUPAKH. 207
PARVI 205 D
50 % PAIKKOJA PA. YHT. 254 m²
KÄSIKIRJASTO 210 164 m²
HALL 205 A
TAIDETOIMISELLE VARATTU PAIKKA
MIKROFILMI- JA KARTAT JA LEHDET 211
LUKUSALI 212
CARELICA 211
PARVI 205 B
PARVI 205 C
+112,30
+109,05
+105,65
+107,35

2. kerros

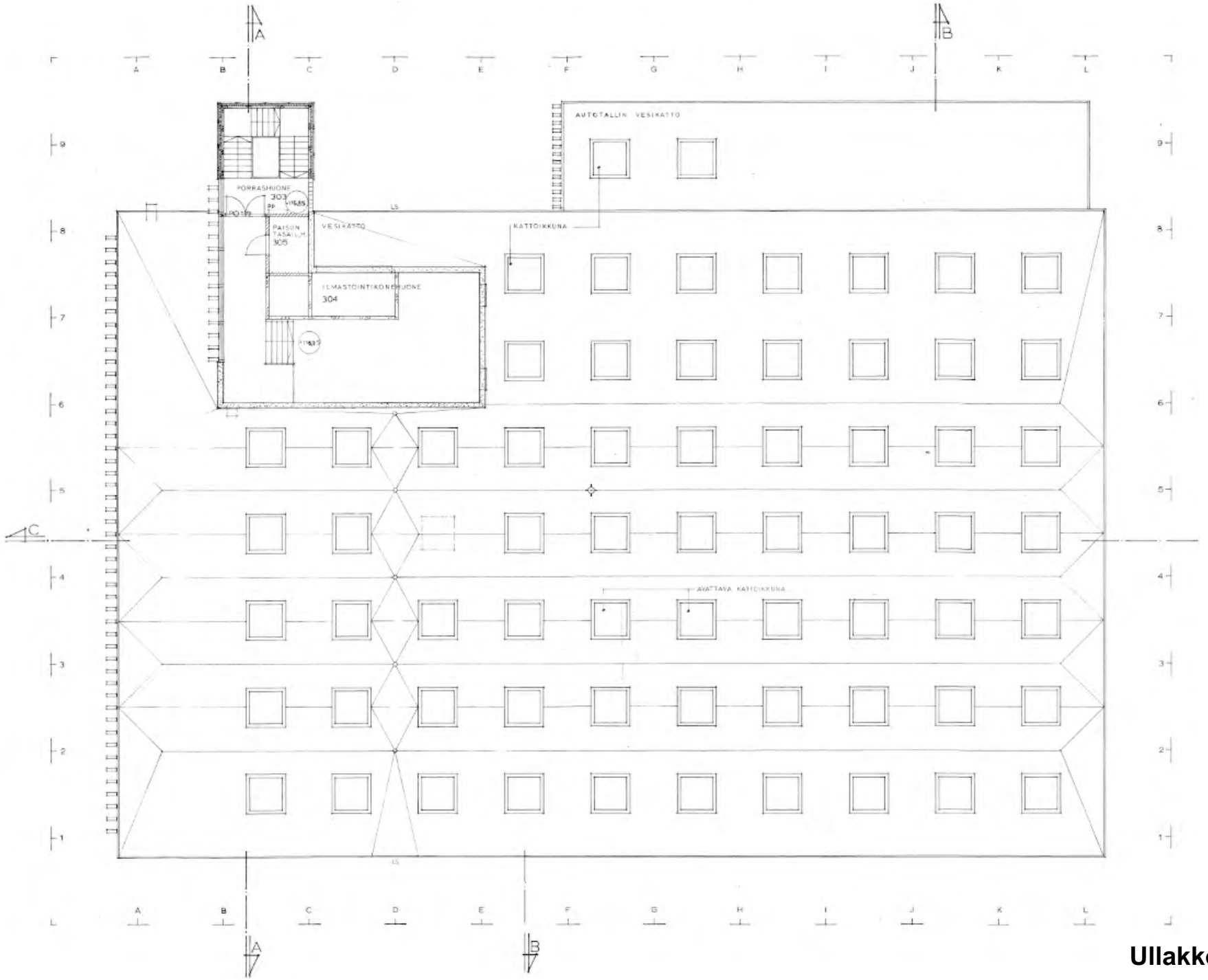

Ullakkokerros

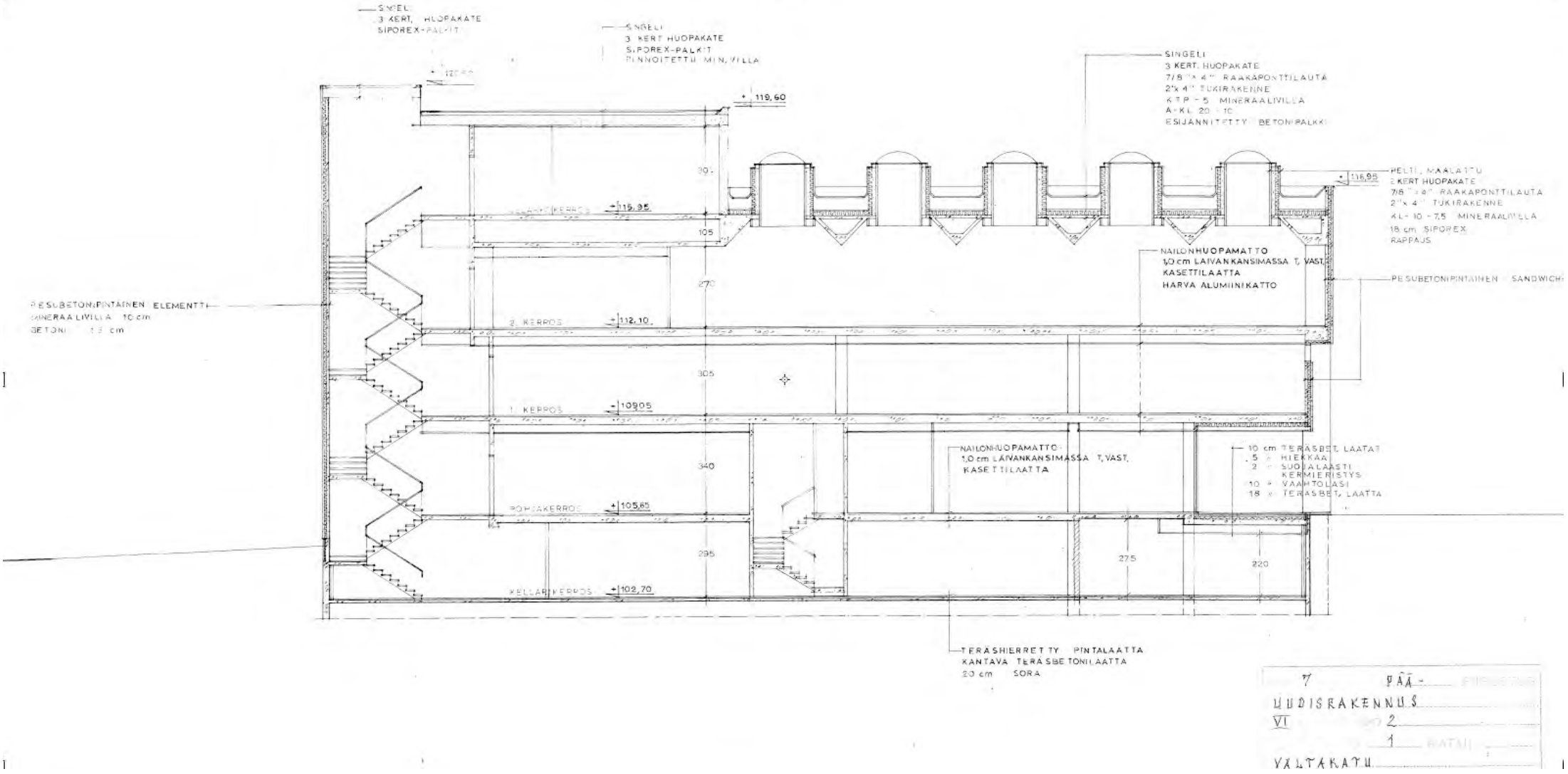

7 PÄÄ-

UUDISRAKENNUS

VI 2

1 RATAI

VALTAKATU

Leikkaus AA

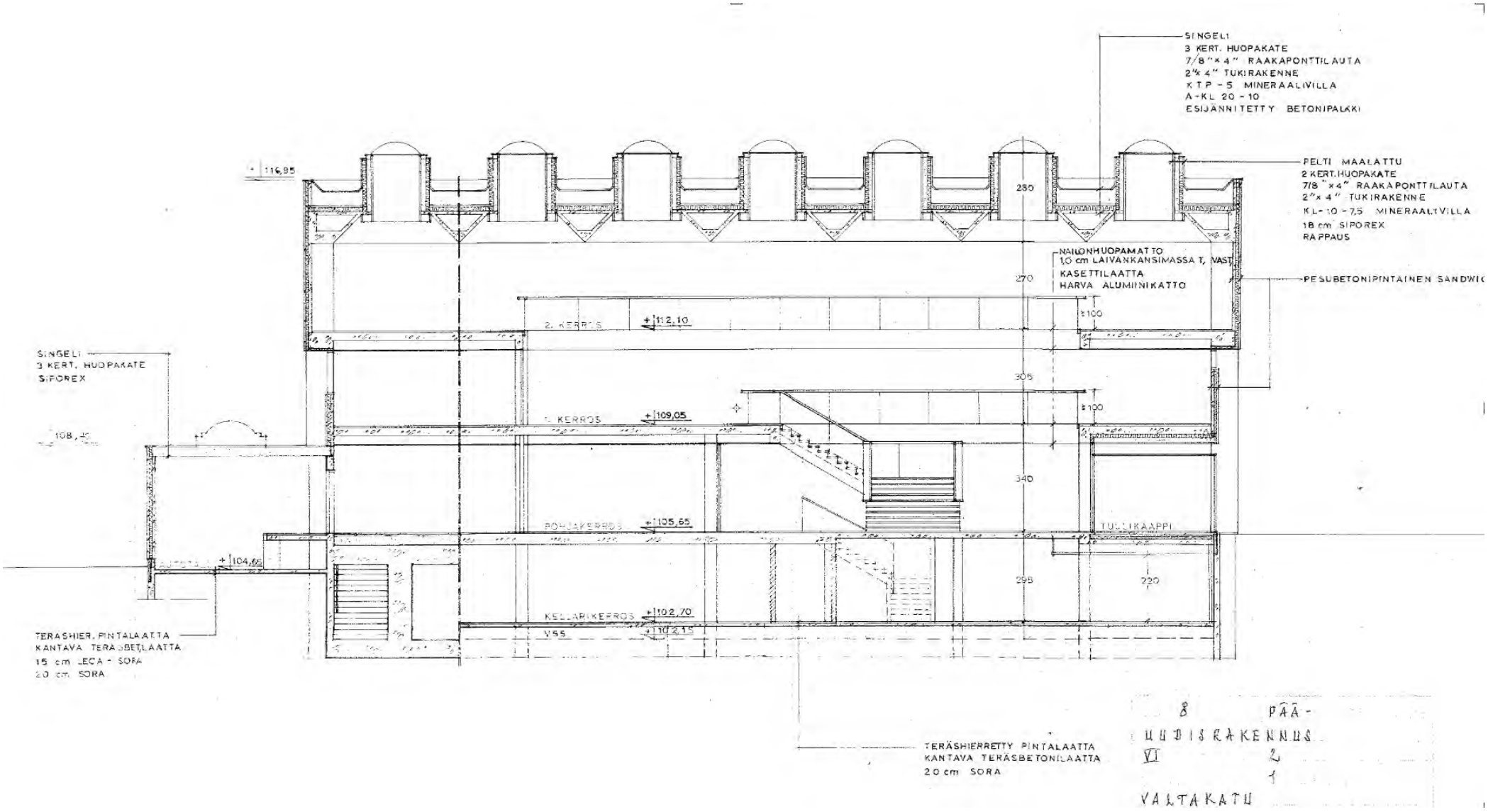
SINGELI
3 KERT. HUOPAKATE
7/8" x 4" RAAKAPONTTILAUTA
2"x 4" TUKIRAKENNE
KTP - 5 MINERAALIVILLA
A-KL 20 - 10
ESIJÄNNITETTY BETONIPALKKI
PELTI MAALATTU
2 KERT. HUOPAKATE
7/8" x 4" RAAKAPONTTILAUTA
2"x 4" TUKIRAKENNE
KL - 10 - 7,5 MINERAALIVILLA
18 cm SIPOREX
RAPPAUS
NAILONHUOPAMATTO
1,0 cm LAIVANKANSIMASSA T, VAST.
KASETTILAATTA
HARVA ALUMIINIKATTO
PESUBETONIPINTAINEN SANDWI
+116,85
280
270
305
340
298
220
2100
2100
2. KERROS +112,10
1. KERROS +109,05
POHJAKERROS +105,65
KELLARIKERROS +102,70
+110,2 15
VSS
+104,65
108,45
SINGELI
3 KERT. HUOPAKATE
SIPOREX
TERÄSHIER. PINTALAATTA
KANTAVA TERÄSBETONILAATTA
15 cm LECA - SORA
20 cm SORA
TERÄSHIERRETTY PINTALAATTA
KANTAVA TERÄSBETONILAATTA
20 cm SORA
TULITIKAAPPI
8 PÄÄ-
UUDISRAKENNUS
VI 2
1
VALTAKATU

Leikkaus BB

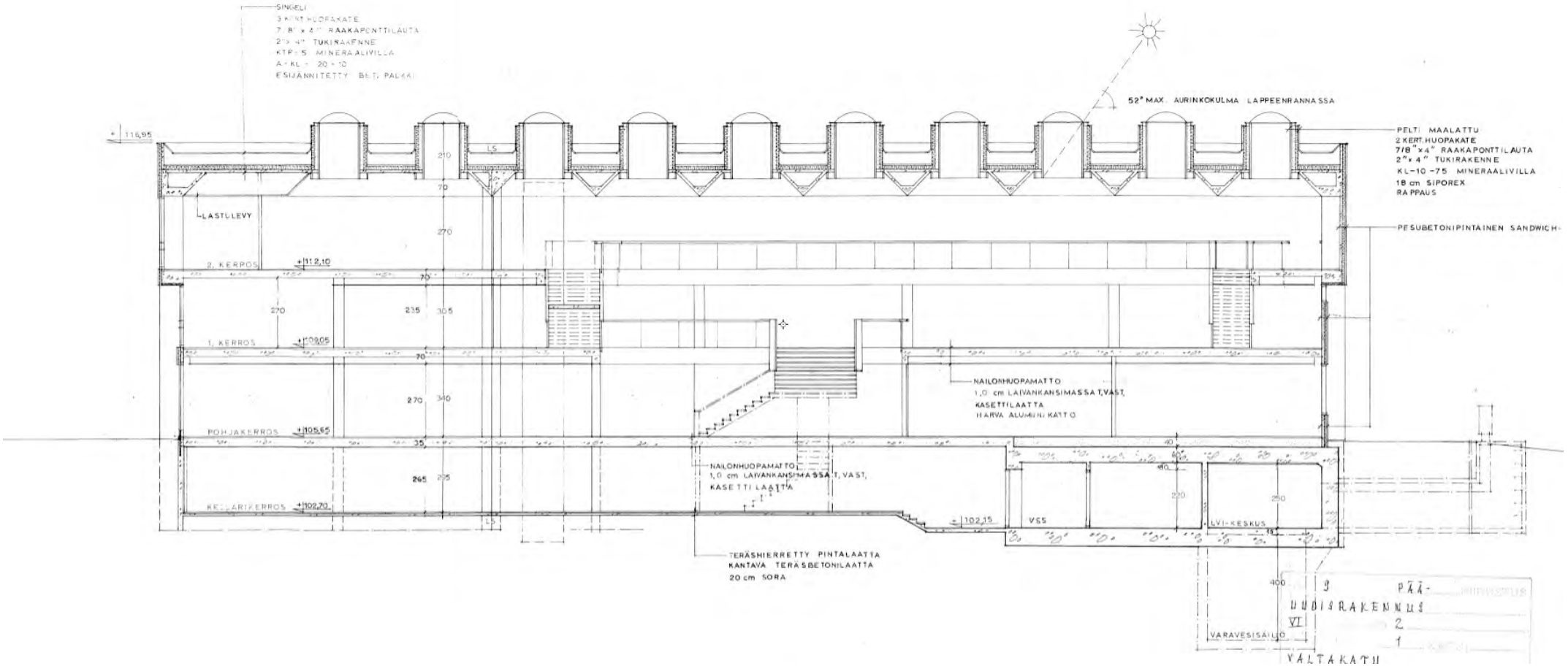
SINGELI
3 KERT. HUOPAKATE
7/8" x 4" RAAKAPONTTILAUTA
2"x 4" TUKIRAKENNE
KTP-S MINERAALIVILLA
A-KL - 20 x 10
ESIJÄNNITETTY BET. PALKKI
52° MAX. AURINKOKULMA LAPPEENRANNASSA
PELTI MAALATTU
2 KERT. HUOPAKATE
7/8"x4" RAAKAPONTTILAUTA
2"x 4" TUKIRAKENNE
KL-10 -75 MINERAALIVILLA
18 cm SIPOREX
RAPPAUS
PESUBETONIPINTAINEN SANDWICH-
LASTULEVY
2. KERROS
1. KERROS
POHJAKERROS
KELLARIKERROS
NAILONHUOPAMATTO
1,0 cm LAIVANKANSIMASSA T, VAST,
KASETTILAATTA
HARVA ALUMIINI KATTO
NAILONHUOPAMATTO
1,0 cm LAIVANKANSIMASSA T, VAST,
KASETTI LAATTA
TERÄSHIERRETTY PINTALAATTA
KANTAVA TERÄSBETONILAATTA
20 cm SORA
VES
LVI-KESKUS
VARAVESISÄILIÖ
PÄÄ-
UUDISRAKENNUS
VALTAKATU

Leikkaus CC

Etelään

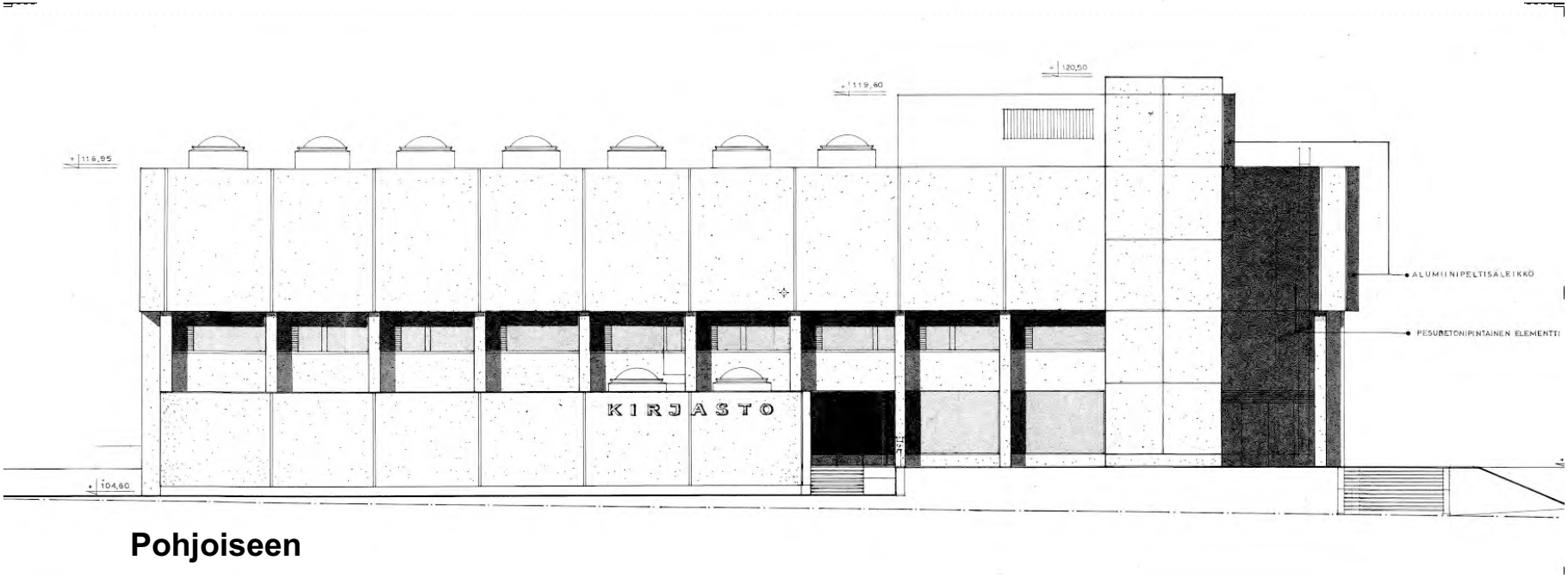

Pohjoiseen

Julkisivuja

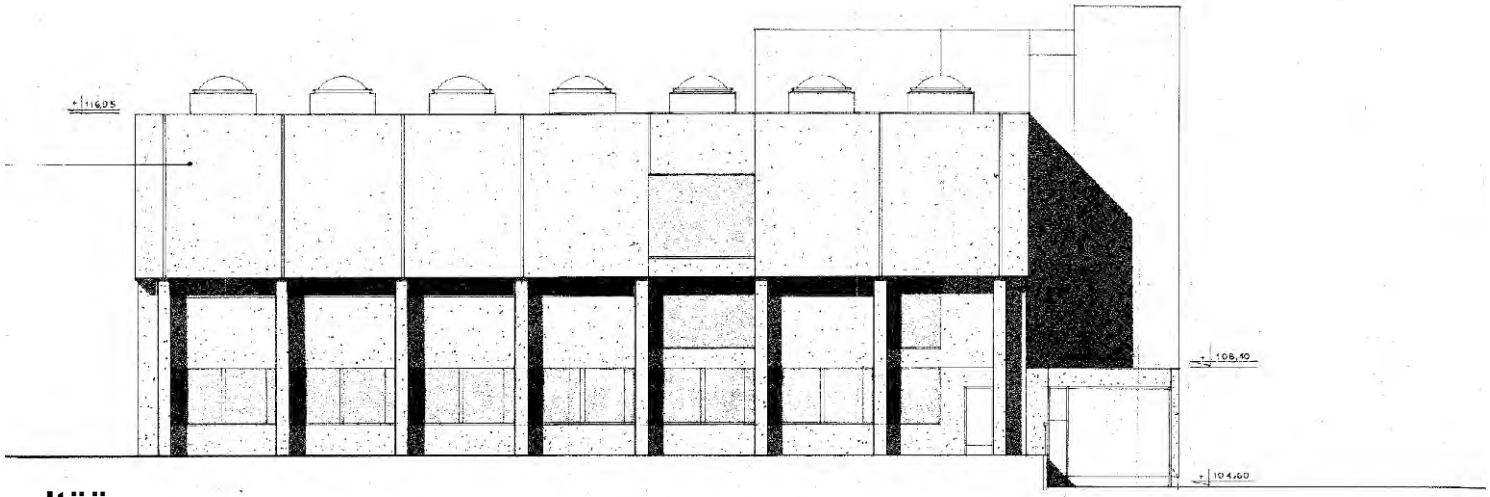

Itään

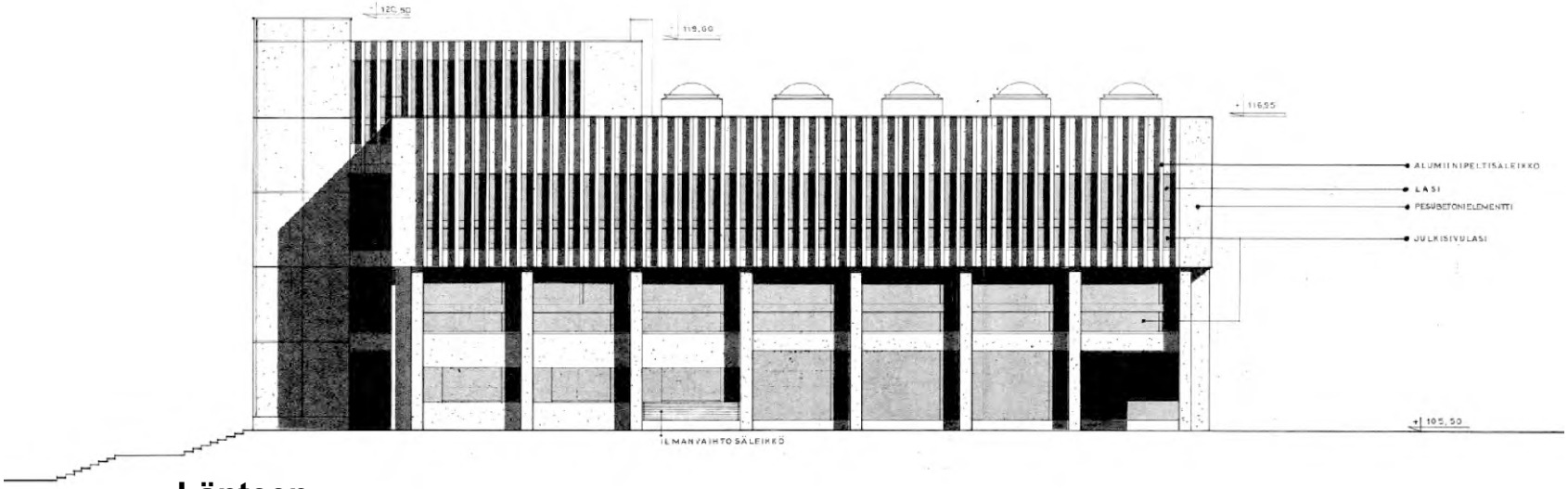

Länteen

Julkisivuja

LIITE 2 Pääkirjaston ajantasapiirustukset 2017 (Vahanen)

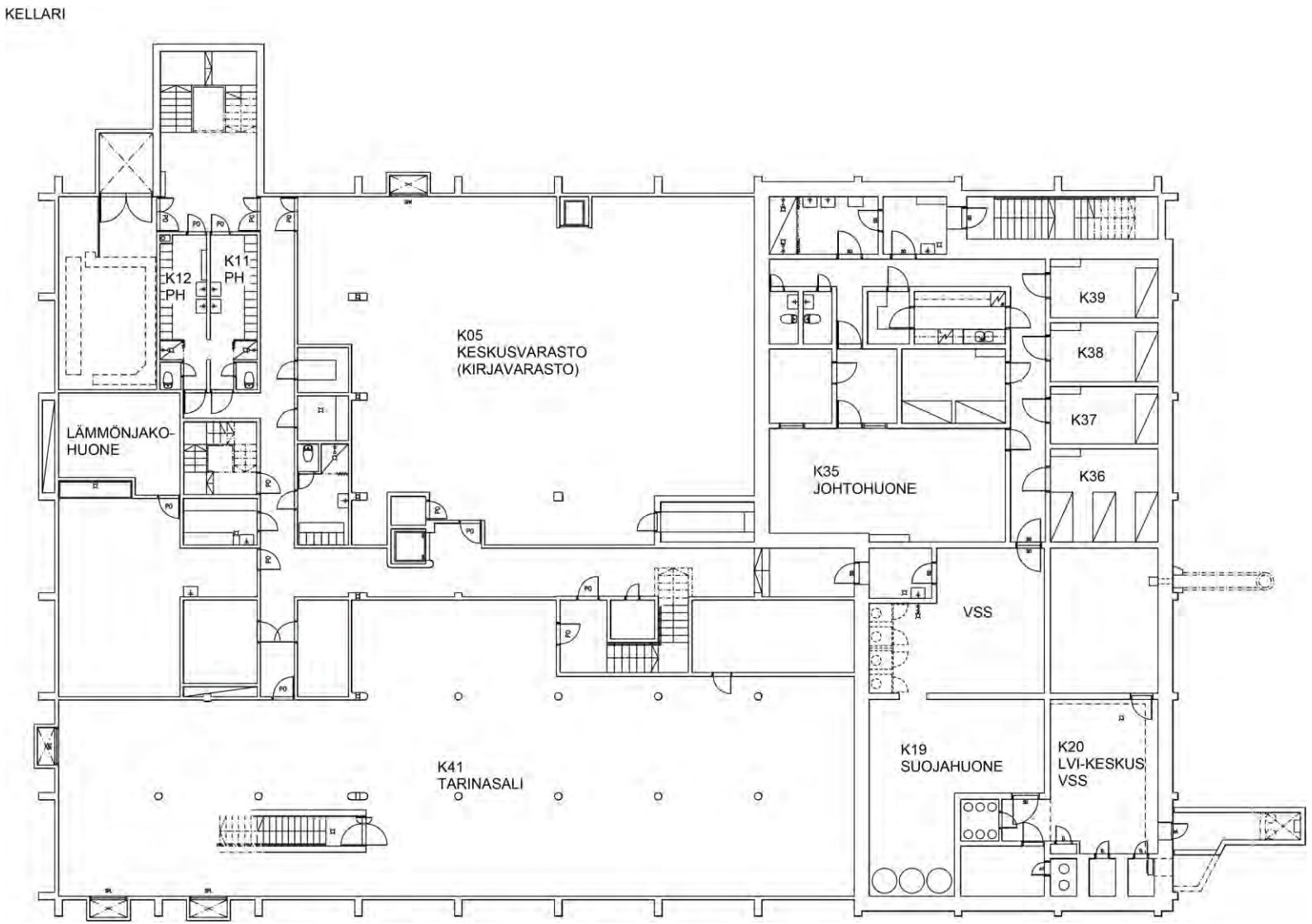

Kellarikerros

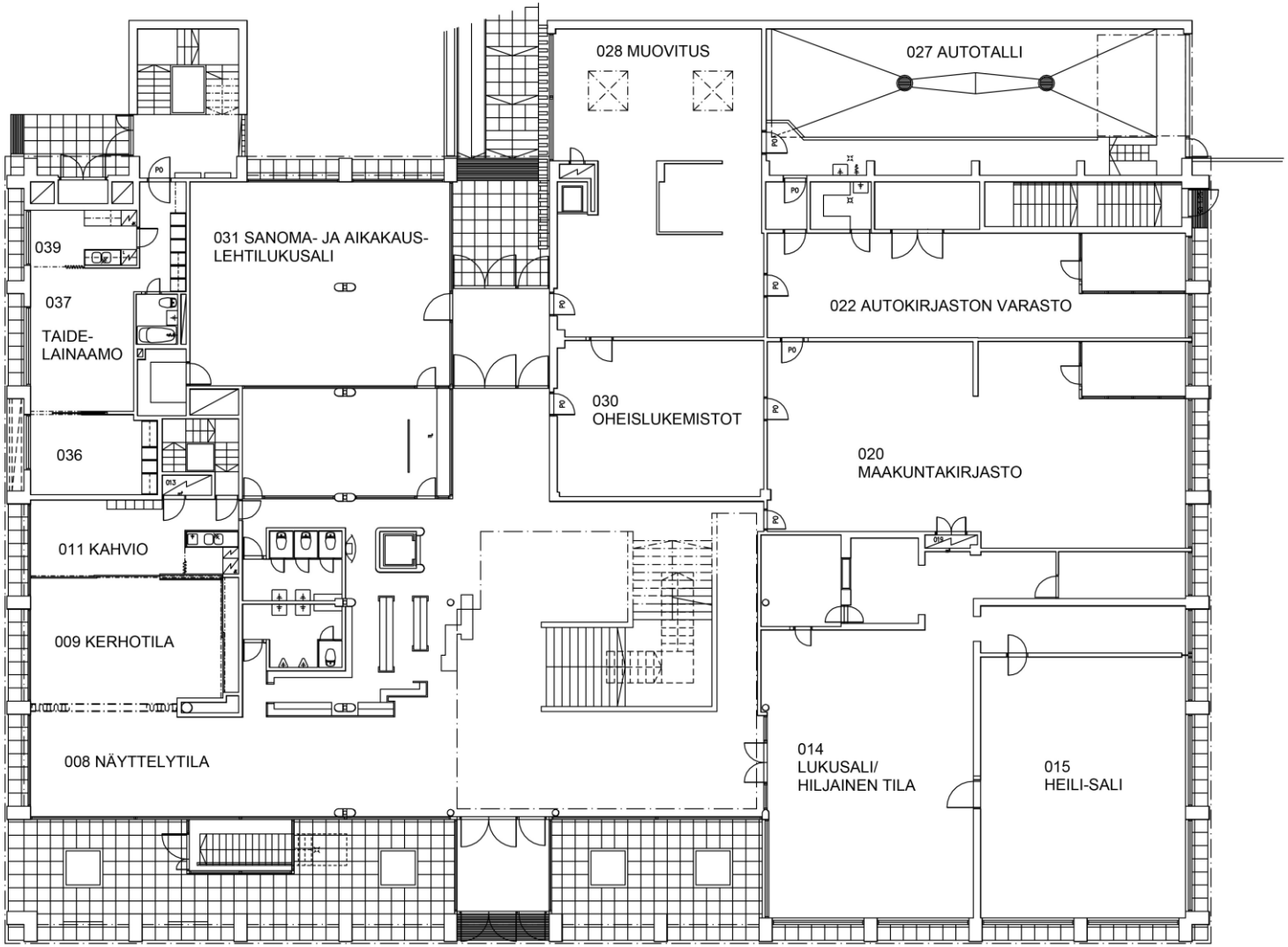

Pohjakerros

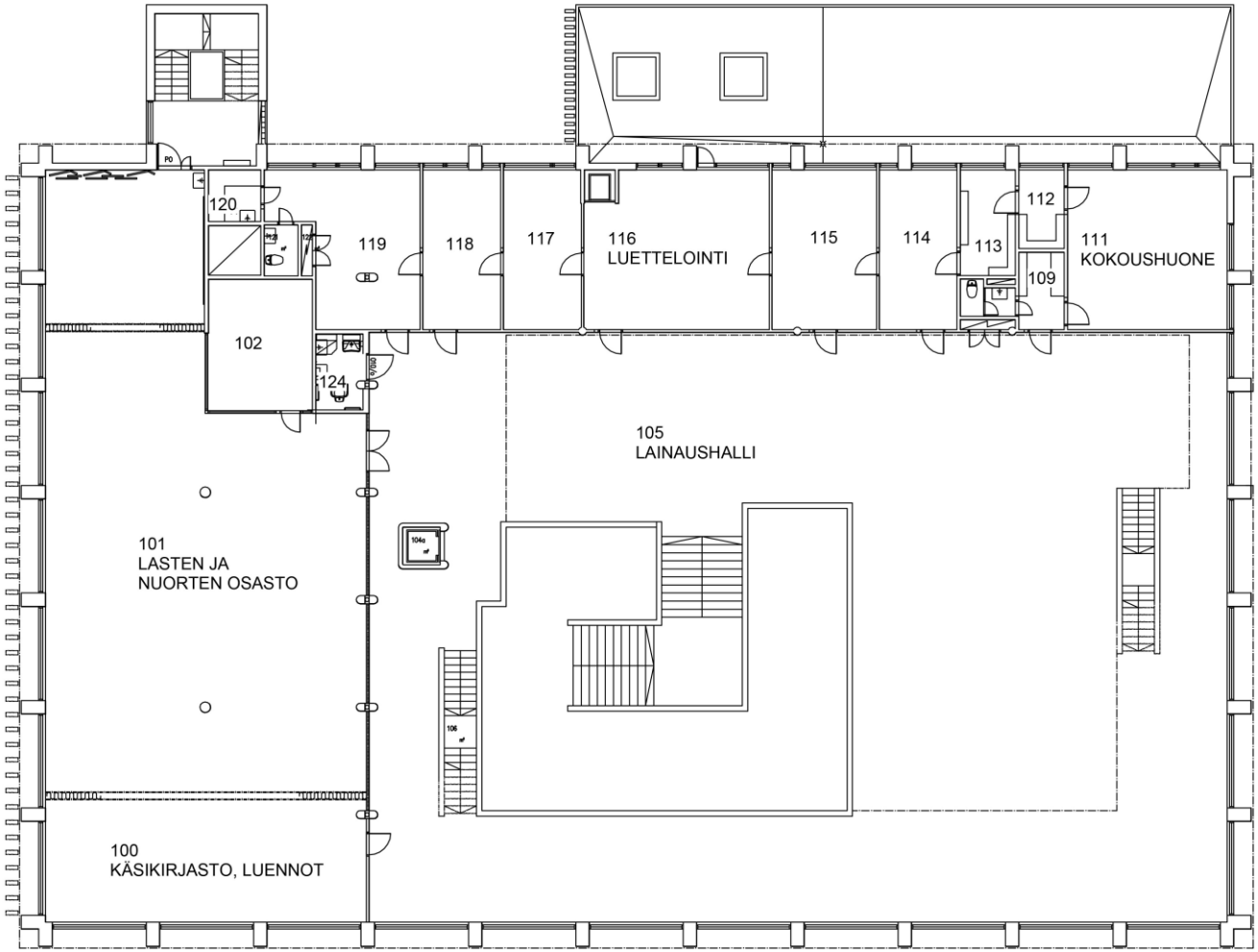
120
119
118
117
116
LUETTELOINTI
115
114
113
112
111
KOKOUSHUONE
109
102
124
105
LAINAUSHALLI
101
LASTEN JA
NUORTEN OSASTO
100
KÄSIKIRJASTO, LUENNOT

1. kerros

2. KRS

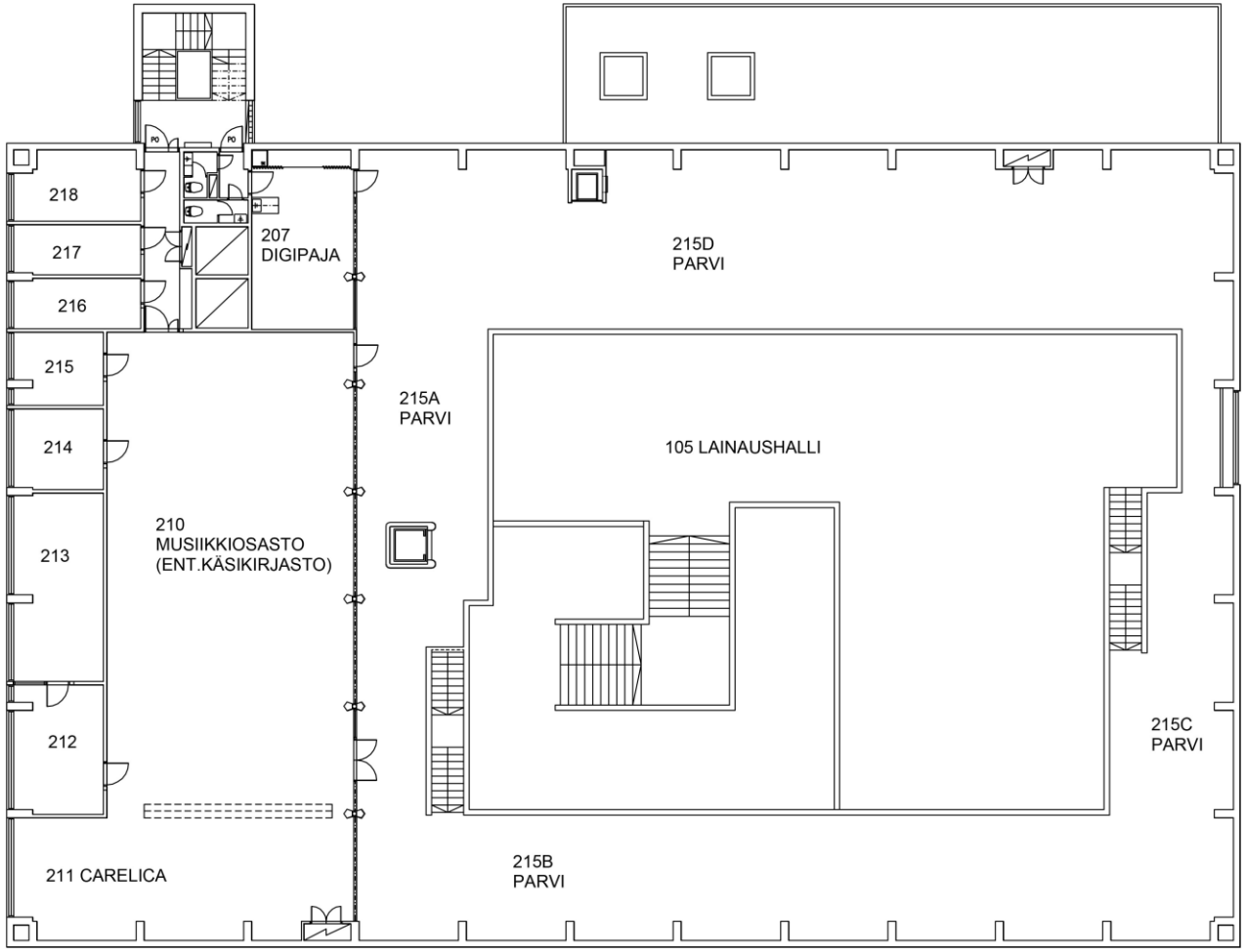

2. kerros

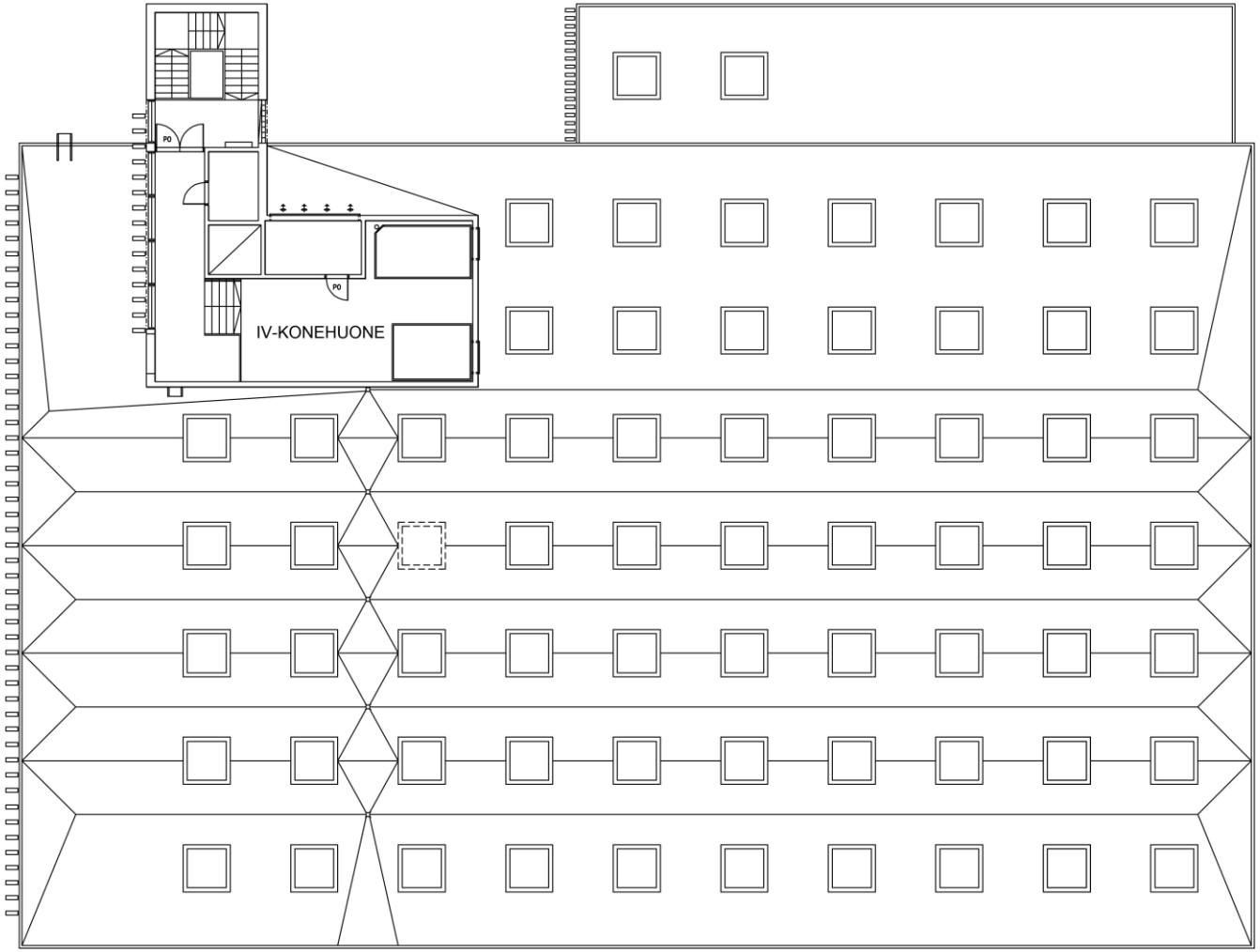

Ullakkokerros ja vesikatto

Leikkaus

LIITE 3 Monitoimitalon rakennuslupapiirustukset 26.6.1980

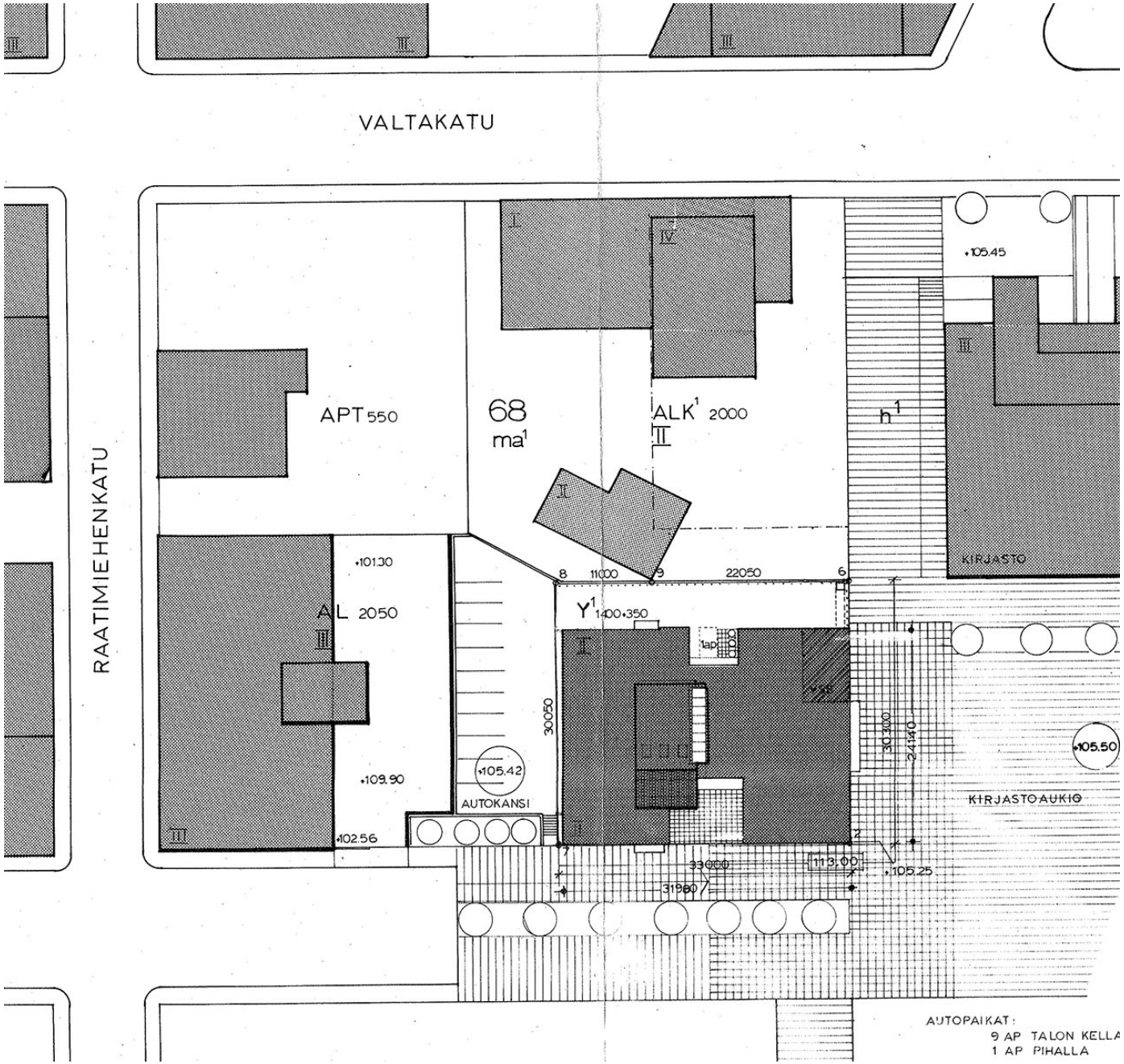

Ote asemapiirroksesta

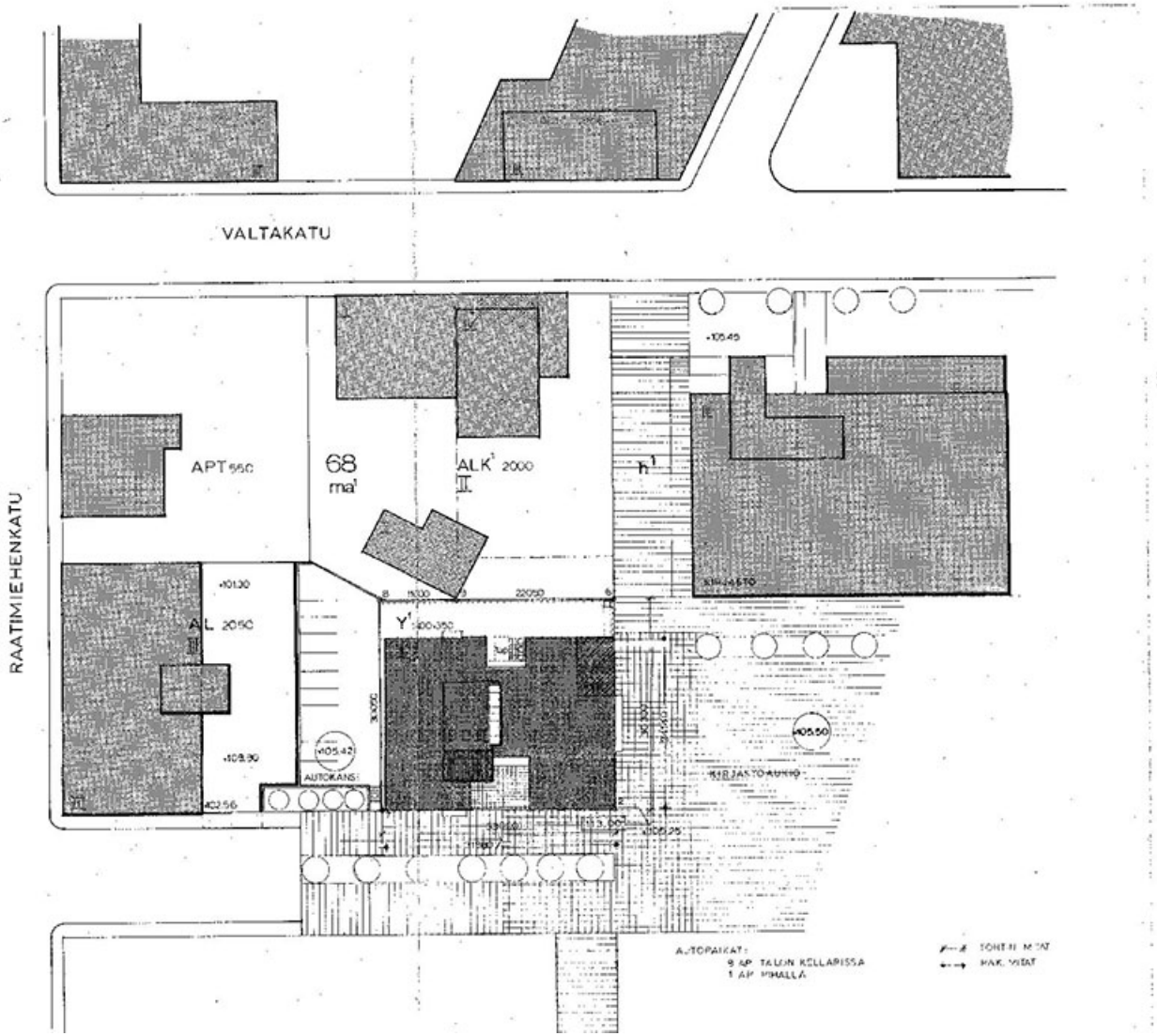

ASEMAKAAVAMERKINNÄT JA -MÄÄRÄYKSET:

- ——— 3 M SEN KAAVA-ALUEEN ULKOPUOLELLA OLEVA VIIVA, JOTA VAHVISTAMINEN KOSKEE
- ——— ERI KAAVAMÄÄRÄYSTEN ALAISTEN ALUEEN OSIEN VÄLINEN RAJA
- ——— KORTTELIN, KORTTELINOSAN JA ALUEEN RAJA
- ——— + KAUPUNGINOSAN RAJA
- III KAUPUNGINOSAN NUMERO
- KYLPYLÄ KAUPUNGINOSAN NIMI
- 10 KORTTELIN NUMERO
- 5 TONTIN NUMERO
- I NOGMALAINEN NUMERO OSOITTAA SUURIMMAN SALLITUN KERROSLUVUN
- × PISTEMERKINTÄ
- +10,50 RAKENNUKSEN JULKISIVUPINNAN JA VESIKATON LEIKKAUSKOHDAN ENIMMÄISKORKEUS
- Y¹ YLEISTEN RAKENNUSTEN KORTTELIALUE KALMUNGIN KÄYTTÖÖN

TONTTIA VARTEN ON VARATTAVA 1 AUTOPAIKKA / 75 KERROSALA M², = 23 ap
JOSTA TONTILLE 15 AUTOPAIKKAA JA LOPUT AK KAUPOSAN AP-KORTTELIIN 33.

1400+350 LUKUSARJA JOSSA ENSIMMÄINEN JUKU ILMOITTAA SALLITUN KERROSALAN NELIÖMETRIMÄÄRÄN JA TOINEN LUKU KELLARIKERROKSESSA SALLITUN MÄÄRÄYSTENMARKOITUKSEN MUKAISEN KERROSALAN NELIÖMETREINÄ

- c/c TONTINOSA, JONKA KAUTTA ON JÄRJESTETTÄVÄ AJO TONTILLE III/10/6

RAKENNUKSEN KOKONAISTILAVUUS 7670 m³
AUTOPAIKKOJEN TILAVAATIMUS (sylinteri) 25 m²
KERROSALA 1400+350 m²

Asemapiirros

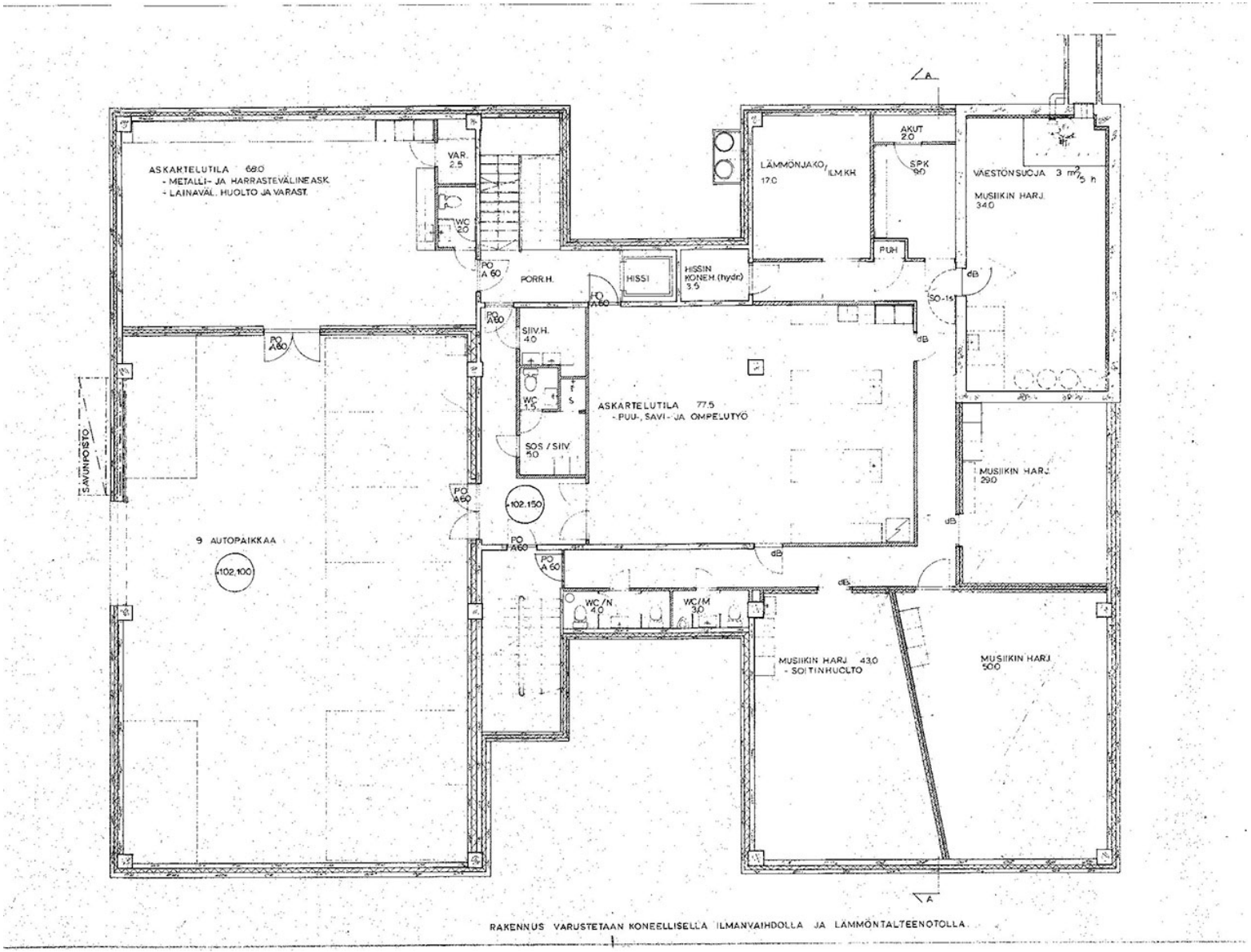

Kellarikerros

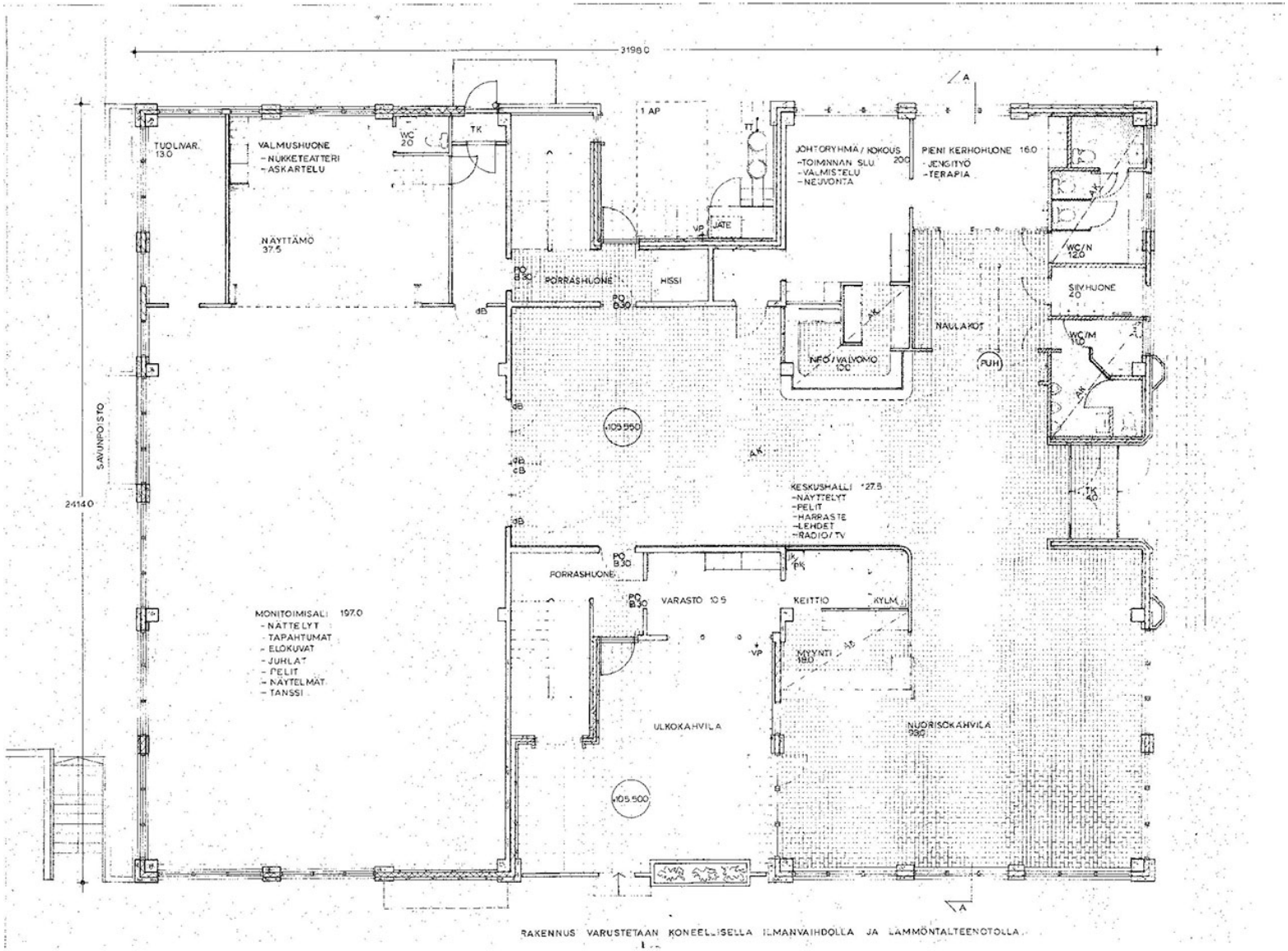
31980
24140
SAVUNPOISTO
TUOLIVAR. 13.0
VALMUSHUONE
- NUKKETEATTERI
- ASKARTELU
WC 2.0
TK
NÄYTTÄMÖ 37.5
1 AP
PORRASHUONE
HISSI
PO B30
JÄTE
VP
JOHTORYHMÄ / KOKOUS 20.0
-TOIMINNAN SUU
-VALMISTELU
-NEUVONTA
PIENI KERHOHUONE 16.0
-JENGITYÖ
-TERAPIA
WC/N 12.0
SIIVHUONE 2.0
WC/M 11.0
NAULAKOT
INFO / VALVOMO 13.0
PUH
AK
+109.950
KESKUSHALLI 127.5
-NÄYTTELYT
-PELIT
-HARRASTE
-LEHDET
-RADIO / TV
TK 4.0
PORRASHUONE
VARASTO 10.5
KEITTIÖ
KYLM.
MYYNTI 18.0
MONITOIMISALI 197.0
- NÄYTTELYT
- TAPAHTUMAT
- ELOKUVAT
- JUHLAT
- PELIT
- NÄYTELMÄT
- TANSSI
ULKOKAHVILA
NUORISOKAHVILA 95.0
+105.500
A
RAKENNUS VARUSTETAAN KONEELLISELLA ILMANVAIHDOLLA JA LÄMMÖNTALTEENOTOLLA.

1. kerros

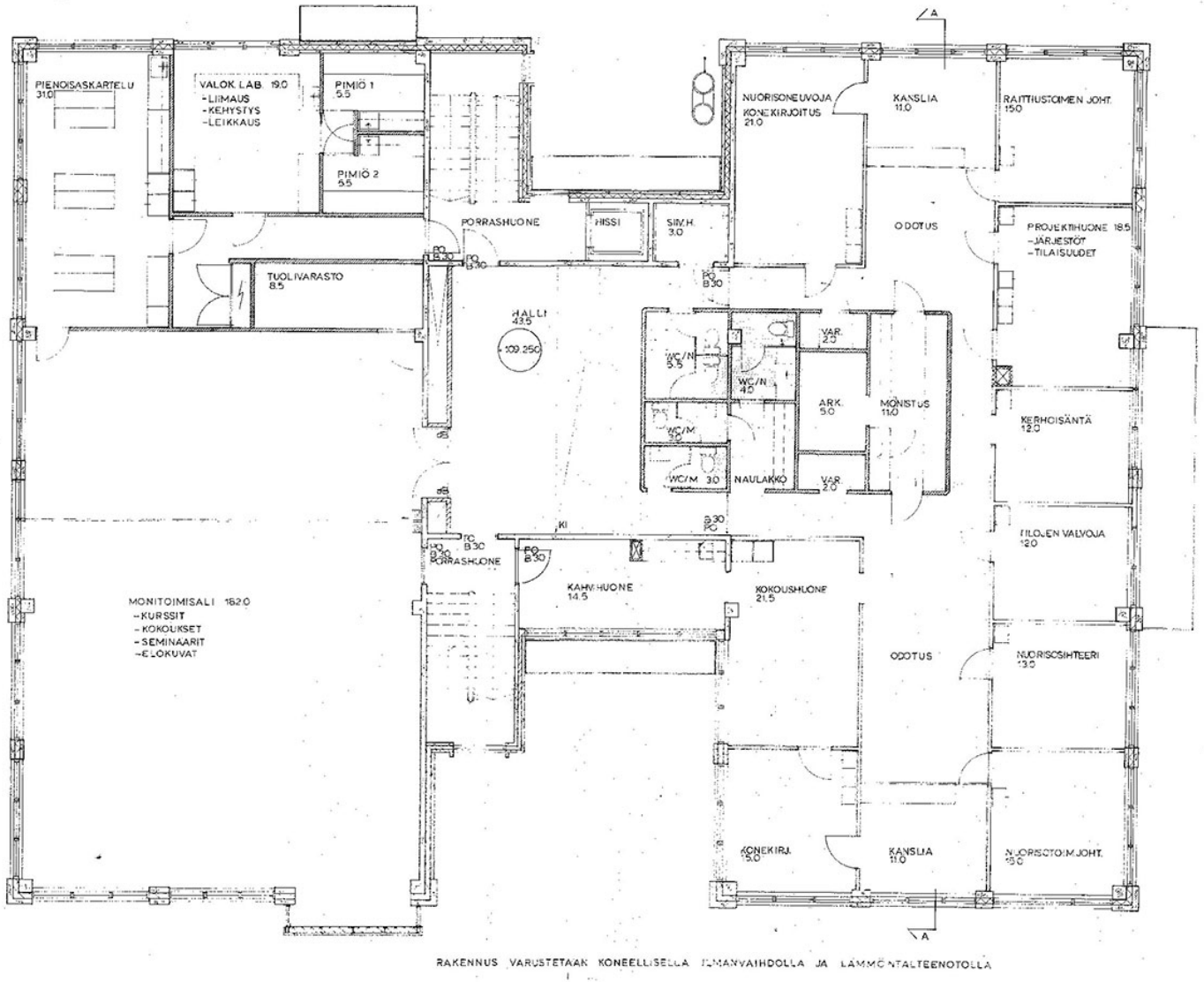
PIENOISASKARTELU 31.0
VALOK. LAB. 19.0
-LIIMAUS
-KEHYSTYS
-LEIKKAUS
PIMIÖ 1 5.5
PIMIÖ 2 5.5
PORRASHUONE
HISSI
SIIV.H. 3.0
TUOLIVARASTO 8.5
HALLI 43.5
+109.250
NUORISONEUVOJA KONEKIRJOITUS 21.0
KANSLIA 11.0
RAITTIUSTOIMEN JOHT. 15.0
ODOTUS
PROJEKTIHUONE 18.5
-JÄRJESTÖT
-TILAISUUDET
WC/N 5.5
WC/N 4.0
VAR. 2.0
ARK. 5.0
MONISTUS 11.0
WC/M 3.5
WC/M 3.0
NAULAKKO
VAR. 2.0
KERHOISÄNTÄ 12.0
FILOJEN VALVOJA 12.0
MONITOIMISALI 182.0
-KURSSIT
-KOKOUKSET
-SEMINAARIT
-ELOKUVAT
PORRASHUONE
KAHVIHUONE 14.5
KOKOUSHUONE 21.5
ODOTUS
NUORISOSIHTEERI 13.0
KONEKIRJ. 15.0
KANSLIA 31.0
NUORISOTOIM.JOHT. 15.0
A
A
RAKENNUS VARUSTETAAN KONEELLISELLA ILMANVAIHDOLLA JA LÄMMÖNTALTEENOTOLLA

2. kerros

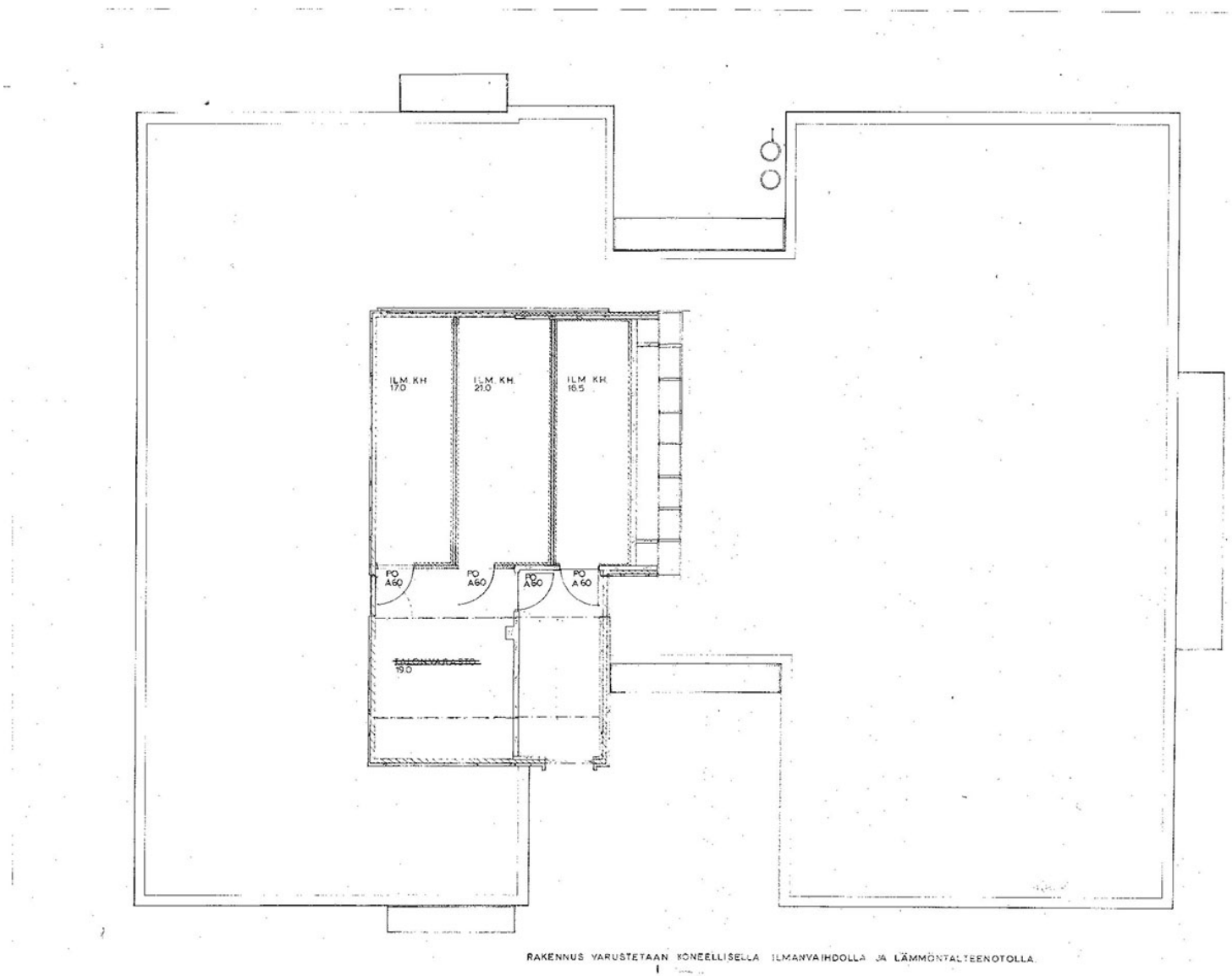

Ullakkokerros ja vesikatto

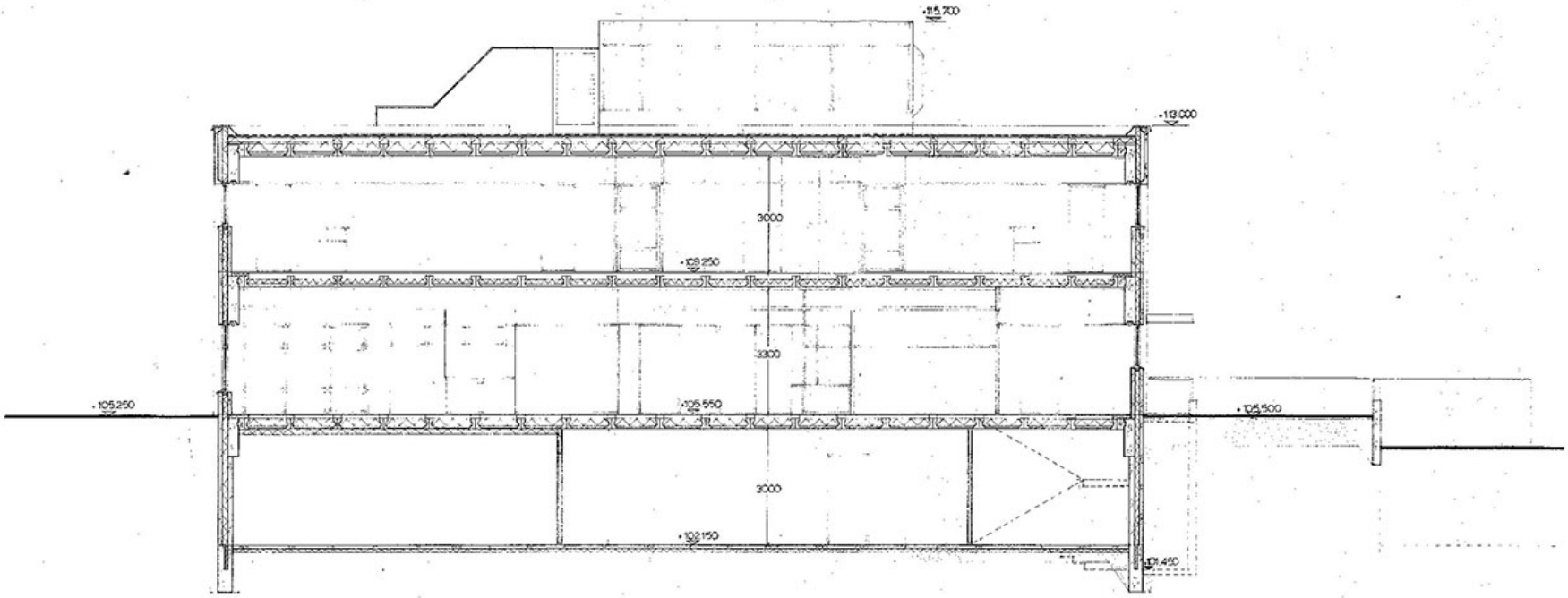

LEIKKAUS A–A

Leikkaus

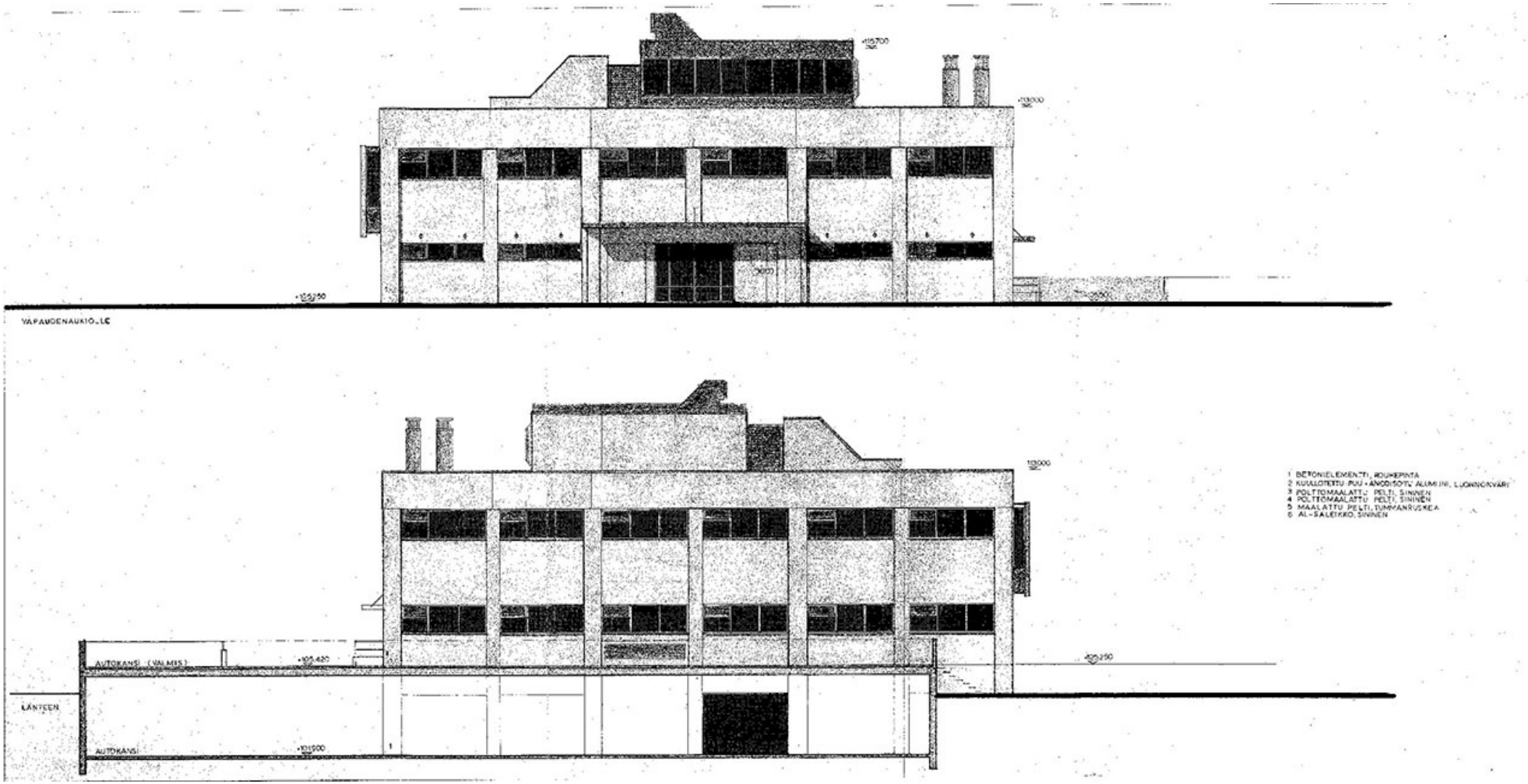

Julkisivut itään ja länteen

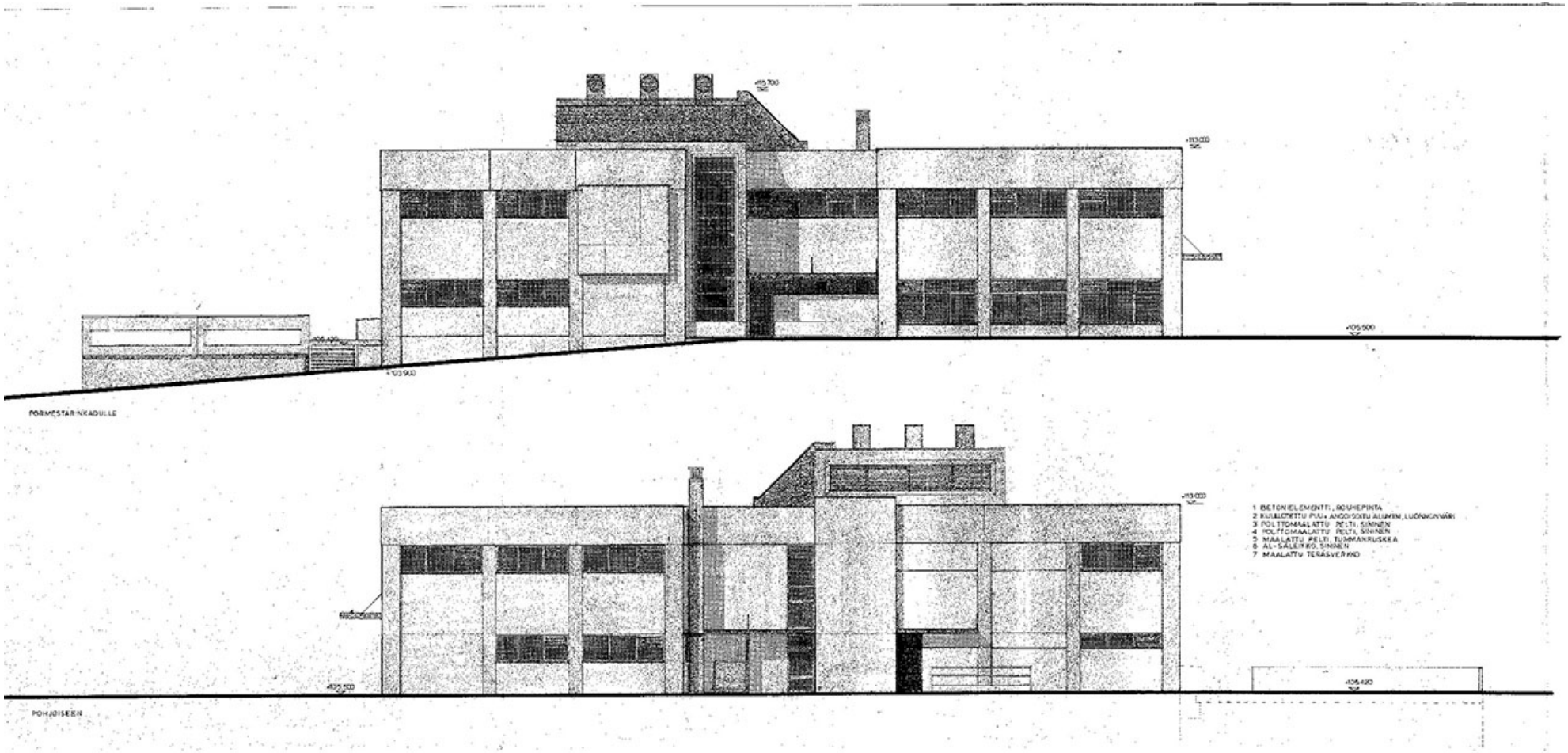

Julkisivut etelään ja pohjoiseen